آشنایی با قوانین و مقررات کشور عربستان سعودی

ویژه کارگزاران حج و زیارت

دکتر یحیی معروف

بسم الله الرحمن الرحیم

عربستان

نویسنده:

مرکز تحقیقات حج

ناشر چاپی:

مشعر

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

عربستان

مشخصات کتاب

نویسنده : حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت

ناشر : مشعر

[قسمت فارسی]

اشاره

ص:۱

ص:۲

ص:۳

سرشناسه :

عنوان و نام پدیدآور :

مشخصات نشر :

مشخصات ظاهری :

فروست :

شابک :

یادداشت :

یادداشت :

یادداشت :

موضوع :

موضوع :

موضوع :

رده‌بندی کنگره :

رده‌بندی دیویی :

شماره کتابشناسی ملی :

نام کتاب: آشنایی با قوانین و مقررات در کشور عربستان سعودی

گردآورندگان: دکتر یحیی معروف

ناشر: مشعر

چاپ اول: ۱۳۸۸

حروفچینی: ظریفیان ۶۶۷۱۲۸۵۷

ناظر فنی: اداره آموزش کارگزاران حج و زیارت

طرح جلد:

چاپ متن:

چاپ جلد:

شمارگان: ۵۰۰۰ جلد

قیمت:

شابک_????_?_?: ۹۶۴_ ۸_ ۹۷_ ۹۶۴-۹۷۸ :ISBN?-?-????-

ص:۴

فهرست مطالب

ص:۵

ص:۶

ص:۷

ص:۸

ص:۹

ص:۱۰

الفصل الرابع

الفصل الخامس

الفصل السادس

ص:۱۱

ص:۱۲

ص:۱۳

ص:۱۴

بسمه تعالی

هدف از تألیف این کتاب

یقینا کمیت و کیفیت برگزاری سفرهای زیارتی در جوامع اسلامی به عنوان یکی از شاخص‌ها و محورهای توسعه اعتقادی، فرهنگی، اقتصادی و . . . به شمار می‌آید که پیامدها و دستاوردهای آن چنانچه به درستی صیانت و ترویج شود، تأثیر ویژه‌ای در بخش‌های اجرایی کشور به جا خواهد گذاشت.

رشد فزاینده زائران و متقاضیان سفرهای زیارتی، سازمان حج و زیارت را برآن داشت تا نسبت به ارتقای سطح ارشاد و آموزش دست‌اندرکاران خدمت به زائران گام‌های مؤثر و مناسب بردارد تا از این رهگذر جمع کارآمد و کادر ورزیده و آگاه در کسوت خدمت‌گذاری به زائران گرامی وارد این عرصه مقدس شود. بنابراین با توجه به ضرورت تأمین و پرورش نیروی انسانی کارآمد و ماهر به عنوان خادمان امور زیارتی، تهیه و تدوین و تألیف متون آموزشی علمی و کاربردی متناسب با نیازهای فراگیران در سطوح مختلف را کاملاً ضروری می‌نماید. لذا تنظیم و ارایه سلسله انتشارات توسط اداره آموزش کارگزاران معطوف به همین امر می‌باشد که امیدواریم مورد توجه خوانندگان قرار گیرد.

اداره آموزش کارگزاران

سازمان حج و زیارت

ص:۱۵

ص:۱۶

مقدمه

امروزه اهمیت سفر به کشور عربستان به دلیل تقاضای روزافزون مردم ایران به منظور زیارت کعبه مکرمه، مدینه منوره و ائمه بقیع: بر کسی پوشیده نیست. از آنجا که مردم این کشور عرب زبان هستند، اطلاع از مقررات و دستورالعملهای آنان امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. زیرا اغلب دیده می‌شود مدیران، عوامل حج، و زائران به علت ناآشنایی با این زبان، دچار سوء تفاهم شده، در رفع نیازهای خود با دشواری‌های فراوانی روبرو می‌شوند. و چه بسا از این رهگذر زمینه‌های برداشت ناصحیح از مردم ایران و ارزشهای والای انقلابی کشورمان را در اذهان دیگران فراهم سازند.

از این رو بنا به پیشنهاد مدیر محترم آموزش حج مقرر شد کتابی جامع و مصور، مشتمل بر قوانین و مقررات ضروری عربستان همچون قوانین پولی و ارزی، گمرکات، کالاهای ممنوعه، احکام قضایی، مقررات پلیس، قانون برپایی جشنها و یادبودها، هتلها، فرودگاهها، شرکتهای مسافربری، هیأت امر به معروف و نهی از منکر، قانون مبارزه با مواد مخدر، مؤسسات عهده‌دار امور طواف، قوانین دفاع شهری، مقررات بقیع و دهها موضوع ضروری دیگر گردآوری شود. در این زمینه ذکر چند نکته ضروری است:

۱ـ قوانین و مقررات عربستان مشتمل بر قوانین شورای وزیران، و مجلس شورا است، پس از تصویب، در روزنامه‌های رسمی این کشور به چاپ می‌رسد؛ و معمولاً دو ماه پس از انتشار بدان عمل می‌شود.

۲ـ در این کتاب نگاهی کلی به قوانین و مقررات کشور عربستان شده، به طوری قوانین

ص:۱۷

مفصل، به صورت خلاصه، همراه با متن عربی در انتهای کتاب به رشته تحریر درآمده تا عزیزان بتوانند در جهت یادگیری زبان عربی نیز از آن بهره گیرند.

۳ـ کتاب حاضر دستاورد چندین سفر مؤلف به کشور عربستان است که قوانین این کشور به صورت منسجم تقدیم علاقه‌مندان می‌گردد. لازم به ذکر است که اغلب تصاویر موجود در کتاب توسط نگارنده در زمان حضور در عربستان گرفته شده است. البته چاپ عکس‌های رنگی کتاب به صورت سیاه و سفید و نیز کوچکتر از اندازه واقعی تا حدود زیادی از وضوح و شفافیت آنها می‌کاهد.

امید است این اثر بتواند نیاز حجاج، مدیران و عوامل کاروانهای حج و نیز علاقه‌مندان زبان عربی مخصوصا دانشجویان رشته‌های عربی و الهیات و نیز طلاب حوزه‌های علمیه را برطرف سازد. در خاتمه نگارنده بر خود لازم می‌داند از زحمات جناب آقای نجفیان ریاست محترم سازمان حج و زیارت کرمانشاه، جناب آقای بشیر سلیمی مدیر محترم آموزش سازمان مرکزی حج و زیارت و نیز مدیر کل محترم خلیج فارس و خاورمیانه وزارت امور خارجه که با زحمات فراوان و پیگیری‌های بی‌وقفه، زمینه نگارش این اثر را فراهم نمودند، صمیمانه تشکر و قدردانی نماید.

مؤلف

ص:۱۸

فصل اول

اشاره

۱ـ اطلاعات عمومی

الف) مناطق اداری

ب) جمعیت، روز ملی، تاریخ، ساعت، اوزان

ج) تعطیلات رسمی

د) تلفن‌های ضروری

ه) مرخصی کارمندان

و) رؤسای کشور

ز) ساعات کاری

ح) ساعات کار بازارها و فروشگاههای تجاری

ط) اوقات نماز

ی) روزنامه‌های عربستان

۲ـ موادی از قانون اساسی

ص:۱۹

ص:۲۰

۱ـ اطلاعات عمومی

الف) مناطق اداری

عربستان به ۱۳ منطقه اداری تقسیم می‌شود:

۱ـ ریاض ((۱)) پایتخت (۷/۴ میلیون نفر سال ۲۰۰۰ م). ۲ـ مکه مکرمه. ۳ـ مدینه منوره. ۴ـ قصیم و مرکزش: بریده. ۵ـ منطقه شرقیه و مرکزش: دمام. ۶ـ عسیر و مرکزش: أبها. ۷ـ تبوک. ۸ـ حائل. ۹ـ حدود شمالی و مرکزش: عرعر. ۱۰ـ جیزان. ۱۱ـ نجران. ۱۲ـ الباحه. ۱۳ـ جوف و مرکزش: سکاکا.

.

ص:۲۱

۱- ریاض جمع «روضه» به معنای باغ‌ها و بستان‌ها است. علت نامگذاری، حاصلخیزی و سرسبزی این سرزمین است. هوای این شهر در تابستان بسیار گرم، و در زمستان بسیار سرد است

هر منطقه از این مناطق یک حاکم محلی با رتبه وزیر دارد که مسؤول امور داخلی است.

ب) جمعیت، روز ملی، تاریخ، ساعت، اوزان:

جمعیت عربستان ۸۴۴/۲۹۳/۲۴ میلیون نفر است.

روز ملی: این کشور ۲۳ سپتامبر (ایلول) را به عنوان یادبود یکپارچه‌سازی کشور و تأسیس آن به دست ملک عبدالعزیزبن عبدالرحمن آل سعود در سال ۱۳۵۱ ه ۱۹۳۲ م، جشن می گیرد.

تاریخ: براساس تقویم هجری است. سال قمری ۳۵۴ روز است.

ساعت: ساعت عربستان سه ساعت از وقت گرینویچ بیشتر است.

اندازه و وزن: اندازه براساس نظام متری، و وزن براساس کیلوگرم است.

ج) تعطیلات رسمی:

۱ـ تعطیلی پایان هفته پنج‌شنبه و جمعه. ۲ـ تعطیلی عید فطر: از بیست و پنجم رمضان تا پنجم شوال به مدت ده روز. ۳ـ تعطیلی عید قربان: از پنجم ماه ذیحجه تا پانزدهم همان ماه به مدت ده روز. ۴ـ تعطیلی روز ملی: ۲۳ سپتامبر.

ص:۲۲

د) تلفنهای ضروری:

کد تلفنهای برخی از شهرهای عربستان

کد بین‌الملل ۰۰۹۶۶

کد پایتخت ۰۱

جده ۰۲

مکه مکرمه ۰۲

منطقه شرقیه ۰۳

مدینه منوره ۰۴

قصیم ۰۶

عصیر ۰۷

شماره تلفنهای ضروری و برخی از وزارتخانه‌های مهم

نام شماره

پلیس ۹۹۹

دفاع شهری (آتش‌نشانی) ۹۹۸

اورژانس ۹۹۷

امنیت راهها ۹۹۶

مبارزه با مواد مخدر ۹۹۵

حوادث رانندگی ۹۹۳

ساعت گویا ۹۶۱

راهنمای تلفن ۹۰۵

اطلاعات فرودگاه ۰۷۱ـ۲۲۲

ص:۲۳

مکالمات بین‌المللی ۹۰۰

وزارتخانه‌ها

وزارت حج ۴۰۲۴۴۴۴

وزارت امور خارجه ۴۰۶۷۷۷۷

وزارت کشور ۴۰۱۱۱۱۱

وزارت بهداشت ۴۰۱۲۲۲۰

وزارت ارشاد ۴۰۶۸۸۸۸

وزارت دادگستری

تلفن مهمترین بیمارستان‌ها

بیمارستان‌های مکه

بیمارستان اجیاد ۵۷۳۰۰۷۰

بیمارستان ملک عبدالعزیز ۵۴۴۲۴۰۰

بیمارستان ملک فیصل ۵۵۶۶۴۱۱

بیمارستان النور ۸۳۷۳۰ـ ۵۵

بیمارستان حراء ۵۲۰۳۵۳۵

بیمارستان عمومی ملک فهد ۸۴۶۰۴۰۵–۸۴۶۰۹۰۰

مرکز آفتاب‌زدگی ۸۳۶۱۳۳۶

بیمارستان میقات ۸۲۲۰۹۴۹

بیمارستان أحد ۸۴۶۰۰۱۶

بیمارستان وطنی ۸۴۸۱۲۲۲

بیمارستان الزهراء ۸۴۸۸۸۰۸

بیمارستان الدار ۸۳۶۵۷۵۷

ص:۲۴

بیمارستان‌های جده

بیمارستان ملک خالد و گارد ملی ۶۶۵۶۲۰۰

بیمارستان نظامی ملک فهد ۶۶۵۱۶۶۶

بیمارستان سلیمان فقیه ۶۶۵۵۰۰۰

بیمارستان زنان و زایمان و نوزادان ۶۶۵۲۶۰۰

ه) مرخصی کارمندان:

کارمندان معادل ۳۰ روز در سال، حق استفاده از مرخصی همراه با مزد را دارند. (اعیاد و تعطیلی‌های رسمی که در میان یک ماه مرخصی وجود دارد به عنوان مرخصی، محاسبه نمی‌شود). کارمندان معادل ۲/۵ روز در ماه، حق استفاده از مرخصی را دارند.

ملک عبداللّه‌بن عبدالعزیز

و) رؤسای کشور:

ملک عبداللّه پادشاه عربستان و رئیس شورای وزیران است. و برادرش امیر سلطان‌بن عبدالعزیز ولی‌عهد، وزیر دفاع، هواپیمایی، و بازرسی کل است. وی از ۲۶ جمادی‌الثانی ۱۴۲۶ ه . تا کنون نایب رئیس شورای وزیران است.

ص:۲۵

امیر نایف‌بن عبدالعزیز از تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۸ ه . وزیر کشور و از تاریخ ۱۴۳۰/۳/۳۰ ه . معاون دوم رئیس شورای وزیران است.

ز) ساعات کاری

ادارات دولتی: از صبح شنبه تا چهارشنبه از ساعت ۷:۳۰ صبح تا ۲:۳۰ بعد از ظهر باز هستند.

بخش خصوصی: از ۸ صبح تا ۱۲ ظهر، و ۴/۳۰ بعد از ظهر تا ۸ شب به کار اشتغال دارند.

بانکها: از ساعت ۸:۳۰ صبح تا ۱۲ ظهر و ۵ عصر تا ۷ شب به کار اشتغال دارند.

ادارات دولتی و مؤسسات بخش خصوصی، روزهای پنج‌شنبه و جمعه تعطیل هستند. زیرا این دو روز در عربستان، تعطیل رسمی است.

ح) ساعات کار بازارها و فروشگاههای تجاری

بازارها و فروشگاهها از ۸ صبح تا ۱۰ شب باز هستند. همچنین فروشگاههای بزرگ و تجارتخانه‌ها ۲۴ ساعته باز هستند. همه فروشگاههای تجاری و تجارتخانه‌ها و دیگر مراکز مانند (پمپهای بنزین، بانکها، دفاتر پست، خدمات کارگزاری) که با مردم در ارتباط هستند، ملزم هستند در اوقات پنجگانه نماز، به مدت ۳۰ دقیقه موقتا محل را تعطیل کنند.

ط) اوقات نماز

معمولاً ـ اوقات نمازهای پنجگانه، یعنی نماز صبح، ظهر، عصر، مغرب و عشاء براساس اوقات محلی، هر روز در روزنامه به چاپ می‌رسد. در این ساعات مؤسسات دولتی موقتا تعطیل می‌شوند؛ و مردم در اماکن عمومی برای ادای نماز اجتماع می کنند.

ص:۲۶

ی) روزنامه‌های عربستان

بارزترین روزنامه‌هایی که در عربستان منتشر می‌شوند عبارتند از:
روزنامه‌های: الجزیره (در ریاض منتشر می‌شود)، المدینه (در جده منتشر می‌شود)، الندوه (در مکه مکرمه منتشر می‌شود)، عکاظ (در جده منتشر می‌شود)، الوطن (در أَبْها منتشر می‌شود)، الشرق الاوسط (در لندن منتشر می‌شود)، الیوم (در دمام منتشر می‌شود)، الحیاه (در لندن منتشر می‌شود) الریاض (در ریاض منتشر می‌شود)، الصباح (در تبوک منتشر می‌شود)، البلاد؛ و روزنامه های انگلیسی: سعودی جازیت، و آراب نیوز.

۲ـ موادی از قانون اساسی

اشاره

(۱) ماده ۱: کشور عربستان سعودی دولتی عربی و اسلامی با حاکمیت تام است. دینش اسلام، و قانونش کتاب خداوند متعال و سنت رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم سلم است. و زبانش فقط عربی، و پایتختش ریاض است.
تصویری از ریاض
ص:۲۷

۱- نیمه افراشته کردن پرچم و یا تماسش با زمین، یا آب به دلیل احترام به جمله شهادت نوشته شده بر روی پرچم، جایز نیست.

ماده ۲: دو عید کشور عبارتند از عید فطر و قربان. و تقویم کشور هجری قمری است.

ماده ۳: پرچم کشور به شرح زیر است:

الـف) رنگش سـبز است. ب) عرض آن برابر دو سـوم طول آن است. ج) در وسـط آن جمله (لاـ إله إلاـ اللّه محمـد رسول اللّه) قرار می گیرد. در زیر جمله، شمشیر بدون غلافی وجود دارد. این پرچم هیچگاه نیمه افراشته نمی‌شود.(۱)

-۱

ص:۲۸

۱- این قانون براساس فرمان ملوکانه به شـماره أ/۹۰ در تاریخ ۲۷/۸/۱۴۱۲ ه . صادر گردیـد، و در روزنامه أم‌القری به شـماره ۳۳۹۷ در تاریخ ۲/۹/۱۴۱۲ ه . به چاپ رسیده است.

ماده ۴: آرم عربستان:

آرم عربستان مرکب از دو شمشیر متقاطع است که در قسمت خالی آن یک درخت خرما قرار دارد.

سیستم حکومتی

ماده (۵) الف) سیستم حکومتی در عربستان، پادشاهی است. ب) حکومت فقط در انحصار پسران پادشاهِ مؤسس، عبد العزیزبن عبدالرحمن فیصل آل سعود و پسرانِ پسرانِ او است. و با صالح‌ترین آنها براساس کتاب خدا و سنت رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم بیعت می‌شود. ج) ولی‌عهد را پادشاه انتخاب می‌کند و او را به امر ملوکانه از ولایت عهدی معاف می‌کند. د) ولی عهد به صورت تمام وقت به ولایت عهدی می‌پردازد و نیز کارهایی را که پادشاه بر عهده او می‌گذارد، انجام می‌دهد. ه) در صورت فوت پادشاه، ولی‌عهد تا زمان اخذ بیعت، قدرت پادشاه را در دست می‌گیرد.

ماده ۲۰: مالیاتها و عوارض ـ جز در صورت ضرورت و براساس عدل ـ گرفته نمی‌شود. و لذا تحمیل مالیات، یا اصلاح، یا لغو، یا بخشودگی بخشی از آن جز به موجب قانون جایز نیست.

ماده ۲۱: زکات در مصارف شرعی هزینه می‌شود.

ص:۲۹

ماده ۴۴: قدرت در کشور متشکل از: قوه قضائیه، قوه مجریه، و قوه تنظیمیه (۱)(مقننه) است. و پادشاه مرجع این سه قوه است.
ماده ۴۵: منبع فتوی در عربستان، کتاب خدا و سنت رسول او صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم است. و قانون، ترتیب هیأت علمای بزرگ، اداره تحقیقات علمی، فتوا و تخصصهای آن را تعیین می‌کند.
ماده ۵۲: تعیین قضات و پایان دادن به خدمتشان در اختیار پادشاه، و براساس پیشنهاد شورای عالی دادگستری براساس آنچه که در قانون آمده است می‌باشد.
ماده ۵۶: پادشاه، ریاست هیأت وزیران را بر عهده دارد و اعضای هیأت وزیران، وی را در ادای این وظیفه یاری می‌کنند.
ماده ۵۷: الف) نایب رئیس شورای وزیران، و وزیران عضو در شورای وزیران را پادشاه تعیین می‌کند و با فرمان ملوکانه به کارشان خاتمه می‌دهد. ب) نایب رئیس شورای وزیران، و وزیران عضو در شورای وزیران همگی در برابر پادشاه مسؤول اجرای شریعت اسلامی و قوانین و سیاستهای عمومی کشور هستند. ج) پادشاه می‌تواند هیأت وزیران را منحل کند، و یا مجددا تشکیل دهد.
ماده ۶۰: پادشاه، فرمانده کل نیروهای مسلح است و اوست که افسران را تعیین، و یا به خدمتشان پایان می‌دهد.
ماده ۶۱: پادشاه، حالت فوق‌العاده، بسیج عمومی و جنگ را در کشور اعلام می‌کند.
ماده ۶۶: پادشاه در صورت سفر به خارج از کشور، طی صدور فرمان ملوکانه، ولی‌عهد را جانشین خود در اداره امور کشور براساس رعایت مصالح ملت می‌کند.
ماده ۶۷: وضع قوانین و لوایح در جهت مصحلت، و یا رفع مفسده در امور کشور براساس قوانین شریعت اسلامی بر عهده قوه تنظیمیه (مقننه) است. این قوه، اختیارات یا حوزه تخصصهای خود را براساس این قانون و قوانین شورای وزیران و مجلس شورا
ص:۳۰

۱- در عربستان به معنای مصطلح قوه مقننه وجود ندارد. مجلس عربستان هم مجلس قانونگذاری نیست بلکه جنبه مشورتی دارد.

اعمال می کند.

ماده ۶۸: مجلسی برای شورا تأسیس می‌شود؛ قانون و طریقه ایجاد آن و شیوه کارش در تخصصهایش و انتخاب اعضایش بیان خواهد شد. پادشاه می تواند مجلس شورا را منحل، و یا بازسازی کند.

ماده ۶۹: پادشاه می تواند مجلس شورا و شورای وزیران را برای جلسه مشترک فراخواند. همچنین می تواند هر که را صلاح می‌داند برای گفتگو در اموری که ضرورت دارد، در این جلسه دعوت کند.

ص:۳۱

* پرسش

فصل ۱ بخش ۱

۱ـ عربستان به چند منطقه اداری تقسیم می‌شود؟

۲ـ تاریخ و ساعت عربستان بر چه اساسی است؟

۳ـ تعطیلات رسمی عربستان چه روزهایی است؟

۴ـ بارزترین روزنامه‌هایی که در عربستان منتشر می‌شوند کدامند؟

فصل ۱ بخش ۲

۱ـ تعیین قضات و پایان دادن به خدمتشان در اختیار چه کسی است؟

۲ـ اخذ زکات در عربستان چگونه است؟

۳ـ فرمانده کل نیروهای نظامی کیست؟

۴ـ ریاست هیأت وزیران بر عهده کیست؟

ص:۳۲

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۳۳

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۳۴

فصل دوم

اشاره

۱ـ پول (ارز) و بانک‌ها

۲ـ قوانین ارز

۳ـ قانون جزایی جعل و کپی اسکناس

۴ـ صرافی سیار

ص:۳۵

ص:۳۶

۱ـ پول (ارز) و بانک‌ها

پول عربستان: واحد پول عربستان، ریال سعودی معادل یکصد «هلله» است. مجموعه‌های پولی عبارتند از:

ـ اسکناسی: ۱ ریالی، ۵ ریالی، ۱۰ ریالی، ۲۰ ریالی، ۵۰ ریالی، ۱۰۰ ریالی، ۲۰۰ ریال، ۵۰۰ ریال.

ـ سکه‌ای: ۱ ریالی، ۵ هلله، ۱۰ هلله، ۲۵ هلله، ۵۰ هلله. این پول به صورت نادر مورد استفاده قرار می‌گیرد و تنها در تلفن‌های عمومی کاربرد دارد.

یک دلار آمریکا معادل ۳ ریال و ۷۵ هلله است.

ص:۳۷

مقام مسؤول در زمینه پولی، موسسه «النّقد العربیّ السّعودیّ» یا همان بانک مرکزی است که مسؤولیتش تثبیت قیمت مبادلات پولی، و کنترل ذخیره مالی، و ضبط سیستم بانکی است.

عربستان تعدادی بانک خصوصی و تعدادی نیز مشترک با خارجیان دارد. ده بانک تجاری خصوصی مجاز برای فعالیت در عربستان وجود دارد. این بانک‌ها بیش از ۱۳۰۰ شعبه در این کشور دارند. که همه آنها زیر نظر مؤسسه «النّقد العربیّ السّعودیّ» هستند. یکی از قدیمی‌ترین بانک‌ها در عربستان، بانک «المصرف التّجاریّ الوطنیّ: بانک تجاری ملی» در جده است.

۲ـ قوانین ارز

اشاره

دولت عربستان، جاعلان و توزیع‌کنندگان ارز تقلبی را به زندانی که مدت آن کمتر از پنج، و بیشتر از بیست و پنج سال نیست؛ و نیز پرداخت جریمه‌ای که کمتر از ۳۰ هزار ریال و بیشتر از ۵۰۰ هزار ریال نیست؛ محکوم می‌کند.(۱)

برخی از قوانین در این زمینه

۱ـ در اختیار داشتن ارز تقلبی، و اطلاع از تقلبی بودن آن جرم محسوب می‌شود. بنابراین به محض اطلاع از تقلبی بودن ارز، باید مأموران امنیتی را مطلع ساخت.

۲ـ در اختیار داشتن ارز تقلبی و بدون آگاهی از تقلبی بودن آن، جرم محسوب نمی‌شود.

۳ـ بازگرداندن ارز تقلبی به مشتری، توسط کارمند بانک، جرم محسوب می‌شود.

۴ـ تبدیل پول باید از طریق بانک‌ها و فروشگاههای صرافی مجاز انجام شود.

ص:۳۸

۱- روزنامه الشرق الأوسط، شنبه ۱۸ رجب ۱۴۲۷ ه . ۱۲ آگوست ۲۰۰۶ شماره ۱۰۱۱۹

۵ـ برای اطمینان از سلامت ارز، قبل از دریافت آن باید موارد احتیاطی زیر را اعمال کرد:

نشانه‌های مهم بر روی برخی از ارزها

۱ـ اطمینان از وجود نوار تضمین مقطع، به طوری که اگر اسکناس در مقابل نور قرار گیرد، به صورت متصل دیده شود.
۲ـ دستمال، یا نوک انگشت خود را با مقداری آب خیس کنید؛ سپس روی عکس ملک عبدالعزیز که در اسکناس‌های دویست ریالی موجود است، بکشید. اگر تصویر تغییر نکرد، اسکناس اصلی است؛ در غیر این صورت جعلی است.
ص:۳۹

۳ـ اسکناس اصلی را اگر به شکل مشخصی تا کنید، به صورت اولیه برمی‌گردد. اما اسکناس تقلبی به شکل قبلی برنمی‌گردد.

۳ـ برخی از مواد قانون جزایی جعل و کپی اسکناس

این قانون براساس مرسوم ملوکانه شماره ۱۲، در تاریخ ۲۰ رجب ۱۳۷۹ ه .، صادر شده است:

ماده ۲: هر کس پول رایج در عربستان را جعل، یا کپی کند، و یا اقدام به وارد نمودن پولهای رایج جعلی یا کپی شده نماید، یا به هر وسیله‌ای آن را با سوء نیت رواج دهد، به مجازات حبس که مدت آن کمتر از پنج و بیشتر از بیست و پنج سال نیست، و جریمه کمتر از سی هزار، و بیشتر از پانصد هزار ریال نیست محکوم می‌شود.

ماده ۶: هرکس با حسن نیت پول کپی شده یا جعلی را دریافت کند، سپس با آگاهی از عیب، آن را در معاملات مورد استفاده قرار دهد، به مجازات حبس به مدتی که بیشتر از یک سال نیست، و به جریمه‌ای که بیشتر از دو هزار ریال نیست، یا یکی از دو مجازات محکوم می‌شود.

ماده ۱۱: کلیه پولهای جعلی، مصادره شده، و به مؤسسه پولی عربستان تسلیم می گردد. و به هیچ وجه، پولی بابت مابه ازای آن پرداخت نمی‌شود.

۴ـ صرافی سیار

اخیرا شرکت «ساب» اولین دستگاه خودپرداز مکانیزه متحرک را که دارای چند دستگاه خودپرداز مکانیزه است؛ افتتاح کرده است. بدین صورت که بانک در مکه مکرمه اقدام به تهیه سه دستگاه اتومبیل حاوی شش دستگاه حودپرداز مکانیزه نموده که از طریق ماهواره با شبکه پرداختهای سعودی (SPAN) در ارتباط است.

ص:۴۰

* پرسش

فصل ۲ بخش ۱

۱ـ مقام مسؤول در زمینه پولی کیست؟

۲ـ قدیمی‌ترین بانک در عربستان کدام است؟

۳ـ یک دلار آمریکا معادل چند ریال سعودی است؟

فصل ۲ بخش ۲

۱ـ آیا در اختیار داشتن ارز تقلبی و ناآگاهی از تقلبی بودن آن، جرم محسوب می‌شود؟

۲ـ بازگرداندن ارز تقلبی به مشتری، توسط کارمند بانک، چه حکمی دارد؟

۳ـ مجازات جاعلان و توزیع کنندگان ارز تقلبی چیست؟

۴ـ سه نشانه مهم بر روی برخی از ارزها را ذکر کنید؟

فصل ۲ بخش ۳

۱ـ مجازات جعل، یا کپی ارزهای متداول در عربستان چیست؟

۲ـ مجازات کسی که با حسن نیت پول جعلی را دریافت کند، سپس با آگاهی از عیب، آن را در معاملات مورد استفاده قرار دهد، چیست؟

ص:۴۱

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص:۴۲

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۴۳

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۴۴

فصل سوم

اشاره

۱ـ توصیه‌های پلیس عربستان به حجاج و عمره‌گزاران

۲ـ قانون راهنمایی و رانندگی و لایحه اجرایی

۳ـ تخلفات راهنمایی و رانندگی

۴ـ تابلوهای ارشادی

۵ـ حوادث رانندگی

۶ـ مراحل قانونی جهت دریافت دیه

۷ـ فرم وکالت‌نامه

۸ـ گواهی انحصار وراثت

۹ـ کمبود مترجمان و توانمندی آنان

۱۰ـ قوانین دعاوی و اجرائیات در دیوان مظالم

ص:۴۵

ص:۴۶

۱ـ توصیه‌های پلیس عربستان به

اشاره

حجاج و عمره گزاران

۱ـ در صورت حمل مبالغ نقدی ضروری است از تردد در اماکن خلوت دور از شهر، و یا در ساعات آخر شب خودداری گردد.

۲ـ عدم استفاده از طلا و زیور آلات به طوری که موجب جلب توجه سارقان گردد.

۳ـ از گرفتن هر گونه نوشیدنی از افراد غیر قابل اعتماد خودداری گردد. زیرا ممکن است موجبات بیهوشی فرد را فراهم سازد و مجرم به راحتی بتواند اقدام به آدم‌ربایی نماید.

۴ـ مراقب افرادی که در لباس افسر پلیس و غیره اقدام به سرقت می کنند باشند. در چنین وضعیتی ضروری است مدارک شناسایی آنها درخواست گردد.

۵ـ اطمینان از مرغوبیت و اصالت کالایی که خریداری می‌شود. و ترجیحا بهتر است از فروشگاههای بزرگ و معتبر تهیه گردد. و از خرید کالاهای گرانقیمت با بهای ارزان‌تر از دستفروشان اجتناب گردد. زیرا این قبیل کالاها اغلب غیر اصلی، و در مواردی مسروقه هستند.

۶ـ امضا نکردن برگهایی که محتوا یا معنای آن را نمی‌داند.

۷ـ نگذاشتن بلیطهای هواپیما و متعلقات شخصی، پول و اشیای گراقیمت مانند جواهرات و زیورآلات طلا در اتاقهای هتل، به هنگام ترک اتاقها. بنابراین بهتر است این قبیل اشیاء به صندوق امانات هتل سپرده شود، و در ازای آن رسید اخذ شود. این سرویس در همه هتلهای عربستان موجود است. بنابراین زائر جز مبلغی که عملا بدان نیاز دارد نباید مبالغ نقدی زیادی همراه خود داشته باشد.

ص:۴۷

مراقبت از گذرنامه

ـ زائر بایـد مراقب گـذرنامه خـود باشـد. و بر او لازم است گـذرنامه خـود را به هیـچ عنـوان در گرو نگـذارد و آن را جز در موارد ضروری به احـدی تسـلیم نکند. و در صورت مفقود شدن گذرنامه، به نزدیکترین مرکز پلیس اطلاع دهد. و یک نسـخه از آن را به منظور مساعدت وی به بعثه حج و یا سفارت ایران تقدیم نماید.

به منظور حفظ امنیت بانوان در برابر آدم‌ربایی رعایت موارد زیر ضروری است:

۱ـ عدم تردد به تنهایی در اماکن خالی از عبور و مرور، یا تاریک و یا در ساعات آخر شب.

۲ـ حضور نیافتن در ساعات آخر شب در اماکن مشکوک.

۳ـ همراه نشدن با غریبه‌ها در اتومبیل‌های شخصی یا کرایه.

۲ـ قانون راهنمایی و رانندگی و لایحه اجرایی

مـاده شـصت و یکم: پس از وقـوع حـادثه، اداره مربوطه اقـدام به تحقیق در مورد حـادثه می‌کنـد؛ و در اسـرع وقت فرم‌هـا را تکمیل می‌نماید. اگر حادثه منجر به مرگ، یا

ص:۴۸

جراحات شدید بدنی گردد، راننده متخلف باید باید توقیف شود. مدت توقیف بیش از هفتاد و دو ساعت نیست. تمدید این مدت در صلاحیت دادگاه رسیدگی کننده است. در همه موارد، راننده به محض تقدیم کفالتِ جریمه، و یا سند بیمه، بلافاصله باید آزاد شود. در صورت اختلاف، دادگاههای رسیدگی کننده مرجع حل و فصل خواهند بود.

ماده شصت و دوم: هرکس جان انسانی را ـ اعم از کل یا جزء ـ در حادثه رانندگی تلف کند چه از باب تعدی باشد و یا افراط، به مجازات زندان محکوم می‌شود. مدت محکومیت بیش از یکسال نخواهد بود. همچنین غرامت مالی که بیشتر از ده هزار ریال نیست؛ و یا به یکی از دو مجازات محکوم می‌شود.

ماده شصت و سوم: با رعایت آنچه در ماده‌های شصت و یکم و شصت و دوم این لایحه آمده: بر هر راننده که طرف حادثه رانندگی است لازم است خودرو را در مکان حادثه متوقف کند و به اداره ذیربط اطلاع دهد. و مساعدت لازم را نسبت به آسیب‌دیدگان مبذول نماید. چنانچه بدان کار اقدام نورزد به مجازات مالی که بیشتر از دو هزار یال نیست، و یا زندان که بیشتر از سه ماه نیست، و یا هردوی این مجازاتها محکوم می‌شود.

ماده شصت و نهم: حرکات نمایشی هنگام رانندگی: عبارت است از حرکت با سرعت بسیار بالا، به صورت ناگهانی یا غیر منظم به طوری که از چرخها صدای بلند و گوشخراشی شنیده شود؛ و یا هر نوع رانندگی به صورت متهورانه و خطرناک به قصد بازی یا نمایش یا مسدود کردن راهها و دشوار کردن ترافیک.

حرکات نمایشی هنگام رانندگی تخلف محسوب می‌شود و مرتکب آن به مجازاتهای زیر محکوم می‌شود:

الف) بار اول توقیف خودرو به مدت پانزده روز، و جریمه مالی به ارزش هزار ریال؛ سپس برای اجرای مجازات زندان به دادگاه خاص ارجاع داده می‌شود.

ب) بار دوم توقیف خودرو به مدت یکماه، همراه با جریمه مالی که مقدار آن هزار و پانصد ریال است؛ سپس برای اجرای مجازات زندان به دادگاه خاص ارجاع داده

ص:۴۹

می‌شود.

ج) بـار سوم جریمه مـالی که مقـدار آن دو هزار ریـال، همراه بـا توقیف خودرو است؛ سپس برای بـازنگری در مصادره خودرو، یا جریمه‌ای برابر با ارزش خودرو استیجاری، یا مسروقه، و مجازات زندان، به دادگاه خاص ارجاع داده می‌شود.

از دو مجازات توقیف یا مصادره در بندهای (الف) و (ب) و (ج) همین ماده ـ خودروهای اجاره‌ای و مسروقه، مستثنی هستند.

۳ـ تخلفات راهنمایی و رانندگی

اشاره

(۱)

لیست تخلفات رانندگی

۱ـ مجازاتهـای مقرر برای این تخلفـات (جریمه مـالی که کمـتر ۵۰۰ ریـال و بیشـتر از ۹۰۰ ریـال نیست و یـا توقیـف خودرو همراه با جریمه).

ص:۵۰

۱- به نقل از «نظام المرور ولائحته»، ص ۱۰۴-۱۰۹.

اتومبیل گشت پلیس راهنمایی و رانندگی

نوع تخلف

ـ رانندگی با خودرو، قبل از اخذ گواهینامه.

ـ حرکت با خودرو بدون پلاک (توقیف خودرو تا برطرف شدن تخلف

ـ عبور از چراغ قرمز.

ـ رانندگی با خودرو در جهت عکس مسیر حرکت.

ـ حرکت مارپیچ (زیگزاگ) و سریع در بین خودروها در راههای عمومی.

ـ تجاوز از سرعت مقرر به میزان بیشتر ۲۵ کیلومتر در ساعت.

ـ سبقت در مناطقی مانند پیچها و ارتفاعات که سبقت در آنها ممنوع است.

ـ نداشتن پوشش بار و نبستن محموله در حال جابجایی.

ـ عدم توقف به هنگام دیدن تابلو «ایست».

ـ عدم اعطای حق تقدم به خودروی که هنگام رسیدن به تقاطع هم عرض، از سمت راست می‌آید و تابلو اولویت حق تقدم نیز وجود ندارد.

ـ عدم اعطای حق تقدم به خودروهایی که در جاده اصلی تردد می‌کنند و تابلو اولویت حق تقدم نیز وجود ندارد.

ـ بی‌توجهی به تابلوهای دستی پلیس امنیتی هنگام تنظیم عبور و مرور، و ترجیح دادن چراغ راهنمایی و رانندگی بر تابلو دستی پلیس.

ـ رانندگی بدون روشن کردن چراغها داخل تونل‌ها.

ص:۵۱

اتومبیل گشت نامحسوس پلیس راهنمایی و رانندگی

۲ـ مجازاتهای مقرر برای این تخلفات (جریمه مالی که کمتر ۳۰۰ ریال و بیشتر از ۵۰۰ ریال نیست و یا توقیف خودرو همراه با جریمه).

نوع تخلف

ـ عدم توقف در نقاط بازرسی یا گشتی‌های امنیتی با وجود توجیه لازم یا علامتی توقف را اجباری می‌کند.

ـ عدم پایبندی به مقررات عبور و مرور در تقاطع‌ها.

ـ جابجایی سرنشینان بیش از تعداد معین.

ـ ارائه نکردن مدارک مخصوص راننده یا خودرو .

ـ به جای گذاشتن اجسام یا اشیاء در راههای عمومی به طوری که سلامت عمومی را در معرض خطر قرار دهد.

ـ ندادن حق تقدم عبور به خودروهای کاروانهای رسمی(۱) یا اورژانسی.

ـ سبقت از اتوبوسهای سرویس مدارس، هنگام توقف برای حمل یا پیاده کردن سرنشین.

ص:۵۲

۱- منظور از کاروانهای رسمی، مجموعه‌ای متشکل از کاروان اتومبیل‌های پلیس، و مقامات مسؤول است

اتومبیل گشت نامحسوس پلیس راهنمایی و رانندگی

۳ـ مجازاتهای مقرر برای این تخلفات (جریمه مالی که کمتر ۱۵۰ ریال و بیشتر از ۳۰۰ ریال نیست).

نوع تخلف:

ـ ترک خودرو در سراشیبی با عدم اتخاذ احتیاطهای لازم.

ـ نبستن کمربند ایمنی.

ـ استفاده از تلفن همراه با دست، در هنگام رانندگی.

ـ رانندگی در مسیرهای تعیین نشده.

اتومبیل گشت پلیس راهنمایی و رانندگی

ص:۵۳

۴ـ مجازاتهای مقرر برای این تخلفات (جریمه مالی که کمتر ۱۰۰ ریال، و بیشتر از ۱۵۰ ریال نیست).

نوع تخلف:

ـ ترک خودروها در راههای عمومی بدون ضرورت.

ـ پرتاب اجسام به خارج از خودرو در هنگام حرکت.

ـ پیاده یا سوار کردن سرنشینان در هنگام حرکت خودروها.

ـ عبور عابران پیاده در محلهایی غیر از محلهای تعیین شده.

ـ بی‌توجهی عابران پیاده به علائم مخصوص به آنها.

ـ کندی در حرکت به صورتی که موجب دشواری حرکت گردد.

ـ توقف خودرو در مکانهای غیر مجاز.

۴ـ تابلوهای ارشادی

اشاره

راههای اصلی: این تابلوها بیانگر راههایی است که شهرهای عربستان را به هم متصل می‌کند که از دو رقم تشکیل می‌شود.

راههای ثانوی: این تابلوها بیانگر راههایی است که شهرهای با اهمیت متوسط عربستان را به هم متصل می‌کند که از سه رقم تشکیل می‌شود.

متصل می‌کند که از چهار رقم تشکیل می‌شود.

ص:۵۴

علامت کیلومتری: این تابلوها بیانگر مسافت بین شهرها است.

سالیانه حداقل حدود ۶۳۰۰ نفر در عربستان بر اثر حوادث رانندگی جان خود را از دست می‌دهند.

به محض وقوع حادثه، اکیب‌هایی از هلال احمر، دفاع شهری و گشت‌های راهنمایی و پلیس، به محل اعزام می‌شوند. رئیس پلیس، حادثه را دنبال می‌کند. سپس مجروحان و فوت شدگان به بیمارستان منتقل می‌شوند.

به محض دریافت ابلاغ حادثه خطرناک، در بیمارستان، حالت فوق‌العاده اعلام می‌شود و بخش اورژانس آسیب‌دیدگان حادثه را پذیرش می‌کند.

علل حوادث رانندگی

ص:۵۵

حوادث رانندگی در عربستان معمولاً به موارد زیر برمی‌گردد:

۱ـ دستیابی آسان به گواهینامه رانندگی و ناآشنایی راننده با مقررات راهنمایی.

۲ـ سرعت بیش از حد و سبقت غیر مجاز.

۳ـ کمبود آمبولانسها و تأخیر آنها بعد از وقع حادثه.

۴ـ عدم استفاده از کمربند ایمنی.

۵ـ عدم معاینه دوره‌ای اتومبیلها.

۶ـ به کارگیری رانندگان غیر سعودی در اتوبوسها و کامیونها.

ص:۵۶

۶ـ مراحل قانونی جهت دریافت دیه

در صورت فوت زائری از کاروان عمره یا حج تمتع در اثر سانحه رانندگی در عربستان، خانواده متوفی ابتدا باید از طریق دادگاه‌های ایران برگ انحصار وراثت اخذ نمایند. پس از آن یکی از ورثه به عنوان وکیل جهت انجام اعمال قانونی، و دریافت دیه انتخاب می گردد. پس از ترجمه برگهای انحصار وراثت، و وکالت‌نامه به زبان عربی، وکیل ورثه، طی وکالت‌نامه‌ای سرکنسولگری جمهوری اسلامی ایران را در جده وکیل خود می‌نماید که به ادارات و محاکم مراجعه، و دیه متوفی را دریافت نماید. این مدارک باید توسط وزارت امور خارجه، و نیز سفارت عربستان در تهران، تأیید و به جده ارسال گردد.

لازم به ذکر است که اگر متوفی مرد باشد و راننده صد در صد مقصر شناخته شود، مبلغ دیه یکصد هزار ریال سعودی؛ و چنانچه زن باشد، پنجاه هزار ریال است. و در صورتی که راننده و متوفی به نسبت مساوی مقصر باشند، مبلغ دیه در صورت مذکر بودن پنجاه هزار ریال و در صورت مؤنث بودن نصف آن مبلغ است. در صورت اثبات ناتوانی راننده از پرداخت دیه، مبلغ از بیت‌المال پرداخت می گردد.

ص:۵۷

۷ـ فرم وکالت نامه

قوه قضائیه

سازمان ثبت اسناد و املاچ کشور

این سند در صفحه ... دفتر، جلد .... دفتر اسناد رسمی شماره ..... حوزه ثبتی ..... ثبت شده است.

نوع سند: وکالت نامه

دفتر اسناد رسمی شماره ..... حوزه ثبتی

دفتریار ....

محل امضای دفتریار و مهر دفترخانه

آدرس: .... شماره تلفن .... فاکس ....

موکلین:

۱ـ آقای .... (پسر متوفی) دارای شناسنامه شماره ...... صادره از...... . متولد...... کد ملی ...... کد پستی ....

۲ـ آقای .... (پسر متوفی) دارای شناسنامه شماره ...... صادره از...... . متولد...... کد ملی ...... کد پستی ....

۳ـ خانم .... (دختر متوفی) دارای شناسنامه شماره ...... صادره از .... متولد ...... کد ملی ...... کد پستی ....

۴ـ خانم.......... (همسر متوفی) دارای شناسنامه شماره ...... صادره از...... . متولد...... کد ملی ...... کد پستی........

ص:۵۸

نامبردگـان عـده‌ای از وراث مرحوم ...... به موجب گواهی حصـر وراثت شـماره ..... مورخ ...... و شـماره دادنـامه ...... مورخ .... شعبه .... حل اختلاف مجتمع ..... مقیمان شهر..... خیابان .... کوچه .... پلاک .....

وکیـل: آقای .... فرزنـد ...... دارای شناسـنامه شـماره ...... صادره از .... متولـد ...... به شـماره ملی ...... و کـد پستی ....مقیم شهر...... خیابان ..... کوچه .... پلاک .....

مورد وکـالت: مراجعه به تمـامی دوایر دولـتی و مؤسـسات وابسـته به دولت و بیمه مرکزی ..... و تمـامی دوایر ذیربـط جهت أخـذ و دریـافت دیه مرحوم ...... که در مکه مکرمه در اثر تصـادف فوت نموده و انجام کلیه امور اداری و کاری در رابطه با اخـذ دیه و هر نوع وجوه دیگری که به هر عنوان در رابطه با فوت آن مرحوم به وراث تعلق می‌گیرد با دادن هر نوع تعهـد و رسـید و امضاء در این خصوص و انجـام کلیه اموری که لازمه دریـافت وجوه متعلقه می‌باشـد به نحوی که وکیل مرقوم در خصوص مراجعه به بیمه و اخذ دیه و خسـارات و سـایر وجوه در رابطه بـا فوت مرحوم ..... و انجـام کلیه امور اداری و کـاری و مراجعه به سازمـان حـج و زیارت و آنچه که به آن ارتباط دارد؛ قائم مقام و جانشـین تام‌الاختیار موکلین است؛ و پس از اخـذ وجوه و دیه و خسارات و غیره، تسـلیم آن بقدر السهم به موکلین در قبال اخذ رسید.

حـدود اختیارات: اقـدام و عمل و امضاء وکیل در انجام کلیه موارد وکالت، بمنزله اقدام و عمل و امضاء موکلین نافذ و معتبر است و جهت انجـام وکـالت و آنچه که به آن بسـتگی دارد نیـازی به اجازه مجـدد و حضور ثانوی موکلین نـدارد. و مفاد این سـند فقط در نفس وکالت مؤثر است.

اوراق مصـرفی شـماره‌های .... و ...... می‌باشد برابر قبض شـماره ..... بانک ..... شـعبه .... شهر ..... هزینه تنظیم سند واریز گردید.

قبض تحریر شماره ...... صادر و تسلیم گردید.

بتاریخ روز ..... ماه..... سال ...... شمسی برابر با روز ..... ماه ..... سال ..... قمری

امضاء موکلین ۱ـ .... ۲ـ .... ۳ـ .... ۴ـ .... ۵ـ ....

امضای وکیل ....

ص:۵۹

۷ـ شهادهٔ حق التوکیل

اشاره

السلطهٔ القضائیهٔ

منظمهٔ تسجیل العقارات و الاملاک للبلاد

تم تسجیل هذا السند فی صفحهٔ ... من دفتر مجلد ... زوج،

لمسؤول الدفتر تحت رقم ... بتأریخ ... دفتر الاسناد الرسمیهٔ

رقم ... للحوزهٔ التسجیلیهٔ بمدینهٔ ......

نوع السند: إعطاء حق التوکیل

دفتر الاسناد الرسمیهٔ رقم ...

مسؤول الدفتر .....

محل توقیع مسؤول الدفتر والختم

العنوان: ....، رقم الهاتف: .... الفکس.....

الموکَّلُون:

۱ـ السید .... ابن .... (المتوفی) رقم بطاقهٔ الهویهٔ ... الصادرهٔ عن مدینهٔ ...، سنهٔ الولادهٔ ....، رقم بطاقهٔ الوطنیهٔ ....، الرمز البریدی .... .

۲ـ السید .... ابن ... (المتوفی) رقم بطاقهٔ الهویهٔ ...؛ الصادرهٔ عن مدینهٔ ....، سنهٔ الولادهٔ ....، رقم بطاقهٔ الوطنیهٔ، الرمز البریدی......

۳ـ السیدهٔ .... بنت .... (المتوفی) رقم بطاقهٔ الهویهٔ...؛ الصادرهٔ عن مدینهٔ ....، سنهٔ الولادهٔ ....، رقم بطاقهٔ الوطنیهٔ ....، الرمز البریدی ....

۵ـ السیدهٔ .... بنت ...، زوجهٔ ... (المتوفی) رقم بطاقهٔ الهویهٔ....؛ الصادرهٔ عن مدینهٔ ....،

ص:۶۰

سنهٔ الولادهٔ ....، رقم بطاقهٔ الوطنیهٔ ....، الرمز البریدی....

هؤلاء المذکورون أعلاها هم وراث المرحوم .... بموجب شهادهٔ حصر الوراثهٔ المرقم ..... بتأریخ ....

الوکیل:

ـ السید .... ابن .... رقم بطاقهٔ الهویهٔ؛ الصادرهٔ عن مدینهٔ ....، سنهٔ الولادهٔ ....، رقم بطاقهٔ الوطنیهٔ ....، الرمز البریدی ....، الساکن فی مدینهٔ ...، شارع ...، زقاق ....، رقم البیت .....

موضوع الوکالهٔ:

الرجوع إلی جمیع الدوائر الحکومیهٔ والمؤسسات التابعهٔ للحکومهٔ والتأمین المرکزی؛ و جمیع الفروع للتأمین فی البلاد؛ و منظمهٔ الحج و الزیارهٔ؛ و إدارهٔ الحج و الزیارهٔ بمحافظهٔ ......؛ و جمیع الدوائر الْمَعْنِیَّهْ لاسْتِلام و أَخْذِ دیهٔ المرحوم .... الذی تُوُفِّیَ فی مکهٔ المکرمهٔ إثرحادث تَصَادُمِ السیارهٔ؛ ولجمیع الاعمال الاداریهٔ المرتبطهٔ بأخذ الدیهٔ و أی مبلغ یتعلق بالوراث بأی عنوان؛ وفی أیهٔ دائرهٔ و شرکات التأمین فی البلاد؛ وله حق لاستلام الشیکات و کتابهٔ ظهر الشیکات وإعطاء ورقهٔ الایصال والتعهد والتوقیع لهذا الامر؛ وله حق فی إنجاز جمیع الامور اللازمهٔ لاستلام جمیع المبالغ المتعلقهٔ؛ بحیث أن الوکیل المذکور هو القائم مقام الموکَّلین و نائبهم باختیاراته التامهٔ لمراجعته إلی التأمین، وأخذ الدیهٔ، والخسائر وجمیع المبالغ المتعلقهٔ بوفاهٔ المرحوم .... وإنجاز جمیع الامور الاداریهٔ والفعلیهٔ؛ والمراجعهٔ إلی منظمهٔ الحج و الزیارهٔ و کل ما یرتبط به؛ فبعد أخذ المبالغ و الدیهٔ والخسائرو غیرها علیه أن یؤدی جمیع المبالغ بقدر السهم إلی کلٍّ مِنَ الموکَّلین مقابل أخذ ورقهٔ الایصال.

حدود الاختیارات (الصلاحیات):

إقدام و عمل و توقیع الوکیل ساری المفعول ومعتبر فی إنجاز کافهٔ موارد الوکالهٔ فهو

ص:۶۱

بمنزلـة إقـدام و عمل و توقيع كافّة الموكّلين. فللوكالـة و كل ما يرتبط بالوكالـة لا يحتاج إلى إذن مجدد وحضور الموكّلين. مفاد هذا السند مؤثر فى نفس الوكالة.

الاوراق الاستهلاكية هى رقم .... و رقم .... مسلسل ...و إيصال رقم ... المصرف الاهلى، فرع ....والتى تمت تسديدها بعنوان دفع تكلفة تنظيم السند. فتم تسليم إيصال التحرير رقم.....

بتأريخ اليوم ... الشهر ... السنة ... الموافق ... من ....سنة ... الهجرية.

توقيعتوقيع

توقيع

توقيع

توقيع

ص:۶۲

۸ـ گواهی انحصار وراثت

قوه قضائیهٔ

گواهی انحصار وراثت

شماره .... تاریخ .... آقای / خانم ..... به شماره شناسنامه .... به استناد شهادتنامه محضری با تعرفه و گواهی امضای گواهان از سوی دفترخانه شماره ..... و گواهی فوت و تصویر شناسنامه وراث درخواستی به این شعبه شورای حل اختلاف تقدیم نموده و چنین اشعار داشته شادروان .... در مکه مکرمه بر اثر سانحه تصادف اتومبیل در گذشته و ورثه حین‌الفوت وی عبارتند از:

۱ـ آقای .... (پسر متوفی) دارای شناسنامه شماره ...... صادره از .... متولد ...... کد ملی ...... کد پستی ....

۲ـ آقای .... (پسر متوفی) دارای شناسنامه شماره ...... صادره از .... متولد ...... کد ملی ...... کد پستی ....

۳ـ خانم .... (دختر متوفی) دارای شناسنامه شماره ...... صادره از .... متولد ...... کد ملی ...... کد پستی ....

۴ـ خانم .... (همسر متوفی) دارای شناسنامه شماره ...... صادره از ..... . متولد ...... کد ملی ...... کد پستی ....

ص:۶۳

پس از جری تشریفات قانونی و ثبت درخواست به شماره ..... و انتشار یک نوبت آگهی رونوشت حصر وراثت در جریده کثیرالانتشار ..... مورخه ..... و عدم وصول هرگونه لایحه یا اعتراض، یا ارائه وصیت‌نامه سری یا رسمی و ملاحظه گواهینامه مالیات بر ارث به شماره .... سرانجام در تاریخ ..... در وقت فوق‌العاده شعبه ..... شورای حل اختلاف مجتمع .... به تصدی امضاءکنندگان ذیل تشکیل و با ملاحظه محتویات پرونده گواهی می‌نماید که وراث در گذشته منحصر به ...... اشخاص در بالا بوده و ورثه دیگری ندارد. و دارایی روانشاد پس از پرداخت و انجام حقوق و دیونی که به ما ترک تعلق می‌گیرد به صورت یک هشتم از اموال منقول و بهای اشجار و ابنیه سهم همسر متوفی و بقیه ماترک به نسبت سهم پسر دو برابر سهم دختر، بین فرزندان متوفی تقسیم گردد. به استناد ماده ۹۰۱ قانون مدنی یک هشتم سهم زوجه، و باقیمانده بشرح فوق‌الذکر.

اعتبار این گواهی از حیث مبلغ نامحدود است.

رئیس شعبه ..... ۲۴ شورای حل اختلاف

آقای ..... عضو اصلی شعبه

آقای ..... عضو اصلی شعبه

دبیر شعبه ...... شورای حل اختلاف مجتمع ....

ص:۶۴

۸ـ شهادهٔ حصر الوراثهٔ

السلطهٔ القضائیهٔ

شهادهٔ حصر الوراثهٔ

الرقم .... التأریخ ...... لقد قَدَّمَ السیدُ .... رقم بطاقته الهویهٔ .... مَحْضَرَ جَلْسَهٍٔ رسمیهٔ بالتعرفهٔ والتوقعیات المُصَدَّقَهٔ للشهود مِنْ قِبَلِ الدفتر الرسمیهٔ رقم ... و شهادهٔ الوفاهٔ ونسخهٔ استنساخیَّهٔ من بطاقهٔ الهویهٔ للوراث إلی هذه الشبعهٔ من شوری تسویهٔ الخلافات تشعر بأن المتوفی .... ابن .... رقم بطاقته الهویهٔ ... توفی فی مکهٔ المکرمهٔ إثر حادث تصادم السیارهٔ فتنحصر ورثته حین الوفاهٔ فی:

۱ـ السید ..... (ابن المتوفی) بالمواصفات أعلاها.

۲ـ السید.... (ابن المتوفی) رقم بطاقهٔ الهویهٔ ...، سنهٔ الولادهٔ .....

۳ـ السید.... (ابن المتوفی) رقم بطاقهٔ الهویهٔ ...، سنهٔ الولادهٔ .....

۴ـ السیدهٔ.... (بنت المتوفی) رقم بطاقهٔ الهویهٔ....، سنهٔ الولادهٔ ......

۵ـ السید ...... بنت السید ..... (زوجهٔ المتوفی) رقم بطاقهٔ الهویهٔ ....، سنهٔ الولادهٔ .....

بعد الاجراءات القانونیهٔ و تسجیل الطلب المرقم .... وانتشار شهادهٔ حصر الوراث فی صحیفهٔ «....» للمرهٔ الواحدهٔ فی تأریخ .... و عدم وصول لائحهٔ أو اعتراض أو إبراز ورقهٔ فیها وصیهٔ سریهٔ أو رسمیهٔ و بملاحظهٔ شهادهٔ ضریبهٔ علی الارث المرقم .... بتأریخ ...... انعقدت جلسهٔ خارجهٔ عن وقتها المألوف فی شعبهٔ رقم .... ل «شوری تسویهٔ الخلافات فی مُجَمَّع ....» بتصدی الموقعین أدناها و بملاحظهٔ الدوسیهٔ، نعلن بأن: الوراث ینحصرون فی خمسهٔ أشخاص المذکورین أعلاها ولیس له وارث غیرهم. فلذلکر تُقسم أموال المرحوم بعد کَسْرِ الدیون الخاصهٔ بماترکه المیت کمایلی:

ص:۶۵

ثُلْثُ الاموال المنقولهٔ و قيمهٔ الاشـجار و الابنيهٔ لزوجهٔ المتوفى، و بقيهٔ ما تركه المتوفى تُقَسَّمُ بين أولاد المتوفى: بنسبهٔ حِصَّتَيْنِ للذكور، وحصهٔ واحدهٔ للاناث. واستنادا بمادهٔ ٩٠١ للقانون المـدنىّ، ثلث الاموال لزوجـهٔ المتوفى، والبقيهٔ تُقَسَّمُ وفقَ ما شـرحناها سابقا. اعتبار هذه الشهادهٔ غير محدود من حيث المبلغ.

رئيس شعبهٔ رقم .... ل «شورى تسويهٔ الخلافات»

السيد .....، العضو الاصلى للشعبهٔ

السيد ....، العضو الاصلى للشعبهٔ

سكرتير شعبهٔ رقم .... ل «شورى تسويهٔ الخلافات» مجمع ....

ص:۶۶

۹ـ کمبود مترجمان و توانمندی آنان

(۱) مشاوران حقوقی عربستان اظهار داشتند: کمبود عمده مترجمان متخصص در دادگاههای عربستان، علت تأخیر قطعی در پرونده‌هایی است که طرفهای آنها عرب زبان نیستند. آنان در روزنامه محلی «الریاض» خواستار افزایش مترجمان و ارتقای سطح توانمندی آنها به منظور تسریع در حل و فصل پرونده‌ها شدند.

دکتر هشام حمود کارشنای حقوقی اظهار داشت: افراد نزدیک به محاکم دادرسی، این نقص را در تعداد مرجمان لمس می‌کنند. همین امر موجب تأخیر دادرسی در بسیاری از پرونده‌ها تا فراهم شدن وقت مناسبی که مترجم بتواند حضور یابد، شده است. خصوصا اینکه فاصله بین جلسات دادرسی بیش از چهار ماه است که گاهی به دلیل این مشکلات به بیش از ده ماه نیز می رسد.

ص:۶۷

۱- www.arabianbusiness.com/arabic/۶۰۷۴۵۵?tmpl=print_ar&page =

۱۰ـ برخی از قوانین دعاوی و

اجرائیات در دیوان مظالم(۱)

ماده سیزدهم: زبان عربی، زبان رسمی مورد تأکید در بررسی شکوائیه‌ها است. و سخنان غیر عرب‌زبانان از طریق مترجم استماع می‌شود. و هرآنچه به وی تفهیم می گردد، و یا به زبان خودش پاسخ می‌دهد، ثبت شده، و از او امضا گرفته می‌شود. و ترجمه سخنان به زبان عربی ثبت شده، سپس از وی و مترجمش امضا گرفته می‌شود. و ترجمه‌ای مورد وثوق از مستندات نوشته شده به زبان خارجی به زبان عربی تقدیم دادگاه می گردد.

ماده هجدهم: طرفهای نزاع یا نمایندگان آنها در دعوای اداری در روز معین برای بررسی نزاع حضور می‌یابند. چنانچه خواهان در دادگاه حاضر نشود، و قبلاً نیز عذر قابل قبولی تقدیم نکرده باشد، آن دایره می‌تواند به درخواست خوانده، دادرسی را فیصله داده، و یا اقدام به ختم دادرسی نماید. چنانچه اقدام به ختم دادرسی نماید، خواهان می‌تواند درخواست تجدید نظر کند، و آن دایره نیز تاریخی برای دادرسی، و ابلاغ به خوانده اعلام می کند. چنانچه خواهان در دادگاه حاضر نشود، و قبلاً نیز عذر قابل قبولی تقدیم نکرده باشد. آن دایره، ختم دادرسی را اعلام می کند. و به درخواست وی پاسخ داده نمی‌شود. مگر با تصمیم کلی هیأت بازنگری. اما اگر خوانده در دادگاه حاضر نشود آن دایره، دادرسی را به جلسه دیگری موکول کرده، که به خوانده ابلاغ می گردد. چنانچه در جلسه بعدی حضور نیابد، آن دایره به خواسته فیصله می‌دهد. و حکم در همه حالات حضوری محسوب می‌شود.

ماده نوزدهم: متهم در جلسات دادرسی تأدیبی (غیر کیفری) و جزایی (کیفری) (۲)

ص:۶۸

۱- روزنامه ام‌القری، شماره ۳۲۶۶ مورخ ۴/۱۲/۱۴۰۹ ه . قرار مجلس الوزراء رقم (۱۹۰) و تاریخ ۱۶/۱۱/۱۴۰۹ ه .

۲- دعوای کیفری مربوط به عملی است که دادگاه برای مرتکب آن، مجازات تعیین می کند.

به تنهایی حاضر می‌شود. و دفاع خود را کتبی یا شفاهی عرضه می کند. متهم می‌تواند از وکیل کمک بگیرد، و یا درخواست حضور شهود، به منظور استماع گفته‌های آنان بنماید. بنابراین اگر متهم پس از دریافت ابلاغ صحیح، در دعوای تأدیبی (غیر کیفری) در دادگاه حاضر نشود، ضروری است دایره، پیگیریِ اقداماتِ محاکمه را بنماید. اما در دعوای جزایی چنانچه به متهم ابلاغ گردیده باشد، و در دادگاه حاضر نشود، مجددا به جلسه دیگری موکول می‌شود. چنانچه مجددا از حضور امتناع ورزد، دایره می‌تواند غیابا حکم صادر کند، و یا اینکه دستور دهد در جلسه دیگری که تعیین می‌نماید، حاضر شود. اگر احضار او مقدور نباشد غیابا حکم صادر می گردد.

باب چهارم: راههای اعتراض به احکام صادره:

ماده سی و چهارم: احکام صادره در دعاوی مورد تأکید در دو بند (ج) و (د) از ماده هشت از قانون دیوان مظالم برخلاف درخواست مقام اداری یا در غیر صلاحیتش، نهایی، و واجب الاجرا تلقی نمی گردد؛ مگر اینکه مورد بازنگری قرار گرفته باشد.

ماده سی و ششم: شرط پذیرش در خواست تجدید نظر آن است که اداره مخصوص تجدید نظر حکم را تأیید، و یا نقض کند. و در صورت نقض، باید آن را به دایره‌ای حکم را صادر کرده و یا عهده‌دار بررسی پرونده است، ارجاع دهد. و در صورتی که آن را به دایره‌ای که حکم را صادر کرده ارجاع دهد و آن دایره بر حکم قبلی اصرار ورزد، و دایره تجدید نظر، از نظرات آن دایره قانع نگردد، باید عهده‌دار بازنگری پرونده شود. در همه حالات که دایره تجدید نظر به پرونده رسیدگی می کند، ضروری است. صدور حکم موکول به استماع سخنان دو طرف نزاع است. در صورت لزوم، دایره بازنگری می‌تواند درخواست معاینه، یا استفاده از کارشناس را بنماید.

ماده چهل و یکم: کسی که غیابا محکوم شده، می‌تواند از رئیس دیوان، یا جانشین وی درخواست تجدید نظر در حکم صادره، در خلال سی روز از تاریخ ابلاغ حکم، کند. رئیس دیوان یا جانشین وی، درخواست را به دایره‌ای که حکم را صادر کرده ارجاع می‌دهد تا مجددا با حضور متهم مورد بررسی قرار گیرد.

ص:۶۹

ماده چهل و دوم: چنانچه بعد از ختم دادرسی، وقایعی معلوم گردد، و یا اوراقی تقدیم دادگاه شود، که در حین دادرسی ارائه نشده باشد، به طوری که در اثر آن، فردِ محکوم شده، تبرئه شود، در چنین حالتی وی، یا نماینده دادستانی می‌تواند از رئیس دیوان، یا کسی که جانشین اوست، درخواست تجدید نظر در احکام نهایی کند. این درخواست را باید سی روز بعد از اطلاع از حکم تقدیم کند. دادخواست باید مشتمل بر حکم، و دلایل تجدید نظر باشد. رئیس دیوان یا جانشین وی، درخواست را به دایره‌ای که حکم را صادر کرده، ارجاع می‌دهد، تا مجددا با حضور طرف‌های دعوا مورد بررسی قرار گیرد.

ص:۷۰

* پرسش

فصل ۳ بخش ۱

۱ـ به منظور حفظ امنیت بانوان در برابر آدم‌ربایی رعایت چه مواردی ضروری است؟

۲ـ در صورت مفقود شدن گذرنامه چه اقدامی باید انجام داد؟

فصل ۳ بخش ۲

۱ـ مجازات حرکات نمایشی هنگام رانندگی چیست؟

۲ـ مجازات زندان در حادثه رانندگی منجر به فوت حداکثر چه مدت است؟

فصل ۳ بخش ۳

۱ـ مجازات حرکت مارپیچ (زیگزاگ) و سریع در بین خودروها در راههای عمومی چیست؟

۲ـ مجازات عبور از چراغ قرمز چیست؟

۳ـ مجازات جابجایی سرنشینان بیش از تعداد معین چیست؟

۴ـ مجازات سبقت از اتوبوسهای سرویس مدارس، هنگام توقف برای حمل یا پیاده کردن سرنشین چیست؟

۵ـ مجازات نبستن کمربند ایمنی چیست؟

۶ـ مجازات استفاده از تلفن همراه، در هنگام رانندگی چیست؟

۷ـ مجازات پرتاب اجسام به خارج از خودرو در هنگام حرکت چیست؟

۸ـ مجازات توقف خودرو در مکانهای غیر مجاز چیست؟

۹ـ مجازات عبور عابران پیاده در محلهایی غیر از محلهای تعیین شده چیست؟

ص:۷۱

فصل ۳ بخش ۴

۱ـ این تابلو بیانگر چیست؟

۲ـ علل حوادث رانندگی در عربستان چیست؟

فصل ۳ بخش ۵

۱ـ مراحل قانونی جهت دریافت دیه فرد سانحه دیده در عربستان چگونه است؟

فصل ۳ بخش ۱۰

۱ـ زبان رسمی مورد تأکید در بررسی شکوائیه‌ها، چه زبانی است؟

۲ـ اگر خواهان در دادگاه حاضر نشود، و قبلاً نیز عذر قابل قبولی تقدیم نکرده باشد، پرونده چه حکمی خواهد داشت؟

۳ـ اگر خوانده در دادگاه حاضر نشود، پرونده چه حکمی خواهد داشت؟

۴ـ در دعوای جزایی چنانچه به متهم ابلاغ گردیده باشد، و در دادگاه حاضر نشود، پرونده چه حکمی خواهد داشت؟

۵ـ شرط پذیرش درخواست تجدید نظر چیست؟

۶ـ آیا کسی که غیابا محکوم شده، می‌تواند از رئیس دیوان، یا جانشین وی درخواست تجدید نظر در حکم صادره را بنماید؟

ص:۷۲

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۷۳

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص:۷۴

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۷۵

فصل چهارم

اشاره

۱ـ قوانین خطوط هوایی

۲ـ حد مجاز وزن بار در هواپیما

۳ـ اجرای قانون انگشت‌نگاری

۴ـ حمل آب زمزم در هواپیما

۵ـ شرکتهای مسافربری

۶ـ آژانس‌های مسافرتی

ص:۷۶

ص:۷۷

۱ـ قوانین خطوط هوایی

اشاره

براساس ماده ۷۰ از قانون اساسی و فرمان ملوکانه ملک‌عبداللّه‌بن عبدالعزیز آل سعود، به شماره: م/۴۴ در تاریخ: ۱۸/۷/۱۴۲۶ ه . ق، مجازاتهای مرتکبان اعمال غیر مجاز (سرنشینان آشوبگر) در هواپیماهای مسافربری به شرح زیر است:

ص:۷۸

ماده : ۱۶۹ مرتکب یکی از تخلفات زیر مشمول پرداخت جرایم مالی زیر خواهد شد:

۱ـ خودداری نکردن از استعمال دخانیات: ۳۰۰ ریال سعودی.

با وجود اینکه این قانون کاملاً واضح است اما در مواردی واقعیت، متفاوت است دلیل این مطلب، خبر زیر است:(۱)

سودانی در حال شلاق خوردن

یک دادگاه سعودی حکم به محکومیت فردی سودانی به سی ضربه شلاق به علت خودداری نکردن از استعمال سیگار در هواپیما، داد. وی پس از فرود هواپیما در جده دستگیر شد. روزنامه انگلیسی زبان «سعودی جازیت» اظهار داشت: این فرد از خاموش کردن سیگارش در هواپیما خودداری کرده است.

۲ـ استفاده از دستگاههای الکترونیکی دارای کنترل از راه دور یا دیگر دستگاههایی که استفاده از آنها در هواپیما ممنوع است: ۵۰۰ ریال.

ص:۷۹

۱- www.moheet.com/show_news.aspx?nid=۴۵۰۸۱۲ &pg=۰۲

۳ـ ترک صندلی تعیین شده، یا نبستن کمربند ایمنی: ۲۰۰ ریال.

۴ـ عدم پیروی از آموزش‌ها و راهنمایی‌های سلامت هوایی مورد پذیرش جهانی: ۲۰۰ ریال.

۵ـ سیگار کشیدن در دستشویی (هواپیما): ۵۰۰ ریال.

۶ـ بی‌توجهی به دستگاه تشخیص دود یا دیگر تجهیزات مرتبط با سلامت درون هواپیما: ۱۰۰۰ ریال.

۷ـ از کار انداختن یا آسیب رساندن به محتویات هواپیما یا هر وسیله‌ای از تجهیزات آن: ۱۵۰۰ ریال.

مجازات تخلفاتی که مجازات آنها تعیین نشده، به شرح زیر است:

مرتکب آن به حبس، به مدتی که بیشتر از شش ماه نیست، و جریمه‌ای که بیشتر از پنجاه هزار ریال نیست، به شرح زیر مجازات می‌شود:

۱ـ انجام کار و یا خودداری از آن به عنوان مخالفت با احکام این قانون، یا قواعد، یا دستورالعمل‌ها، یا مجوزها، یا برگهای عبور یا اجازه‌های صادره براساس این احکام اگر برای انجام کار و یا خودداری از آن در این قانون یا هر قانون دیگر مجازات خاصی تعیین نشده باشد.

ص:۸۰

۲ـ مخالفت با مجازاتهایی که هیأت، براساس احکام ماده ۱۶۴ این قانون آن را امضا می کند.

۳ـ مخالف با دستورات حکومتی که هیأت آن را صادر می کند.

۲ـ حد مجاز وزن بار در هواپیما

اشاره

(۱) حد مجاز وزن کالایی که حاجی می‌تواند با خود به درون هواپیما حمل کند پنج کیلو گرم است.

نکته مهم:

الف) چنانچه وزن ساک همراه مسافر در داخل هواپیما بیش از ۵ کیلوگرم باشد به بخش بار منتقل می‌شود که در این صورت مبلغ ۲۰۰ ریال سعودی از صاحب بار اخذ می‌شود.(۲)

ب) کالاهای زیر نیز به عنوان بار زائر محسوب نگردیده از حمل آنها خودداری می‌شود:

ص:۸۱

۱- www.flysama.com

۲- www.jahannews.com/fa/pages/?cid=۱۸۶۷۳

۱ـ تلویزیون و ضبط صوت در حجم‌های بزرگ.

۲ـ چرخ خیاطی و ماشین بافندگی.

۳ـ ماشین لباسشویی و ظرفشویی. ۴ـ یخچال و فریزر. ۵ـ آبگرمکن. ۶ـ اجاق گاز. ۷ـ دوچرخه. ۸ـ فرش ماشینی و موکت. ۹ـ موتور برق. ۱۰ـ کولر گازی.

حد مجاز وزن کالایی که حاجی می‌تواند به صورت بار در هواپیما حمل کند سی و دو کیلو گرم است.

عوارض مقرر برای اضافه بار به ازای هر کیلو، بیست ریال سعودی معادل پنج هزار تومان ایران است.

ص:۸۲

۳ـ اجرای قانون انگشت‌نگاری

دستگاه الکترونیکی ثبت اثر انگشت

مقامات عربستان در دو فرودگاه ملک عبدالعزیز در جده و امیرمحمدبن عبدالعزیز در مدینه منوره اقدام به انگشت‌نگاری از زائرانی می‌کنند که به قصد انجام فریضه حج و عمره وارد به این کشور وارد می‌شوند.

در فرودگاه جده، پنج جایگاه به این امر اختصاص داده شده است. مدیر گذرنامه‌های منطقه مکه مکرمه می‌گوید: انجام عمل انگشت‌نگاری بیشتر از چند ثانیه به طول نمی‌انجامد. و براساس سیستم الکترونیکی جدید، زائر یا فرد مقیم، انگشتان دستش را

ص:۸۳

برای وارد کردن اطلاعات به بانک اطلاعات، بر روی دستگاه قرار می‌دهد، سپس کارت اقامت برای سرپرست خانوار یا فرد دارای تابعیت صادر، و چاپ می‌شود. وی افزود انجام عمل انگشت‌نگاری موجب کاهش تعداد عمره گزارانی می‌شود که پس پایان مدت ویزای مخصوص عمره، از بازگشت به کشورشان خودداری می کنند.

تعدادی از اعضای مجلس شورای عربستان و مسؤولان دایره گذرنامه، بر منع الصاق عکس بانوان بر روی کارتهای شناسایی آنان، و جایگزینی اثر انگشت به جای آن، تأکید کردند. و افزودند این عمل می‌تواند پایانی بر رنج زنان در برخورد با دوایر دولتی باشد بخش زنان در آنها فعال نیست. آنها اظهار داشتند: سیستم انگشت‌نگاری موجب کاهش تقلب، تزویر، و دستیابی به ارث زن و حقوق قانونی و شهروندی او از سوی ولی امرش خواه پدر؛ شوهر، برادر یا عموی او خواهد شد. آنان تأکید کردند سیستم انگشت‌نگاری، دشواری تطبیق عکس بانوان را با کارت شناسایی برای اثبات هویت برطرف خواهد کرد.

۴ـ حمل آب زمزم در هواپیما

به حاجی یا عمره‌گزار اجازه داده نمی‌شود آب زمزم را با حجمی بیش از یک و نیم لیتر بدون پوشش پلاستیکی در هواپیما حمل کنند. بنابراین ضروری است گالن‌های ده یا

ص:۸۴

بیست لیتری با پوشش پلاستیکی محافظ شوند.

این تابلو مربوط به یکی از مؤسسات مسؤول بسته‌بندی ایمن گالن‌های آب زمزم در فرودگاه جده است. که نرخهای بسته بندی به شرح زیر است:

بسته‌بندی گالن (۵-۱۰ لیتری) ۵ ریال.

بسته‌بندی گالن (۲۰ لیتری) ۷ ریال.

ص:۸۵

۵ـ شرکتهای مسافربری

اشاره

شرکت «سابتکو» اولین شرکت حمل و نقل عمومی در بخش راههای ارتباطی زمینی در عربستان است.

«سابتکو» یک شرکت سهامی عربستانی است که در سال ۱۳۹۹ ه . ق (۱۹۷۹ م) با سرمایه یک میلیارد ریال سعودی تأسیس شد.

هدف اصلی شرکت، حمل و نقل مسافر با اتوبوس از طریق شبکه راههای عمومی درون شهری و بین شهری بود.

تعداد اتوبوسهای شرکت حدود ۳ هزار اتوبوس با حجم و گنجایش متفاوت براساس جدیدترین تولیدات شرکتهای جهانی تا پایان سال ۲۰۰۷ م است.

تعداد مسافرانی که شرکت تا پایان سال ۲۰۰۷ م جابجا کرده بیش از دو میلیارد و ششصد میلون مسافر بوده است.

ص:۸۶

این شرکت خدمات خود را در زمینه‌های زیر ارائه می‌دهد:

۱ـ خدمات حمل و نقل عمومی درون شهری. ۲ـ خدمات حمل و نقل عمومی بین شهرها. ۳ـ خدمات حمل و نقل عمومی بین‌المللی. ۴ـ خدمات قراردادها و اجاره. ۵ـ خدمات حمل و نقل در ایام حج. ۶ـ خدمت ویژه و خدمات حمل و نقل مدارس.

خدمات حمل و نقل درون شهری

این شرکت از طریق خطوط داخلی‌اش در ۹ شهر اصلی خدمات خود را تقدیم می‌کند این شهرها عبارتند از: مکه مکرمه، مدینه منوره، ریاض، جده، دمام، طائف أبها، قصیم، تبوک و حائل.

تعداد افراد جابجا شده در خلال سال ۲۰۰۷م بیش از ده میلیون نفر بوده است. این عدد شامل خدماتی نمی‌شود که به حجاج و عمره‌گزاران در شهرهای مکه مکرمه و مدینه منوره در خلال ایام حج و رمضان تقدیم می‌شود.

اغلب رانندگان اتوبوسهای متعلق به این شرکت از ملیت‌های مختلف‌ی همچون مصری، سودانی، سومالیایی، گینه‌ای و غیره هستند.

ص:۸۷

خدمات حمل و نقل بین شهری

این شرکت خدماتش را از طریق خطوط حمل و نقل، به همه مناطق، شهرها و بیشتر روستاها عربستان تقدیم می‌کند. پوشش شرکت مشتمل بر بیش از (۳۸۲) شهر و روستا در مناطق مختلف با شبکه‌ای منظم و هماهنگ از خطوط است که تعداد آنها به (۱۰۹) خط می‌رسد.

خدمات جابجایی مدارس

شرکت برای جابجایی دانش آموزان مدارس در شهرها اتوبوسهای کوچکی اختصاص داده است که سه نوع (۲۰)، (۲۵) (۲۷) نفره دارد.

از این نوع اتوبوسهای کوچک برای جابجایی حجاج ایرانی در مکه مکرمه و مدینه منوره نیز استفاده می‌شود.

ص:۸۸

خدمات حمل و نقل بین‌المللی

این شرکت، روزانه خدمات بین‌المللی را به ۹ کشور ارائه می‌دهد، این کشورها عبارتند از: امارات عربی متحده، بحرین، قطر، کویت، مصر، سوریه، اردن، یمن و سودان.

نوع اتوبوسهای مختص سفرهای بین‌المللی از مدلهای ولوو (VIP) است که دارای آشپزخانه مجهز به مایکروویو، یخچال، آب داغ و حمام در انتهای اتوبوس است. علاوه بر آن دارای ویدئو، ضبط صوت، تلویزیون و چراغ کنترل‌دار برای هر سرنشین است. علاوه بر آن دارای برق ۲۲۰ و ۱۰۰ ولت برای شارژ موبایل و استفاده از لب تاب است.

ص:۸۹

همه اتوبوسهای این شرکت، بیمه هستند. بنابراین پس از هر حادثه‌ای که منجر به مرگ افراد شود، این شرکت، خسارتهای مالی را که معادل دیه شرعی است، به خانوده متوفی پرداخت می کند.

خدمات حج و عمره

مهمترین دستاوردهای شرکت در ایام حج سال گذشته عبارت است از:

۱ـ به کارگیری (۲۶۶۲) اتوبوس با تأمین همه نیازهای رانندگان و افراد فنی.

۲ـ تعداد اجمالی سرنشینان اتوبوسها که در خلال ایام حج ۱۴۲۷ ه . جابجا شده‌اند، حدود (۷/۴) میلیون نفر بوده است.

ص:۹۰

وزارت حمل و نقل عربستان اعلام کرد: در صدد است با پایان قرار داد شرکت «سابتکو» در نیمه سال جاری ۱۴۲۹ ه .، باب رقابت را در حمل و نقل اتوبوسهای درون شهری و بین شهری باز کند.

بنابراین رقابت موجب افزایش سفرهای بین شهری و درون شهری و نیز بالا رفتن مطلوبیت خدمات و رقابت در قیمتها می‌شود.

نرخهای بلیط

از ریاض به خُبَر (۹۰) ریال یک‌طرفه (۱۶۰) ریال دوطرفه.

از ریاض به بحرین (۱۵۰) ریال یک‌طرفه (۲۲۵) ریال دوطرفه.

از مکه مکرمه به مدینه منوره (۸۰) ریال یک‌طرفه (۱۴۰) ریال دوطرفه.

از جده به مدینه منوره (۹۰) ریال (۱۶۰) ریال دوطرفه.

از ریاض به هفوف (۹۰) ریال یک طرفه، (۱۶۰) ریال دوطرفه.

تلفنهای رزرو بلیط

ریاض، هتل هوارد جانسون، تلفن ۵۰۰۰ ۴۶۲ (۰۱

مکه مکرمه، هتل دارالتوحید، تلفن: ۱۱۱۱ ۵۴۱ (۰۲

مدینه منوره، هتل دارالایمان، تلفن: ۶۶۶۶ ۸۲۰ (۰۴

خُبَر، هتل القصیبی، تلفن: ۲۸۸۲ ۸۸۲ (۰۳

تذکرات مهم به مسافر

۱ـ حضور در ایستگاه، نیم ساعت قبل از حرکت اتوبوس.

۲ـ اطمینان از اطلاعات مخصوص سفر و مطالعه دستورالعملهای نوشته شده در بلیط.

۳ـ ارائه اوراق شناسایی و مدارکی که بیانگر هویت خریدار است، هنگام خرید بلیط و در خلال سفر، بسیار مهم است.

ص:۹۱

۴ـ سفر به مکه و مدینه فقط برای مسلمانان مجاز است.

۵ـ استعمال دخانیات در اتوبوسهای شرکت به طور کلی ممنوع است.

هر مسافر می‌تواند حداکثر تا ۷۵ کیلوگرم بار همراه را به صورت مجانی حمل کند. بار اضافی مشمول پرداخت هزینه اضافی است؛ به شرط این که امکان حمل بار اضافی ممکن باشد.

۷ـ صندلی‌های جلو در اتوبوسها مختص خانواده‌ها است.

۸ـ حمل سلاح، مواد انفجاری، بازیهای اشتعال‌زا، مایعات و گازهای قابل اشتعال، و موادی که برای سرنشینان خطرآفرین است، ممنوع می‌باشد.

ص:۹۲

۶ـ آژانس‌های مسافرتی

نام آژانس

تلفن

فکس

سفرهای ایس اراک جهانگردی و سفربن زاید احلام مارینا جهانگردی مستکشف جهانگردی و سفر فال جهانگردی و سفر جماز جهانگردی و سفر رحلات مؤسسه خدمات و جهانگردی ملی سد السملقی جهانگردی و سفر سحاب شرکت هتلها و گردشگاههای سعودی جهانگردی و سفر مکتب سعودی شرکت مسافرتی مجموعه با مسؤولیت محدود سفر زاما جهانگردی و حمل و نقل زیارت ۶۶۹۰۰-۲-۸۱۰۰۶۰۶ ۶۶۹۰۰-۴-۰۶۳۵۴۲۸ ۶۶۹۰۰-۱-۸۸۶۴۹۱۴ ۶۶۹۰۰-۲-۰۷۱۴۰۴۳۲ ۶۶۹۰۰-۲-۹۶۰۷۷۶۶ -۲-۹۹۹۸۳۸۶ ۶۶۹۰۰ ۶۶۹۰۰-۱-۰۰۱۱۳۷۴ ۶۶۹۰۰-۱-۶۲۷۰۶۶۴ ۶۶۹۰۰-۲-۴۵۰۵۸۶۶ ۶۶۹۰۰-۱-۰۰۰۵۲۱۴ ۶۶۹۰۰-۱-۶۶۶۶۱۸۴ -۲۱۲۷۴۶۶ ۶۶۹۰۰-۲ ۶۶۹۰۰-۱-۳۳۱۳۳۶۴ ۶۶۹۰۰-۲-۰۰۵۶۸۶۶ ۶۶۹۰۰-۲-۰۱۱۲۴۰۶ ۶۹۰۰-۲-۳۲۶۰۶۰۶ ۶۶۹۰۰-۴-۱۸۲۰۵۲۸ ۶۶۹۰۰-۱-۳۲۰۴۹۱۴ ۶۶۹۰۰-۲-۷۰۷۴۴۶۶ ۶۶۹۰۰-۲-۵۶۱۸۷۶۶ ۶۶۹۰۰-۲-۵۵۳۰۵۷۲ ۶۶۹۰۰-۱-۷۳۷۴۷۷۴ -۱-۴۴۵۳۶۱۴ ۶۶۹۰۰ ۶۶۹۰۰-۲-۳۶۹۴۸۶۶ ۶۶۹۰۰-۱-۰۰۰۵۲۱۴ ۶۶۹۰۰-۱-۶۶۶۱۰۸۴ ۶۶۹۰۰-۲-۹۰۶۴۵۶۶ ۶۶۹۰۰-۱-۰۷۹۲۴۶۴ -۶۰۰۶۸۶۶ ۶۶۹۰۰-۲ ۶۶۹۰۰-۲-۵۱۱۲۴۰۶

ص:۹۳

* پرسش

فصل ۴ بخش ۱

۱ـ مجازات استعمال دخانیات در هواپیما چیست؟

۲ـ مجازات آسیب رساندن به محتویات هواپیما چیست؟

۳ـ مجازات نبستن کمربند ایمنی در هواپیما چیست؟

۴ـ مجازات استفاده از دستگاههای الکترونیکی دارای کنترل از راه دور در هواپیما چیست؟

فصل ۴ بخش ۲

۱ـ حداکثر وزن مجاز کالایی که حاجی می‌تواند با خود به درون هواپیما حمل کند، چند کیلوگرم است؟

۲ـ چنانچه وزن ساک همراه مسافر در داخل هواپیما بیش از ۵ کیلوگرم باشد به چه بخشی منتقل می‌شود؟

۳ـ عوارض مقرر برای اضافه بار به ازای هر کیلوگرم چند ریال سعودی است؟

۴ـ چه کالاهایی به عنوان بار زائر محسوب نگردیده و از حمل آنها خودداری می‌شود؟

۵ـ حداکثر وزن مجاز کالایی که حاجی می‌تواند به صورت بار در هواپیما حمل کند چند کیلوگرم است؟

فصل ۴ بخش ۳

۱ـ سیستم انگشت‌نگاری چه اثراتی دارد؟

۲ـ انجام عمل انگشت‌نگاری چه مدت به طول می‌انجامد؟

ص:۹۴

فصل ۴ بخش ۴

۱ـ مقررات حمل آب زمزم در هواپیما چگونه است؟

۲ـ نرخهای بسته‌بندی آب زمزم چگونه است؟

فصل ۴ بخش ۵

۱ـ اولین شرکت حمل و نقل در بخش راههای ارتباطی زمینی در عربستان را نام ببرید؟

۲ـ خدمات حمل و نقل بین شهری توسط چه شرکت‌ی انجام می گیرد؟

۳ـ خدمات بین‌المللی شرکت سابتکو شامل چه کشورهایی است؟

۴ـ هر مسافر می‌تواند حداکثر تا چند کیلوگرم بار همراه را به صورت مجانی حمل کند؟

۵ـ هنگام خرید بلیط چه مدارکی لازم است؟

ص:۹۵

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۹۶

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۹۷

فصل پنجم

اشاره

۱ـ هتل‌ها و مقررات آنها

۲ـ ولتاژ برق در هتل‌ها

ص:۹۸

ص:۹۹

۱ـ هتل‌ها و مقررات آنها

الف) نرخهای هتل‌ها

معمولاً نرخهای هتل‌ها در ایام و فصول مختلف تغییر می‌کند. به عنوان مثال قیمتهای تابستان تا بیستم رجب ۱۴۲۹ ه . در هتل زمزم مکه عبارتست از:

اتاق دو تخته از شنبه تا چهارشنبه برای هر شب ۷۵۰ ریال؛ پایان هفته برای هرشب ۸۰۰ ریال دریافت می‌شود. این نرخها مشتمل بر خدمات و صبحانه نیز می‌شود.

ب) شرایط هتل‌ها:

۱ـ پایبندی به زمان ورود و خروج (ورود: بعد از ساعت ۳ بعدازظهر، و خروج: ساعت ۲ بعدازظهر).

ص:۱۰۰

۲ـ محافظت از وسایل داخلی اتاقها مانند: کولر، یخچال، تلویزیون، تلفن داخلی و غیره.

۳ـ میهمان مرد باشند.

۴ـ چنانچه میهمان زن باشد باید همراه محرم خود باشد. (بنابراین اگر زن بدون محرم باشد باید برای گرفتن برگ تأییدیه اسکان به اداره پلیس مراجعه نماید).

روزنامه الوطن چاپ عربستان اظهار داشت: مقامات عربستان از ۲۲ ذی حجه ۱۴۲۸ ه . ق تصمیم گرفتند به زنان اجازه دهند در هتل‌ها و آپارتمان‌های مبله به صورت مجردی اقامت داشته باشند. این تصمیم نوعی خروج بر قواعدی است که بر بیرون آمدن

ص:۱۰۱

زن از منزل تحمیل شده است به طوری که می‌بایست هنگام خروج، همراه محرم خود باشد.

وزارت تجارت و صنایع تصمیم گرفت به زنان برای اقامت در هتل‌ها با ارائه کارتهای شناسایی که در بردارنده عکس شخصی آنان است، اجازه دهد. مشروط بر اینکه اداره هتل نسخه‌ای از مستنداتی را که خانم میهمان تقدیم می‌کند به مرکز پلیس ابلاغ نماید.

مدیر یکی از هتل‌های عربستان می‌گوید: اجازه به زنان برای اسکان در هتل‌ها مشروط به آن است که سن آنان از ۲۵ سال کمتر نباشد.

ص:۱۰۲

این در حالی است که مفتی عام سعودی شیخ عبدالعزیزبن عبداللّه آل شیخ طالب درخواست تجدید نظر در مقررات اعطای مجوز، به زنانِ بدون محرم، در هتل‌های عربستان را نموده است.(۱)

وی از طریق برنامه «گفتگوی من» که از کانال ماهواره‌ای «مجد» پخش می‌شود، مقامات مسؤول را از عواقب این تصمیم بر حذر داشت و گفت: من تصور نمی‌کنم کسی که در قلبش ایمان داشته باشد، این امر را برای محارمش بپسندد. به عقیده وی:

۱ـ این تصمیم، دختران را به فرار از خانواده تشویق می‌کند زیرا آنها پناهگاهی می‌یابند که در آن اقامت گزینند. و این پدیده امروزه در بین دختران؛ در دوره کنونی ما رایج است.

۲ـ ممکن است برخی از زنان از این تصمیم برای برپایی مراکز فحشا و خودفروشی استفاده کنند.

.

ص:۱۰۳

۱- www.alwatan.com.sa/news/index.asp

۳ـ ممکن است زن یا دختر از سوی کارمندان یا عوامل هتل یا خارج از هتل با توسل به‌زور در معرض هتک حرمت و زنا قرار گیرد. بنابراین اگر بدون محرم باشد چه کسی می‌تواند از وی حمایت کند.

۴ـ این تصمیم زنان را به بی‌حجابی و خودنمایی فرا می‌خواند. زیرا باید کارت شناسایی خود را که دربردارنده عکس آنان است، به کارمندان هتل و اداره پلیس نشان دهند در حالی که خداوند و رسول او صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم برای زن مسلمان حجاب و پوشش را قرار داده است.

۵ـ ارائه کارت شناسایی زن که حاوی عکس اوست، وی را در معرض آزار کارمندان هتل قرار می‌دهد. زیرا آنان باید نقاب را بردارند، تا با کارت شناسایی تطبیق داده شوند. بنابراین چه کسی می‌تواند نزیه بودن کارمند را تضمین کند؟ چه بسا زن با یک سخن زیبا فریفته شود و هر تهدیدی را گردن نهد.

ص:۱۰۴

۲ـ ولتاژ برق هتل‌ها

جریـان برق در عربسـتان معمولاً ۱۱۰ ولت بـا فرکـانس ۶۰ هرتز است. بـا اینکه در منـازل منـابع انرژی بـا ولتـاژ ۲۲۰ ولـت نیز برای همـاهنگی با برخی از دسـتگاههای برقی منزل وجود دارد، اغلب در منازل از دسـتگاههای تثبیت‌کننـده جریان برق برای محافظت از دستگاهها و کامپیوترها، هنگام اختلاف ولتاز برق، استفاده می‌شود.

ص:۱۰۵

* پرسش

فصل ۵ بخش ۱

۱ـ شرایط هتل‌های عربستان چگونه است؟

۲ـ مفتی عام سعودی نسبت به اعطای مجوز، به زنانِ بدون محرم، در هتل‌های عربستان چه نظری دارد؟

۳ـ چنانچه میهمانِ هتل از بانوان باشد چه شرایطی دارد؟

۴ـ شرایط جدید زنان برای اقامت در هتل‌ها چگونه است؟

فصل ۵ بخش ۲

۱ـ نوع ولتاژ برق در هتلهای عربستان چگونه است؟

ص:۱۰۶

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۱۰۷

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۱۰۸

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۱۰۹

فصل ششم

اشاره

۱ـ قوانین گمرکات

۲ـ اجرای قانون محموله متخلف

۳ـ شعب گمرکات

۴ـ کالاهای ممنوعه

۵ـ قاچاق مشروبات الکلی

۶ـ نظام بیمه

ص:۱۱۰

ص:۱۱۱

۱ـ قوانین گمرکات

(۱) ۱ـ مسافری که به کشور عربستان وارد، و یا از آن خارج می‌شود، چنانچه اموالی بیش از شصت هزار ریال سعودی (۱۶ هزار دلار) یا معادل آن (به ارزهای دیگر) در اختیار داشته باشد، باید پرسشنامه جدیدی را تکمیل کند. براساس این فرم، مسافر نوع ارز، یا فلزات گرانبهای خود را براساس ریال سعودی تعیین می‌کند. همچنین منبع اصلی تهیه پول، و هدف از همراه داشتن آن را نیز معین می‌کند.

آنچه که در تابلو بالا آمده به شرح زیر است:

وزارت دارایی ـ اداره گمرکات

گمرکات سعودی به شما خوش آمد می‌گوید، و یادآوری می‌کند، که هر مسافر یا

.

ص:۱۱۲

۱- www.customs.gov.sa

عضو مسؤول در خانواده، باید هنگام ورود، یا ترک کشور در صورتی که مبالغ نقدی و یا وسایل مالی قابل تبدیل، یا فلزات گرانبها بالغ بر (۶۰۰۰۰) ریـال یـا معـادل آن از ارزهـای خارجی در اختیار دارد به کارمنـد گمرک نشان دهـد. همچنین بایـد فرم اظهارنامه مخصوص را تکمیل کند. قابل ذکر است که عدم اظهار، موجب مصادره خواهد شد، و دارنده آن در معرض مجازاتهای قانونی قرار خواهد گرفت.

۲ـ قـانون «از کجـا آورده‌ای؟» (۱)مـدیریت عمومی گمرکـات عربسـتان تأکیـد کرد: گـذرگاههای ورودی زمینی، دریایی، و هوایی عربسـتان از تاریخ ۲-۶-۲۰۰۷ مقررات اجرایی «خود اظهـاری» را در ارتبـاط بـا مبـالغ نقـدی و فلزات گرانبهـایی که مبلغ آنهـا بیش شصت هزار ریال است، به اجرا در می‌آورد.

وی همچنین افزود: عدم «خوداظهاری» موجب می‌شود مسافر هنگام ترک کشور، با پرداخت عوارض گمرکی، مصادره دارایی، و یا قرار گرفتن اموالش در صندوق امانات، روبرو شود.

ص:۱۱۳

۱- www.islamlight.net/index.php?option=content&task=view&id=۹۵۳۵

این قـانون براسـاس ماده ۱۴ از قـانون مبـارزه بـا پولشویی، مرسوم ملوکـانه شـماره م ۳۹ تاریخ ۲۵ جمادی‌الآخر ۱۴۲۴ ه .، در همه پایانه‌های گمرکی عربستان که عبارتنـد از: ۸ پایـانه ورودی دریایی، ۱۰ پایـانه ورودی هوایی، ۱۴ پایـانه ورودی زمینی بـه اجرا در می‌آید.

۳ـ زائر می‌تواند تعداد معینی وسیله شخصی و برقی همراه خود داشته باشد. مثلاً: تلفن همراه، دوربین، کامپیوترهای قابل حمل (لپ تاب). این وسایل بدون عوارض گمرکی وارد می‌شود.

ص:۱۱۴

۲ـ اجرای قانون محموله متخلف

۱ـ ناظر گمرک محموله (مسافر) را روی دستگاه بازرسی قرار داده چنانچه محموله متخلفی بیابد یک برچسب امنیتی بر روی آن الصاق می کند.

۲ـ سپس شرکت حمل کننده، اقدام به انبار محموله با مسؤولیت خود می کند تا صاحبش برای دریافت آن حضور یابد. کلیه خطوط عربستان، مسؤولیت نگهداری محموله در انبار را بر عهده می گیرند.

۳ـ هنگام مراجعه صاحب آن، محموله با حضور ناظر گمرک ـ که عهده‌دار کندن برچسب امنیتی، یا پلمب سربی است ـ به وی تسلیم می گردد و سپس بازرسی شده و مراحل به پایان می‌رسد.

۴ـ در صورت عدم مراجعه صاحب محموله متخلف، محموله به مکانی منتقل می‌شود که شرکت حمل کننده اعلام می کند. سپس برای بازرسی، به گمرک با حضور نماینده شرکت از طرف صاحبش فرستاده می‌شود و پس از آن به خارج از کشور صادر می‌شود.

۵ـ در صورت کشف مواد ممنوعه، یا دارای شرایط خاص، و یا تابع عوارض، قوانین و دستورالعمل‌های گمرک در مورد آنها اجرا می‌شود.

۳ـ شعب گمرکات

شعب گمرکات عربستان عبارتند از: گمرک بندر جده، گمرک بندر ملک عبدالعزیز دمام، گمرک زمینی ریاض، گمرک فرودگاه بین‌المللی ملک خالد در ریاض، گمرک فرودگاه بین‌المللی ملک عبدالعزیز در جده، گمرک فرودگاه بین‌المللی ملک فهد در دمام، گمرک فرودگاه قصیم، گمرک پل ملک فهد، گمرک فرودگاه امیر محمدبن عبدالعزیز در مدینه منوره، گمرک حدیثه، گمرک سلوی، گمرک بطحاء، گمرک خفجی، گمرک رقعی، گمرک حاله عمار، گمرک بندر جبیل، گمرک بندر ینبع، گمرک بندر رأس تنوره، گمرک عرعر، گمرک بندر ضباء، گمرک دره، گمرک طوال، گمرک بندر جیزان، گمرک خضراء، گمرک علب، گمرک ودیعه، گمرک پست در ریاض.

ص:۱۱۵

۴ـ کالاهای ممنوعه

(۱) اولاً: کالاهایی که واردات آن ممنوع است:

۱ـ خوک (گوشت، روغن، کرک، خون، و روده‌های خوک و هر آنچه از آن استخراج می‌شود).

۲ـ سگ‌ها، بجز سگ‌های مخصوص شکار، نگهبانی و سگ‌های نابینایان، با ارائه گواهی از مقام مسؤول در کشور صادر کننده همراه با تأییدیه از سفارت عربستان مبنی بر اینکه سگ مورد نظر به منظور نگهبانی، یا شکار و یا برای استفاه نابینایان مورد استفاده قرار می گیرد. علاوه بر آن باید در قرنطینه دامپزشکی عرضه شود.

.

ص:۱۱۶

۱- www.flyingway.com/vb/archive/index.php/t-۸۰۳۴.html

۳ـ گوشت‌های قورباغه.

۴ـ انواع مواد مخدر با اشکال و نامهای آن. علاوه بر آن موادی مانند: شمه (۱)سویکه (۲)و نشوق (۳)نیز به عنوان مواد مخدر تلقی می‌شود.

ماده شمه سبز و سفید

۵ـ سایر انواع مواد غذایی ساخته شده از خون حیوانی. ۶ـ انواع شراب و مست‌کننده‌ها با همه انواع آن. و دستگاههای تقطیر شراب و موادی که فقط در تقطیر شراب کاربرد دارد. ۷ـ قرآن کریم در حجم تجاری. ۸ـ فاکتورهای سفید عنوان‌دار به نام شرکتهای خارجی در خارج. ۹ـ مواد دودزا با همه انواع آن. ۱۰ـ صلیب یا هر کالا ـ یی که روی آن تصاویر یا نقوش یا آب‌کاری یا عباراتی است که بیانگر مطالبی است که در نشریات، کتابها و دیگر مطبوعات و فیلمها و نوارها وجود دارد؛ که با عقیده و آداب

ص:۱۱۷

۱- شمه: توتون بدون دود است؛ که با مواد دیگری از جمله: خاک، سیمان، نمک، خاکستر، حنا، و آرد مخلوط می‌شود. این افزودنیها موجب تغییر رنگ و شکل آن می‌شود مثلاً گفته می‌شود: شمه سیاه، قرمز، سبز، زرد و سفید. این ماده، دهان را بد ترکیب می‌کند. و علاوه بر زردی و تخریب دندانها، و موجب بوی بد دهان نیز می‌شود.

۲- سویکه: همان برگهای توتون است که آسیاب می‌شود و مواد دیگری مانند بیکربنات سدیم، خاکستر، شن، کادمیم، سرب، زرنیخ،، پشم شیشه، هیدرازین، نیکل، و بیش از سی فلز بدان افزوده شود. سویکه انواعی دارد، مانند: سویکه سفید که نوعی از شمه با افزودنی آرد است. همچنین سویکه قرمز که نوعی شمه آمیخته با حنای قرمز است. سویکه زرد نیز شمه بدون افزودنی است.

۳- نشوق، یا سعوط، یا برنوطی براساس نامگذاری در عراق همان برگهای خرد شده توتون است.

اسلامی یا قانون مطبوعات منافات دارد. ۱۱ـ شیشه‌های خالی که از خارج، به قصد بکارگیری آن در داخل وارد می‌شود. و هدف از آن تولیدکننده خارجی باشد.

۱۲ـ تصاویری که با احکام شریعت در تعارض است و با آداب عمومی منافات دارد. و به منظور فروش در حجم تجاری وارد می‌شود. ۱۳ـ ادوات، آلات و دستگاههای مخصوص بازیهای قمار در همه انواع آن. ۱۴ـ روکشهای (لاستیکها) (کاور) کهنه و نو. ۱۵ـ درخت‌های جشن تولد. ۱۶ـ سلاح‌ها و ادوات نظامی در تمام انواع و اجزا و ذخایر آن جز به منظور استفاده در بخشهای دولتی خاص.

ص:۱۱۸

۱۷ـ دوربینهای دید در شب که می‌توان به وسیله آنها در تاریکی دید. و نیز دوربینهایی که در شب عکسبرداری می‌کنند. همچنین دوربینهای تعیین هدف. ۱۸ـ مواد منفجره و دارای تشعشع و ترقه‌ها و نمک باروت در همه انواع آن و کلرهای پتاسیم به استثنای مجوز رسمی. ۱۹ـ انواع آتش‌بازی. ۲۰ـ داروهایی که دارای آرم یا ورقه‌ای نیستند که کیفیت ترکیب و مقدار هر ماده را براساس حرفه داروسازی، و تجارت دارو، و لوازم طبی، نشان دهد.

۲۱ـ سندها و کوپنهای مخصوص قربانی، فدیه و صدقه.

۲۲ـ دوربین‌هایی که بدن را بدون لباس نشان می‌دهند.

۲۳ـ دستگاههای ماساژ که به صورت خلاف ادب عرضه می‌شود.

۲۴ـ کیسه‌های خالی که دارای مارکها یا توضیحاتی در ارتباط با مواد غذایی، و یا سیمان یا علامت شرکت‌های سیمان باشد؛ به استثنای آنچه که شرکتهای داخلی وارد می‌کنند.

۲۵ـ چادرهای شفاف زنانه حتی اگر برای استفاده شخصی باشد.

۲۶ـ شکلهای خاص‌ی از چاقوها که به منظور اهداف دشمنانه ساخته شده است. به عنوان مثال دو لبه و یا دارای دستگیره است.

ص:۱۱۹

۲۷ـ قلمهای به شکل آمپول. ۲۸ـ اجناسی که دارای پرچم کشورهای خارجی به صورت آشکار باشد. ۲۹ـ موادی که موجب هیجان دستگاههای بدن می‌شود. ۳۰ـ کالاهایی حامل نامها و عکس‌هایی از مشاهیر باشد. ۳۱ـ دستگاههایی که برنامه‌های بی‌سیم را پخش می‌کند. ۳۲ـ دستگاههای تلفن تصویری. ۳۳ـ کیف‌هایی که دارای رادیو، ضبط صوت یا دستگاه‌های هشدار دهنده باشد. ۳۴ـ کارت‌های تبریک که دارای دستگاه کوچک موسیقی است به طوری که هنگام حرکت دادن کارت، موسیقی نواخته می‌شود. ۳۵ـ آنتن‌های اتومبیل که مشابه آنتن اتومبیل‌های امنیتی است و نیز تلفنهای بی‌سیم. ۳۶ـ پول‌های تقلبی. ۳۷ـ ماده بروماتِ پتاسیم که به عنوان مکمل تولید نان استفاده می‌شود. ۳۸ـ دستگاههایی که مخصوص تغییر صدا هستند. ۳۹ـ عینکهای سوراخ‌دار که با اشعه لیزر کار می‌کنند. ۴۰ـ کفشهای نوری که در آن از ماده جیوه استفاده شده است. ۴۱ـ سلاح‌های شکاری و سلاح‌های سرد و سلاح‌های گرم (جز با موافقت مقامات ذیربط).

ص:۱۲۰

۴۲ـ دستگاههای فلزیاب. ۴۳ـ دستگاههای تشخیص اسکناسهای تقلبی (جز با موافقت مقامات ذیربط). ۴۴ـ هواپیماهای کنترل از راه دور.

۴۵ـ قایقهای صیادی. ۴۶ـ ابزار و ادوات مخصوص ساخت و تعمیر و تکثیر کلید (جز با موافقت مقامات ذیربط).

ثانیا: کالاهایی که واردات آن مشروط است: ۱ـ مواد زیر براساس مصوبه شورای وزیران به شماره ۵۰ مورخ ۱۷/۳/۱۴۱۰ ه . برای مشخص شدن باید به قرنطینه‌های گیاهی و دامپزشکی در وزارت کشاورزی و آب ارجاع داده شوند:

۱ـ حیوانات مار خوار با همه انواع آن.

۲ـ حیوانات زنده و درنده و غیر اهلی.

ص:۱۲۱

۳ـ پرندگان زینتی با همه انواع آن.

۴ـ انواع ماکیان، خرگوش و بچه مار با همه انواع آن.

۵ـ ماهی‌های زینتی با همه انواع آن.

۶ـ تخم‌های جوجه کشی.

۷ـ اسپرم.

۸ـ انواع لقاح دامپزشکی. ۹ـ داروهای دامپزشکی. ۱۰ـ پوست، کرک، خز و پشمی که اصل حیوانی داشته باشد و هیچ گونه عملی روی آن صورت نگرفته باشد.

ص:۱۲۲

۵ـ قاچاق مشروبات الکلی

(۱) بـا وجـود ممنـوعیت شـرعی و قـانونی عربســتان در ارتبـاط بـا تجـارت، و سـاخت مشــروبات الکلی و بـا وجـود کنـترل شـدید گـذرگاههای ورودی مرزی و گمرکی و نیز نقش هیـأت امر به معروف و نهی از منکر در رویـارویی بـا قانون‌شـکنان، تنهـا در سال ۲۰۰۷ میلادی ۱۲۰ هزار بطری مشروبات الکلی در این کشور کشف شده است.

۶ـ قانون بیمه(۲)

کشور عربستان از جمله کشورهای نادری است که نظام بیمه را اجرا نمی‌کنـد. علت امر آن است که علمای دینی به حرمت آن فتوا داده‌انـد؛ زیرا بیمه تجـاری شبیه قمـار و ربـا است. موضوع بیمه در سال ۱۳۹۷ ه . ق به نشـست هیأت عالی علما در عربسـتان عرضـه گردید و تصمیم این نشست بر آن شد که بیمه به دو بخش: بیمه تجاری حرام، و بیمه تعاونی مباح، تقسیم گردد.

بیمه تجاری: همان بیمه موجود در کشورهای مختلف است.

بیمه تعاونی: عبارت است از یک مجموعه تعاونی که اعضای آن مشـخص هسـتند. و بر این اساس اقـدام به جمع‌آوری پول از اعضـا می‌کننـد. از این مبلغ هزینه‌های حوادث به نفع اعضا از صـندوق خارج می‌گردد. و مازاد تعهـدات صـندوق به مشترکان بازگردانـده می‌شود. این نوع از بیمه علی‌رغم موافقت علمای سعودی با آن، دارای محاسن و معایبی است که از جمله آنها:

۱ـ قسـط بیمه به عنوان بلاعوض به بیمه‌گزار داده می‌شود اما جبران خسارت در صورت نیاز از صـندوق مشترکان پرداخت می‌گردد و آنان به حکم تعاونشان ملزم به جبران خسارت‌ها هستند؛ خواه در صندوق، پولی وجود داشته باشد و یا اینکه صندوق از

.

ص:۱۲۳

۱- www.el-awael.com/news

۲- بنگرید: قواعد و ضوابط عقوبات الحدود و التعازیر، جامعة نایف العربیة للعلوم الامنیة، ۱۴۲۸ ه . ق، ۲۰۰۷ م.

پرداخت آن عاجز باشد. بنابراین آنان ملزم به پوشش دادن خسارت، از اموال خود، به نسبت مشارکت هستند.

۲ـ امتناع بیمه شده از پرداخت اقساط بیمه، و یا امتناع از مشارکت در پوشش دادن به کسری صندوق موجب از بین رفتن حق وی در جبران خسارت، و درخواست اقساط پرداخت شده قبلی می‌گردد. و به بیمه‌گزاران این حق را می‌دهد تا قرارداد را فسخ کنند. این امر ادعای کمک بلاعوض را باطل می‌کند. و عملا این مطلب را القا می‌کند که این قرارداد همانند بیمه تجاری، نوعی معاوضه است که الزام و التزام را ایجاب می‌کند. و در واقع کمک بلاعوض نوعی توهم تلقی می‌شود.

۳ـ بسیاری از عربستانی‌ها به دلیل فتوای علمای دینی نظام بیمه را نپذیرفته‌اند. بنابراین در موارد زیادی هنگامی که صاحب اتومبیل، مرتکب حادثه منجر به زیانهای سنگین شده، در نتیجه محکوم به پرداخت مبالغ زیادی می‌گردد، از پرداخت آن ناتوان می‌ماند. بنابراین حقوق زیاندیدگان ضایع می‌گردد. از سویی دیگر بسیاری از متکدیان اسنادی را به دیگران عرضه می‌کنند که نشان می‌دهد به دلیل ارتکاب حوادث اتومبیل از سوی محاکم قضایی محکوم به پرداخت دیه شده‌اند.

۴ـ به علت نبودن بیمه شخص ثالث، و یا بیمه شغلی، بسیاری از خانواده‌ها نان‌آور خود را از دست می‌دهند. و در مواردی سانحه‌ای، نان‌آور خانواده را زمین‌گیر می‌کند، که این امر منجر به از هم پاشیدگی خانواده، و یا موجب پناه بردن آنان به تکدی‌گری به منظور رویارویی با مشکلات مادی می‌شوند.

ص:۱۲۴

* پرسش

فصل ۶ بخش ۱

۱ـ حداکثر مبلغی که مجاز است مسافر همراه خود داشته باشد چه مبلغی است؟

۲ـ مقررات اجرایی «خود اظهاری» در ارتباط با چیست؟

فصل ۶ بخش ۲

۳ـ اجرای قانون محموله متخلف چگونه است؟

۴ـ در صورت عدم مراجعه صاحب محموله متخلف، محموله به کجا منتقل می‌شود؟

فصل ۶ بخش ۳

۱ـ شعب گمرکات عربستان کدامند؟

فصل ۶ بخش ۴

۱ـ ده مورد از کالاهایی را که واردات آن ممنوع است، ذکر کنید؟

۲ـ آیا ورود چادرهای شفاف زنانه برای استفاده شخصی مجاز است؟

۳ـ آیا ورود تلفنهای بی‌سیم مجاز است؟

۴ـ آیا ورود چاقوهای دو لبه و یا دارای دستگیره مجاز است؟

۵ـ آیا ورود پرندگان و ماهیان زینتی مجاز است؟

فصل ۶ بخش ۵

۱ـ میزان قاچاق مشروبات الکلی در سال ۲۰۰۷ در عربستان چه مقدار بوده است؟

ص:۱۲۵

فصل ۶ بخش ۶

۱ـ در عربستان بیمه به چند بخش تقسیم می‌شود؟

۲ـ چه نوع بیمه‌ای حرام تلقی می‌شود؟ چرا؟

۳ـ بیمه حلال کدام نوع است؟ چرا؟

۴ـ محاسن و معایب انواع بیمه را ذکر کنید؟

ص:۱۲۶

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۱۲۷

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۱۲۸

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۱۲۹

فصل هفتم

اشاره

۱ـ شرایط دریافت روادید حج تمتع

۲ـ شرایط دریافت روادید عمره مفرده

۳ـ روادیدهای اعطایی

۴ـ تکمیل فرم هنگام خروج

ص:۱۳۰

ص:۱۳۱

۱ـ شرایط دریافت روادید حج تمتع

اشاره

(۱)

۱ـ هر ساله اعطای روادید پس از عید سعید فطر آغاز می‌شود.

۲ـ بیست و پنجم ذیقعده هر سال آخرین روز اعطای روادید حج تمتع است.

ص:۱۳۲

۱- الادارة العامه لشؤون الحج والاوقاف الاسلامیة.

www.mofa.gov.sa/Detail.asp?InNewsItemID=۲۴۴

۳ـ هر حاجی باید دارای دو فقره چک به ریال سعودی، یا دلار آمریکا باشد.

الف) چک اول دربردارنـده هزینه‌های خدمات مؤسـسات است. ب) چک دوم دربردارنده هزینه‌های حمل و نقل است که به شـرح زیر است:

الف) هزینه‌های خدمات به ارزش ۴۴۴ ریال معادل ۱۱۸ دلار آمریکا است.

ب) هزینه‌های حمل و نقل (با کولر) ۴۳۵ ریال معادل ۱۱۶ دلار آمریکا است.

ج) هزینه‌های حمل و نقل (بدون کولر) ۳۴۵ ریال معادل ۹۲ دلار آمریکا است.

۴ـ شرایط بهداشتی:

الـف) از حجـاجی که کشور آنهـا مبتلاـ به وبـا هسـتند و یـا بخشـی از کشور مبتلاـ به تب زرد است، در خواست می‌شود تـا گواهی واکسیناسیون علیه این بیماری را ارائه دهند.

این (گـواهی) واکسیناسـیون از حجـاجی درخـواست می‌شـود که از منـاطق آفریقـایی و برخی از کشورهـای آمریکـای جنوبی وارد می‌شوند. سازمان بهداشت جهانی در گزارشهای دوره‌ای خود، این مناطق را تعیین می کند.

ب) از حجاج در خواست می‌شود تا گواهی واکسیناسیون علیه بیماری منثریت را

ص:۱۳۳

ارائه دهند. بیماری منثریت از جمله بیماریهای مسری خطرناك است. که بوسیله ترشحات پراکنده بینی و دهان منتقل می‌شود و به غشای مغز و نخاع آسیب می‌رساند. و در صورت مداوا نشدن منجر به مرگ می‌شود. گاهی نیز در صورت تاخیر درمان ممکن است منجر به معلولیت‌های عصبی گردد.

ج) از ورود مواد غذایی همراه حجاج ممانعت به عمل می‌آید. مواد غذایی همراه حجاج به مقدار اندك که در سفرهای زمینی بدان نیاز دارند، از این قانون مستثنی هستند.

د) ترجمه گواهی‌های بهداشتی به زبان عربی یا انگلیسی با قید تاریخ واکسیناسیون ضروری است و هنگام ورود باید همراه حجاج باشد.

۲ـ شرایط دریافت روادید عمره مفرده

اشاره

۱ـ زمان اعطای روادید عمره مفرده از ابتدای ماه صفر آغاز می‌شود و تا نیمه ماه رمضان هر سال هجری ادامه دارد که حجاج تا شش ماه می‌توانند اقامت داشته باشند.

ص:۱۳۴

۲ـ أخذ ویزا، منحصر به داشتن مدارک قانونی سفر به منظور ورود به عربستان و خروج از آن کشور جهت بازگشت به کشور مبدأ و یا کشور دیگری است. همچنین گذرنامه باید حداقل شش ماه تا پایان اعتبارش باقی مانده باشد.

۳ـ به منظور تسهیل در کار عمره‌گزار و صرفه‌جویی در وقت وی باید درخواست ویزای عمره از طریق یکی از شرکتهای مجاز صورت گیرد که در این زمینه فعالیت می‌کنند.

۴ـ شرایط بهداشتی:

الف) از حجاجی که کشور آنها مبتلاـ به وبا است و یا بخشی از کشور مبتلاـ به تب زرد است، درخواست می‌شود تا گواهی واکسیناسیون علیه این بیماری را ارائه دهند.

ب) از حجاج درخواست می‌شود تا گواهی واکسیناسیون علیه بیماری منژیت را ارائه دهند.

ص:۱۳۵

ج) ترجمه گواهی‌های بهداشتی به زبان عربی یا انگلیسی با قید تاریخ واکسیناسیون ضروری است و هنگام ورود باید همراه حجاج باشد.

۵ـ در صورت نبودن این قبیل شرکتها در کشوری، و یا نداشتن نمایندگی عربستان در آن کشور، این کار به صورت زیر انجام می گیرد:

الف) به کسانی که ویزای عمره درخواست می کنند بدون نیاز به شرط قرارداد با شرکتهای عامل در زمینه عمره، به آنها ویزا داده می‌شود. و در صورت نبودن نمایندگی (عربستان) باید به نزدیک‌ترین کشوری که نمایندگی در آن مستقر است مراجعه گردد.

ب) عمره گزار باید یک فقره چک بانکی یا معادل آن به مبلغ ۳۰۰ دلار آمریکا همراه خود داشته باشد.

ج) عمره گزار به محض رسیدن به پایانه ورودی طی قراردادی با شرکتهای مجاز که در آنجا دفاتری دارند باید کتبا متعهد شود. عمره گزار بدون دستیابی به این قرارداد نمی‌تواند به کشور عربستان وارد شود.

۳ـ روادیدهای اعطایی

کشور عربستان، روادید گردشگری و یا زائر، صادر نمی کند بلکه فقط دو نوع روادید را که مختص مسلمانان است، صادر می کند:

۱ـ روادید زائر. ۲ـ روادید اقامت. در همه

ص:۱۳۶

موارد باید میهمان دارای کفیلی سعودی باشد (خواه کفیل فرد و یا شرکت باشد) تا رفتار او را در عربستان تضمین کند.

اعتبار روادید براساس یک‌ماه قمری، و نه میلادی است. بنابراین اگر زائر یک ماه میلادی در عربستان اقامت داشته باشد، یک یا دو روز اقامت اضافی داشته است که هنگام خروج با مشکلاتی مواجه خواهد شد.

۴ـ تکمیل فرم هنگام خروج

زائر به محض خروج از عربستان باید پرسشنامه زیر را تکمیل کند:

المملکة العربیة السعودیة ..... وزارة الداخلیة .... المدیریة العامة للجوازات ....

بطاقة مغادرة للعمرة.

کشور عربستان سعودی .... وزارت کشور .... مدیریت عمومی گذرنامه‌ها ....

ص:۱۳۷

کارت خروج مختص عمره ....

الناقلة .... (الطائرة أو السفینة، او السیارة) وسیله نقلیه .... (هواپیما یا کشتی یا اتومبیل

رقم الرحلة .... (رقم رحلة الطائرة......) شماره پرواز هواپیما ......

جهة المغادرة .... مقصد ....

اسم الکامل .... نام کامل ....

الجنسیة .... تابعیت ....

الجنس .... جنس. (مذکر یا مؤنث) ....

رقم جواز السفر .... شماره گذرنامه ....

عدد المرافقین .... تعداد همراهان ....

ذکور أناث .... مذکر مؤنث ....

ص:۱۳۸

* پرسش

فصل ۷ بخش ۱

۱ـ هر ساله اعطای ویزا (روادید) حج تمتع از چه تاریخی آغاز می‌شود؟

۲ـ آخرین روز اعطای روادید حج تمتع چه تاریخی است؟

۳ـ هر حاجی باید دارای چند فقره چک به ریال سعودی، یا دلار آمریکا داشته باشد؟

۴ـ گواهی واکسیناسیون علیه چه بیماری‌هایی ضرورت دارد؟

۵ـ آیا ورود مواد غذایی همراه حجاج مجاز است؟

فصل ۷ بخش ۲

۱ـ زمان اعطای ویزای (روادید) عمره مفرده از چه زمانی آغاز می‌شود؟

۲ـ مدت اعتبار باقیمانده گذرنامه برای عمره مفرده حداقل چند ماه باید باشد؟

۳ـ آیا گواهی‌های بهداشتی باید ترجمه شود؟

۴ـ یک فقره چک بانکی عمره‌گزار باید به چه مبلغی باشد؟

فصل ۷ بخش ۳

۱ـ اعتبار روادید براساس ماههای قمری است یا میلادی؟

۲ـ روادیدهای اعطایی چند نوع است؟

ص:۱۳۹

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۱۴۰

يادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص:۱۴۱

فصل هشتم

اشاره

- برپایی جشنها و یادبودها

ص:۱۴۲

ص:۱۴۳

برپایی جشنها و یادبودها

(۱)علمای عربستان از سالها پیش، برپایی جشنها و یادبودهای ملی را در عربستان تحریم کرده‌اند؛ زیرا به نظر آنان این کار مشابهت با کفار و بدعت در دین خدا است. بنابراین با هیچ جشنی جز عید قربان و فطر موافق نیستند. به اعتقاد آنان جشن تولد، (۲)نوعی عبادت است که خداوند اجازه آن را نداده است. همچنین مشابهت با نصاری و دیگر

ص:۱۴۴

۱- سایت نورالاسلام: شیخ د. محمدبن عبداللّه آل الهبدان: www.islamlight.net/index.php

۲- معمولاً کسانی که جشن تولد می‌گیرند مدعی آن نیستند که این عمل را بخاطر دین انجام می‌دهند بلکه این کار نوعی یادبود محسوب می‌شود و ارتباطی به دین و یا شباهت به کفار ندارد.

کفار است. روز مادر (۱)، و جشن ملی (۲)نیز مشابهت با کفار دارد.

بـا وجود تحریم، جوانـان عربسـتانی روز ملی را به شـیوه شادمـانی در مسابقات فوتبال جشن می‌گیرنـد. این جوانان تمایلات خود را ماننـد اسـکیت‌سواری، دوچرخه‌سـواری، به نمـایش می‌گذارنـد. به طـوری که برخی از آنـان اقـدام به نمایشـهایی خیره کننـده و در مـواردی خطرنـاک می‌کننـد. از سـویی دیگر حضـور امنیـتی وسـیع، نیز جـالب تـوجه است. در چنین حـالتی مـاموران امنیـتی وظیفه ساماندهی اماکن و تسلط بر تخلفات را دارند.

تصویری از جشن‌های روز ملی عربستان

۱- خداوند سبحان می‌فرماید: «به پدر و مادر خویش احسان کنید» بقره: ۸۳؛ نساء: ۳۶؛ انعام: ۱۵۱، «به انسان توصیه کردیم با پدر و مادرش به نیکی رفتار کنـد» عنکبوت: ۸ خداونـد ما را به تکریم پـدر و مادر امر می‌کند. بنابراین اختصاص روزی به بزرگداشت، و اعطای هدایا به آنها، مخالفتی با آیات نیست.

۲- این روز در بسیاری از کشورها وجود دارد بنابراین ارتباطی به دین نـدارد بلکه هـدف از آن بزرگـداشت کسانی است که برای دفاع از کشور جان خود را فدا نموده‌اند. اگر چه در شرع نیز شهدا مورد تکریم قرار گرفته‌اند.

شیخ حمودبن عبدالله تویجری متوفی به سال (۱۴۱۳ ه .) می گوید: از جمله موارد مشابهت با دشمنان خداوند سبحان، چیزهایی است که بسیاری بدان مبتلا شده‌اند از جمله انتخاب اعیاد زمانی و مکانی است که همه آنها بدعت است. مناسبت های زمانی مانند جشن تولد، جشن شب معراج، جشن نیمه شعبان (۱)و نیز جشن تولد صالحان (۲)یا کسانی که احتمال می‌رود از صالحان باشند. همچنین جشنهایی که برای بر تخت نشستن پادشاهان برپا می‌شود که «عید بر تخت نشستن» گفته می‌شود. (۳)این عید از عید نوروز عجم گرفته شده است. (۴)

مفتی عربستان و رئیس قضات و امور اسلامی شیخ محمدبن إبراهیم آل الشیخ (متوفی به سال ۱۳۸۹ ه .) در مورد جشن ملی می گوید: (۵)«اختصاص روزی از روزهای سال به

ص:۱۴۶

۱- روز تولد امام عصر، حجهْبن الحسن عَجَّل‌اللّه تعالی فرجَه الشریف است.

۲- منظور جشن‌هایی است که شیعیان در سالگرد میلاد ائمه معصومین علیهم‌السلام برگزار می کنند.

۳- - سالروز به قدرت رسیدن پادشاه در عربستان جشن گرفته می‌شود. البته برگزاری این جشن مورد تأیید علمای این کشور نیست؛ آنان طی نامه‌ای مراتب گلایه خود را به پادشاه گوشزد کرده‌اند. بنگرید: موقع نورالاسلام، الشیخ محمدبن عبدالله آل الهبدان www.islamlight.net/index.php

۴- این نکته به خوبی نشان می‌دهد که روحانیان عربستان کمترین آشنایی با اعیاد ایرانیان ندارند. زیرا عید نوروز عید بر تخت نشستن پادشاهان نیست. بلکه شادمانی به مناسبت آغاز بهار و سال نو است.

۵- فتاوی محمدبن إبراهیم آل الشیخ، ج ۳، ص ۱۰۷.

عنوان روزی خاص که در آن سالگرد و عید برگزار می‌شود؛ به خودی خود بدعت و حرام است».

شیخ بکر ابوعبداللّه أبو زید رئیس مجمع فقهی عربستان (متوفی به سال ۱۴۲۹ ه .) می‌گوید: (۱)«جشن یوبیل (۲)با اختلاف مدت و اهدافش، جشنی بدعت گونه در دین، چالشگری در امر پروردگار جهانیان، شبیه شدن به کافران، و تکریم حرمتهای آنان است. از این رو نهی از جشن‌های بدعت‌گونه واجب است. از جمله جشن‌های بدعت‌گونه: جشن میلاد پیامبر اکرم (۳)صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم ، جشن شب اسرا و معراج، جشن آغاز سال هجری و دیگر اعیاد بدعت‌گونه است!!! که گمراه‌کنندگان، آنها را وارد دین کرده‌اند. بنابراین بر نهی‌کنندگانِ این نوع اعیاد بدعت‌گونه واجب است، ابتدا نهی از برپایی جشنهای عید یوبیل را اعلام کنند. خواه یوبیل نقره‌ای، طلایی، یا الماسی باشد.

ص:۱۴۷

۱- عیدالیوبیل بدعهٔ فی‌الاسلام، ص ۲۵.

۲- یوبیل: واژه‌ای عبری به معنای شاخ قوچ است که از آن بوق‌هایی ساخته می‌شود و در جشن‌ها استفاده می‌شود. سپس به معنای عید در میان یهود و نصاری هنگام سپری شدن سالهایی از تولد یا افتتاح مؤسسه و یا پروژه‌ای استعمال شده است. پس از آن در میان مسلمانان متداول شده است. به عنوان مثال بعد از گذشت بیست و پنج سال «عید یوبیل فضی»، بعد از گذشت پنجاه سال «یوبیل ذهبی»، و بعد از گذشت هفتاد و پنج سال یوبیل الماسی گفته می‌شود.

۳- جشنهای میلاد پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و ائمه معصومین علیهم‌السلام درواقع بزرگداشت دین و مروجان آن است.

مراسم عید یوبیل در کشورهای عربی

وی می‌افزاید:(۱) افتتاح برخی اماکن مانند بعضی از ادارات یا شرکت‌ها یا مؤسسات به دلیل سپری شدن مجموعه‌ای از سالها که قبلاً بدانها اشاره شد، بدعت است و برپایی جشن‌ها و توزیع هدایا و غیره به مناسبت سپری شدن سالهایی از تولد شخص، یا افتتاح فروشگاه، یا مدرسه و یا پروژه‌ای جایز نیست. بنابراین ترک آن واجب است و باید از آن برحذر بود.

شیخ ابن‌جبرین از مفتیان بزرگ عربستان در پاسخ به سؤالی در رابطه با حکم جشن گرفتن میلاد پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم آورده است:(۲)«آن کار بدعت زشتی است»!

وی می‌افزاید:(۳) جشن گیرندگان یک روز را در سال جشن می‌گیرند در حالی که این روز با روز تولد پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم که روز دوشنبه بوده، برابر نیست!

ص:۱۴۸

۱- عیدالیوبیل ص ۵۷، ۵۸.

۲- www.ibn-jebreen.com سایت اختصاصی شیخ ابن جبرین.

۳- (همان)، گفته می‌شود پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم روز دوشنبه متولد شده است.

همچنین از ایشان سؤال شده: (۱)حکم جشن سالگرد ازدواج مردی با همسرش، بدون نیت شبیه شدن به کفار، یا تقلید از آنها، چگونه است؟ جواب: جایز نیست؛ این کار از عادات ناپسند است و دلیلی هم ندارد و مشروع نیست. و بدون شک، شباهت به کفار و مشرکان و اهل بدعت دارد که اعیادی را برای تولد، وضع کرده‌اند.

ص:۱۴۹

---

۱ - www.ibn-jebreen.com/book.php?cat = ۶ &book = ۷۶ &toc = ۹۸۹۳ &page = ۸۸۵۳ &subid =۳۵۳۹۲

* پرسش

فصل ۸ بخش ۱

۱ـ در عربستان چرا برپایی جشنها و یادبودهای ملی را حرام می‌دانند؟

۲ـ جوانان عربستانی روز ملی را به چه شیوه‌ای جشن می گیرند؟

۳ـ مفتی و رئیس قضات و امور اسلامی عربستان در مورد جشن ملی چه عقیده‌ای دارد؟

۴ـ جشن میلاد پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم از نظر مفتیان عربستان چه حکمی دارد؟

۵ـ حکم جشن سالگرد ازدواج در عربستان چگونه است؟

۶ـ اختصاص روزی به پدر یا مادر در تعالیم قرآنی چه جایگاهی دارد؟

۷ـ آیا جشن ملی با دین و اعتقادات مذهبی ارتباطی دارد؟

ص:۱۵۰

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۱۵۱

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص:۱۵۲

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص:۱۵۳

فصل نهم

اشاره

۱ـ تماس تلفنی

۲ـ منع به کارگیری تلفن‌های همراه در کعبه

۳ـ قانون مبارزه با جرائم اینترنتی و تلفن همراه

ص:۱۵۴

ص:۱۵۵

۱ـ تماس تلفنی

اشاره

در عربستان می‌توانید از چند طریق تماس تلفنی برقرار کنید:

۱ـ مراجعه به دفاتر مخابراتی

هزینه مکالمات تلفنی در این دفاتر بسیار بالاـ است. با وجود بیانیه شرکت مخابرات عربستان (۱)مبنی بر کاهش قیمت مکالمات تلفنی، و سیم کارت تلفن همراه، معروف به «سوا» به نسبت پنجاه درصد، و قیمت پیامک به نسبت بیست و پنج درصد، هنوز بهای مکالمات تلفنی و کارتهای تلفن همراه در عربستان بسیار گران است.

ص:۱۵۶

۱- www.alqabas.com.kw/Article.aspx?id=۵۶۳۰۸۱

۲ـ استفاده از تلفن همراه شخصی

تماس تلفنی از عربستان با ایران از طریق تلفن همراه شخصی: هر دقیقه ۷ ریال معادل ۱۷۵۰ تومان ایران است. ولی تماس تلفنی از ایران به عربستان بسیار ارزانتر است. یعنی هر دقیقه بیشتر از یک ریال سعودی نیست.

۳ـ خرید سیم کارت اعتباری تلفن‌های همراه. (سیم کارت تلفن همراه شرکتهای «سوا»، «موبایلی»، «زین» و غیره در بازار فروخته می‌شود).

۴ـ خرید کارت تلفن. کارت تلفن در بسیاری از فروشگاهها به فروش می‌رسد پس از خرید کارت تلفن می‌توانید از طریق باجه‌های (کیوسک‌های) تلفن در خیابان با ایران تماس بگیرید.

۲ـ منع به کارگیری تلفن‌های همراه در کعبه

وزارت حج عربستان تصمیم گرفت مانع تصویربرداری از درون حرمین شریفین و نیز محوطه‌های دو حرم شریف، توسط عمره‌گزاران گردد. وزارت حج، این تصمیم را این‌گونه توجیه می‌کند: منع به کارگیری تلفن‌های همراه، به منظور قداست مسجدالحرام

ص:۱۵۷

و مسجد شریف نبوی است. علاوه بر اینکه به کارگیری تلفن‌های همراه موجب ناراحتی عمره گزاران نیز می‌شود.
مقامات امنیتی و پلیس حرم در اجرای این تصمیم سهیم خواهند بود. این وزارتخانه، شرکتهای مجاز عمره را به ضرورت آگاهی بخشیدن به زائرانِ حرمین شریفین به منظور اجتناب از تصویربرداری فراخواند.
بانوانی که تلفن‌های همراه دوربین‌دار با خود حمل می‌کنند عملا از ورود به حرم نبوی منع می‌شوند این در حالی است که در حرم مکی به آنها اجازه داده می‌شود از این تلفن‌ها استفاده کنند. زیرا در مسجدالحرام زنان و مردان به صورت مختلط حضور دارند اما در مسجدالنبی بخش زنان جدای از بخش مردان است. {در مسجد النبی، بانوان

ص:۱۵۸

توسط مأموران زن به دقت تفتیش می‌شوند ولی در مسجدالحرام اوضاع این‌گونه نیست}.

از سویی دیگر بسیاری از حجاج و عمره‌گزاران با اهداف یادگاری، و یا نشان دادن تصویر به فرزندانشان و یا شناساندن مناسک حج به آنان، مشتاق تصویربرداری از خود، در کنار کعبه هستند. و برخی عقیده دارند زیارت اماکن مقدس فرصتی نادر برای تصویربرداری است، زیرا تصویری زیباتر از لباس احرام در برابر کعبه یا مسعی نیست.

ص:۱۵۹

علاوه بر آن، تلفن همراه به وسیله مناسبی برای یافتن گمشدگان در حرم، و یا عرفات تبدیل شده است. همچنین وسیله مناسبی برای هماهنگی میان خانواده‌هایی که متفرق شده‌اند، و برای یافتن یکدیگر در مکان خاصی مثلاً نزدیک یکی از درهای حرم با هم توافق کرده‌اند، می‌باشد.

۳ـ قانون مبارزه با جرائم اینترنتی و تلفن همراه

(۱)

بارزترین مواد قانونی که شورای وزیران عربستان تصویب کرده است:

ماده (۲): هدف این قانون جلوگیری از وقوع جرائم اطلاعاتی (رایانه‌ای) است. همچنین تعیین این جرائم و مجازاتهای مقرر برای هر مورد از آن که نهایتا منجر به موارد زیر می‌شود:

۱ـ کمک به محقق شدن امنیت اطلاعات.

۲ـ حفظ حقوق مترتب بر استفاده از رایانه‌ها یا شبکه‌ای اطلاعاتی.

۳ـ حمایت از مصلحت عمومی، اخلاق و آداب عمومی.

۴ـ حمایت از اقتصاد ملی.

ص:۱۶۰

۱- روزنامه الوطن: جمعه ۱۸ ربیع‌الاول ۱۴۲۸ ه . ۶ آوریل ۲۰۰۷ م، شماره (۲۳۸۰).
www.alwatan.com.sa/news/newsdetail.asp?issueno=۰۸۳۲&id=۴۷۲

ماده (۳): هرکس مرتکب یکی از جرایم اطلاعـاتی (رایانه‌ای) زیر شود به مجازات زنـدان که مـدت آن بیشتر از یک سال نیست؛ و جریمه‌ای که بیشتر از ۵۰۰ هزار ریال نیست؛ و یا به یکی از دو مجازات محکوم می‌شود.

۱ـ استراق سـمع مطالبی که از طریق شبکه اطلاعاتی پخش می‌شود و یا بهره‌برداری از دستگاههای کامپیوتری (بدون اجازه قانونی)، و یا دریافت آن و یا ممانعت از آن.

۲ـ ورود غیرقانونی به قصد تهدید کسـی و یا باج‌خواهی از او برای مجبور کردن وی به انجام کاری یا امتناع از آن؛ اگرچه انجام آن کار یا امتناع از آن مشروع باشد.

۳ـ ورود غیرقانونی به یک سایت اینترنتی، یا ورود به آن به قصد تغییر طراحی، یا اتلاف محتویات، و یا ایجاد تغییراتی در آن.

۴ـ تماس با زندگی خصوصی دیگران از طریق سوء استفاده در بکارگیری تلفنهای همراه مجهز به دوربین یا امثال آن.

ص:۱۶۱

۵ـ هتک حرمت دیگران یا آسیب رساندن به آنها از طریق وسائل مختلف تکنولوژی اطلاعات.

ماده (۴): هرکس مرتکب یکی از جرایم اطلاعاتی (رایانه‌ای) زیر شود به مجازات زندان که مدت آن بیشتر از سه سال نیست؛ و جریمه‌ای که بیشتر از دو میلیون ریال نیست؛ و یا به یکی از دو مجازات محکوم می‌شود.

۱ـ دستیابی به ثروت منقول، یا سند، برای خود و یا دیگری، و یا امضای همین سند از طریق خدعه و یا انتخاب نام کاذب و یا جعل صفنی ناصحیح.

۲ـ دستیابی (بدون مجوز قانونی صحیح) به صورتحساب‌های بانکی یا اعتباری، یا صورتحساب‌های متعلق به اوراق بهادار برای دستیابی به اطلاعات یا اموال و یا خدماتی که به او داده می‌شود.

ماده (۵): هرکس مرتکب یکی از جرایم اطلاعاتی (رایانه‌ای) زیر شود به مجازات زندان که مدت آن بیشتر از چهار سال نیست؛ و جریمه‌ای که بیشتر از سه میلیون ریال نیست؛ و یا به یکی از دو مجازات محکوم می‌شود.

۱ـ ورود غیرقانونی به یک سایت اینترنتی به قصد حذف، یا تخریب، یا نفوذ، یا اتلاف محتویات، یا ایجاد تغییراتی در آن و یا نشر مجدد آن.

ص:۱۶۲

۲ـ از کار انداختن شبکه اطلاعاتی، یا تعطیل کردن، یا تخریب، یا پاک کردن برنامه‌ها، یا مطالب موجود، یا استفاده شده در آن، یا حذف یا نفوذ و یا ایجاد تغییرات در آن.

۳ـ ممانعت از دسترسی به خدمات و یا ایجاد پارازیت و یا از کار انداختن آن با هر وسیله‌ای.

ماده (۶): هر کس مرتکب یکی از جرایم اطلاعاتی (رایانه‌ای) زیر شود به مجازات زندان که مدت آن بیشتر از پنج سال نیست؛ و جریمه‌ای که بیشتر از سه میلیون ریال نیست؛ و یا به یکی از دو مجازات محکوم می‌شود.

۱ـ تولید مطالبی (منظور برنامه‌های کامپیوتری است) که ویژگی آن اصطکاک با قانون عمومی یا آداب عمومی یا حرمت زندگی خصوصی، یا آماده کردن، ارسال و ذخیره آن از طریق شبکه اطلاعاتی یا یکی از دستگاههای کامپیوتری.

۲ـ تأسیس سایت در شبکه اطلاعاتی یا یکی از دستگاه‌های کامپیوتری یا انتشار آن به منظور تجارت انسان یا تسهیل برخورد با آن.

۳ـ ایجاد مواد یا بیانیه‌های وابسته به شبکه‌های مستهجن، یا فعالیت‌های قمار که مخل آداب عمومی، یا انتشار و ترویج آن است.

۴ـ تأسیس سایت در شبکه اطلاعاتی یا یکی از دستگاههای کامپیوتری یا انتشار آن به منظور تجارت مواد مخدر یا روان‌گردان‌ها؛ یا ترویج آنها، یا شیوه های استعمال آنها، یا تسهیل برخورد با آنها.

ماده (۷): هرکس مرتکب یکی از جرایم اطلاعاتی (رایانه‌ای) زیر شود به مجازات زندان که مدت آن بیشتر از ده سال نیست؛ و جریمه‌ای که بیشتر از پنج میلیون ریال نیست؛ و یا به یکی از دو مجازات محکوم می‌شود.

۱ـ تأسیس سایت در شبکه اطلاعاتی یا یکی از دستگاههای کامپیوتری یا انتشار آن برای سازمانهای تروریستی یا تسهیل ارتباط با رهبران آن سازمانها یا یکی از اعضای آنها، یا ترویج افکار، و یا تأمین مالی آنها، یا انتشار چگونگی ساخت تجهیزات آتش‌زا، یا مواد منفجره، یا هر وسیله‌ای که در اعمال تروریستی مورد استفاده قرار می گیرد.

ص:۱۶۳

۲ـ ورود غیرقانونی به یک سایت اینترنتی، یا سیستم اطلاعاتی به صورت مستقیم یا از طریق شبکه اطلاعاتی یا یکی از دستگاههای کامپیوتری، برای دستیابی به مطالبی که با امنیت داخلی یا خارجی کشور یا اقتصاد ملی مرتبط است.

ماده (۱۴): هیأت ارتباطات و تکنولوژی اطلاعات، براساس تخصصشان عهده‌دار پشتیبانی و حمایت فنی به مقامات امنیتی خاص، در طی مراحل ضبط این جرائم، و تحقیق در آنها در خلال محاکمه هستند.

ماده (۱۵): هیأت تحقیق و دادستانی عمومی، عهده‌دار تحقیق و طرفیت در جرائم وارده در این قانون هستند.

ماده (۱۶): این قانون در روزنامه رسمی منتشر می‌شود و پس از گذشت ۱۲۰ روز از تاریخ انتشار بدان عمل خواهد شد.

ص:۱۶۴

* پرسش

فصل ۹ بخش ۱

۱ـ در عربستان می‌توان از چند طریق می‌توان تماس تلفنی برقرار کرد؟

۲ـ تماس تلفنی از ایران به عربستان ارزان‌تر است یا بر عکس؟

فصل ۹ بخش ۲

۱ـ آیا می‌توان از درون حرمین شریفین تصویربرداری کرد؟

۲ـ آیا بانوان می‌توانند در حرم مکی از تلفن همراه دوربین‌دار استفاده کنند؟

فصل ۹ بخش ۳

۱ـ مجازات گوش دادن دزدکی به مطالبی که از طریق شبکه اطلاعاتی یا یکی از دستگاههای کامپیوتری منتقل می‌شود چیست؟

۲ـ مجازات تماس با زندگی خصوصی دیگران از طریق سوء استفاده در بکارگیری تلفنهای همراه مجهز به دوربین یا امثال آن چیست؟

۳ـ مجازات دستیابی (بدون مجوز قانونی) به صورتحساب‌های بانکی یا اعتباری چیست؟

۴ـ مجازات ورود غیرقانونی به یک سایت اینترنتی، یا ورود به قصد تغییر طراحی، یا اتلاف محتویات، یا ایجاد تغییراتی در آن چیست؟

۵ـ مجازات از کار انداختن شبکه اطلاعاتی، یا تخریب، و یا پاک کردن برنامه‌ها چیست؟

۶ـ مجازات ایجاد مواد یا بیانیه‌های وابسته به شبکه‌های مستهجن یا فعالیت‌های قمار چیست؟

ص:۱۶۵

۷ـ هدف از قانون جلوگیری از وقوع جرائم اطلاعاتی (رایانه‌ای) چیست؟

۸ـ مجازات تأسیس سایت در شبکه اطلاعاتی یا یکی از دستگاههای کامپیوتری یا انتشار آن برای سازمانهای تروریستی چیست؟

ص:۱۶۶

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۱۶۷

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۱۶۸

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۱۶۹

فصل دهم

اشاره

۱ـ اصطلاحات قانونی خاص

۲ـ نظام قضایی

۳ـ برخی از قوانین مبارزه با تقلب تجاری

۴ـ قانون مبارزه با کلاهبرداری

۵ـ قانون سلاح و مهمات

۶ـ قانون زندان و بازداشت

۷ـ قانون مبارزه با مواد مخدر

۸ـ اخبار مواد مخدر

ص:۱۷۰

ص:۱۷۱

۱ـ اصطلاحات قانونی خاص

اشاره

کشور عربستان سعودی اصطلاح «نظام» را همردیف قانون تلقی می کند. «نظام»، واژه‌ای است که بیانگر یکی از قوانین است؛ نمونه آن: «نظام المرور: قانون راهنمایی و رانندگی» یا «نظام الاـجراءات الجزائیه: قانون اجرائیه‌های جزایی» و ... است. «نظام» همانند «قانون» است که گاهی قانون اساسی، یا لاـیحه، یا تابلویی ارشادی است، مخالفت با آن مجازات دارد. گاهی هم ممکن است آموزشها یا تعلیمات معینی باشد.

برخی از اصطلاحات قانونی

۱ـ فرمان ملوکانه: سندی رسمی و مکتوب با امضای پادشاه است که بیانگر اراده مستقیم و منحصر به فردِ پادشاه است. این فرمان بسیار مهم است زیرا برخاسته از اراده پادشاه است.

استناد قانونی به دستور پادشاه: فرمان پادشاه عبارت است از قدرت یا تمایل پادشاه براساس خواست وی به عنوان ولی امر در هر آنچه به صلاح کشور می‌داند. فرامین ملوکانه زمان معینی برای صدور ندارند. (فرمان ملوکانه با همه این ویژگیها، به عنوان قوی‌ترین مکانیسم قانونگذاری در عربستان محسوب می‌شود.

۲ـ مرسوم ملوکانه: وثیقه‌ای رسمی است که بیانگر اراده پادشاه در موافقت با موضوعی است که قبلاً ـ بر شورای وزیران و مجلس شورا عرضه شده و هر کدام در قبال آن تصمیمی اتخاذ کرده اند که نهایتا این قضیه برای اجرا و رسمیت یافتن مستلزم نظر

ص:۱۷۲

پادشاه است. اسناد قانونی در اینجا، همان قدرت و تمایل پادشاه با امری است که از دو ناحیه بر او عرضه شده است. بیشترین مرسوم ملوکانه در ارتباط با موافقت پادشاه با طرح «نظام یا قانون» یا موافقت با «توافقنامه بین‌المللی» است.

۳ـ فرمان سامی (والا): وثیقه‌ای رسمی است که بیانگر اراده رئیس شورای وزیران (پادشاه یا نایب اول و یا نایب دوم او در صورت برعهده داشتن ریاست مجلس) است.

۴ـ تصمیمات (بیانیه) شورای وزیران: سندی رسمی با ساختاری معین است که بیانگر خواست و اراده شورای وزیران است. تصمیمات شورای وزیران از مهم‌ترین قوانین هستند؛ این اهمیت تنها از ناحیه قدرت نیست بلکه اعتبار آن به سبب صدور بیشترین قوانین ملموس در امور روزمره است. و در واقع بیانگر اراده شورای وزیران (همه وزیران عضو) است. این تصمیمات، قانونی و اجرایی است، که دوشنبه هر هفته پس از تشکیل جلسه صادر، و در روزنامه رسمی منتشر می‌شود و در اخبار اعلام می گردد.

۵ـ تصمیمات مجالس عالی: عبارت است از مستندات رسمی که بیانگر اراده مجلس در زمینه تخصصی آن است. در عربستان تعدادی مجلس عالی وجود دارد. این مجالس در زمینه‌های معینی تخصص دارند که صلاحیتهای مشخصی نیز براساس قانون بر عهده آنان است. به عنوان مثال شورای عالی قضاوت، یک نمونه از بیانیه‌هایش، اعلام رؤیت شرعی هلال عید فطر است.

۲ـ نظام قضایی

(ماده ۵۲ از قانون اساسی) تعیین قضات و پایان دادن به خدمت آنان به فرمان پادشاه و براساس پیشنهاد شورای عالی قضا است.

شورای عالی قضا، مسؤولیت تفسیر شرع و بازنگری همه احکام صادره از محاکم

ص:۱۷۳

همچون اجرای مجازات اعدام، قطع اعضای بدن، و سنگسار را بر عهده دارد. (۱)

از جمله اعضای این شورا که پادشاه، وی را تعیین می‌کند، نماینده وزارت دادگستری است. (۲)در صورت غیبت اعضای شورای عالی قضا در یکی از جلسات، مسؤولیت انتخاب جانشینان بر عهده وزیر دادگستری است. (۳)

مسؤولان اصلی بازداشت‌کننده عبارتند از: ۱ـ پلیس امنیت عمومی (اداره اطلاعات) ۲ـ پلیس دادستانی عمومی. ۳ـ پلیس دینی معروف به «داوطلبان» یا «هیأت امر به معروف و نهی از منکر». گروه اول و دوم زیر نظر وزیر کشور هستند.

اما گروه سوم مکلف به تضمین پایبندی قاطع (مردم) به رفتار حاکم بر جامعه هستند بنابراین آنان از نظر تئوری هیأتی شبه مستقل هستند. اما در اقدامات عملی به صورت تنگاتنگ با پلیس و امیران منطقه همکاری می‌کنند. و از آنان خواسته می‌شود افراد مشکوک را پس از بازجویی، به پلیس امنیت عمومی (اطلاعات) تسلیم نمایند.

حکم اعدام معمولاً قطع گردن با شمشیر است که روزهای جمعه به اجرا درمی‌آید. اگرچه در مورد زنا به صورت سنگسار است.

۳ـ برخی از قوانین مبارزه با تقلب تجاری

اشاره

(۴)

اشاره

این قانون براساس فرمان ملوکانه به شماره م/۱۱ تاریخ ۲۹/۵/۱۴۰۴ ه . و براساس بیانیه شورای وزیران به شماره ۱۰۷ تاریخ ۱۲/۵/۱۴۰۴ ه . صادر گردید.

ص:۱۷۴

۱- ماده ۶ قانون اساسی دادرسی؛ و نیز بنگرید: دراسهٔ الدکتورهٔ آمال الفزایری فی مؤتمر العدالهٔ العربی الاول الذی عُقد فی بیروت، ۱۹۹۹ م.

۲- همان.

۳- همان.

۴- www.aljazirah.com//۳۶۹۶۹ln۱۵d.htm

روزنامه الجزیرهٔ، شماره ۱۲۱۴۲، دوشنبه ۲۴، ذیقعده ۱۴۲۶ ه . ۲۶ دسامبر ۲۰۰۵ م.

تخلفات

ماده ۲: هرکس مرتکب یکی از تخلفات زیر شود از مخالفان این قانون محسوب می‌شود:

۱ـ در یکی از امور زیر، دیگران را فریب دهد و یا شروع به نیرنگ کند:

الف) ذاتِ جنس تولید شده، یا طبیعت، یا جنس، یا نوع، یا عناصر، یا صفات جوهری جنس.

ب) منبع جنس تولید شده.

ج) مقدار جنس تولید شده، خواه در وزن، پیمانه، اندازه، عدد، توان، یا عیار.

۲ـ تقلب، یا شروع به تقلب در محصول نماید.

۳ـ محصول تقلبی یا فاسد را بفروشد، یا عرضه کند.

۴ـ محصول تقلبی یا فاسدی را در اختیار داشته باشد.

۵ـ محصولات مخالف با استانداردهای معمول بسازد، یا در اختیار گیرد، یا بفروشد، یا عرضه کند.

۶ـ اگر از ظرف‌ها، پوشش‌ها، قوطی‌ها، یا برچسب‌های مخالف با استانداردهای معمول استفاده کند.

۷ـ اگر محصولی را بسته‌بندی کند، یا ببندد، یا توزیع کند، یا انبار کند، یا منتقل کند، مخالف با استانداردهای معمول باشد.

۸ـ اگر بسته‌ها، یا پوشش‌ها، یا نوشته‌هایی که در تقلب استفاده می‌شود وارد کند یا بسازد، یا چاپ کند، یا در اختیار گیرد، یا بفروشد، یا عرضه کند.

۹ـ اگر محصولی تقلبی، یا فاسد را وارد کند.

ماده ۱۴: هرکس مرتکب یکی از تخلفات مندرج در ماده ۲ گردد، به جریمه‌ای بیشتر از پانصد هزار ریال نیست؛ یا زندان که مدت آن بیشتر از دو سال نیست؛ یا هر دو مجازات محکوم می‌شود.

ماده ۱۵: هرکس مرتکب خدعه، یا آغاز خدعه، با استفاده از اوزان، یا اندازه‌ها، یا

ص:۱۷۵

پیمانه‌ها، یا غیره گردد؛ در صورتی که محصول تقلبی، یا فاسد، یا مواد استفاده شده در آن به سلامت انسان، یا حیوان آسیب برساند، به جریمه‌ای که بیشتر از یک میلیون ریال نیست؛ یا زندان که مدت آن بیشتر از سه سال نیست؛ محکوم می‌شود.

ماده ۱۷: حکم به تعطیلی محل کسب متخلف براساس ماده ۲ به مدتی که بیشتر از یک سال نیست مجاز است.

ماده ۱۸: در هر حال پس از اثبات تقلب محصول، یا فاسد بودن آن، دستور معدوم کردن محصول و مصادره وسایلی که در تقلب، یا نیرنگ استفاده شده، قطعی است.

ماده ۱۹: متخلف، ملزم به جمع‌آوری محصول تقلبی، یا فاسد از بازار، و برگرداندن بهای آن به مشتری است.

ماده ۲۱: اگر متخلف پس از پنج سال از صدور حکم نهایی مجددا مرتکب تخلف شود؛ به مجازاتی که از دو برابر حداکثر مجازات مقرر در قانون متخلف، بیشتر نیست، محکوم می‌شود. اگر بار دیگر مرتکب تخلف شود، علاوه بر مجازاتهای مقرر، از اشتغال به فعالیتهای تجاری نیز به مدتی که بیشتر از پنج سال نیست محکوم می‌شود.

ماده ۲۷: این قانون در روزنامه رسمی منتشر می‌شود؛ و پس از ۹۰ روز از تاریخ انتشار بدان عمل می‌شود.

۴ـ قانون مبارزه با کلاهبرداری

(۱) براساس بیانیه شورای وزیران به شماره ۶۵۳ تاریخ ۲۵/۱/۱۳۸۰ ه . و مرسوم ملوکانه به شماره ۱۱۴ تاریخ ۲۶/۱۱/۱۳۸۰ ه . صادر گردید.

ماده ۱: هرکس به قصد کلاهبرداری، مهرها و امضاهای ملوکانه، یا مهرهای عربستان، یا امضا و مهر رئیس شورای وزیران را جعل کند؛ همچنین اگر کسی آن مهرها و امضاها را با آگاهی از جعلی بودن آنها، مورد استفاده قرار دهد و یا زمینه استفاده آنها را

ص:۱۷۶

۱- روزنامه رسمی عربستان سعودی «أم‌القری»، شماره ۱۸۷۴ تاریخ ۱۰/۱/۱۳۸۱ ه .

برای دیگری فراهم کند، به مجازات حبس از پنج تا ده سال، و جریمه مالی از پنج تا ده هزار ریال محکوم می‌شود.
ماده ۲: هرکس مهر، یا نشان، یا علامتی متعلق به یکی از دوایر عمومی عربستان یا نمایندگی‌های عربستان در کشورهای خارجی را جعل کند، به مجازات حبس از سه تا پنج سال، و جریمه مالی از سه تا ده هزار ریال محکوم می‌شود.

۵ـ قانون سلاح و مهمات

(۱) مجلس شورا با اکثریت آراء با قانون جدید سلاح و مهمات موافقت کرد:
ماده ۳۴: هرکس مرتکب یکی از اعمال زیر گردد به مجازات حبس که بیشتر از سی سال نیست، و جریمه که بیشتر از سیصد هزار ریال نیست، محکوم می‌شود:
الف) قاچاق سلاح‌های جنگی یا انفرادی، یا قطعاتی از آنها، یا مهمات آنها به داخل عربستان به قصد اخلال در امنیت داخلی.
ب) استعمال سلاح‌های جنگی یا انفرادی، یا قطعاتی از آنها یا مهمات آنها یا ساخت، یا مونتاژ، یا خرید و فروش، یا تملک، به قصد اخلال در امنیت داخلی.
ص:۱۷۷

۱- روزنامه الجزیره، شماره ۱۱۸۸۳، دوشنبه ۲ ربیع الاول ۱۴۲۶ ه .

ماده ۳۶: هر کس مرتکب حمل سلاح جنگی یا مهمات آن، و یا خرید و فروش گردد به مجازات حبس که بیشتر از ۱۵ سال نیست، و جریمه که بیشتر از صد و پنجاه هزار ریال نیست، و یا یکی از دو مجازات، محکوم می‌شود.

ماده ۳۸: هر کس ارتکاب وی به یکی از اعمال زیر اثبات گردد، به مجازات حبس که بیشتر از پنج سال نیست، و جریمه که بیشتر از سی هزار ریال نیست، و یا یکی از دو مجازات، محکوم می‌شود:

الف) قاچاق سلاح‌های شکاری، یا قطعاتی از آنها، یا مهمات آنها، به عربستان به قصد تجارت.

ص:۱۷۸

ب) قاچاق سلاح‌های انفرادی، یا قطعاتی از آنها، یا مهمات آنها، به عربستان به قصد استفاده شخصی.

ماده ۵۰: علاوه بر مجازاتهای مندرج در مواد قبلی، با حکم قضایی، کلیه سلاح‌ها و مهمات و تجهیزات وابسته به آن مصادره می‌شود.

۶ـ قانون زندان و بازداشت

(۱) ماده ۴: وزیر کشور می‌تواند در جرایمی که مرتبط با امنیت داخلی است، حکم زندان یا بازداشت را صادر کند. همچنین می‌تواند، حکم زندان یا بازداشت خارجیان را در اماکن خاصی صادر کند.

ماده ۸: ضروری است هر فرد زندانی یا بازداشت شده، پیش از ورود به زندان یا بازداشتگاه، بازرسی شود؛ و وسایل همراه وی مانند پول یا اشیای قیمتی از وی گرفته شود؛ و در کمد زندان یا بازداشتگاه به امانت سپرده شود تا هنگام آزادی به او تسلیم گردد.

ص:۱۷۹

۱- روزنامه ام‌القری، شماره ۲۷۲۹، مورخ ۱۱/۷/۱۳۹۸ ه .

ماده ۲۰: در صورت اخلال نظم توسط زندانی یا بازداشت شده می‌توان مجازاتهای زیر را اعمال نمود. این مجازات‌ها عبارتند از:

۱) حبس انفرادی به مدتی که بیشتر از پنج روز نیست.

۲) محرومیت از همه یا بخشی از امتیازهای ملاقات یا مکاتبه و دیگر امتیازها.

۳) شلاق که بیشتر از ده ضربه نیست.

در حالت تکرار تخلفات زندانی یا بازداشت شده:

الف) در چنین حالتی علاوه بر شلاق زندانی یا بازداشت شده، می‌توان زندان انفرادی را دوبرابر کرد.

ب) اگر زندانی یا بازداشت شده، مرتکب ناآرامی یا تعدی گردد، مدیر زندان می‌تواند دستور دهد به مدت هفتاد و دو ساعت به دستان وی دستبند بزنند.

ماده ۲۷: استفاده از سلاح‌های گرم، علیه زندانیان، یا بازداشت‌شدگان در موارد زیر مجاز است:

۱) جلوگیری از هجوم یا مقاومت همراه با زور چنانچه نتوان با وسایل دیگری از آن ممانعت کرد.

۲) ممانعت از فرار اگر با وسایل دیگر نتوان از آن جلوگیری کرد.

ابتدا باید شلیک هوایی انجام داد، در صورتی که نتیجه‌بخش نباشد افراد مسؤول حراست می توانند به سمت ساق پا، یا دست‌های زندانی، یا بازداشت شده، شلیک کنند؛ تا هجوم، یا مقاومت و یا تلاش وی را برای فرار متوقف کنند.

۳) زندانی یا بازداشت شده‌ای را فراری دهد؛ یا تلاش کند او را فراری دهد.

۷ـ قانون مبارزه با مواد مخدر

قانون مبارزه با تجارت مواد مخدر براساس فرمان سامی (والا) به شماره /۴ب/۹۶۶ در تاریخ ۱۰/۷/۱۴۰۷ ه .

ماده سی و هفتم: اولا: با مراعات مواردی که در بند (ثانیا) از این ماده آمده،

ص:۱۸۰

هرکس مرتکب یکی از موارد زیر شود؛ و قانونا حکم او به اثبات برسد محکوم به قتل تعزیری خواهد شد.

۱ـ قاچاق مواد مخدر یا روانگردان‌ها.

قرصهای روانگردان از کشفیات مواد مخدر در عربستان

۲ـ دریافت مواد مخدر یا روانگردان‌ها از قاچاقچی.

کراک از کشفیات مواد مخدر در عربستان

ص:۱۸۱

۳ـ گرفتن، یـا وارد کردن، یا صادر کردن، یا تولیـد، یا تغییر، یا اسـتخراج، یا زراعت، یا دریافت مواد مخـدر یا روانگردان‌ها به قصـد ترویج.

مرفین از کشفیات مواد مخدر در عربستان

۴ـ مشارکت جمعی در ارتکاب هر عملی از اعمال مذکور در بخشهای سابق.

۵ـ ترویـج مواد مخـدر یا روانگردان‌ها برای بار دوم، با فروش، یا هدیه، یا توزیع، یا اعطا یا دریافت یا انتقال به شـرطی که بار اول به همان جرم محکوم شده باشد.

انواع مواد مخدر از کشفیات پلیس عربستان

ص:۱۸۲

ثانیا: دادگاه به دلایلی می‌تواند مجازات قتل را به زندانی تبدیل کند که کمتر از پانزده سال نیست؛ و شلاقی که در هر بار بیشتر از پنجاه ضربه نیست؛ و جریمه‌ای که از صدهزار ریال کمتر نیست.

ثالثا: اگر مجرم از کسانی باشد که حالات زیر در مورد او صدق می‌کند، و حکم به مجازات قتل او براساس بند (اولاً) از این ماده صادر نشده، به مجازات زندان که کمتر از ۲۵ سال نیست، و شلاق که در هر بار بیشتر از پنجاه ضربه نیست؛ و جریمه‌ای که از صد و پنجاه هزار ریال کمتر نیست، محکوم می‌شود.

این حالات عبارتند از:

۱ـ چنانچه مجرم به دلیل ارتکاب یکی از این جرائم محکوم شده باشد و مجددا مرتکب یکی از آنها گردد، مجازات وی براساس متن همین ماده خواهد بود.

۲ـ اگر مجرم کارمند بخش عمومی، و یا به خدمت گرفته شده، و یا از کسانی باشد مکلف به اجرای این قانون باشد، یا از کسانی است که مسؤول مبارزه با مواد مخدر یا روانگردان‌ها و یا مسؤولیت کنترل خرید و فروش و تملک این مواد به آنان محول شده است.

۳ـ اگر مجرم در باند منظمی مشارکت داشته باشد که از جمله اهداف آنها قاچاق مواد مخدر یا روانگردان‌ها، تجارت، و یا عرضه آن به دیگران در کشور عربستان باشد. چنانچه جرم وی با قاچاق سلاح، یا جعل ارز، و یا ترور همراه باشد.

قرصهای روانگردان از کشفیات پلیس عربستان

ص:۱۸۳

قرصهای روانگردان در ظروف سی دی

۴ـ اگر مجرم مسلح باشد و از سلاح خود در حین ارتکاب جرم استفاده کرده باشد.

ماده سی و هشتم: ۱ـ اگر مجرم از کسانی باشد که دارنده ماده مخدر، یا بذرها، یا گیاهی که از آنها مواد مخدر یا روانگردان‌ها می‌روید، باشد؛ یا اینکه چیزی از آنها را به فروش برساند؛ یا خریداری کند، یا سرمایه‌گذاری کند، و یا مخارج آن را تأمین کند، به مجازات زندان کمتر از پنج، و بیشتر از پانزده سال نیست، و شلاق که در هر بار بیشتر از پنجاه ضربه نیست؛ و جریمه‌ای از هزار تا پنجاه هزار ریال، محکوم می‌شود.

ص:۱۸۴

ماده چهل و هفتم: کسی که دارنده ویزای عمره یا حج تمتع است در صورتی که حامل مواد مخدر یا روانگردان‌ها در حد مصرف خود باشد، از عربستان اخراج می‌شود.

تریاک(۱) از کشفیات پلیس عربستان

ماده پنجاه و دوم:

۱ـ مواد مخدر یا روانگردان‌های ضبط شده مصادره می‌شود.

۲ـ مواد مخدر یا روانگردان‌های مصادره شده، معدوم می‌شود.

ماده پنجاه و سوم: با حکم قضایی وسایل زیر مصادره می‌شود:

۱ـ ابزارآلات، ادوات، و وسائط نقلیه‌ای که در ارتکاب جرم مورد استفاده قرار گرفته شده باشد.

۲ـ اموال و اشیای بدست آمده که به صورت مستقیم یا غیر مستقیم در ارتکاب جرم از آنها استفاده شده است.

ص:۱۸۵

۱- تریاک از عصاره شیری گیاه خشخاش استخراج می‌شود و دارای ۳۵ ترکیب شیمیایی است که مهمترین آنها مرفین و کدئین است.

۳ـ هرآنچه حاصل از اعمال مجرمانه‌ای باشد که در این قانون مورد مجازات قرار می گیرد.

ماده هفتاد و سوم: این قانون، قانون منع تجارت مواد مخدر یا روانگردان‌ها را که به فرمان سامی (والا) به شماره ۳۳۱۸ در تاریخ ۹/۴/۱۳۵۳ ه . ابلاغ شده بود، لغو می گرداند.

ماده هفتاد و چهارم: این قانون در روزنامه رسمی به چاپ می‌رسد و ۹۰ روز پس از انتشار بدان عمل می‌شود.

۸ـ اخبار مواد مخدر

اشاره

از ابتدای سال ۲۰۰۸ تا ماه نهم میلادی ۴۴ نفر به جرم قاچاق، ترویج و در اختیار داشتن مواد مخدر اعدام شده‌اند.

عربستان مجازات اعدام را در مورد کسانی که محکومیتشان در قاچاق، ترویج، و در اختیار داشتن مواد مخدر اثبات شود، اجرا می کند.

در سال ۲۰۰۷ حداقل ۱۵۳ نفر، و در سال ۲۰۰۶ م، ۳۷ نفر، و در سال ۲۰۰۵ م، ۸۳ نفر و در سال ۲۰۰۴ م، ۳۵ نفر و در سال ۲۰۰۰ م حداقل ۱۱۳ نفر اعدام شده‌اند.

نمونه‌هایی از اخبار مواد مخدر

۱ـ وزارت کشور عربستان در ۲۴ نوامبر ۲۰۰۷ در بیانیه‌ای که خبرگزاری سعودی پخش کرد، اعلام کرد: حکم اعدام یک پاکستانی به جرم قاچاق مقداری هروئین و تریاک درون احشاء خود به قصد ورد به عربستان، به اجرا درآمد.

۲ـ دو فرد سوری روز جمعه ۱۸ نیسان (معادل تقریبی اردیبهشت) ۲۰۰۸ اعدام شدند. اعدام آنها قطع گردن بود. این دو نفر براساس اعلام وزارت کشور به اتهام دریافت قرصهای مخدر محکوم شده بودند.

ص:۱۸۶

* پرسش

فصل ۱۰ بخش ۱

۱ـ تفاوت فرمان ملوکانه با مرسوم ملوکانه چیست؟

۲ـ تفاوت فرمان سامی (والا) با فرمان ملوکانه چیست؟

فصل ۱۰ بخش ۲

۱ـ مسؤولان اصلی بازداشت‌کننده در عربستان چه کسانی هستند؟

۲ـ مسؤولیت تفسیر شرع و بازنگری همه احکام صادره از محاکم، بر عهده چه کسانی است؟

فصل ۱۰ بخش ۳

۱ـ مجازات کسی که محصول تقلبی یا فاسد را بفروشد، چیست؟

۲ـ مجازات کسی که از ظرف‌ها، پوشش‌ها، قوطی‌ها، یا برچسب‌های مخالف با استانداردهای معمول استفاده کند، چیست؟

۳ـ مجازات ارائه‌کننده محصول تقلبی، یا فاسدی که به سلامت انسان، یا حیوان آسیب برساند، چیست؟

۴ـ مجازات متخلفی که پس از گذشت پنج سال از صدور حکم نهایی مجددا مرتکب تخلف شود چیست؟

فصل ۱۰ بخش ۴

۱ـ مجازات کسی که مهر، یا نشان، یا علامتی متعلق به یکی از دوایر عمومی عربستان را جعل کند، چیست؟

ص:۱۸۷

۲ـ مجازات کسی که امضاهای ملوکانه، یا مهرهای عربستان، یا امضا و مهر رئیس شورای وزیران را جعل کند، چیست؟

فصل ۱۰ بخش ۵

۱ـ مجازات قاچاق سلاح‌های جنگی یا انفرادی، یا قطعاتی از آنها، یا مهمات آنها به داخل عربستان به قصد اخلال در امنیت داخلی چیست؟

۲ـ مجازات حمل سلاح جنگی یا مهمات آن، و یا خرید و فروش آن چیست؟

۳ـ مجازات قاچاق سلاح‌های شکاری، یا قطعاتی از آنها، یا مهمات آنها، به عربستان به قصد تجارت چیست؟

۴ـ مجازات قاچاق سلاح‌های انفرادی، یا قطعاتی از آنها، یا مهمات آنها، به عربستان به قصد استفاده شخصی، چیست؟

فصل ۱۰ بخش ۶

۱ـ مجازات اخلال در نظم توسط زندانی یا بازداشت شده، چیست؟

۲ـ استفاده از سلاح‌های گرم، علیه زندانیان، یا بازداشت شدگان در چه مواردی مجاز است؟

۳ـ مجازات تکرار تخلفات زندانی یا بازداشت شده، چیست؟

فصل ۱۰ بخش ۷

۱ـ مجازات دریافت مواد مخدر یا روانگردان‌ها از قاچاقچی چیست؟

۲ـ مجازات مجرم مسلحی که از سلاح خود در حین ارتکاب جرم استفاده کرده باشد، چیست؟

۳ـ مجازات دارنده ویزای عمره یا حج تمتع که حامل مواد مخدر یا روانگردان‌ها در حد مصرف خود باشد، چیست؟

ص:۱۸۸

۴ـ مجازات قاچاق مواد مخدر یا روانگردان‌ها چیست؟

فصل ۱۰ بخش ۸

۱ـ مجازات اعدام در مورد کسانی که محکومیتشان در قاچاق، مواد مخدر اثبات شود، چگونه است؟

۲ـ در سال ۲۰۰۷ میلادی چند نفر در عربستان اعدام شده‌اند؟

ص:۱۸۹

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۱۹۰

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۱۹۱

فصل یازدهم

اشاره

۱ـ هیأت امر به معروف و نهی از منکر

۲ـ جرایم حیثیتی

۳ـ اتهام جاسوسی

۴ـ قانون ولی امر

۵ـ حکم مسافرت زنان

۶ـ رانندگی زنان

۷ـ قانون کفالت

۸ـ قانون کار

۹ـ قانون اقامت

ص:۱۹۲

ص:۱۹۳

۱- هیأت امر به معروف و نهی از منکر

اشاره

هیأت امر به معروف و نهی از منکر، یکی از دستگاههای دولتی وابسته به شورای وزیران است. رئیس عمومی هیأت امر به معروف و نهی از منکر عربستان با بیان وظایف هیأت و نقش آن براساس نظام حاکم تصریح می کند: برخی عقیده دارند باید فعالیت هیأت محدود، و با پلیس ادغام گردد. اما امر به معروف و نهی از منکر رکنی اساسی از ارکان نظام است. و دستگاهی است که دارای تخصص‌ها، بودجه، لوایح و سازمانها است.

مهمترین وظایف هیأت

مهمترین وظایف هیأت را می‌توان در تخلفات زیر خلاصه کرد: (۱)

ص:۱۹۴

۱- براساس قانون هیأت امر به معروف و نهی از منکر، صادره براساس مرسوم ملوکانه به شماره م/۳۷ در تاریخ ۲۶/۱۰/۱۴۰۰ ه . و به نقل از سایت اسلام وب در تاریخ ۲۶/۶/۲۰۰۸.

archive/aboutus_a.htm/۲www.islamweb.net/ver

و روزنامه المدینه، ۱ جمادی‌الاول ۱۴۲۹ ه . برابر با ۶/۵/۲۰۰۸ م. براساس: لایحه اجرایی هیأت امر به معروف و نهی از منکر شماره ۳۲۰۳ به تاریخ ۳۰/۷/۱۴۰۸ ه .

ـ اداره منازل یا اماکن ارتکاب فحشاء.

ـ تلاش به قصد تجاوز یا زنا.

ـ تعرض مردان به زنان همراه با گفتار یا عمل.

ـ خلوت حرام.

ـ تعقیب اتومبیلهای حامل زنان و توقیف آنها.

ـ شبیه شدن مرد به زن و بر عکس.

ـ استعمال مسکر، در اختیار داشتن، ترویج، و ساخت آن.

ـ همکاری در ترویج مسکر و ساخت آن.

ـ تخلفات عبادی درون مراکز هیأت.

ـ تخلف از نماز و ادامه کار بعد از اذان.

ـ تخلفات اخلاقی.

ـ مخالفتها با آداب عمومی.

ـ بالا بردن صدای ترانه‌ها در مکان عمومی.

ـ کوتاه کردن مو به صورتهای عجیب و غریب.

ـ استعمال دخانیات در اماکن عمومی و نزدیک مساجد.

ـ پوشیدن لباسهای نامناسب.

ـ روشن کردن رادیو، یا تلویزیون، یا ضبط صوت و امثال آن نزدیک مساجد به طوری که موجب اخلال در کار نمازگزاران گردد.

ـ ارتکاب زنا، لواط، قمار.

ـ کم فروشی.

و نیز:

۱ـ مراقبت عمومی از بازارها، راهها، باغها و دیگر اماکن عمومی و جلوگیری از وقوع

ص:۱۹۵

منکرات شرعی از جمله:

اظهار بی‌احترامی غیر مسلمانان به شعائر اسلامی و احکام آن؛ عرضه یا فروش عکسها، کتابها یا نوارهای تصویری یا صوتی منافی با آداب شرعی یا مخالف با عقیده اسلامی با مشارکت مقامات ذیربط؛ عرضه عکسهای مبتذل یا شعائر ادیان غیر اسلامی، همچون صلیب، ستاره داود، تصویر بودا یا امثال آن؛ بدعت‌های آشکار مانند بزرگداشت اوقات یا اماکنی که مورد تأیید شرع نیست. (۱)و یا برپایی جشن در اعیاد (۲)و مناسبت‌های بدعت‌گونه غیر اسلامی؛ اعمال جادوگری و شعبده‌بازی و دروغ‌پردازی به منظور حیف و میل کردن اموال مردم.

۲ـ اعمال حسابرسی در نماز؛ پیام دعوت به نماز؛ گشت در خیابانها و بازارها به منظور ترغیب مردم در شتافتن به سوی نماز در اوقات آن؛ و در صورتی که فرد سهل‌انگاری یافت شود به حساب او را مورد مؤاخذه قرار دهند.

۳ـ مراقبت از کشتارگاهها به منظور ذبح شرعی صحیح.

۴ـ مراقبت از نمایشگاهها و فروشگاههای بافندگی لباسهای زنانه.

۵ـ لایحه در زمینه آداب عمومی، وظیفه افراد هیأت را در حسابرسی کارهایی مرتبط با حمایت جامعه است، تعیین کرده است.

ویژگی ضبطی

«ماده دهم» از نظام هیأت، بر برخورداری افراد هیأت از ویژگی ضبطی تأکید دارد. «توقیف مرتکبان محرمات یا متهمان آن و یا مسامحه‌کاران در واجبات شرعی». و ماده دوازدهم تأکید دارد بر اینکه «هیأت حق مشارکت با مقامات ذیربط و براساس دستورات و آموزشهایی که ـ لایحه کیفیت مشارکت هیأت را در مراقبت تعیین می‌کند ـ در مراقبت

ص:۱۹۶

۱– مقصود از «اوقات» همان زمانهایی است که در بخش «برپایی جشنها و یادبودها» بدانها اشاره شد. اما مقصود از «اماکنی که مورد تأیید شرع نیست» قبور ائمه معصومین علیهم‌السلام در بقیع است.

۲– مقصود از این قانون جشنهای میلاد پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و شب نیمه شعبان تولد امام مهدی عج است.

از چیزهـای ممنوعه‌ای دارد که بر عقائـد یـا رفتـار یـا آداب عمومی تاثیر گـذار است». امـا مـاده سـیزدهم بر این نکته تأکیـد دارد که «مراکز فرعی هیأت‌های امر به معروف و نهی از منکر مکلفنـد هر که را در امری که مسـتلزم مجازات او است، توقیف می‌کنند، برای تکمیل تحقیقات به مقر اصلی هیأت ارسال کنند.

«ماده چهاردهم» مشارکت نماینده‌ای از هیأت‌های امر به معروف و نهی از منکر در پیگیری پرونده‌هایی که مرتبط با تخصـص هیأت است، و ضـبط آن با آگاهی مقامات امنیتی یا امیران صورت گرفته، ضـروری می‌دانـد. همچنین پس از صدور حکم در پرونده‌هایی که مرتبط با تخصص هیأت است نماینده‌ای از هیأت‌ها در اجرای مجازات شرکت می‌کند.

«مـاده شـانزدهم» دادگاههـای شـرعی را ملزم می‌کنـد تـا هیأت‌هـای امر به معروف و نهی از منکر را در ارتبـاط بـا احکام صادره در پرونده‌هایی مربوط این هیأت‌ها است، مطلع نماید.

«مـاده هفـدهم» بر تجهیز هیأت‌هـای امر به معروف و نهی از منکر به تعـداد مورد نیـاز از افراد پلیس در جهت انجام وظایفشان تأکید دارد.

۲ـ جرایم حیثیتی

اشاره

حکم اتهام «خلوت با نامحرم» از طرف قضات عربسـتان ۹۰ تازیانه تعزیری برای هریک از زن یا مرد تعیین شـده است. چنـد ماه قبل یکی از اساتید دانشگاه ام‌القری در

ص:۱۹۷

عربستان محکوم به شلاق و زندان شد. (۱)علیه او حکمی مبنی بر ۱۵۰ ضربه شلاق، و ۸ ماه زندان به دلیل خلوت با یک زن نامحرم و صرف قهوه با او، صادر شد.

جرایم حیثیتی در عربستان تابع قانون یکسانی نیست به عنوان مثال در قضایای مشابه یا نزدیک به هم مجازاتهای متفاوتی وجود دارد.

اتهام خلوت با نامحرم

نوشیدن قهوه یا چای در قهوه‌خانه‌ها، رستوران‌ها یا هتل‌ها و ورود به بخش خانوادگی در مکانهای عمومی یا خصوصی از مصادیق خلوت با نامحرم تلقی می‌شود حتی اگر این دو نفر در ارتباط با امور شغلی با یکدیگر گفتگو کنند زیرا:

اولاً: اشتغال زنان با مردان به صورت مختلط مورد تأیید وزارت کار نیست.

ثانیا: بخش‌های خانوادگی در قهوه‌خانه‌ها و رستوران‌ها مختص محارم و خانواده‌هایی است که بچه‌ها را همراه خود می‌آورند.

روزنامه رسمی «الوطن» عربستان می‌نویسد: (۲)به محض اینکه زنی بدون محرم با مردی در قهوه‌خانه‌ها، رستوران‌ها یا هتل‌ها گفتگو کند. افرادی از هیأت امر به معروف و نهی از منکر وارد آن محل می‌شوند سپس آن دو را مجبور به سوار شدن در اتومبیل خود

ص:۱۹۸

۱- www.alekhbariya.org/news.php?action=show&id=۵۹۸

۲- روزنامه الوطن سه‌شنبه ۱۲ صفر ۱۴۲۹ ه . برابر با ۱۹ فوریه ۲۰۰۸ م، شماره ۲۶۹۹ سال هشتم

می کنند. در مدت دستگیری اجازه تماس با خانواده بوسیله تلفن همراه داده نمی‌شود. در ادامه، متن خبری با عنوان «پرونده خانم مسنی به اتهام خلوت با نامحرم» ذکر می‌شود: (۱)

ریاض: منصور الحاتم:

هیأت تحقیق و دادستانی عمومی ریاض پرونده خانمی شصت و پنج ساله‌ای را بازنگری می کند که هیأت امر به معروف و نهی از منکر در اواخر ماه رمضان گذشته وی را به جرم خلوت با نامحرم متهم کرده بود.

وکیل متهم اظهار داشت: موکلش در منزل خود، هنگامی که یکی از افراد خیر جویای حال او بوده و مبلغی به او اعطا کرده، دستگیر شده است.

وکیل این خانم به روزنامه الوطن تأکید کرد که هیأت، موکلش را با مردی که همراه او بوده دستگیر کرده به طوری که پرونده آنان پس از آن‌که با کفالت آزاد شدند به هیأت تحقیق و دادستانی عمومی ریاض (بخش شکایات) ارجاع داده شده است.

وی افزود: موکلش زنی مسن و بی‌سرپرست است که مبتلا ـ به بیماریهای متعددی است گزارشهای پزشکی بر آن تأکید دارند. روزنامه «الوطن» به نسخه‌ای از این گزارش‌ها دست یافته است. وی دارای چهار دختر است که یکی از آنها معلول می‌باشد. وی بعد اتکال به خداوند به کمک‌های خیرین متکی است.

وکیل وی، متهم کردن زنی در این سن، به چنین اتهامی، در روز ماه رمضان بدون

ص:۱۹۹

۱- www.alwatan.com.sa/news/newsdetail.asp?issueno=۳۵۹۲&id=۵۲۷۵۷&group ID=۰

وجود اثبات عملی، که هیأت هنگام دستگیری بر آن متکی باشد، شگفت‌انگیز تلقی کرد. حتی دستور رسمی یا مقام امنیتی دیگری همراه اعضای هیأت، در حین دستگیری برای اثبات اتهام وجود نداشته است.

۳ـ اتهام جاسوسی

نزدیک شدن به مناطق نظامی که آن را مناطق ممنوعه می‌نامند منجر به اتهام جاسوسی خواهد شد. براساس قوانین عربستان مجازات این جرم، اعدام است.

۴ـ قانون ولی امر

زنان عربستانی برای برای دستیابی به موارد زیر باید از ولی امر خود یعنی (پدر،

ص:۲۰۰

همسر، پسر، جد پدری یا مادری) مجوز (اجازه کتبی) کسب کنند:

۱ـ مسافرت: زن به تنهایی و یا همراه با کودکانش بدون اجازه کتبی از پدر کودک نمی‌تواند مسافرت کند. با وجود تصمیم وزارت کشور مبنی بر مجاز بودن سفر بدون اجازه کتبی برای زنان بالای ۴۵ سال، هنوز فرودگاههای این کشور از زنان درخواست می‌کنند مجوز کتبی مبنی بر اجازه ولی امر به آنها، به منظور مسافرت را ارائه دهند.

در واقع زن عربستانی نمی‌تواند بدون اجازه از ولی امر خود هواپیما سوار شود؛ حتی اگر ولی امر او پسر بیست ساله وی باشد.

۲ـ مراجعه به بیمارستان: (۱)زنان اگر همراه با یکی از نزدیکان مذکر خود نباشند اجازه مراجعه به بیمارستان و یا دستیابی به مراقبتهای بهداشتی را ندارند.

۳ـ تسلیم دادخواست در محاکم قضائی: (۲)در محاکم دادگستری از زنان خواسته می‌شود به صورت خود نقاب بزنند. و در خلال دادرسی باید همراه یکی از خویشان (مردان) خود باشند تا امکان معرفی آنها فراهم گردد. بنابراین بدون حضور ولی امرشان نمی‌توانند در دادگاه سخن بگویند.

۴ـ افتتاح حساب‌های بانکی: به زنان و فرزندان آنها اجازه افتتاح حساب بانکی جز با اجازه اولیای امورشان داده نمی‌شود.

۵ـ ثبت نام کودکانشان در مدارس یا اطلاع از پرونده‌های تحصیلی آنان: بدون اجازه کتبی پدر کودکان، ثبت نام کودکانشان در مدارس یا اطلاع از پرونده‌های تحصیلی آنان ممنوع است.

۶ـ تحصیل و ازدواج: همچنین اجازه تحصیل و ازدواج، جز با موافقت کتبی اولیای امورشان به آنها داده نمی‌شود.

ص:۲۰۱

۱- www.hrw.org/legacy/arabic/docs/۸۰۰۲/۴۰/۱۲/saudia۷۰۶۸۱.htm

۲- http://hrw.org/arabic/reports/۸۰۰۲/saudiarabia/۸۰۴۰

۵ـ حکم مسافرت زنان

سفر زن بـدون محرم ـ صـرف نظر از سـن و منزلـت علمی او ـ در عربسـتان ممنـوع اسـت. شاهـد بر ایـن مطلـب، فتـوای مرکز فتـوای عربستان در پاسخ به سؤالی فقهی با مضمون زیر است: (۱)

عنوان فتوی: حکم زن کهنسال همانند دیگر زنان در سفر است.

شماره فتوا ۱۳۸۵۵

تاریخ فتوا: هفتم ذی‌حجه ۱۴۲۲ ه .

من پزشکی هستم که در عربستان به کار اشتغال دارم؛ همسرم نیز پزشک است.

ص:۲۰۲

۱- سایت الشبکهٔ الاسلامیهٔ، مرکز الفتوی بإشراف د.عبداللّه الفقیه، www.islamweb.net

مادرزنم از مصر به دیدن ما آمده؛ وی بین منزل ما و منزل خواهرش که در شهر دیگری است و نیز منزل دختر دیگرش که در شهر سومی است، رفت و آمد می‌کند؛ سؤال من این است آیا شرعا جایز است مادر زنم نزد خواهرش اقامت داشته باشدی با علم به اینکه وی بالای شصت سال سن دارد و خواهرش با شوهرش زندگی می‌کند و فرزندی ندارد. و سن خواهر، و شوهر خواهرش بالای شصت سال است. لازم به ذکر است که مادر زنم از سی سال پیش بیوه است.

فتوا: سفر مادرزن شما بدون محرم، حلال نیست حتی اگر سن او بالای شصت سال باشد.

۶ـ رانندگی زنان

در قانون راهنمایی و رانندگی عربستان ماده صریحی مبنی بر منع رانندگی زنان وجود ندارد اما دولت عربستان با استناد به فتاوای علمای مذهبی، زنان را از رانندگی منع می‌کند. آنان معتقدند:

۱ـ رانندگی زنان مخالف قرآن و سنت نبوی است.

۲ـ علاوه بر آن معتقدند دلایل فطری در سرشت زن موجب منع آنان از رانندگی است. زیرا اتومبیل از نظر طبیعی و ساختاری، وسیله‌ای خشن است و لذا با طبیعت زنان

ص:۲۰۳

سازگاری ندارد.

۳ـ الصاق عکس بانوان در گواهینامه رانندگی شرعا مجاز نیست.

۴ـ ایجاد مفاسد به دلیل خروج بانوان از منزل.

۵ـ کنار زدن نقاب به بهانه دیدن راه.

۶ـ لزوم سفر بانوان به تنهایی و بدون محرم.

وسایل ارتباط جمعی عربستان در سال گذشته مواردی از نقض این ممنوعیت را توسط زنان منتشر کرده‌اند. ممنوعیتی که فعالان حقوق مدنی، آشکارا برای حذف آن بر دولت فشار وارد می‌کنند.

با وجود منع رسمی زنان از رانندگی، این امر در روستاهای دور، امر متعارفی به حساب می‌آید خصوصا در میان زنان بزرگسالی که در انجام کارها بر خود متکی هستند.

تعداد حوادث رانندگی در سال (۲۰۰۵ م) که یکی از طرف‌های آن زنانی بوده‌اند رانندگی اتومبیل را برعهده داشته‌اند به ۸ حادثه می‌رسد.

پلیس، بانوانی را که با اتومبیل رانندگی کنند، دستگیر و بازداشت می‌کند؛ و از شوهر و یا پدر به عنوان ولی امر وی می‌خواهد تعهدنامه‌ای را مبتنی بر آن که هرگز به آنان اجازه نخواهند داد بار دیگر رانندگی کنند، امضا کند.

گزارش زیر به نقل از روزنامه «المدینه» در تاریخ جمعه ۱۱/۷/۲۰۰۸ م به نقل از سایت «اسلام اون لاین» بهترین شاهد بر این کلام گزارش زیر است: (۱)

مقامات امنیتی عربستان در شهر جده یک دختر دانشجو ۲۳ ساله را پس از توقیف آزاد کردند. این دختر با اتومبیل یکی از نزدیکان خود در محله عزیزیه (شمال شرق جده) رانندگی می‌کرد مقامات امنیتی مجبور به احضار ولی امر او شدند که با دادن کفالت دخترش را آزاد کرد. تکمیل اقدامات قانونی در حضور افسر تحقیق به فردا شنبه موکول می‌شود.

ص:۲۰۴

۱- www. islamonline. net/servlet/Satellite?c = ArticleA_C&cid =۰۸۷۰۸۷۱۷۸۳۱۲۱ & pagename = Zone-Arabic-News/۲FNWALayout

۷ـ قانون کفالت

اشاره

قانون کفالت، قانونی است که در عربستان و دیگر کشورهای حاشیه خلیج فارس بدان عمل می‌شود.
کفیل: کارفرمایی است که مسؤول عملکرد کارگر خارجی در برابر دستگاه‌های دولتی است.
پیش از اتخاذ هر تصمیمی در ارتباط با سفر یا دستیابی به مرخصی یا تجدید اقامت یا دعوت از خانواده، ضروری است موافقت کفیل جلب شود.

بسیار مهم:

ـ فرد خارجی بدون کسب مجوز از کفیل اصلی، حق ندارد نزد کفیل دیگری کار کند.
ـ قرارداد کار باید از طریق مرجع رسمی صورت گیرد.
ـ قرارداد کار به منظور قطعیت و قانونی بودن، ترجیحا باید از طریق مدیریت اداره کار و امور مهاجرین مورد تأیید قرار گیرد.
ـ توصیه می‌شود هیچ گونه اصلاحاتی در شرایط عقد قرارداد مورد پذیرش قرار نگیرد.
ص:۲۰۵

ـ کشور عربستان ورود زن و اقامت وی را تنها با وجود محرم، و با حفظ ضرورت پوشش خاص زنان مجاز می‌داند.

ـ دارندگان ویزای عمره یا حج تمتع مجاز به جابجایی در شهرهای عربستان جز مکه مکرمه، مدینه منوره، و جده نیستند. اما شرکت عربستانی عهده‌دار اقامت و سفر، می‌توانند برای عمره گزار، برای مدت معینی مجوز بازدید از دیگر شهرهای عربستان را فراهم نماید.

ـ اقامت فرد خارجی پس از پایان مدت صلاحیت ویزا، وی را در معرض زندان، اخراج اجباری، و ممنوعیت از ورود به عربستان به مدت پنج سال، همراه با جریمه‌ای حدود پنجاه ریال به ازای هر روز اقامت ـ پس از پایان مدت ویزا ـ قرار می‌دهد.

عیب‌های نظام کفالت

۱ـ کارگر، همچون خدمت‌کار، تابع برخی از کفیلان می‌گردد.

۲ـ برخی کفیلان، شرایط خاصی برای کارگر قرار می‌دهند، تا جایی که مانع همراهی خانواده‌اش با وی می‌گردد، که این عمل موجب پراکندگی جمع خانواده می‌شود.

۳ـ گاهی کفیل رفتاری تجاری با کارگران دارد بدین معنا که تعداد زیادی را مورد کفالت قرار می‌دهد که با حجم کارهایش متناسب نیست. سپس از آنها خواسته می‌شود بدنبال کار دیگری بگردند و در مواردی حق‌العملی معادل پنجاه درصد حقوق خود را به او بپردازند.

۴ـ قانون کفالت، حقوقی را برای کفیل مقرر می‌دارد. این حالت اغلب موجب پایان دادن به خدمت کارگری که با او قرار داد بسته می‌شود و نهایتا موجب درخواست فسخ قرارداد، و بازگشت وی به کشورش به دلیل بد رفتاری برخی کفیل‌ها می‌گردد.

۵ـ نگهداری گذرنامه توسط برخی کفیلان به بهانه اینکه مسؤولیت کارگر را بر عهده دارند. و نیز بدین سبب که کارگر فرار نکند. این عمل موجب سلب آزادی کارگر می‌شود.

۶ـ خودداری برخی کفیلان از اقدام به تجدید اقامت، کارگر را در معرض جریمه قرار

ص:۲۰۶

می دهد.

۷ـ بدرفتاری برخی کفیلان با کارگران با تئخیر در اعطای گذرنامه به آنان حتی پس از اتمام مدت قرارداد، تا مجبور به چشم‌پوشی از حقوق مالی خود شوند.

۸ـ اقدام برخی از کفیلان با تسلیم کارگر به پلیس با ادعای «ترس از فرار کارگر» موجب می‌شود، کارگر در معرض دستگیری و زندان تا پایان مدت اقامت گردد و سرانجام وی را در معرض اخراج قرار می‌دهد.

۸ـ قانون کار

(۱) قانون کار در عربستان مشتمل بر بندها و مواد مختلفی است که مهمترین آنها انتخاب شده است:

ماده سی و دوم: دعوت از خارجیان به منظور اشتغال، جز با مجوز وزارت کار مجاز نیست.

ماده سی و سوم: افراد غیر سعودی مجاز به اشتغال در عربستان نیستند. فراهم

ص:۲۰۷

۱- روزنامه ام‌القری سال ۸۲ شماره: ۴۰۶۸ جمعه ۲۵ رمضان ۱۴۲۶ ه ، ۲۸ اکتبر ۲۰۰۵ م. صدر المرسوم الملکی رقم م/۵۱ و تاریخ ۲۳/۸/۱۴۲۶ ه . بالموافقهٔ علی قرار مجلس الوزراء رقم (۲۱۹) و تاریخ ۲۲/۸/۱۴۲۶ ه .

کردن زمینه انجام کار برای آنها نیز جز با مجوز کار از سوی وزارت مجاز نیست. شرایط اعطای مجوز به شرح زیر است:

۱ـ کارگر به صورت قانونی وارد کشور شده باشد و مجوز کار داشته باشد.

۲ـ کارگر دارای مهارت‌های شغلی، یا مدارک تحصیلی باشد، که کشور بدان نیاز دارد و کسی (در عربستان) دارای آن مدرک تحصیلی نباشد و یا در صورت وجود، به تعداد کافی موجود نباشد. و یا اینکه از گروه کارگران عادی باشد، که کشور به آنها نیاز دارد.

۳ـ کارگر با کارفرما قرارداد داشته باشد و مسؤولیتش با او باشد. مقصود از واژه (کار) در این ماده عبارت از هر کار صنعتی، تجاری، کشاورزی، مالی یا غیره و هر خدمتی، از جمله خدمات منازل است.

ماده سی و هشتم: کارفرما مجاز نیست کارگر را در حرفه‌ای غیر از حرفه درج شده در مجوز کارش به کار گیرد. اشتغال کارگر در غیر حرفه خود قبل از اتخاذ تصمیمات قانونی برای تغییر شغل ممنوع است.

ماده سی و نهم: کارفرما مجاز نیست ـ بدون تبعیت از دستورالعمل‌ها و تصمیمات قانونی مقرر ـ اجازه دهد کارگرش نزد دیگری کار کند. همچنین مجاز نیست کارگر نزد کارفرمای دیگری کار کند. کمااینکه کارفرما مجاز نیست کارگر دیگری را به کار گیرد.

ماده چهلم: ۱ـ عوارض دعوت از کارگر غیر سعودی، عوارض اقامت، و مجوز کار و تجدید آن، و هر آنچه در اثر تأخیر موجب جریمه خواهد شد، و نیز عوارض تغییر شغل، خروج و بازگشت، و بلیط بازگشت کارگر به وطن خود بعد از انتهای ارتباط کاری بین دو طرف، بر عهده کارفرما است.

۲ـ در صورتی که کارگر صلاحیت انجام کار را نداشته باشد، و یا بدون دلیل موجه مایل به بازگشت باشد، هزینه‌های بازگشت کارگر به کشورش بر عهده خود اوست.

۳ـ عوارض انتقال خدمات کارگری که مایل به انتقال خدماتش به کارفرما است، برعهده کارفرما است.

۴ـ لازم است کارفرما هزینه‌های آماده‌سازی جسد کارگر و انتقال آن را به ناحیه‌ای

ص:۲۰۸

قرارداد در آنجا امضا شده، یا کارگر از آنجا دعوت شده، بپردازد. مادامی بستگانش با دفن وی در عربستان موافقت نکنند. در صورتی که کارفرما متعهد به مؤسسات عمومی بیمه‌های اجتماعی باشد از این قانون معاف است.

ماده پنجاه و دوم: ضروری است قرارداد کار به صورت اساسی مشتمل بر موارد زیر باشد:

نام کارفرما و مکان او، نام کارگر و تابعیتش، و هر آنچه برای اثبات شخصیت کارگر ضروری است، دستمزد مورد توافق، نوع کار و مکان انجام آن، تاریخ پیوستن کارگر به او، مدت انجام کار، در صورتی که مدت مشخصی داشته باشد، با مراعات هر آنچه در ماده ۳۹ این قانون بر آن تصریح شده است.

ماده هشتادم: کارفرما جز در موارد زیر و بشرط اینکه فرصتی برای کارگر فراهم کند تا دلایل فسخ قرارداد را بیان کند نمی‌تواند بدون پرداخت دستمزد یا مطلع کردن کارگر، یا جبران خسارت او، قرارداد را فسخ کند.

۱ـ اگر از سوی کارگر و یا به سبب کارگر، تجاوزی متوجه کارفرما یا مدیر مسؤول یا یکی از رؤسایش در هنگام انجام کار گردد.

۲ـ اگر کارگر تعهدات اساسی مترتب بر قرارداد انجام کار را انجام ندهد و یا از اوامر قانونی اطاعت نکند؛ و یا عمدا آموزش‌های مخصوص ایمنی کار و کارگر را ـ که در مکان مشخصی از طرف کارفرما اعلام شده ـ با وجود هشدار کتبی، مراعات نکند.

۳ـ اگر رفتار بدی از سوی کارگر به اثبات رسد و یا مرتکب عملی مخل شرافت یا امانت گردد.

۴ـ اگر کارگر، عمدا مرتکب عمل یا تقصیری گردد که هدف او از آن عمل یا کوتاهی، الحاق زیان مادی به کارفرما باشد. به شرط اینکه کارفرما، در خلال بیست و چهار ساعت از وقوع عمل، مقامات مسؤول را مطلع کند.

۵ـ اگر ثابت شود کارگر برای دستیابی به کار مرتکب تزویر شده است.

۶ـ اگر کارگر به منظور آزمایش تعیین شده باشد.

ص:۲۰۹

۷ـ اگر کارگر بدون عذر موجه بیشتر از بیست روز در طی یک‌سال، یا بیشتر از ده روز مداوم غیبت داشته باشد. به شرط اینکه کارفرما بعد از ده روز غیبت در حالت اول، و پنج روز غیبت در حالت دوم، به کارگر هشدار کتبی داده باشد.

۸ـ اگر ثابت شود کارگر از جایگاه شغلی خود برای دستیابی به نتایج و درآمدهای شخصی بهره‌برداری کرده است.

۹ـ اگر ثابت شود کارگر، اسرار صنعتی یا تجاری مخصوصِ کار را افشا کرده است.

ماده هشتاد و یکم: کارگر با حفظ همه حقوق قانونی خود، در یکی از حالات زیر می‌تواند کار را بدون اطلاع قبلی ترک کند:

۱ـ اگر کارفرما، پایبند قرارداد یا قانون اصلی در برابر کارگر نباشد.

۲ـ اگر ثابت شود کارفرما یا نماینده وی هنگام عقد قرارداد در ارتباط با شروط کاری و موقعیت‌های آن مرتکب تقلب شده است.

۳ـ اگر کارفرما، بدون رضایت کارگر، وی را مؤلف به انجام کاری کند که با مورد توافق تغییر بنیادی دارد، و بر خلاف مندرجات ماده شصت این قانون است.

۴ـ اگر از ناحیه کارفرما یا یکی از افراد خانواده وی، یا مدیر مسؤول، نسبت به کارگر و یا خانواده وی تعدی صورت گیرد، که نشان از خشونت و یا رفتاری منافی آداب باشد.

ص:۲۱۰

۵ـ هرگاه رفتار کارفرما، یا مدیر مسؤول نشان از سنگدلی، ستم، یا اهانت داشته باشد.

۶ـ اگر در محل کـار، خطری بزرگ، سـلامت کارگر و تنـدرستی او را تهدیـد کنـد، به شـرطی که کارفرما از وجود آن مطلع بوده باشد، و برای از بین بردن آن اقدامی نکرده باشد.

مـاده نود و یکم: چنـانچه کـارگر موجب گم شـدن، اتلاف، یا نابودی ابزار آلات، یا تولیـدات متعلق به کارفرما گردد، یا اینکه آن ابزارها در اختیار کارگر بوده و اتلاف آنها ناشـی از اشـتباه کارگر یا مخالفت با آموزشهای کارفرما بوده و حاصل خطای دیگران یا قـدرت غـالب نبوده باشـد؛ در چنین حـالتی کارفرمـا می‌توانـد مبلغ لازم را به منظور تعمیر، یـا برگردانـدن اوضاع به حالت اولیه، از دسـتمزد کارگر کسر نماید. این در صورتی است کسـر حقوق بیشتر از پنج روز در هر ماه نباشد. در صورت ضرورت، کارفرما حق دادخواهی دارد. بدین صورت که می‌تواند درخواست بیش از پنج روز را بنماید به شـرطی که کارگر اموال دیگری در اختیار داشته باشد. کارگر نیز نسبت به اتهاماتی که به او زده شده، حق دادخواهی دارد.

مـاده یکصـد و چهـاردهم: کـارگر حق دارد مـدت زمانی که کمتر از ده، و بیشتر از پانزده روز نیست از مرخصـی با حقوق اسـتفاده کند، که مرخصی عید قربان جزء آن است.

ماده یکصد و هفدهم: کارگری که بیماری او اثبات می‌شود، می‌تواند از مرخصـی اسـتعلاجی با حقوق به مدت سـی روز در مرحله اول، و شـصت روز با سه چهارم حقوق در ادامه بیماری، اسـتفاده کند. و در سی روز بعدی در طی یک سال بدون مزد خواهد بود. خواه این مرخصـی‌ها متصـل، و یـا منقطع باشـد. مقصود از یـک سـال همـان سـالی است از تاریـخ اولین مرخصـی اسـتعلاجی آغـاز می‌شود.

ماده یکصد و سـی و سوم: چنانچه کارگر در هنگام انجام کار دچار آسـیب دیدگی شود و یا به بیماری مرتبط با شغلش مبتلا شود، کارفرما ملزم به درمان او است. و همه هزینه‌های لازم به صورت مسـتقیم و غیر مستقیم از جمله: بستری شدن در بیمارستان، معاینات و آزمایشهای پزشکی، عکسبرداری، و هزینه‌های انتقال به اماکن درمانی

ص:۲۱۱

برعهده کارفرما است.

ماده یکصد و سی و هشتم: چنانچه کارگر در اثر آسیب دیدگی دچار نقص عضو دائم و کلی شود، و یا آسیب‌دیدگی منجر به مرگ وی گردد، فرد آسیب‌دیده و یا کسانی که از طرف او استحقاق دارند می‌توانند ادعای جبران خسارت، معادل سه سال دستمزد را، که حداقل مقدار آن پنجاه و چهار هزار ریال سعودی است، درخواست نمایند.

ماده یکصد و پنجاه و یکم: کارگر زن می‌تواند چهار هفته قبل از تاریخ احتمالی وضع حمل، و شش هفته پس از آن از مرخصی ص:زایمان) استفاده کند.

۹ـ قانون اقامت

(۱)ما {من} عبد العزیز فرزند عبدالرحمن فیصل پادشاه عربستان سعودی براساس آنچه که نماینده عمومی ما {من} به شماره ۳۷۱۲ در تاریخ ۱۷ شعبان ۱۳۷۱ ه . و براساس بیانیه مجلس شورا به شماره ۸۰ در تاریخ ۱۲ شعبان ۱۳۷۱ ه . بر ما عرضه کرده موارد زیر را فرمان دادیم:

فصل اول

ورود یا خروج خارجی به اراضی عربستان جز در موارد زیر مجاز نیست:

الف) از طریق دریا ـ از بنادر معین شده. ب) از طریق خشکی ـ از مراکز مرزی معین شده. ج) از طریق هوایی ـ از فرودگاههای غیرنظامی مجاز به فرود.

ماده پنجم: هر فرد خارجی که به او اجازه ورود به عربستان از راههای قانونی مشخص در ماده دو و سه داده شده است باید علاوه بر موارد مندرج در گذرنامه توضیحات زیر را نیز قبل از سفر به عربستان به نمایندگی‌های دولت عربستان، و بعد از رسیدن به عربستان به مسؤول مرتبط با کنترل خارجیان اعلام نماید:

ص:۲۱۲

۱- روزنامه: أم‌القری ۱۴۲۱ فی ۱۰۲۶/۱۳۷۱ ه . ؛ الأمر الملکی رقم ۱۷/۲/۲۵/۱۳۳۷ فی ۱۱/۹/۱۳۷۱ ه .

الف) هدف از ورود.

ب) مبلغی که لحظه ورود به صورت نقدی یا چک حمل می کند.

ج) طرفی که او را در صورت ناتوانی از پرداخت هزینه‌ها در عربستان مساعدت می کند.

د) کفیل او در تعهدات، التزامات، و تضمین وی نسبت به بازگرداندن او در صورت لزوم؛ و یا وجود طرف قرارداد وی از تجار یا شرکت‌ها (در صورت ناتوانی از انتخاب کفیل) مکلف است هزینه مالی او را که معادل هزینه بازگشت به کشوری که آخرین بار از آنجا ویزای عربستان را اخذ کرده، بپردازد. همچنین باید تعهد دهد هفته‌ای یکبار در دفتر کنترل خارجیان حضور یابد.

ه) آدرس وی در بندر یا شهری که به آنجا وارد شده است.

و) ناحیه‌ای که در ادامه سفرش به آنجا خواهد رفت، همچنین آدرس وی در آنجا.

ماده پنجم مکرر: فرد خارجی که هدف وی بازدید (زیارت) است و نیز کسی که قصد ندارد اقامت دائم در عربستان داشته باشد، مکلف به ثبت نام در خلال سه روز نیست. و به او بدون نیاز به کفیل، ویزای خروج از فرودگاه، یا بندری که قصد خروج از آنجا را دارد، داده می‌شود.

ماده دهم: خارجیانی که براساس پرسشنامه‌های خود مجوز ورود به آنها داده می‌شود، و مایل به جابجایی مکرر بین دو شهر هستند، به آنها مجوزی با عنوان (مجوز جابجایی درون عربستان) داده می‌شود. مدت این مجوز بیش از مدت ویزای اعطایی از کنسولگری یا مقامات کنسولگری دولت اعلی حضرت پادشاه نیست. این مجوز مشتمل بر اطلاعات زیر است:

نام و نام پدر

تابعیت

گذرنامه

تاریخ پایان ویزا

ص:۲۱۳

شماره پرسشنامه

و تأکید بر این دارد که صاحب این برگ مجاز به جابجایی در شهرهای زیر است:

بین هر یک از شهرهای .... و ....

یا در منطقه

با تعهد کفیلش هنگام ورود

این مجوز از سوی مدیر دفتر نظارت بر خارجیان یا جانشین وی از مقامات اداره اطلاعات و امنیت امضا می‌شود.

ماده یازدهم: تعهد کفیل در همه احکام این قانون نهایی است. و امکان انفصال کفیل وجود ندارد. مگر کفیل دیگری با همان تعهدات، و صفات مورد پسند، جانشین کفیل مستعفی گردد. در صورت نیافتن کفیل جدید و اصرار کفیل اول بر فسخ کفالت، به دلایل قوی، فرد خارجی در هر کجا یافت شود، دستگیر خواهد شد، و در مدت زمانی که بیش از یک هفته نخواهد بود مجبور به ترک کشور خواهد شد.

ماده دوازدهم: فرد خارجی که پرسشنامه ورود یا کارت جابجایی بین شهری در اختیار دارد، تا زمانی که مجوز اقامت را کسب نکند، مجاز نیست به کاری در ازای دستمزد، یا به هر شکلی از اشکال اشتغال ورزد.

ماده بیست و یکم: حاجی بعد اتمام موسم حج، خارجی تلقی می‌شود و احکام این قانون بر او منطق است.

ماده بیست و هفتم: هر فرد خارجی که مدت ویزای اعطایی وی از سوی مقامات کنسولی یا دیپلماتیک دولت پادشاهی در خارج به پایان رسیده باشد، و نتواند ویزای اقامت دریافت نماید، در مدت زمانی که بیشتر از یک هفته نیست؛ مکلف به خروج اختیاری از کشور است. چنانچه از خروج امتناع ورزد، اداره اطلاعات و امنیت، وی را با ودیعه‌ای هنگام ورود پرداخته است و یا به حساب کفیلش که در ماده پنج این قانون آمده است، از کشور اخراج می‌کند.

ص:۲۱۴

* پرسش

فصل ۱۱ بخش ۱

۱ـ هیأت امر به معروف و نهی از منکر وابسته به چه مجموعه‌ای است؟

۲ـ چه نیروهایی مسؤول جلوگیری از برپایی جشن‌ها و مناسبت‌ها در عربستان هستند؟

۳ـ توقیف مرتکبان محرمات و یا مسامحه کاران در واجبات شرعی وظیفه چه مجموعه‌ای است؟

فصل ۱۱ بخش ۲

۱ـ حکم اتهام «خلوت با نامحرم» چیست؟

۲ـ آیا جرایم حیثیتی در عربستان تابع قانون یکسانی است؟

فصل ۱۱ بخش ۳

۱ـ نزدیک شدن به مناطق نظامی که آن را مناطق ممنوعه می‌نامند منجر به چه اتهامی می گردد؟

۲ـ براساس قوانین عربستان مجازات این جرم چیست؟

فصل ۱۱ بخش ۴

۱ـ حکم مسافرت زن همراه با کودکانش چگونه است؟

۲ـ آیا زنان می‌توانند بدون محرم به بیمارستان مراجعه کنند؟

۳ـ آیا زنان می‌توانند به تنهایی برای خود حساب بانکی باز کنند؟

۴ـ آیا زنان می‌توانند بدون محرم در خلال دادرسی در دادگاه حضور یابند؟

ص:۲۱۵

فصل ۱۱ بخش ۵

۱ـ حکم سفر زن بدون محرم ـ صرف نظر از سن و منزلت علمی او ـ در عربستان چگونه است؟

فصل ۱۱ بخش ۶

۱ـ دولت عربستان با استناد به چه چیزی، زنان را از رانندگی منع می‌کند؟

۲ـ پلیس عربستان در صورت مشاهده بانوان در حال رانندگی چه مجازاتی را اعمال می‌کند؟

فصل ۱۱ بخش ۷

۱ـ سه مورد از عیب‌های نظام کفالت را ذکر کنید.

۲ـ کفیل کیست و چه مسؤولیتی دارد؟

فصل ۱۱ بخش ۸

۱ـ شرایط اعطای مجوز اشتغال در عربستان را ذکر کنید.

۲ـ آیا کارفرما مجاز است کارگر را در حرفه‌ای غیر از حرفه درج شده در مجوز کارش به کار گیرد؟

۳ـ عوارض دعوت از کارگر غیر سعودی، عوارض اقامت، و مجوز کار و تجدید آن، بر عهده کیست؟

۴ـ عوارض انتقال خدمات کارگری که مایل به انتقال خدماتش به کارفرما است، بر عهده کیست؟

۵ـ کارفرما در چه مواردی می‌تواند قرارداد را فسخ کند؟

۶ـ در چه مواردی کارگر با حفظ همه حقوق قانونی خود، می‌تواند کار را بدون اطلاع

ص:۲۱۶

قبلی ترک کند؟

۷ـ در چه مواردی کارفرما می‌تواند مبلغ لازم را به منظور تعمیر، یا برگرداندن اوضاع به حالت اولیه، از دستمزد کارگر کسر نماید؟

فصل ۱۱ بخش ۹

۱ـ ورود یا خروج خارجی به اراضی عربستان در چه مواردی مجاز است؟

۲ـ فرد خارجی علاوه بر موارد مندرج در گذرنامه چه توضیحاتی را باید اعلام نماید؟

۳ـ خارجیانی که مایل به جابجایی مکرر بین دو شهر هستند، چه مجوزی به آنها داده می‌شود؟

۴ـ مجوز جابجایی مجوز مشتمل بر چه اطلاعاتی است؟

۵ـ آیا امکان انفصال کفیل وجود دارد؟

۶ـ در صورت نیافتن کفیل جدید و اصرار کفیل اول بر فسخ کفالت، فرد خارجی چه وضعیتی دارد؟

۷ـ آیا فرد خارجی که مجوز اقامت را کسب نکرده مجاز است به کاری در ازای دستمزد یا به هر شکلی از اشکال اشتغال ورزد؟

۷ـ حاجی بعد اتمام موسم حج، چه وضعیتی دارد؟

۸ـ خارجی در صورتی که نتواند ویزای اقامت دریافت نماید چه وضعیتی دارد؟

ص:۲۱۷

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۱۸

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۱۹

فصل دوازدهم

اشاره

۱ـ مؤسسات عهده‌دار امور طواف

۲ـ قوانین دفاع شهری در چادرهای مشاعر (عرفات و منی

۳ـ مقررات بقیع

ص:۲۲۰

ص:۲۲۱

۱ـ مؤسسات عهده‌دار امور طواف

اشاره

مؤسسات عهده‌دار امور طواف عبارتند از:

۱ـ مؤسسه امور طواف حجاج ترکیه، مسلمانان اروپا، آمریکا و استرالیا.

۲ـ مؤسسه امور طواف حجاج ایران.

۳ـ مؤسسه امور طواف حجاج جنوب آسیا.

۴ـ مؤسسه امور طواف حجاج غیر عرب آفریقا.

۵ـ مؤسسه امور طواف حجاج شرق آسیا.

۶ـ مؤسسه امور طواف حجاج کشورهای عربی.

ص:۲۲۲

شماره تلفنهای مؤسسه مطوفی حجاج ایران

آدرس: مکه مکرمه ـ مخطط الحمراء

صندوق پستی (۵۵۷۸)

نوع ارتباط شماره کد منطقه

مرکزی ۵۴۸۸۴۶۶ ۰۲

فاکس ۵۴۸۸۴۶۷ ۰۲

www.mhi-est.com سایت اینترنتی

بخشهای مرتبط با مؤسسات عهده‌دار طواف

۱ـ دفتر متمرکز «الوکلاء» در جده:

(۱):

وظایف این دفتر عبارت است از: استقبال از حاجی در گذرگاههای ورودی، دریافت

ص:۲۲۳

۱- در مورد نامگـذاری شـهر جـده سه نظر وجود دارد: ۱ـ «جِدَّه» نـام رئیس قبیله قضاعه موسوم به جـده بن جرم ..... ۲ـ «جُدَّه»: در عربی به معنای ساحل دریا است. این نامگـذاری را یاقوت حموی در معجم‌البلـدان و ابن بطوطه در «رحله ابن بطوطه» ذکر کرده‌اند. ۳ـ «جَدَّه»: بمعنای مادر بزرگ. علت نامگذاری به علت دفن مادر بزرگ همه ما، حواء در این شـهر نسـبت داده می‌شود. مقبره‌ای نیز به همین نام در جده وجود دارد.

گذرنامه و چک‌های دستمزد خدمات و هزینه‌های حمل و نقل. و در حقیقت نماینده مؤسسات و سندیکاهای عمومی اتومبیل‌ها و شرکت‌های حمل و نقل است.

این دفتر مسؤول فرستادن حجاج به مکه مکرمه و یا مدینه منوره است . همچنین مسؤول بازگرداندن حجاج به وطنشان با همکاری ادارات گذرنامه و شرکتهای هواپیمایی است.

۲ـ سندیکای عمومی اتومبیل‌ها:

این سندیکا، دستگاه ناظر بر شرکت‌های طرف قرارداد جابجایی حجاج است. این دستگاه به هماهنگی بین «الوکلاء» و مؤسسه‌های عهده‌دار طواف، و راهنمایان می‌پردازد. و سندیکا مسؤول تأمین وسایل نقلیه مناسب حجاج است.

حاجی مبلغ «۵۹۴» ریال سعودی بابت خدمات مؤسسات عهده‌دار طواف در مکه، «أدِلّاء» در مدینه منوره، دفتر متمرکز «الوکلاء» در جده و دفتر متمرکز «الزمازمه» در مکه مکرمه می‌پردازد.

هزینه‌های اقامت در عرفات و منی شامل آب، برق، نظافت، نگهبانی، زیرانداز، کولر چادرهای منی: ۳۰۰ ریال است.

۳ـ دفتر متمرکز «الزمازمه»:

این دفتر مسؤول آب‌رسانی به حجاج در ایام حج است.

دفتر متمرکز «الزمازمه» در سال ۱۴۰۳ ه . ق به فرمان وزیر حج و اوقاف عربستان تأسیس شد.

۴ـ موسسه ادلاء (راهنمایان)

مؤسسه ادلاء در مدینه منوره یکی از مؤسسات داخلی عربستان است که خدماتش را به طور مستقیم زیر نظر وزارت حج برای خدمت به زائران مسجد شریف نبوی انجام

ص:۲۲۴

می‌دهد. مؤسسه، متعهد به تقدیم خدمات به حجاج است. این خدمات شامل استقبال، خوشامدگویی، دادن اطلاعات کافی در ارتباط با زیارت، اسکان، و نظارت به منظور آسایش زائران در طول مدت اقامتشان در مدینه منوره است.

مؤسسه، دفتری برای پیگیری وضعیت بهداشتی حجاج و خدمات‌رسانی به آنها در بیمارستان‌های مدینه منوره دارد. همچنین دارای چهار کیوسک به منظور خدمت‌رسانی به حجاج گمشده و هدایت آنها به اماکن محلهای اقامتشان با هماهنگی وزارت حج است. علاوه بر آن دارای یک مرکز در میقات ذی‌الحلیفه به منظور ساماندهی و هدایت حجاج به میقات و برگرداندن آنها به اتوبوسهای مخصوص آنها است.

مؤسسه توانسته بسیاری از جوانان عربستانی را که توانایی انجام کار در موسم حج را دارند جذب نماید. امسال تعداد این جوانان به بیش از ۳۶۰۰ نفر می‌رسد.

مؤسسه در زمینه انتخاب مسکن مناسب حجاج و دستیابی به آنها و اطمینان از استانداردها از سوی مقامات ذی ربط در ارتباط با مسکن حجاج و تأیید قراردادهای اسکان که بعثه‌های حج با مجموعه‌های مسکونی و مالکان و مستأجران امضا می‌کنند.

شماره تلفنهای مؤسسه الاهلیه للادِلاء

آدرس: مدینه منوره ـ أرض الکردی

صندوق پستی (۴۴۸۶)

نوع ارتباط شماره کد منطقه

مرکزی ۸۲۶۰۰۸۸ ۰۴

فاکس ۸۲۵۵۰۴۸ ۰۴

سایت اینترنتی: WWW.ADILLA.COM.SA

ص:۲۲۵

۲ـ قوانین دفاع شهری در

چادرهای مشاعر (عرفات و منی)

(۱)قوانین دفاع شهری در چادرهای مشاعر مقدس، به منظور سلامت حجاج عبارتند از:

۱ـ ذخیره مواد نفتی همچون بنزین در چادرها، به طور مطلق ممنوع است.

۲ـ استفاده از ژنراتورهای کوچک در منطقه مشاعر ممنوع است.

۳ـ روشن کردن آتش درون چادر و یا نزدیک اتومبیل‌ها به طور مطلق ممنوع است.

۴ـ انداختن ته سیگار روشن در بین چادرها ممنوع است.

۵ـ نزدیک کردن لامپهای برق به سقف چادر به دلیل احتمال آتش سوزی ممنوع است.

۶ـ قطع جریان برق هنگام ترک چادر ضروری است.

۷ـ استفاده از گاز در منطقه مشاعر براساس فرمان ملوکانه به شماره /ب/۱۱۴۶۰ تاریخ ۸ـ ۳/۸/۱۴۱۸ ه . به طور مطلق ممنوع است.

.

ص:۲۲۶

۱- www.cd.gov.sa

۳ـ مقررات بقیع

کارهای غیر مجاز:

۱ـ برداشتن عکس یا فیلم. ۲ـ نماز خواندن در داخل بقیع. ۳ـ خواندن دعا و مرثیه با صدای بلند. ۴ـ توقف و خوابیدن کنار دیوارهای بقیع.

ص:۲۲۷

ساعات باز شدن درهای بقیع:

تصویری از بقیع

درهای قبرستان بقیع معمولاً بعد از نماز صبح و نماز عصر به مدت ۲ ساعت باز است. و تنها به مردان اجازه ورود داده می‌شود. از این رو در چنین ساعتی بانوان فقط می‌توانند از درهای ورودی وارد شوند و پشت میله‌های آهنی دعا بخوانند.

ص:۲۲۸

* پرسش

فصل ۱۲ بخش ۱

۱ـ مؤسسات عهده‌دار امور طواف کدامند؟

۲ـ وظیفه دفتر متمرکز «الوکلاء» در جده چیست؟

۳ـ دستگاه ناظر بر شرکت‌های طرف قرارداد جابجایی حجاج کیست؟

۴ـ وظیفه دفتر متمرکز «الزمازمه» چیست؟

فصل ۱۲ بخش ۲

۱ـ آیا در منطقه مشاعر می‌توان از ژنراتورهای کوچک استفاده کرد؟

۲ـ آیا در منطقه مشاعر می‌توان از گاز استفاده کردو

فصل ۱۲ بخش ۳

۱ـ آیا می‌توان در بقیع فیلم‌برداری کرد؟

۲ـ آیا می‌توان در بقیع نماز به جای آورد؟

۳ـ آیا بانوان می‌توانند وارد بقیع شوند؟

ص:۲۲۹

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۳۰

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص:۲۳۱

القسم العربی

[الفصل الاول

۱ـ معلومات عامة

أ) المناطق الإدارية

المملكة العربية السعودية تنقسم إلی ۱۳ منطقة إدارية:

۱ـ الرياض (۱)العاصمة (۷/۴ مليون نسمة عام ۲۰۰۰ م). ۲ـ مكة المكرمة. ۳ـ المدينة المنورة. ۴ـ القصيم و مركزها الرئيسی: بريدة. ۵ـ المنطقة الشرقية و مركزها الرئيسی: الدمام. ۶ـ عسير و مركزها الرئيسی: أبها. ۷ـ تبوك. ۸ـ حائل. ۹ـ الحدود الشمالية و مركزها الرئيسی: عرعر. ۱۰ـ جيزان. ۱۱ـ نجران. ۱۲ـ الباحة. ۱۳ـ الجوف و مركزها الرئيسی: سكاكا.

لكل منطقة من هذه المناطق حاكم إقليمی برتبة الوزير و هو المسؤول عن الامور الداخلية.

ب) عدد السكان، اليوم الوطنی، التاريخ، المقاييس و الموازين:

عدد سكان المملكة: ۸۴۴/۲۹۳/۲۴ مليون نسمة.

اليوم الوطنی: تحتفل ۲۳ سبتمبر (أيلول) تخليدا لذكری توحيد المملكة و تأسيسها عَلَی يد الملك عبد العزيز بن عبد الرحمن آل سعود، عام ۱۳۵۱ ه . ۱۹۳۲ م.

ص:۲۳۲

۱– «الرياض» جمع «روضة» و تعنی البساتين والحدائق. سميت بهذا لانها تتميز بخصوبة و اخضرار أرضها. مناخها شديد الحرارة صيفا بارد شتاءً.

التاریخ: تعتمد فی تاریخها عَلَی التقویم الهجری. والسنهٔ الهجریهٔ القمریهٔ ۳۵۴ یوما.

التوقیت: یزید توقیت المملکهٔ ۳ ساعات عن توقیت غرینتش.

المقاییس والموازین: تعتمد فی القیاس النِظَام المتری، و فی الوزن الکیلوغرام.

ج) العطلات الرسمیهٔ

۱ـ عطلهٔ نهایهٔ الاسبوع: الخمیس والجمعهٔ. ۲ـ عطلهٔ عید الفطر: تبدأ من الخامس والعشرین من شهر رمضان إلی الخامس من شهر شوال و مدتها من عشرهٔ أیام. ۳ـ عطلهٔ عیدالاضحی: تبدأ من الخامس من ذی الحجهٔ إلی الخامس عشر منه. ۴ـ عطلهٔ الیوم الوطنی: ۲۳ سبتمبر (أیلول).

د) هواتف ضروریهٔ:

رمز هواتف بعض المدن السعودیهٔ

الرمز الدولی ۰۰۹۶۶

رمز العاصمهٔ ۰۱

جدهٔ ۰۲

مکهٔ مکرمهٔ ۰۲

المنطقهٔ الشرقیهٔ ۰۳

المدینهٔ المنورهٔ ۰۴

القصیم ۰۶

العصیر ۰۷

ص:۲۳۳

أرقام الطوارئ و بعض الوزارت الهامۀ

الاسم الرقم

شرطۀالنجدۀ ۹۹۹

الدفاع المدنی ۹۹۸

الإسعاف ۹۹۷

أمن الطرق ۹۹۶

مکافحۀ المخدرات ۹۹۵

حوادث المرور ۹۹۳

الساعۀ الناطقۀ ۹۶۱

استعلامات دلیل الهواتف ۹۰۵

استعلامات المطار ۰۰۷۱_۲۲۲

المکالمات الدولیۀ ۹۰۰

الوزارات

وزارۀ الحج ۴۰۲۴۴۴۴

وزارۀ الخارجیۀ ۴۰۶۷۷۷۷

وزارۀ الداخلیۀ ۴۰۱۱۱۱۱

وزارۀ الصحۀ ۴۰۱۲۲۲۰

وزارۀ الإعلام ۴۰۶۸۸۸۸

وزارۀ العدل ۴۰۵۷۷۷۷

ص:۲۳۴

هواتف لأهم المستشفيات

مستشفيات مكة

مستشفى أجياد ۵۷۳۰۰۷۰

مستشفى الملك عبدالعزيز ۵۴۴۲۴۰۰

مستشفى الملك فيصل ۵۵۶۶۴۱۱

مستشفى النور ۸۳۷۳۰ـ ۵۵

مستشفى حراء ۵۲۰۳۵۳۵

مستشفيات المدينة المنورة:

مستشفى الملك فهد العام ۸۴۶۰۴۰۵–۸۴۶۰۹۰۰

مركز ضربات الشمس ۸۳۶۱۳۳۶

مستشفى الميقات ۸۲۲۰۹۴۹

مستشفى أحد ۸۴۶۰۰۱۶

مستشفى الوطنى ۸۴۸۱۲۲۲

مستشفى الزهراء ۸۴۸۸۸۰۸

مستشفى الدار ۸۳۶۵۷۵۷

مستشفى جدة

مستشفى الملك خالد و الحرس الوطنى ۶۶۵۶۲۰۰

مستشفى الملك فهد العسكرى ۶۶۵۱۶۶۶

مستشفى سليمان فقيه ۶۶۵۵۰۰۰

مستشفى الولادة والأطفال ۶۶۵۲۶۰۰

۵) إجازة الموظفين:

يستحق الموظفون إجازة تعادل ۳۰ يوم عمل مدفوعة الأجر فى السنة (أيام الأعياد

ص:۲۳۵

والعطلات المقررة التی تقع أثناء الاجازة لا تحسب من الاجازة). یستحق الموظفون إجازة بمعدل یومین ونصف الیوم عن کل شهر.

و) رؤساء المملة:

الملک عبدالله بن عبد العزیز آل سعود هو ملک البلاد و أخوه الامیر سلطان بن عبدالعزیز ولی العهد، ووزیر الدفاع والطیران والمفتش العام و نائب لرئیس مجلس الوزراء من ۲۶ جمادی الثانی ۱۴۲۶ ه .
الأمیر نایف بن عبدالعزیز تم تعیینه وزیرا للداخلیة اعتبارا من تاریخ ۰۸/۱۰/۱۳۹۵ ه . و نائبا ثانیا لرئیس مجلس الوزراء من تاریخ ۳۰/۳/۱۴۳۰ ه . و لا یزال.

ز) ساعات العمل

تعمل المکاتب الحکومیّة من یوم السّبت حتی الاربعاء من ۷:۳۰ صباحا حتی ۲:۳۰ بعدالظهر.
و تعمل مؤسسات القطاع الخاصّ: من ۸ صباحا حتی ۱۲ الظّهر و من ۴/۳۰ بعدالظهر إلی ۸ مساءا.
و تعمل البنوک من ۸:۳۰ صباحا حتی ۱۲ ظهرا، ثم من ۵ عصرا إلی ۷ مساءا.
تغلق المکاتب الحکومیة و مؤسسات القطاع الخاص أبوابها یومی الخمیس والجمعة لانهما یوما العطلة الرسمیة فی المملکة.

ح) أوقات دوام الأسواق و المَحَلّات التجاریة

تُفْتَحُ الاسواق و المَحَلّات التجاریة فی الثامنة صباحا، و تَسْتَمِرُّ حتی ۱۰ مساء. کما تَظلُّ المتاجرُ والمَحلّاتُ الکبری مفتوحةً ۲۴ ساعة یومیا. تلتزمُ جمیعُ المَحلاّتِ التجاریةِ والمتاجرِ، و غیرها مِنَ المنشآت التی تتعامل مع عامةِ الناسِ (مثل محطات الوقود، والبنوک، و المکاتب البریدیَّة، و مراکز خدمات العملاء) بالإغلاق مؤقتا و لمدة ۳۰ دقیقة
ص:۲۳۶

تقريبا عند أوقات الصلوات الخمس.

ط) أوقات الصلاة

عادة تُعْلَنُ أوقات الصلوات الخمس يعنى: الفجر، الظهر، العصر، المغرب، و العشاء، حسب التوقيت المَحَلّى يوميا فى الصحف السعودية. فى هذه المواعيد يتوقف العمل فى المؤسسات الحكومية و الخاصة مؤقتا حيث يجتمع الناس فى الاماكن العامة للصلاة فى جماعة.

ى) الصحف السعودية

أبرز الصحف الصادرة فى السعودية هى:

الجزيرة (تصدر من الرياض)، المدينة (تصدر من جدة)، الندوة (تصدر من مكة المكرمة)، عكاظ (تصدر من جدة)، الوطن (تصدر من أبها)، الشرق الاوسط (تصدر من لندن)، اليوم (تصدر من الدمام)، الحياة (تصدر من لندن)، الرياض (تصدر من الرياض)، الصباح (تصدر من تبوك) و البلاد، و منها أيضا باللغة الانجليزية: سعودى جازيت، و آراب نيوز.

۲ـ مواد من النِظَام الاساسى للحكم

اشاره

(۱) مادة ۱: المملكة العربية السعودية دولة عربية إسلامية ذات سيادة تامة، دينها الاسلام، و دستورها كتاب اللّه تعالى و سنة رسوله صلى‌الله‌عليه‌وآله‌وسلم ، و لغتها هى اللغة العربية، و عاصمتها مدينة الرياض.

مادة ۲: عيدا الدولة هما: عيدا الفطر والأضحى. و تقويمها هو التقويم الهجرى.

مادة ۳: يكون علم الدولة كما يلى:

ص:۲۳۷

۱– صدر بالأمر الملكى رقم أ/۹۰ فى ۲۷/۸/۱۴۱۲ ه . و نشر بجريدة أم القرى العدد ۳۳۹۷ فى ۲/۹/۱۴۱۲ ه .

الف) لونه أخضر. ب) عرضه یساوی ثلثی طوله. ج) تتوسطه کلمهٔ «لا إله إلا اللّه محمد رسول اللّه»، تحتها سیف مسلول. و لا یُنْکَسُ العلم أبدا. (۱)

مادهٔ ۴: شِعَارُ المملکهٔ:

یَتَأَلَّفُ شعارُ المملکهٔ العربیهٔ السعودیهٔ مِنْ سَیْفَیْنِ عربیَّیْنِ منحنیَیْنِ متقاطعَیْنِ تعلوها نخلهٌ.

نِظَام الحکم

مادهٔ ۵: أ) نِظَام الحکم فی المملکهٔ العربیهٔ السعودیهٔ ملکی. ب) یکون الحکم فی أبناء الملک المؤسس عبدالعزیز بن عبدالرحمن الفیصل آل سعود وأبناء الابناء، ویُبایَعُ الاصلح منهم للحکم، عَلَی کتاب اللّه تعالی وسنهٔ رسوله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم . ج) یَختارُ الملکُ ولیَّ العهد، ویعفیهِ بأمرٍ مَلَکِیّ. د) یکونُ ولیُّ العهد متفرغا لولایهٔ العهد، وما یکلفه به الملک من أعمال. ه) یتولی ولی العهد سلطات الملک عند وفاته حتی تتم البیعهٔ.

مادهٔ ۲۰: لا تفرض الضرائب والرسوم إلا عند الحاجهٔ و عَلَی أساس من العدل. ولا یجوز فرضُها أو تعدیلُها أو إلغائُها أو الاعفاءُ منها إلا بموجب النِظَام.

مادهٔ ۲۱: تُجْبَی الزَّکاهُٔ و تُنْفقُ فی مصارفها الشرعیهٔ.

سلطات الدولهٔ

مادهٔ ۴۴: تتکون السلطات فی الدولهٔ من: السلطهٔ القضائیهٔ، والسلطهٔ التنفیذیهٔ، والسلطهٔ التنظیمیهٔ. والملک هو مرجع هذه السلطات.

مادهٔ ۴۵: مصدرُ الافتاء فی المملکهٔ العربیهٔ السعودیهٔ کتاب اللّه تعالی، وسنهٔ رسوله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم . ویُبیِّنُ النِظَام ترتیب هیئهٔ کبار العلماء وإدارهٔ البحوث العلمیهٔ والافتاء وإختصاصاتها.

ص:۲۳۸

۱- و لا یجوز تنکیسه أو ملامسهٔ الارض أو الماء و ذلک احتراما للشهادهٔ المکتوبهٔ علیه.

مادهٔ ۵۲: یتمُّ تعیینُ القضاهٔ وإنهاءُ خدمتهم بأمر ملکی، بناءً عَلَی إقتراح من المجلس الاعلی للقضاء وفقا لما یبینه النِظَام.

مادهٔ ۵۶: الملک هو رئیس مجلس الوزراء، ویعاونه فی أداء مهامه أعضاء مجلس الوزراء.

مادهٔ ۵۷: أ) یُعَیِّنُ الملکُ نوابَ رئیس مجلس الوزراء والوزراء الاعضاء بمجلس الوزراء و یعفیهم بأمر ملکی. ب) یُعتبَرُ نوابُ رئیسِ مجلس الوزراء والوزراء الاعضاء بمجلس الوزراء مسؤولین بالتضامن أمام الملک عن تطبیق الشریعهٔ الاسلامیهٔ والانظمهٔ والسیاسهٔ العامهٔ للدولهٔ. ج) للملکِ حَلُّ مجلسِ الوزراء وإعادهٔ تکوینه.

مادهٔ ۶۰: الملک هو القائد الاعلی لکافهٔ القوات العسکریهٔ، و هو الذی یعیّنُ الضباطَ ویُنهی خدماتهم وفقا للنِظَام.

مادهٔ ۶۱: یُعْلِنُ الملکُ حالهَ الطواریء والتعبئهَ العامهَ والحربَ، و یُبَیِّنُ النِظَام أحکامَ ذلک.

مادهٔ ۶۶: یصدرُ الملکُ فی حالهٔ سفره إلی خارج المملکهٔ أمرا ملکیا بإنابهٔ ولی العهد فی إدارهٔ شئون الدولهٔ و رعایهٔ مصالح الشعب.

مادهٔ ۶۷: تختص السلطهٔ التنظیمیهٔ بوضع الانظمهٔ واللوائح فیما یحقق المصلحهٔ أو یرفع المفسدهٔ فی شئون الدولهٔ وفقا لقواعد الشریعهٔ الاسلامیهٔ، وتمارس إختصاصاتها وفقا لهذا النِظَام و نِظَامی مجلس الوزراء ومجلس الشوری.

مادهٔ ۶۸: یُنشأ مجلسٌ للشوری، و یُبیَن نِظَامه طریقهُ تکوینه، و کیفیهُ ممارسته لاختصاصاته و إختیار أعضائه. و للملک حل مجلس الشوری و إعادهٔ تکوینه.

مادهٔ ۶۹: للملک أن یدعو مجلس الشوری و مجلس الوزراء إلی إجتماع مشترک وله أن یدعوا من یراه لحضور هذا الاجتماع لمناقشهٔ ما یراه من أمور.

ص:۲۳۹

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۴۰

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۴۱

الفصل الثانی

۱ــ العملة و البنوک

ـ عملة المملكة: الوحدة لعملة المملكة هی الريال السعودی و يساوی ۱۰۰ هللة وفئات العملة هی:

ـ الورقيَّة: الريال، خمسة ريالات، عشرة ريالات، عشرون ريالا، خمسون ريالا، مائة ريال، و مائتا ريال، و خمسمائة ريال.

ـ المَعْدِنيَّة: ريال واحد، خمس هللات، خمس و عشرون هلله، خمسون هللة، عشر هللات. هذه العملة تستخدم بشكلٍ نادرٍ ما عدا التلفونات العامة.

ـ يُعادلُ الدولارُ الامريكيُّ ۷۵/۳ ريال (ثلاثة ريالات و خمس و سبعون هللة).

الجهة المسؤولة هی مؤسّسة النّقد العربیّ السّعودیّ، مسؤوليتها تشمل تثبيت سعر الصّرف، و إدارة الاحتياطیّ المالی و ضبط النِظَام المصرفیّ.

هناك عدد من البنوك السّعوديّة الخاصّة وبنوك أجنبيّة سعوديّة مشتركة. هناك عشرة بنوك تجاريّة مرخّصة للعمل فی المملكة. لدی هذه البنوك ما يزيد عن ۱۳۰۰ فرع خلال المملكة. جميعها تحت إشراف مؤسّسة النّقد العربیّ السّعودیّ. المصرف التّجاریّ الوطنیّ فی جدة هو أحد أقدم البنوك فی المملكة.

۲ــ قوانين العملة

اشاره

تُعاقِبُ السعوديةُ مُزَيِّفی العملة و مُرَوِّجيها، بِالسِّجْنِ مدة لا تَقِلُّ عن خمسة أعوام، ولا

ص:۲۴۲

تَزِيدُ عَلَى خمسهٔ و عشرين عاما، و بِغَرامَهٍٔ لا تَقِلُّ عن ثلاثين ألف ريال و لا تَزِيدُ عَلَى ۵۰۰ ألف ريال. (۱)

بعض القوانين فی هذا المجال:

۱ـ حيازهُٔ العُمْلَهِٔ المُزَيَّفهٔ مع العلم بِأمْرِ تزييفها يُعْتَبرُ جريمهًٔ. و لذلک يجبُ المبادرهٔ بإبلاغ رجال الامن عند اكتشافِ عُمْلهٔ مزيفهٔ.

۲ـ حيازهُٔ العُمْلهٔ المُزَيَّفَهِٔ مع عدم العلم بأمْرِ تزييفها غير مُعَاقَبٍ عليه قانونا.

۳ـ إعادهُٔ موظَّفِ البنکِ العُمْلهَٔ المُزَيَّفهٔ إلى العميلِ يُعْتَبرُ جريمهًٔ.

۴ـ يجبُ أن تكون عملياتُ استبدالِ النُّقود من خلال البنوک و محلات الصّرافهِٔ المُرَخَّصَهٔ.

لِلتَّأكُّدِ مِنْ سلامَهِٔ العُمْلات قبلَ استلامِها يَجِبُ إتباعُ الاحتياطاتِ التاليهِٔ:

علاماتٌ هامَّهٌٔ عَلَى بعضِ العُملات

۱ـ التَّأكد مِنْ وجود خط الضَّمان المتقطع بأنْ يَتِمَّ وَضْعُ الورقهِٔ أَمامَ الضَّوْء فيُرَى متصلًا.

۲ـ بَلِّلْ منديلَک أو طرف إصبعک بقليل من الماء ثم إمْسَحْ على صورهٔ الملک (عبد العزيز) الموجودهٔ فی العملهٔ فئهٔ مائتی ريال. إن لم تتأثر الصورهٔ فالعُمْلهٔ حقيقيهٔ و إنْ تَمَّ مسحُها فالعملهُٔ مزيفهٌٔ.

۳ـ ورقهُٔ العملهٔ السليمهٔ لو ثَنَيْتَها بطريقهٔ معينهٔ فإنها تَعُودُ لوضعها الطبيعی، أما الورقهُٔ المُزَوَّرهٔ فهی لا تستجيب بنفس الشكل.

۳ـ النِظَام الجزائی الخاص بتزييف و تقليد النقود

صُدرَ هذا النِظَام وفقَ المَرْسُوم الملكیّ رقم ۱۲ بتاريخ ۲۰ رجب ۱۳۷۹ ه :

المَادَّهٔ الثانيهٔ: كُلُّ مَنْ زَيَّفَ أو قَلَّدَ نُقُودا متداولهًٔ نِظَاما فی المملكهٔ العربيهٔ السعوديهٔ،

ص:۲۴۳

۱- جريدهٔ الشرق الاوسط السبت ۱۸ رجب ۱۴۲۷ ه . ۱۲ اغسطس ۲۰۰۶ العدد ۱۰۱۱۹.

أو قام بِجَلْبِ نقود متداولة مُزَيَّفَة أو مُقَلَّدَة أو الترويج لها بأية وسيلة و بسوء نية، يُعَاقَبُ بِالسِّجْنِ مدة لاتَقِلُّ عن خمس سنوات و لا تَزِيدُ عَلَى خمس و عشرين سنة، و بِغَرامَةٍ لاتَقِلُّ عن ثلاثين ألف ريال و لا تَزِيدُ عَلَى خمسمائة ألف ريال.

المَادَّة السادسة: كلُّ مَنْ قَبِلَ بِحُسنِ نيةٍ عُمْلَةً مقلَّدَةً أو مزيَّفة ثم تَعامَلَ بها بعد عِلْمِهِ بعيبها، يُعَاقَبُ بِالسِّجْنِ لمدة لا تَتَجاوَزُ سنة و بِغَرامَةٍ لا تَتَجاوَزُ ألفى ريال أو بإحدى هاتَيْنِ العُقُوبَتَيْنِ.

المَادَّة الحادية عشرة: تُصادرُ جميع النقود المزيفة. و تُسَلَّمُ إلى مؤسسة النقد العربى السعودى و لا يدفع مقابل لها أى تعويض عنها بأية حال من الاحوال.

۴ـ الصرافة المتحركة

لقد دشَّن «ساب» أخيرا أول جهاز صـراف آلى متحرك يحتوى عَلَى عدة أجهزة صراف، حيث قام البنك بتوفير ثلاث سيارات تحمل عَلَى متنها ستة أجهزة صراف آلى فى مكة المكرمة، تعمل من خلال الاتصال بالشبكة السعودية للمدفوعات (SPAN)بواسطة الاقمار الصناعية، و ذلك لخدمة الحجاج خلال موسم الحج لهذا العام.

ص:۲۴۴

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۴۵

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۴۶

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۴۷

الفصل الثالث

۱ـ توصیات الشرطهٔ السعودیهٔ للحجاج و المعتمرین

اشاره

۱ـ فی حالهٔ حمل مبالغ نقدیهٔ کبیرهٔ، یجب عدم السیر بالاماکن المتطرفهٔ أو فی أوقات متأخرهٔ من اللیل.

۲ـ عدم التحلی بمصوغات ذهبیهٔ وحلی بصورهٔ یؤدی إلی انتباه السارقین.

۳ـ عدم تعاطی أی مشروبات من أشخاص غیر موثوق فیهم؛ قد یکون من شأنها الغیاب عن الوعی مما یسهل للجانی ارتکاب جریمهٔ الاختطاف.

۴ـ علیهم بالحذر من منتحلی الوظائف، کانتحال صفهٔ ضابط شرطهٔ و غیرهم للسرقهٔ. فیجب طلب بطاقهٔ هویتهم.

۵ـ التأکد من جودهٔ و حقیقهٔ البضائع التی یتم شراؤها، و یفضل الشراء من المتاجر الکبیرهٔ الدائمهٔ، و عدم شراء البضائع الثمینهٔ من الباعهٔ الجائلین لرخص ثمنها فقد تکون بضائع غیر أصلیهٔ أو مسروقهٔ.

۶ـ عدم التوقیع علی أوراق لا یفهم محتواها أو معناها.

۷ـ عدم ترک تذاکر الطیران و متعلقاته الشخصیهٔ و النقود والاشیاء الثمینهٔ کالمجوهرات و الحلی الذهبیهٔ فی غرف الفنادق لدی الخروج من الغرف، و الافضل إیداعها لدی صندوق أمانات الفندق مقابل أخذ الایصال. هذه الخدمهٔ متوفرهٔ فی جمیع الفنادق فی السعودیهٔ، فعلی الزائر أن لا یحمل معه مبالغ نقدیهٔ کبیرهٔ إلا ما یحتاجه بالفعل.

ص:۲۴۸

ـ الحفاظ علی جواز السفر

علی الزائر أن یحتفظ بجواز سفره و علیه أن لا یرهنه لای غرض کان، و لا یسلمه لای أحد إلا عند الضرورة ولشخص مسؤول، وفی حالة فقد جواز السفر، یبادر بإبلاغ أقرب مرکز شرطة وتقدیم صورة من هذا البلاغ إلی بعثة الحج أو السفارة الایرانیة لمساعدته.

لحمایة الاناث من الخطف یجب إتباع الاتی:

۱ـ عدم السیر بمفردهن وخاصة فی المناطق الخالیة من المارة أو المظلمة أو فی أوقات متأخرة من اللیل.

۲ـ عدم التواجد فی أوقات متأخرة من اللیل فی أماکن مشبوهة.

۳ـ عدم مصاحبة الاغراب فی مرکبات خاصة أو أجرة.

۲ـ نِظَام المرور ولائحته التنفیذیة

اشاره

المَادَّة الحادیة والستون: (۱)تباشر الإدارة المختصة إجراءات التحقیق فی الحادث فور وقوعه، وتستکمل الاـجراءات بأسرع وقت ممکن، وإذا نتج من الحادث وفاة أو إصابة بدنیة جسیمة وجب إیقاف السائق المُتَسَبِّب مدة لاـ تَتَجاوَزُ اثنتین و سبعین ساعة، وللمحکمة المختصة تمدید هذه المدة، ویتحتم فی جمیع الاحوال إطلاق سراح السائق فور تقدیم کفالة غرمیة أو وثیقة التأمین المطلوبة، وفی حال الاختلاف یکون الفصل للمحاکم المختصة.

المَادَّة الثانیة والستون: (۲)کل من أَتْلَفَ نفسَ إنسانٍ ـ کُلًّا أو بعضا ـ فی حادث سیر متعدیا، أو مفرطا؛ یُعَاقَبُ بِالسِّجْنِ مدة لا تَزِیدُ عَلَی سنة واحدة، و بِغَرامَةٍ مالیة لا تَزِیدُ عَلَی عشرة آلاف ریال، أو بإحدی هاتَیْنِ العُقُوبَتَیْنِ.

ص:۲۴۹

۱- نظام المرور و لائحته التنفیذیة، ص ۸۳.

۲- نفسه، ص ۸۵.

المَادَّة الثالثة والستون: (۱)مع مراعاة ما ورد فی المادتین (الحادیة والستین) و (الثانیة والستین) من هذا النِظَام، عَلَی کل سائق یکون طرفا فی حادث مروری أن یوقف المرکبة فی مکان الحادث، ویبادر بإبلاغ الادارة المختصة، و أن یقدم المساعدة الممکنة لمصابی الحادث، فإن لم یَقُمْ بذلک یُعَاقَبُ بِغَرامَةٍ مالیة لا تَزِیدُ عَلَی ألفی ریال، أو بِالسِّجْنِ مدة لا تَزِیدُ عَلَی ثلاثة أشهر، أو بهما معا.

المَادَّة التاسعة والستون:

التفحیط: (۲)الانطلاق بسرعة کبیرة وبشکل مفاجئ أو غیر منتظم بحیث تحدث الاطارات صوتا عالیا مزعجا، و أیّ من أنواع القیادة بشکل متهور و خطر؛ لاجل اللعب والاستعراض، أو سد الطرق وعرقلة السیر.

یُعد التفحیط مخالفة مروریة، و یُعَاقَبُ مرتکب مخالفة التفحیط بالعقوبات الاتیة:

أ) فی المرة الاولی حجز المرکبة خمسة عشر یوما،و غرامة مالیة مقدارها ألف ریال، و من ثم یحال إلی المحکمة المختصة للنظر فی تطبیق عقوبة السجن فی حقه.

ب) فی المرة الثانیة حجز المرکبة لمدة شهر، و غرامة مالیة مقدارها ألف و خمسمائة ریال، و من ثَمَّ یُحالُ إلی المحکمة المختصة للنظر فی تطبیق عقوبة السجن فی حقه.

ج) فی المرة الثالثة غرامة مالیة مقدارها ألفا ریال و حجز المرکبة، و مِنْ ثَمَّ الرفع إلی المحکمة المختصة للنظر فی مصادرة المرکبة أو تغریمه بدفع قیمة المثل للمرکبة المستأجرة أو المسروقة وسجنه.

و تُسْتَثْنَی من عقوبَتَی الحجز أو المصادرة ـ الواردتین فی الفقرات (أ) و (ب) و (ج) من هذه المَادَّة ـ المرکبات المستأجرة والمرکبات المسروقة.

ص:۲۵۰

۱- نفسه، ص ۸۶.

۲- نفسه، ص ۴ و ۹۱.

۳ـ مخالفات المرور

اشاره

(۱)

قائمة المخالفات المروریة:

۱ـ العقوبات المقررة لهذه المخالفات (غرامة مالیة لا تَقِلُّ عن ۵۰۰ ریال و لا تَزِیدُ عَلَی ۹۰۰ ریال، أو بحجز المرکبة مع الغرامة).

نوع المخالفة

ـ قیادة المرکبة قبل الحصول عَلَی رخصة قیادة.

ـ سیر المرکبة بدون لوحات (مع حجز المرکبة حتی إزالة المخالفة

ـ تجاوز إشارة المرور الضوئیة أثناء الضوء الاحمر.

ـ قیادة المرکبة بالاتجاه المعاکس لحرکة السیر.

ـ المُراوَغَة بسرعة بین المرکبات عَلَی الطرق العامة.

ـ تجاوز السرعة المحددة بأکثر من خمسة و عشرین کیلومتر فی الساعة.

ـ التجاوز فی المناطق التی یُمْنَعُ فیها التجاوز مثل المنعطفات و المرتفعات.

ـ عدم تغطیة و تربیط الحمولة المنقولة.

ـ عدم الوقوف تماما عند إشارة «قف».

ـ عدم إعطاء الافضلیة للسیارة القادمة من الیمین عند الوصول إلی تقاطع متساوی‌الافضلیات و عندما لا یکون هناک إشارات أولویة.

ـ عدم إعطاء الافضلیة للسیارات التی عَلَی الطریق الرئیسی فی حالة عدم وجود إشارة أفضلیة.

ـ عدم التقید بإشارات رجل الامن الیدویة عند تنظیمه للحرکة وعدم إعطاء إشارته الاولویة عَلَی الاشارات الضوئیة.

ـ قیادة المرکبة داخل الانفاق بدون إضاءة أنوارها.

.

ص:۲۵۱

۱- نفسه، ص ۱۰۴-۱۰۹

۲ـ العقوبات المقررة لهذه المخالفات (غرامة مالیة لا تَقِلُّ عن ۳۰۰ ریال و لا تَزِیدُ عَلَی ۵۰۰ ریال، أو بحجز المرکبة مع الغرامة).

نوع المخالفة

ـ عدم الوقوف عند نقاط التفتیش أو الدوریات الامنیة عند وجود توجیه أو علامة توجب الوقوف.

ـ عدم التقید بتنظیمات السیر عند تقاطعات الطرق.

ـ نَقْلُ عددٍ مِنَ الرُّکّاب یَزِیدُ عن العدد المُحَدَّد.

ـ رَفْضُ إبراز الوثائق الخاصة بالسائق أو المرکبة.

ـ تَرْکُ الاجسام أو الاشیاء عَلَی الطرق العامة مما یعرض السلامة العامة للخطر.

ـ عدم إعطاء أفضلیة المرور لسیارات المواکب الرسمیة أو الطوارئ.

ـ تجاوز حافلات النقل المدرسی عند توقفها للتحمیل أو للتنزیل.

۳ـ العقوبات المقررة لهذه المخالفات (غرامة مالیة لا تَقِلُّ عن ۱۵۰ ریالاً و لا تَزِیدُ عَلَی ۳۰۰ ریال).

نوع المخالفة

ـ ترک المرکبة فی طریق منحدر مع عدم اتخاذ الاحتیاطات اللازمة.

ـ عدم ربط حزام الامان.

ـ استخدام الهاتف المحمول بالید أثناء القیادة.

ـ القیادة فی مسارات غیر مخصصة لذلک.

۳ـ مجازاتهای مقرر برای این تخلفات (جریمه مالی که کمتر ۱۵۰ ریال و بیشتر از ۳۰۰ ریال نیست).

ـ العقوبات المقررة لهذه المخالفات (غرامة مالیة لا تَقِلُّ عن ۱۰۰ ریال و لا تَزِیدُ عَلَی ۱۵۰ ریالاً).

نوع المخالفة

ـ ترک المرکبات عَلَی الطرق العامة من غیر ضرورة.

ص:۲۵۲

ـ رمی أیهٔ أجسام خارج المرکبات أثناء سیرها.

ـ النزول أو الرکوب أثناء سیر المرکبات.

ـ عبور المشاهٔ للطرق من غیر الاماکن المخصصهٔ لهم.

ـ عدم تقید المشاهٔ بالاشارات الخاصهٔ بهم.

ـ التباطؤ فی السیر عَلَی نحو یعرقل الحرکهٔ.

ـ وقوف المرکبهٔ فی أماکن غیر مخصصهٔ للوقوف.

۴ـ اللوحات الارشادیهٔ

الطرق الرئیسیهٔ: و هی تلک الطرق التی تَرْبطُ بین مدن المملکهٔ وتحدِّدُ برقم أو رقمَیْنِ.

الطرق الثانویهٔ: وهی تلک الطرق التی تَربطُ بین المدن المتوسطهٔ الاهمیهٔ و من ثم تربطها مع شبکهٔ الطرق الرئیسیهٔ وتحدد بثلاثهٔ أرقام.

الطرق الفرعیهٔ: و هی تلک الطرق التی تربط بین القری و الهجر و المزارع و غیرها مع الطرق الاخری و تحدد بأربعهٔ أرقام.

العلامهٔ الکیلومتریهٔ: وهی تحدِّدُ المسافهٔ بین المدن.

۵ـ حوادث المرور

تُقتَلُ سنویا فی السعودیهٔ حوالی ۶۳۰۰ شخصا علی الاقل إِثْرَ حوادثِ المرور.

فورَ وقوع الحادث یُباشر الحادثَ فرقٌ من الهلال الاحمر والدفاع المدنی والدوریات بالمرور والشرطهٔ. و یتابع مدیر الشرطهٔ الحادث.

فینتقل الجرحی و المتوفین إلی المستشفی.

فور تلقی بلاغ بالحادث الخطیر تعلن فی المستشفی حالهٔ الطوارئ، فیستقبل قسم الطوارئ المصابین فی الحادث.

عادهٔ یَعُودُ سببُ الحوادثِ المروریهِٔ إلی:

ص:۲۵۳

۱ـ سهولة الحصول عَلَی رخصة القیادة و عدم معرفة قائد السیارة بأنظمة المرور.

۲ـ السرعة الزائدة والتجاوز الخاطئ.

۳ـ قلة سیارات الاسعاف و تأخیرها بعد وقوع الحادث.

۴ـ عدم استخدام حزام الامان.

۵ـ عدم الفحص الدوری للسیارات.

۶ـ توظیف السائقین غیر السعودیین فی الحافلات و الساحنات و عدم معرفتهم الطرق.

۶ـ المراحل القانونیة لاخذ الدیة

إذا تُوفی زائرٌ من قوافل العمرة أو الحج إثرَ حادثة تصادم السیارة فی المملکة العربیة السعودیة، فَعَلَی أسرتِهِ أن یُبادروا بأخذ شهادة حصر الوراثة من المحاکم الایرانیة. ثم یُختارُ أحدُ الوراث کوکیل لهم لانجاز الاعمال القانونیة ولاخذ الدیة. فبعد ترجمة شهادة حصر الوراثة و حقّ التوکیل إلی العربیة، یُعطی وکیل الورثة حقَّ التوکیل للقنصلیة الایرانیة فی جدة نیابة عنه للذهاب إلی الدوائر والمحاکم لاخذ دیة المتوفی. تلزم المصادقة علی هذه المستندات من قِبَل الوزارة الخارجیة والسفارة السعودیة فی طهران و ترسل إلی جدة.

جدیر بالذکر أنه إذا کان المتوفی من الذکور و أُثْبِتَ بأن السائق مقصرٌ مائة بالمائة فدیته مائة ألف ریال سعودی، وإذا کان المتوفی من الاناث، دیتها خمسین ألف ریال سعودی. و لکن إذا کان تقصیر السائق والمتوفی بنسبة سواء، فدیة الذکور خمسین ألف ریال ونصف المبلغ للاناث. و اذا ثبت للمحکمة إعسار السائق تُدْفَع الدیة من بیت المال.

بما أن المؤلف قام أخیرا بترجمة شهادات حصر الوراثة و حق التوکیل لاسرة زائر إیرانی الذی توفی إثر حادثة تصادم السیارة بمکة المکرمة فلذلک جیء بنفس الشهادات و الاوراق للاطلاع علیها بعد حذف الاسم.

ص:۲۵۴

۹ـ نقص وكفاءة المترجمين

(۱)

قال المستشارون القانونيون فى السعودية إن النقص الكبير فى عدد المترجمين المختصين فى المحاكم السعودية يسبب التأخير فى القضايا التى يكون أطرافها غير ناطقين بالعربية. و طالبوا فى حديث لصحيفة الرياض المحلية بزيادة عدد المترجمين و رفع مستوى كفاءتهم لتسريع الفصل فى القضايا. و قال الخبير القانونى الدكتور هشام الحمود أن القريبين من المحاكم يلمسون هذا النقص فى أعداد المترجمين التى تتسبب فى تأخير النظر فى كثير من القضايا إلى حين توفر الوقت المناسب الذى يستطيع المترجم فيه الحضور، لاسيما أن ما بين كل جلسة و أخرى ما يزيد على أربعة أشهر الامر الذى يؤخر القضية أحيانا إلى أكثر من عشرة أشهر.

۱۰ـ بعض قواعد المرافعات والاجراءات أمام ديوان المظالم

(۲)المادة الثالثة عشرة: اللغة العربية هى اللغة الرسمية المعتمدة فى إجراءات نظر الدعوى و تُسْمَعُ أقوالُ غير الناطقين بها عن طريق مترجم مع إثبات ما يُوَجَّهُ إليه و إجاباته عليه بلغته ويُوَقَّعُ منه وتثبتُ ترجمةُ ذلك باللغة العربية و يُوَقَّعُ منه و من المترجم. و تُقَدَّمُ ترجمةٌ مُعْتَمَدةٌ باللغة العربية للوثائق والمستندات المكتوبة بلغة أجنبية.

المادة الثامنة عشرة: يَحْضُرُ الخُصومُ أو مَن يَنُوبُ عنهم فى الدعوى الادارية فى اليوم المعين لنظر الدعوى، فإذا لم يحضر المُدَّعِى و لم يَتَقَدَّمْ بعُذرٍ تَقْبَلُهُ الدائرةُ جاز لها أن تفصل فى الدعوى بحالتها بناءً على طلب المُدَّعَى عليه أو أن تأمر بشطبها، فإذا شطبت جاز للمدعى أن يطلب النظر فيها وتحدد الدائرة لنظرها موعدا تبلغ به المدعى عليه، فإذا لم يحضر المدعى ولم يتقدم بعذر تقبله الدائرة تشطب الدعوى ولا يستمع بعد ذلك إلا بقرار من هيئة التدقيق مجتمعة. أما إذا لم يحضر المدعى عليه فعلى الدائرة تأجيل نظر الدعوى

ص:۲۵۵

۱- www.arabianbusiness.com/arabic/۶۰۷۴۵۵?tmpl=print_ar&page=

۲- جريدة أم القرى العدد ۳۲۶۶ بتاريخ ۴/۱۲/۱۴۰۹ ه . قرار مجلس الوزراء رقم (۱۹۰) و تاريخ ۱۶/۱۱/۱۴۰۹ ه .

إلى جلسة تالية يعلن بها المدعى عليه فإذا لم يحضر فصلت الدائرة فى الدعوى . ويعتبر الحكم فى جميع الاحوال حضوريا.

المادة التاسعة عشرة: يحضر المتهم جلسات المحاكمة بنفسه فى الدعاوى التأديبية والجزائية و يبدى دفاعه كتابةً أو مُشافهةً وله أن يستعينَ بِمحامٍ و أن يطلب استدعاء الشهود لسماع شهادتهم فإذا لم يَحْضُرِ المُتَّهَمُ فى الدعوى التأديبية بعد إبلاغه إبلاغا صحيحا فَعَلَى الدائرةِ أن تُمْضِىَ فى إجراءاتِ المحاكمة. أما المتهم فى الدعوى الجزائية فإنه إذا أُبْلِغ و لم يَحْضُرْ أعيدَ طلبُ حضوره لجلسةٍ أخرى فإن تَخَلَّفَ بعد ذلك عن الحضور جازَ للدائرة أن تحكم فى الدعوى غيابيا أو أن تأمر بإحضاره إلى جلسة تُحَدِّدُها فإن تَعَذَّرَ إحضارُه حُكِمَتْ فى الدعوى غيابيا.

الباب الرابع: طرق الاعتراض على الاحكام:

المادة الرابعة و الثلاثون: الاحكام الصادرة فى الدعاوى المنصوص عليها فى الفقرتين (ج) (د) من المادة الثامنة من نظَام ديوان المظالم على خلاف ما طلبته الجهة الادارية أو فى غير صالحها لا تكون نهائية و واجبة النفاذ إلا بعد تدقيقها.

المادة السادسة و الثلاثون: يترتب على قبول طلب التدقيق أن تقوم دائرة التدقيق المختصة بتأييد الحكم أو نقضه وإذا نقضته فلها أن تعيده إلى الدائرة التى أصدرته أو تتصدى لنظر القضية، وإذا أعادته إلى الدائرة إلى أصدرته و أصرت تلك الدائرة على حكمها فعلى دائرة التدقيق أن تتصدى لنظر القضية إنْ لم تَقْتَنِعْ بِوِجْهَةِ نظرِ تلك الدائرة. فى كل الاحوال التى تتصدى فيها دائرة التدقيق لنظر القضية يجب أن يتم الفصل فيها بعد سماع أقوال الخصوم. و يجوز لدائرة التدقيق إجراء ما ترى لزومه من المعاينة أو الاستعانة بالخبرة. ويكون حكمُ دائرة التدقيق فى جميع الاحوال نهائيا.

المادة الحادية والاربعون: للمحكوم عليه غيابيا أن يطلب من رئيس الديوان أو من ينيبه إعادة النظر فى الحكم الصادر ضده خلال ثلاثين يوما من تاريخ إبلاغه بالحكم. و يُحيلُ رئيس الديوان أو مَنْ ينيبُهُ الطلب إلى الدائرة التى أَصْدَرَتِ الحُكْمَ لاعادة المحاكمة فى مواجهة المتهم.

ص:۲۵۶

المادة الثانيـة والاربعون: إذا ظَهَرَتْ بعـد الفصل النهائى وقائعُ أو قُدِّمَتْ أوراقٌ لم تكن معلومـة وقتَ المحاكمـة و كان من شأنها تبرئةُ المحكوم عليه فله أو لِمُمَثِّلِ الادعـاء أن يطلب من رئيس الـديوان أو من ينيبه إعـادة النظر فى الاحكـام النهائيـة، و يقـدم الطلب خلال ثلاثين يوما من تاريخ العلم بذلك مشـتملاً على الحكم وأسباب إعادة النظر، ويحيل رئيس الديوان أو من ينيبه هذا الطلب إلى الدائرة التى أصدرت الحكم لتفصل فيه بحضور أطراف القضية.

ص:۲۵۷

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۵۸

يادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۵۹

الفصل الرابع

۱ـ قوانين الخطوط الجوية

بناء عَلَى المَادَّة (السبعين) من النِظَام الاساسى للحكم و المَرْسُوم الملكى للملك عبداللّه بن عبدالعزيز آل سعود، الرقم: م/۴۴ التاريخ: ۱۸/۷/۱۴۲۶ ه . عقوبات لمرتكبى الافعال غير المشروعة (الركاب المشاغبين) عَلَى متن الطائرات المدنية كما يلى:

يُعَاقَبُ كل من قام بأى من المخالفات التالية بالغرامات المالية كما يلى:

۱ـ عدم الامتناع عن التدخين، ثلاثمائة ريال.

رغم ان هذا القانون واضح تماما إلا أن الواقع مختلف أحيانا و الدليل على ذلك هذا الخبر: (۱)

قضت محكمة سعودية على سودانى بثلاثين جلدة لقيامه بالتدخين على متن رحلة للخطوط الجوية السعودية بعد القاء القبض عليه عند هبوط الطائرة بجدة. و ذكرت صحيفة «سعودى جازيت» الناطقة بالإنجليزية أن الرجل رفض اطفاء سيجارته على متن الطائرة.

۲ـ استخدام الاجهزة الالكترونية ذات التَّحَكُم عن بُعْد أو غيرها من الاجهزة المَحْظُور استخدامُها عَلَى متنِ الطائرةِ، خمسمائة ريال.

۳ـ رَفْضُ الجلوس فى المَقْعَدِ المُخَصَّصِ أو رَفْضُ رَبْطِ الحزامِ، ۲۰۰ ريال.

ص:۲۶۰

۱- www.moheet.com/show_news.aspx?nid=۴۵۰۸۱۲&pg=۰۲

۴ـ عدم إتباع تعليمات و إرشادات السلامة الجوية المعتمدة دوليا، ۲۰۰ ريال.

۵ـ التدخين فى دورة المياه، خمسمائة ريال.

۶ـ العبثُ بجهازِ الكشفِ عنِ التَّدخين أو غير ذلك منَ الاجهزةِ المتعلقة بالسلامة ال موجودة عَلَى متن الطائرة، ألف ريال.

۷ـ التَّسَبُّب فى تعطيل أو تلف محتويات الطائرة أو أى من أجهزتها: ألف و خمسمائة ريال.

عقوبةُ الافعالِ المخالفة غير المُحَدَّد لها عقوبة كما يلى:

يُعَاقَبُ بالحبس لمدة لا تَزِيدُ عَلَى ستة أشهر و غرامة لا تَزِيدُ عَلَى خمسين ألف ريال فى الاحوال الاتية:

۱ـ ارتكـاب فعـل و أو الامتنـاع عن فعـل بالمخالفـة لاحكـام هـذا النِظَـام، أو القواعـد، أو التعليمـات، أو الـتراخيص، أو التصاريـح، أو الاجازات الصادرة وفقا لهذه الاحكام إذا لم يكن للفعل، أو الامتناع عقوبة محددة فى هذا النِظَام أو أى نِظَام آخر.

۲ـ مخالفة الجزاءات التى تُوَقِّعُها الهيئةُ وفقا لاحكام المَادَّة (الرابعة و الستين بعد المائة) من هذا النِظَام.

۳ـ مخالفةُ الاوامر الحكوميَة التى تصدُرُها الهيئةُ .

۲ـ الحد المسموح لوزن الامتعة علی متن الطائرة

اشاره

(۱) الحد المسموح لوزن الامتعة التى يمكن للحاج حملها عَلَى متن الطائرة هو خمسة كيلوجرامات.

هام جدا:

أ) اذا كان وزن حقيبة المسافر زائدا على خمسة كيلوجرامات تنقل الى قسم الشحن و

ص:۲۶۱

۱- www.flysama.com

تؤخذ من صاحبها مبلغ مأتی ریال سعودی.

ب) لا تعتبر السلع التالیهٔ کسلع زائدهٔ عن الحد المسموح و لذلک لن یحمل الی إیران:

۱ـ التلفزیون و المسجلات فی الاحجام الکبیرهٔ.

۲ـ ماکنهٔ الخیاطهٔ و آلات الحیاکهٔ.

۳ـ غسالهٔ الملابس، غسالهٔ الصحون. ۴ـ البراد و الثلاجهٔ. ۵ـ سخَّان الماء. ۶ـ موقدُ الغاز. ۷ـ الدراجهُٔ الهوائیهٔ. ۸ـ السجاد و الموکیت. ۹ـ مُولِّد الکهرباء. ۱۰ـ مُکَیِّفُ الهواء (غازی).

الحد الاقصی والمسموح لوزن العفش التی یمکنه شحنها عَلَی متن الطائرهٔ هو إثنان و ثلاثون کیلوجرام. (۱)

الرسوم المقررهٔ للوزن الزائد عشرون ریالا یعادل خمسهٔ آلاف تومان إیرانی للکیلو الواحد.

۳ـ تطبیق نِظَام البصمهٔ

تَقُومُ السلطاتُ السعودیهُٔ بتطبیق نِظَام البصمهٔ الالکترونیهٔ بمطاری الملک عبدالعزیز بجدهٔ والامیر محمد بن عبدالعزیز بالمدینهٔ المنورهٔ للقادمین من خارج المملکهٔ لاداء فریضهٔ الحج و العمرهٔ. (۲)

تُوجَدُ خمسهٔ مواقع داخل مطار جدهٔ للقیام بهذا الاجراء. یقول المدیر العام لجوازات منطقهٔ مکهٔ المکرمهٔ: (۳)عملیهٔ أخذ البصمهٔ لایستغرق إلا ثوانی. و بحسب النِظَام الالکترونی الجدید، یضع الزائر أو المقیم أصابع یده علی الجهاز للدخول إلی بنک المعلومات، سوف یتم إصدار وطباعهٔ بطاقهٔ إقامهٔ لکل وافد سواء کان رب أسرهٔ أو تابع. و

ص:۲۶۲

۱- او کیلوغرام.

۲- صحیفهٔ واحهٔ المرأهٔ

http://portal.wahati.com/vnews/detail.php?ID=۹۳۲۷&print=Y

۳- صحیفهٔ الشرق الأوسط، الإثنین ۲۳ شعبان ۱۴۲۹ ه . ۲۵ اغسطس ۲۰۰۸ العدد ۱۰۸۶۳ www.aawsat.com

أضاف قائلًا: أن تطبیق نِظَام البَصْـِمَهْ سَیُسْـهِمُ فی تقلیل أعـداد المتخلفین عن العودهٔ لبلـدانهم بعد انتهاء فترهٔ التأشیرهٔ الصادرهٔ لهم من أجل العمرهٔ.

أکد عدد من أعضاء مجلس الشوری السعودی و مسؤولون فی الجوازات (۱)، بحجب الصورهٔ الفوتوغرافیهٔ عَلَی بطاقهٔ الاحوال الخاصهٔ بالنساء واستبدالها بالبصمهٔ لانهاء معاناتهن فی المعاملات بالدوائر الحکومیهٔ التی تخلو من الاقسام النسائیهٔ. وقال هؤلاء إن نِظَام البصمهٔ سَیُقَلِّلُ من حوادث الاحتیـال والتزویر والاستیلاء عَلَی میراث المرأهٔ و حقوقهـا القانونیـهٔ والمدنیـهٔ عَلَی حـد سواء من جانب ولی أمرها سواء أب، زوج، أخ، عم، وشـددوا عَلَی أن نِظَام البصـمهٔ سیرفع الحرج عن کثیر من النسـاء لمطابقـهٔ الصورهٔ ببطاقـهٔ الاـحوال لاثبـات الهویهٔ.

۴ـ حمل ماء زمزم فی الطائرهٔ

لایسـمح للحـاج أو المعتمر أن یحمل معه ماء زمزم بأحجام اکثر من لتر و نصف بـدون تغلیف للحمل بالطائرهٔ. فلـذلک علیه ان یغلف الجالونات بسعهٔ عشر أو عشرین لترا بغلاف بلاستیکی للحفاظ علیه أثناء الحمل فی الطائرهٔ.

هذه اللوحهٔ تتعلق ببعض المؤسسات المسؤلهٔ للتغلیف الامن للجالونات فی مطار جدهٔ حیث توجد أسعار التغلیف چمایلی:

تغلیف جالون (۵ ـ ۱۰ لتر) ۵ ریال

تغلیف جالون (۲۰ لتر) ۷ ریال

۵ـ شرکاتُ نقلِ المسافرین

اشاره

الشرکهٔ السعودیهٔ للنقل الجماعی «سابتکو» هی الناقل الاول فی قطاع المواصلات البریهٔ فی السعودیهٔ.

ص:۲۶۳

۱- صحیفهٔ آسیهٔ مکهٔ المکرمهٔ ـ الثلاثاء ۲۷ ذو القعدهٔ ۱۴۲۹ الموافق ۲۵ نوفمبر ۲۰۰۸.

الشرکة السعودیة للنقل الجماعی شرکة مساهمة سعودیة تأَسَّسَتْ فی عام ۱۳۹۹ ه . (۱۹۷۹ م) رأسمالها (ملیار) ریال سعودی و غرضها الرئیسی هو نقل الرکاب بالحافلات عَلَی شبکة الطرق العامة داخل المدن و فیما بینها.

بلغ عدد الحافلات بالشرکة ما یقارب (۳۰۰۰) حافلة مختلفة السعات والاحجام وفقا لاحدث ما أنتجته الشرکات العالمیة حتی نهایة عام ۲۰۰۷ م.

بَلَغَ عددُ الرکّاب الذین نقلتهم الشرکة حتی نهایة عام ۲۰۰۷ م أکثر من ملیارین و ستمائة ملیون راکب.

تقدم الشرکة خدماتها فی المجالات التالیة:

۱ـ خدمات النقل العام داخل المدن. ۲ـ خدمات النقل بین المدن. ۳ـ خدمات النقل الدولی. ۴ـ خدمات العقود والتأجیر. ۵ـ خدمات النقل فی مواسم الحج والعمرة. ۶ـ الخدمة الممیزة وخدمات عقود النقل المدرسی.

خدمات النقل العام (داخل المدن)

تقدم الشرکة عن طریق خطوطها الداخلیة خدماتها داخل تسع مدن رئیسیة هی: مکة المکرمة، المدینة المنورة، الریاض، جدة، الدمام، الطائف أبها، القصیم، تبوک و حائل.

لقد بَلَغَ عدد الرُّکاب المنقولین خلال العام ۲۰۰۷ م أکثر من عشرة ملایین راکب. فهذا العدد لایشمل الخدمات التی تقدمها للحجاج والمعتمرین داخل مدینتی مکة المکرمة والمدینة المنورة خلال موسمی الحج و رمضان.

غالبیة سائقی الحافلات التابعة لهذه الشرکة هم من جنسیات عربیة مختلفة کالمصریین، و السودانیین، و الصومالیین، و الکینیین و غیرهم.

«خدمات النقل بین المدن»

تُقَدِّمُ الشرکةُ خدماتها عَلَی شبکةِ خُطوطِ النقل ما بین کافَّةِ مناطق و مدن و معظم قری

ص:۲۶۴

المملکهٔ.

تَغْطیهُ الشرجهِ تَشْملُ أکثر من (۳۸۲) مدینـهٔ و قریـهٔ فی مختلف أنحاء المملکهٔ بشـبکهٔ منظمهٔ و متناسـقهٔ بین خطوط الخدمهٔ التی یبلغ عددها (۱۰۹) خطوط.

خدمات النقل المدرسی

لقد اختصت الشرکهُ حافلات صغیرهٔ للنقل المدرسی داخل المدن و لها ثلاثهٔ أنواع (۲۰)، (۲۵)، (۲۷) راکبا.

تُستخدم هذه الحافلات الصغیرهٔ لنقل الحجاج الایرانیین فی مکهٔ المکرمهٔ و المدینهٔ المنورهٔ.

خدمات النقل الدولی

تُواصِلُ الشَّرکـهُ یومیا تقـدیمَ خـدمات النقل الـدولی لتسع دول مجاورهٔ هی: الامارات العربیهٔ المتحدهٔ، البحرین، قطر، الکویت، مصـر، سوریا، الاردن، الیمن و السودان.

حافلات الشـرکهٔ المخصصهٔ لخدمات النقل الدولی هی من طراز (VIP) و لها مطبـخ فی یحتوی عَلَی المایکروویف، و الثلاجهٔ والماء الحار والحمام فی مؤخرهٔ الحافلـهٔ فضـلًا عن ذلک لها جهاز الفیـدیو والمسـجل والتلفزیون وإضاءهٔ بالتحکم لکل راکب و علاوهٔ علی هذا لها الکهرباء ۲۲۰، و ۱۰۰ فولت لشحن الجوال وتشغیل الکمبیوتر.

جمیع حافلاـت الشـرکهٔ یشـملها التـأمین فتـدفع تعویضـات مالیـهٔ بعـد وقوع أی حادث یؤدی الی الوفیات لاسـر المتوفین تعادل الـدیهٔ الشرعیهٔ.

خدمات الحج والعمرهٔ

أهم الانجازات التی حققتها خلال موسم الحج فی السنهٔ الماضیهٔ هی:

۱ـ تشغیل (۲۶۶۲) حافلهٔ مع تأمین کل ما یلزمها من سائقین وفنیین.

۲ـ بلغ إجمالی عدد الرکاب الذین نقلتهم الشرکهٔ خلال موسم حج ۱۴۲۷ ه . بواسطهٔ

ص:۲۶۵

خدماتها المختلفهٔ حوالی (۷/۴) مليون راكب.

أعلنت وزارهٔ النقل السعودیهٔ أنها بصدد فتح باب المنافسهٔ عَلَی النقل بالحافلات داخل و بين المدن عند انتهاء عقد التزام الشركهٔ السعودیهٔ للنقل الجماعی فی منتصف عام الجاری ۱۴۲۹ ه .

فالمنافسهٔ تسبب زيادهٔ عدد الرحلات بين المدن و داخلها، و كذلك ارتفاع جودهٔ الخدمهٔ، والمنافسهٔ فی الاسعار.

أسعار التذاكر

من الرياض إلی الخبر (۹۰) ريال اتجاه واحد (۱۶۰) ريال للإتجاهين.

من الرياض إلی البحرين (۱۵۰) ريال اتجاه واحد (۲۲۵) ريال للإتجاهين.

من مكهٔ المكرمهٔ إلی المدينهٔ المنورهٔ (۸۰) ريال اتجاه واحد (۱۴۰) للإتجاهين.

من جدهٔ إلی المدينهٔ المنورهٔ (۹۰) ريال اتجاه واحد (۱۶۰) ريال للإتجاهين.

من الرياض إلی الهفوف (۹۰) ريال اتجاه واحد (۱۶۰) ريال للاتجاهين.

هواتف الحجوزات:

الرياض، فندق هوارد جونسون، هاتف: ۵۰۰۰ ۴۶۲ (۰۱)

مكهٔ المكرمهٔ، فندق دار التوحيد، هاتف: ۱۱۱۱ ۵۴۱ (۰۲)

المدينهٔ المنورهٔ، فندق دار الإيمان، هاتف: ۶۶۶۶ ۸۲۰ (۰۴)

الخُبَر، فندق القصيبی، هاتف: ۲۸۸۲ ۸۸۲ (۰۳)

ملاحظات هامهٔ للمسافر

۱ـ الحضور إلی محطهٔ السفر قبل نصف ساعهٔ من وقت انطلاق الحافلهٔ.

۲ـ التأكد من المعلومات الخاصهٔ بالرحلهٔ، و قراءهٔ التعليمات عَلَی التذكرهٔ بعنايهٔ.

۳ـ من المهم جدا للراكب إبراز الاوراق والمستندات التی تبين هويته عند شرائه

ص:۲۶۶

للتذاكر و حملها طوال الرحلة.

۴ـ لا يسمح إلا للمسلمين بالسفر من وإلى مكة المكرمة و المدينة المنورة.

۵ـ لايُسْمَحُ بالتدخين مطلقا عَلَى متن حافلات الشركة السعودية للنقل الجماعى.

۶ـ يُسْمَح لكل راكبٍ بحمل مالا يزيد عن ۷۵ كغم من الامتعة المصاحبة مجانا. وسيتم احتساب أجر عن أى وزن زائد و ذلك شريطة تَوَفُّر متسع فى الحافلة للوزن الزائد.

۷ـ المقاعد الامامية فى الحافلات مخصصة للعائلات.

۸ـ تحظر حمل الاسلحة، والمفرقعات، والالعاب النارية، السوائل والغازات القابلة للاشتعال، و باقى المواد التى تشكل خطرا عَلَى الركاب.

ص:۲۶۷

۶ـ وكلاء السفر

اسم السفريات

الهاتف

الفاكس

سفريات ايس أراك بن زايد للسياحة والسفر الأحكام مارينا المستكشف للسياحة فال للسياحة والسفر الجماز للسفر والسياحة رحلات للسياحة والسفر مؤسسة سدالسملقى للخدمات و السياحة الوطنية سحاب للسياحة والسفر شركة الفنادق و المنتجعات السعودية المكتب السعودى للسياحة و السفر شركة مجموعة الطيار المحدودة للسفر زاما للسفر زيارة اللسياحة و النقل ۸۱۰۰۶۰۶-۲-۶۶۹۰۰ ۰۶۳۵۴۲۸-۴-۶۶۹۰۰ ۸۸۶۴۹۱۴-۱-۶۶۹۰۰ ۰۷۱۴۰۴۳۲-۲-۶۶۹۰۰ ۹۶۰۷۷۶۶-۲-۶۶۹۰۰ ۹۹۹۸۳۸۶-۲-۶۶۹۰۰ ۰۰۱۱۳۷۴-۱-۶۶۹۰۰ ۶۲۷۰۶۶۴-۱-۶۶۹۰۰ ۴۵۰۵۸۶۶-۲-۶۶۹۰۰ ۰۰۰۵۲۱۴-۱-۶۶۹۰۰ ۶۶۶۶۱۸۴-۱-۶۶۹۰۰ ۲۱۲۷۴۶۶-۲-۶۶۹۰۰ ۳۳۱۳۳۶۴-۱-۶۶۹۰۰ ۰۰۵۶۸۶۶-۲-۶۶۹۰۰ ۰۱۱۲۴۰۶-۲-۶۶۹۰۰ ۳۲۶۰۶۰۶-۲-۶۹۰۰ ۱۸۲۰۵۲۸-۴-۶۶۹۰۰ ۳۲۰۴۹۱۴-۱-۶۶۹۰۰ ۷۰۷۴۴۶۶-۲-۶۶۹۰۰ ۵۶۱۸۷۶۶-۲-۶۶۹۰۰ ۵۵۳۰۵۷۲-۲-۶۶۹۰۰ ۷۳۷۴۷۷۴-۱-۶۶۹۰۰ ۴۴۵۳۶۱۴-۱-۶۶۹۰۰ ۳۶۹۴۸۶۶-۲-۶۶۹۰۰ ۰۰۰۵۲۱۴-۱-۶۶۹۰۰ ۶۶۶۱۰۸۴-۱-۶۶۹۰۰ ۹۰۶۴۵۶۶-۲-۶۶۹۰۰ ۰۷۹۲۴۶۴-۱-۶۶۹۰۰ ۶۰۰۶۸۶۶-۲-۶۶۹۰۰ ۵۱۱۲۴۰۶-۲-۶۶۹۰۰

ص:۲۶۸

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۶۹

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۷۰

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص:۲۷۱

الفصل الخامس

۱ـ فنادق و قوانینها

الف) أسعار الفنادق

تتغیر أسعار الفنادق عادهٔ فی الایام و الفصول المختلفهٔ. علی سبیل المثال أسعار الصیف حتی العشرین من رجب ۱۴۲۹ ه . فی فندق زمزم بمکهٔ المکرمهٔ هی: الغرفهٔ المزدوجهٔ للیلهٔ واحدهٔ من السبت حتی الاربعاء: ۷۵۰ ریال؛ نهایهٔ الاسبوع: ۸۰۰ ریال. هذه الاسعار تشمل الخدمهٔ والافطار أیضا.

ب) من شروط الفنادق

۱ـ الالتزام بوقت الدخول والخروج من الفندق (الدخول بعد الساعهٔ ۳ ظهرا: والمغادرهٔ الساعهٔ ۲ ظهرا).

۲ـ الاحتفاظ بالوسائل الموجودهٔ فی الغرف. کـ (مکیف الهواء، ثلاجهٔ، تلفزیون، هاتف داخلی و غیرها.

۳ـ أن یکون الضیف من الذکور.

۴ـ و اذا کانتْ امرأهً علیها بإتیانِ محرمٍ من محارمها. (فالمرأهٔ إذا کانت بدون محرم علیها بالرجوع إلی دائرهٔ الشرطهٔ لاخذ ورقهٍ مُصَدَّقهٍ للإسکان).

قالت صحیفهُ الوطن السعودیهٔ: إنَّ السُلُطات مِنْ ۲۲ ذی الحجهٔ ۱۴۲۸ ه . قَرَّرَت السماح للنساء بالاقامهِ فی فنادق وشقق مفروشهٔ بمفردهنَّ فی خروج عَلَی القواعد التی تَفْرضُ

ص:۲۷۲

عَلَى المرأة عند الخروج من المنزل و ضرورة أن يُرافقَها مَحْرَم.

قَرَّرَتْ وزارةُ التجارةِ والصِّناعةِ السماحَ للنساء بالاقامة دونَ محرمٍ فی الفنادق بمجرد إبرازِ بطاقات الهوية التی تَتَضَمَّنُ صورة شخصية عَلَى أن تبلغ ادارة الفندق مركز الشرطة، مع تقديم نسخة من الوثائق التی تُقَدِّمُهَا النَّزِيلَةُ.

يقول مدير أحد الفنادق فی السعودية: إنَّ فَتْحَ المجال لاسكانِ النساءِ فی الفنادق بضوابط معينة مثل ألا يقلَّ العمرُ عن ٢٥ عاما.

هذا و طالَبَ المُفتی العامُ للمملكةِ العربيةِ السعودية الشيخ عبدالعزيز بن عبدالله آل الشيخ طالب بإعادة النظر فی قرار السماحِ للنساء بالسَّكَنِ فی الفنادق بدون محرم. (١)

و حَذَّرَ السلطاتُ عَبْرَ برنامجِ «حواری» عَلَى قناة المجدِ الفضائيةِ من عواقب هذا القرار وقال: أنا لا أتصور أنَّ مَنْ فی قلبه إيمانٌ يَرْضی بذلک لمحارمه؛ و باعتقاده:

١ـ إنَّ هذا القرارَ يُشَجِّعُ الفتيات على الهُروب من أهلهنَّ لانهنَّ سَيَجِدْنَ مَلْجأً يُسْكَنُ فيه و هذه الظاهرة أصبحتْ منتشرةً بين الفتيات فی وقتنا الحاضر.

٢ـ قد تَسْتَغِلّ بعضُ النساء هذا القرارَ فی الدَّعارةِ و تجارةِ الجنس.

٣ـ قد تتعرَّضُ المرأةُ أو الفتاةُ للاغتصاب من موظفی وعمال الفندق أو من خارجه و ذلک بالدخول عليها بالقوة و إجبارها عَلَى الزنا، فَمَنْ يَحْمِيها إذا كانت بدون مَحْرَم.

۴ـ إن القرار يدعو إلى السُّفُور والتَّبَرُّج وذلک بعرض بطاقة الهوية التی تحمل صورتها عَلَى موظف الفندق و مركز الشرطة، وقد أوجب اللّه و رسولُهُ صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم الحجابَ والسِّتْرَ للمرأةِ المسلمةِ.

۵ـ إن تقديم بطاقة المرأة و فيها صورتها يُعَرِّضُها للاذی من جانب موظفی الفنادق و ذلک بالمطالبة بالكشف لمطابقة الهوية، فَمَنْ يَضْمنُ نزاهةَ الموظف، فلربَّما تُخْدَعُ المرأةُ بكلمةٍ جميلةٍ و تُذْعنُ لكل تهديد.

ص:٢٧٣

١- www.alwatan.com.sa/news/index.asp.

۲ـ فولتاج الکهرباء فی الفنادق

تیار الکهرباء فی المملکهٔ عادهٔ تکون بجهد ۱۱۰ فولت، بتردد ۶۰ هرتز، مع أنه توجد فی کثیر من البیوت مصادر طاقهٔ بجهد ۲۲۰ فولت ایضا لملائمهٔ بعض الاجهزهٔ المنزلیهٔ. هذا و یُسْتَخْدَمُ فی البیوت غالبا أجهزهُ تثبیتِ جهد الکهرباء لحمایهٔ الاجهزهٔ و الحاسبات من تفاوت التیار الکهربائی.

ص:۲۷۴

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص:۲۷۵

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۷۶

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۷۷

الفصل السادس

١ـ قوانين الجمارك

(١) ١ـ عَلَى المسافر سواء كان قادما الى السعودية أو مغادرا منها ملا استمارة جديدة إذا ما كان يحوز أموالا تَزِيدُ عن ٦٠ ألف ريال (١۶ ألف دولار) أو ما يعادلها، و يُحَدِّدُ المسافرُ وفقا للنموذج الجديد نوعَ ما يَمْلِكُهُ مِنْ عُملات أو معادن ثمينة و مقدارها بالريال السعودى و مصدرها والغرض منها.

فيما يلى ما ورد فى اللوحة أعلاها:

وزارة المالية ـ مصلحة الجمارك

الجمارك السعودية ترحب بكم و تذكر كل مسافر أو عضو مسؤول فى العائلة عند القدوم أو المغادرة بأنه يجب على من يحمل مبلغ نقدية أو أدوات مالية قابلة للتحويل أو معادن ثمينة تزيد عن (۶٠٠٠٠) ستين الف ريال أو ما يعادلها من العملات الاجنبية التصريح عنها لموظف الجمارك و تعبئة نموذج الافصاح الخاص بذلك علما بأن عدم الافصاح يعرضها للمصادرة و يعرض حاملها للجزاءات النظامية.

٢ـ قانون: «مِنْ أينَ لكَ هذا؟» (٢)أكَّدَ المديريةُ العامَّةُ للجمارك السعودية أنَّ منافذَ السعودية البريةَ والبحريةَ والجويةَ بدأت اعتبارا من ٢-۶-٢٠٠٧ بتطبيق إجراءات الافصاح عن المبالغ النقدية أو المعادن الثمينة التى تَزِيدُ قيمتها عَلَى ۶٠ ألف ريال.

.

ص:٢٧٨

١- www.customs.gov.sa

٢- www.islamlight.net/index.php?option=content&task=view&id=٩۵٣۵

و أضـاف قائلًا: أنَّ عـدمَ الافصاحِ عنها يعرضُ المسافر لـدى المغادرة بـدفعِ الرسوم الجُمْرُكيَّة عليها أو مصادرة ما يَمْلِكُه أو وضـعه فى الامانات.

و يُطَبَّقُ هـذا القانونُ وفقا للمادة ۱۴ من نِظَام مكافحـةِ غسـيل الاموال، الصادر بالمَرْسُوم الملكىّ، رقم م ۳۹، بتاريخ ۲۵ جمادى الاخرة ۱۴۲۴ ه .، فى جميع منافذ المملكة الجُمْرُكيَّةِ، و هى ۸ منافذ بحرية و ۱۰ منافذ جوية و ۱۴ منفذا بَرِّيًا.

قـد يَصِلُ الجزاء إلى السـجن مـدةً لا تَزيـدُ عَلَى سـتة أشـهر أو الغرامـة التى لا تَزِيدُ عَلَى مائة ألف ريال (نحو ۲۵ ألف دولـار) أو كلتا العُقُوبَتَينِ، حسب ما ورد فى المَادَّة رقم) (۲۰من نِظَام مكافحة غسيل الاموال.

۳ـ يمكن للزائر أن يَصْـطَحِبَ معه عـدد معين من الاـجهزة الشخصـية والكهربائيـة مثل الهاتف النقال والكاميرا و الكومبيوتر المحمول. تدخل هذه الاجهزة بدون رسوم جُمْرُكى.

۲ـ إجراء قانون العَفْش المُتَخَلّف

۱ـ يعرضُ المراقبُ الجُمْرُكىُّ العفشَ عَلَى أجهزة التفتيش فإذا وَجَدَ عفشا متخلفا يَضَعُ لاصقا أمنيا عليه.

۲ـ بَعْـدَ ذلـك تَقُومُ الشـركةُ الناقلـةُ بتخزينِهِ عَلَى مسـئوليتها لحين حضور صـاحبه لاسـتلامه. تَتَوَلَّى جميعُ الخطوطِ السـعوديةِ مسؤوليةَ التخزين.

۳ـ عنـد مراجعـة صـاحبه يُسَـلَّمُ له بحضـور المراقب الجُمْرُكىّ الـذى يَتَوَلَّى نَزْعَ اللاـصِقِ الاـمْنىّ أو الرَّصَّاص و مِنْ ثَمَّ تفـتيشه و إنهـاء إجراءاته.

۴ـ فى حالـة عـدم مراجعـة صـاحب العَفْش المتخلِّف يُنْقَـلُ إلى الجهـة التى تُحَـدِّدُها الشَّرِكَـةُ النَّاقِلَـة. فَيُعـادُ تصـديرُهُ بعـد عرضِهِ عَلَى الجمارك لِتَفْتِيشِهِ بحضورِ مندوبِ الشَّرِكَةِ نيابةً عَنْ صاحب الشأن.

۵ـ فى حالِ العُثُورِ عَلَى موادّ ممنوعة أو مقيدة أو خاضعة للترسيم فيطبق ما لَدَى الجُمْرُك مِنْ أنظمةٍ و تعليمات.

ص:۲۷۹

۳ـ فروعُ الجمارک

فروعُ الجمـارک فی السـعودیهٔ هی: جُمْرُکُ مینـاء جـدهٔ الاسـلامی، جُمْرُکُ مینـاء الملک عبـدالعزیز بالـدمّام، جُمْرُکُ المیناء الجاف بالریـاض، جُمْرُکُ مطـار الملـک خالـد الـدولی بالریاض، جُمْرُکُ مطار الملک عبـدالعزیز الـدولی بجـدهٔ، جُمْرُکُ مطار الملک فهد الدولی بالدمام، جُمْرُکُ مطار القصـیم، جُمْرُکُ جسر الملک فهد، جُمْرُکُ مطار الامیر محمد بن عبدالعزیز بالمدینهٔ المنورهٔ، جُمْرُکُ الحدیثهٔ، جُمْرُکُ سلوی، جُمْرُکُ البطحاء، جُمْرُکُ الخفجی، جُمْرُکُ الرقعی، جُمْرُکُ حالهٔ عمار، جُمْرُکُ میناء الجبیل، جُمْرُکُ میناء ینبع، جُمْرُکُ مینـاء رأس تَنُّورهٔ، جُمْرُکُ جدیـدهٔ عرعر، جُمْرُکُ مینـاء ضـباء، جُمْرُکُ الـدرهٔ، جُمْرُکُ الطوال، جُمْرُکُ مینـاء جیزان، جُمْرُکُ الخضراء، جُمْرُکُ علب، جُمْرُکُ الودیعهٔ، جُمْرُکُ برید الریاض.

۴ـ السِلَع الممنوعهٔ

(۱) أولاً: السِّلَعُ الممنوع استیرادُها:

۱ـ الخنزیر و لحومُهُ و دهنُه و شعرُه و دمُه و أحشاؤه و أطرافُه وکل ما یُسْتَخرج منه.

۲ـ الکلاب، عـدا الکلاب المخصـصهٔ للصـید أو للحراسهٔ أو المکفوفین مع تقدیم شـهادهٔ من الجههٔ المختصهٔ فی بلد المُصَدِّرِ، مُصَدَّقَهً من سفارهٔ المملکهٔ تُفِید أنَّ الکلبَ المراد إدخالُه کلبُ حراسهٔ أو صید أو للمکفوفین بالاضافهٔ إلی عرضه عَلَی المحجر البیطری.

۳ـ لحوم الضفادع.

۴ـ المخدرات بکافهٔ أنواعها وأشکالها ومسمیاتها إضافهٔ إلی مادهٔ الشمهٔ (۲)

ص:۲۸۰

۱- www.flyingway.com/vb/archive/index.php/t-۸۰۳۴.html

۲- الشـمهٔ هی تبغ غیر مـدخن حیث یخلط معها عـدهٔ مواد منها التراب والاسـمنت والملح والرماد والحناء والطحین وهذا ما یساهم فی تعـدد ألونها وأشـکالها کالشـمهٔ السوداء والحمراء والخضـراء والصـفراء والبیضاء. و الشـمهٔ تشوه الفم وتبعث الرائحـهٔ الکریههٔ من الفم علاوهٔ عن إصفرار الاسنان وتسوسها.

والسويكة (۱)والنشوق. (۲)

۵ـ سائر الأصناف الغذائية المصنوعة من الدم الحيوانى. ۶ـ الخمور والمسكرات بكافة أنواعها بما فى ذلك ما يحتوى عَلَى مواد كحولية بأى نسبة مسكرة، وأجهزة تقطير الخمور والمواد التى لا تستعمل إلا فى تقطيرها.

۷ـ المصاحف بكميات تجارية. ۸ـ الفواتير البيضاء المعنونة بأسماء شركات أجنبية فى الخارج. ۹ـ مواد الدعاية للادخنة بجميع أنواعها.

۱۰ـ الصليب أو أى سلعة مرسوم عيها صور أو نقوش أو رسوم أو تلاوات أو عبارات بما فى ذلك النشرات والكتب وغيرها من المطبوعات والافلام والاشرطة التى تتنافى مع العقيدة والاداب الاسلامية أو نِظَام المطبوعات. ۱۱ـ القوارير الفارغة التى ترد من الخارج بغرض تعبئتها بالداخل والمثبت عليها دلالة المنشأ.

۱۲ـ الصور التى تتعارض مع أحكام الشريعة و تنافى الاداب العامة وتستورد لغرض البيع بكميات تجارية. ۱۳ـ الادوات والالات والاجهزة المخصصة لالعاب الميسر والقمار بكافة أنواعها. ۱۴ـ الكَفِرات (الاطارت) المستعملة والمُجَدَّدة. ۱۵ـ أشجار عيد الميلاد. ۱۶ـ الاسلحة والمعدات العسكرية بكافة أنواعها و أجزائها و ذخائرها إلا للقطاعات الحكومية المختصة.

۱۷ـ النواظير الليلية التى يمكن بواسطتها الرؤية فى الظلام والنواظير التى تلتقط الصور ليلًا وكذلك نواظير تحديد الاهداف. ۱۸ـ المواد المتفجرة والمشعة والمفرقعات وملح البارود. بجميع أنواعه وكلورات البوتاسيوم إلا بترخيص رسمى. ۱۹ الالعاب النارية بكافَّة أنواعها.

۲۰ـ الادوية التى لا يوضع عليها أو عَلَى ورقة مرافقة لها كيفية تركيبها و مقادير كل عنصر وفقا لِنظَام مزاولة مهنة الصيدلة والاتجار بالادوية والمستحضرات الطبية.

ص:۲۸۱

۱– السويكة هى أوراق التبغ التى تطحن و تضاف اليها مواد أخرى كـ: بيكربونات الصوديوم ورماد ورمل، والكادمنيوم والرصاص، والزرنيخ وألياف زجاجية، وهيدرازين والنيكل، وأكثر من ۳۰ معدنا. و لها انواعٌ منها البيضاء: عبارة عن الشمة و يضاف إليها كميات من الطحين. والحمراء: عبارة عن الشمة ويضاف إليها كميات من الحناء الاحمر. والصفراء: عبارة عن الشمة ولا يضاف إليها شيء.

۲– النشوق أو السعوط أو البرنوطى كما يُسَمَّى فى العراق: هى مطحون أوراق التبغ.

۲۱ـ السندات والکوبونات الخاصة بالهدی والاضاحی والفدی والصدقة. ۲۲ـ الکامیرات التی تجرد الجسم من الثیاب بصورة عاریة. ۲۳ـ أجهزة التدلیک التی تعرض بشکل منافیة للاداب. ۲۴ـ الاکیاس الفارغة التی تحمل مارکات أو بیانات عن مواد غذائیة أو أسمنت أو علامات شرکاتها باستثناء ما یرد للشرکات الوطنیة. ۲۵ـ العبی النسائیة الشفافة حتی ولو کانت عَلَی نطاق شخصی. ۲۶ـ أشکال خاصة من السکاکین معدة لاغراض عُدوانیَّة، کأن تکون ذات حدین أو ذات ممسک. ۲۷ـ الاقلام عَلَی شکل حقن. ۲۸ـ الأصناف التی تحمل أعلام دول أجنبیة بشکل بارز کبیر. ۲۹ـ المستحضرات التی تحدث تهیج لاجهزة الجسم. ۳۰ـ السلع التی تحمل أسماء وصور مشاهیر. ۳۱ـ الاجهزة التی تبث البرامج لاسلکیا (فیدیو بوستر). ۳۲ـ أجهزة الهاتف المرئی. ۳۳ـ الحقائب التی تحتوی عَلَی جهاز رادیو أو مسجل أو أجهزة إنذار. ۳۴ـ کُروت التهنئة التی تحتوی عَلَی جهاز موسیقی صغیر یعمل أوتوماتیکیا عند تحریک الکرت. ۳۵ـ أناتل السیارات المشابهة لاناتل الاجهزة الخاصة بسیارات رجال الامن والتلفونات اللاسلکیة. ۳۶ـ النقود المزیفة. ۳۷ـ مادة برومات البوتاسیوم المستخدمة کمادة محسنة لانتاج الخبز. ۳۸ـ الاجهزة التی تعمل عَلَی تغییر الصوت. ۳۹ـ النظارات ذات الثقوب (تعمل باللیزر). ۴۰ـ الاحذیة المضیئة المستخدم فیها مادة الزئبق. ۴۱ـ أسلحة الصید والاسلحة البیضاء والاسلحة الناریة.

۴۲ـ أجهزة الکشف عن الذهب إلاـ بموافقة الجهات المختصة. ۴۳ـ أجهزة الکشف عن العملات المزیفة، إلاـ بموافقة الجهات المختصة. ۴۴ـ الطائرات التی تعمل بالتحکم عن بعد بواسطة الریموت کنترول.

۴۵ـ قوارب الصید. ۴۶ـ الالات والادوات الخاصة بتصنیع وتصلیح ونسخ المفاتیح إلا بترخیص من الامن العام.

ثانیا: السلع المقید استیرادها ۱ـ تخضع المواد التالیة للکشف من قبل المحاجر الزراعیة والبیطریة بوزارة الزراعة والمیاه طبقا لقرار مجلس الوزراء رقم ۵۰ و تاریخ ۱۷/۳/۱۴۱۰ ه . (أ) ۱ـ حیوانات الأکل الحیة بأنواعها. ۲ـ الحیوانات الحیة والمفترسة وغیر

ص:۲۸۲

الاليفة. ٣ـ طيور الزينة بأنواعها.

۴ـ الدواجن والارانب والصيصان الحية بأنواعها. ۵ـ أسماك الزينة بأنواعها.

۶ـ بيض التفقيس. ٧ـ السائل المنوى. ٨ـ اللقاحات البيطرية. ٩ـ الادوية البيطرية. ١٠ـ الجلود والشعر والفراء والصوف التى من أصل حيوانى ولم تدخل فيها أى عمليات تصنيع.

۵ـ تهريب الكحوليات

(١)على الرغم من الحظر الشرعى و القانونى على تجارة و تصنيع الخمور فى المملكة العربية السعودية، وعلى الرغم من الرقابة القوية فى المنافذ الحدودية والجمركية، والدور الكبير الذى تقوم به هيئة الامر بالمعروف والنهى عن المنكر لمواجهة المخالفين، إلا أن هؤلاء المخالفين يواصلون تحديهم للقوانين ولهيئات الرقابة، حيث كشفت بعض البيانات عن ضبط ١٢٠ ألف زجاجة خمر فى العام ٢٠٠٧ فقط.

۶ـ نظام التامين

(٢) تُعْتَبَرُ المملكةُ من الدول القليلة فى العالم التى لم تُطَبِّقْ نظام التأمين؛ والسبب هو أن علماء الدين أفتوا بانه حرام، لان التأمين التجارى يشبه القمار و الربا. وقد عُرِضَ موضوعُ التأمين على مجلس هيئة كبار العلماء فى المملكة سنة ١٣٩٧ ه . ق و صدر به قرار المجلس بتقسيم التأمين إلى التأمين التجارى المحرم و التأمين التعاونى المباح.

التأمين التجارى: وهو التأمين الموجود فى الدول المختلفة.

التأمين التعاونى: و هو جمعية تعاونية، معروفٌ أعضاؤُها فهم يقومون بجمع المال من الاعضاء و يُخْرَجُ من صندوقهم ما تقتضيه الحوادثُ. والفائض من التزامات صندوق

.

ص:٢٨٣

١- www.el-awael.com/news

٢- راجع: قواعد و ضوابط عقوبات الحدود و التعازير، جامعة نايف العربية للعلوم الامنية، ١۴٢٨ ه . ق، ٢٠٠٧ م.

یعود الی المشترکین فیه. هذا النوع من التأمین رغم موافقهٔ العلماء السعوديين، له محاسن و نقائص منها:

۱ـ ان القسط التأمینی یُدفَع للمُؤَمِّن علی سبیل التبرع ولکن التعویض فی حال الاقتضاء یُدْفَعُ من صندوق المشترکین وأنهم بحکم تعاونهم ملتزمون بالتعویضات سواء أ وُجِدَ فی الصندوق ما یفی بسدادها أم حصل فی الصندوق عجز عن السداد، فهم ملزمون بتغطیته من أموالهم کلٌّ بنسبةٍ اشتراکه.

۲ـ إن امتناعَ المُؤمَّن له عن الاستمرار فی دفع الاقساط أو الامتناع عن المشارکهٔ فی تغطیهٔ عجزالصندوق یسقط حقه فی التعویض وفی المطالبهٔ بما مضی منه دفعه ویعطی القائمین علی إدارهٔ التأمین التعاونی حق فسخ العقد منه.و هذا یُبْطلُ القولَ بِدَعْوَی التَّبرع ویلزم القول بأن التعاقد بین المُؤَمِّن والمُؤَمَّن له تعاقد معاوضهٔ توجب الالزام والالتزام کالحال بالنسبهٔ للتأمین التجاری. و فی الحقیقهٔ إن القول بالتبرع ضربٌ من الوهم.

۳ـ لَقد رَفَضَ الکثیرُ من السعوديين نظام التامین لسیاراتهم بسبب فتوی علماء الدین. فلذلک فی کثیر من الاحیان عندما یرتکب صاحب السیارهٔ حادثا یؤدی إلی أضرار کبیرهٔ ویُحْکَمُ علیه بدفع مبالغ کبیرهٔ فإنه یعجز عن الدفع فتضیع حقوق المتضررین. هذا و کثیر من المتسولین یَعرضونَ صکوکا من المحاکم حُکِمَ علیهم بدفع دیات نتیجهٔ لارتکاب حوادث السیارهٔ.

۴ـ بسبب فقدان التأمین ضد الغیر أو التامین المِهَنِیّ فقد الکثیر من الاسر لعائلها وفی بعض الاحیان یصیب العائل بإصابهٔ تقعده عن العمل مما یؤدی إلی تشتت الاسرهٔ أو لجوئها إلی الاستجداء لمواجههٔ المشاکل المادیهٔ.

ص:۲۸۴

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص:۲۸۵

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص:۲۸۶

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص:۲۸۷

الفصل السابع

١ـ مُتَطَلّبات الحصول عَلَى تأشيرة الحج

(١)

١ـ يُبْدَأ منحُ التأشيرات بعدَ عيد الفطر المبارك من كل عام.

٢ـ اليوم الخامس والعشرون من ذى القعده فى كل عام هو آخر يوم لمنح تأشيرات الحج.

٣ـ يجب أن يكون لدى كل حاج شيكانِ اثنانِ بالريال السعودى أو مايعادله بالدولار الامريكى.

الف) يتضمن الشيك الاول أجور خدمات المؤسسات. ب) ويتضمن الثانى أجور النقل، عَلَى النحو التالى:

الف) أجور الخدمات و قيمتها ۴۴۴ ريال بما يعادل ١١٨ دولار أمريكى.

ب) أجور النقل (المكيف) و قيمته ۴٣۵ ريال بما يعادل ١١۶ دولار أمريكى.

ج) أجور النقل (غير المكيف) قيمته ٣۴۵ ريال بما يعادل ٩٢ دولار أمريكى.

۴ـ الاشتراطات الصحيَّة:

الف) يُطلبُ مِنْ كلِّ حاج قادم من بلاد موبوئة أو جزء منها بالحمى الصفراء أن يُقَدِّمَ شهادةَ تطعيمٍ ضد هذا المرض.

هذا التطعيم مطلوب من الحجاج القادمين من المناطق الافريقية وبعض الدول فى

ص:٢٨٨

١- الإدارة العامه لشؤون الحج والاوقاف الاسلامية www.mofa.gov.sa/Detail.asp?InNewsItemID=۴۴٢

أمريكا الجنوبية، و تقوم منظمة الصحة العالمية بتحديد هذه البلاد فى تقاريرها الدورية.

ب) يُطلبُ الحجاج أن يُقَدِّمَوا شهادة التطعيم ضد الحُمَّى الشَّوْكِيَّة (التهاب السحايا): هى من الامراض المعدية الخطيرة التى تنتقل بواسطة الرذاذ المتطاير من الفم و الانف، وتُصيبُ أغشيةَ المخ و النخاع الشوكى، وتؤدِّى غالبا إلى الوفاة إن لم تُعَالَجْ، وقد تُؤَدِّى إلى إعاقاتٍ عصبيَّة فى حالة تأخُّر العلاج.

ج) لا يُعْطَى لقاحُ الحُمَّى الشَّوكية للاطفال الذين تقل أعمارهم عن ۶ أشهر، لكن يمكن إعطاؤه للمرأة الحامل بل ويُنْصَحُ بذلك.

د) يُمْنَعُ دُخُولُ المواد الغذائية مع الحاج و يُسْتَثْنَى من ذلك الكميات البسيطة التى يحتاجها الحاج القادم عن طريق البر.

د) ضرورة ترجمة الشهادات الصحيه إلى العربية أو الانجليزية و توضيح تاريخ التطعيم، وتكون مع الحجاج عند القدوم.

۲ـ متطلبات الحصول عَلَى تأشيرة العمرة

اشاره

۱ـ يبدأ موسم منح تأشيرات العمرة إعتبارا من غرة شهر صفر وحتى منتصف شهر رمضان من كل عام هجرى مع أَحَقِّية البقاء لمدة ستة أشهر.

۲ـ يقتصر التأشير بالقدوم للعمرة عَلَى وثائق السفر القانونية الصالحة لدخول المملكة العربية السعودية، والمغادرة منها للبلد القادم منها أو لاى بلد آخر وأن تكون صالحة لمدة لاتَقِلُّ عن ستة أشهر.

۳ـ التقدم للحصول عَلَى تأشيرة العمرة عبر إحدى الشركات المرخصة لها والعاملة فى هذا المجال تسهيلاً للمعتمر وتوفيرا لوقته.

۴ـ الإشتراطات الصحية:

الف) يُطلبُ مِنْ كل حاج قادم من بلاد موبوئة أو جزء منها بالحمى الصفراء أن يُقَدِّمَ شهادةَ تطعيمٍ ضد هذا المرض.

ب) يُطلبُ الحجاج أن يُقَدِّمَوا شهادة التطعيم ضد الحمى الشوكية (التهاب

ص:۲۸۹

السحايا).

د) ضرورة ترجمة الشهادات الصحية إلى اللغة العربية أو الانجليزية و توضيح تاريخ التطعيم وتكون مع الحجاج عند القدوم.

۵ـ في حال عدم وجود لهذه الشركات في دولة ما أو لعدم وجود ممثلية للمملكة فيها فيتم العمل وفق مايلي:

الف) يتم منح المتقدمين تأشيرات العمرة بدون إشتراط تعاقدهم مع الشركات العاملة في مجال العمرة وفي حال عدم وجود ممثلية يتم التقدم إلى أقرب دولة يتواجد فيها تمثيلاً للمملكة العربية السعودية.

ب) أن يحمل المعتمر شيكا مصرفيا أو ما يعادله بمبلغ ۳۰۰ دولار أمريكي.

ج) أن يتعهد المعتمر كتابيا بالتعاقد مع إحدى الشركات المُرَخَّصة لها بمجرد وصوله إلى منفذ الدخول حيث يتواجد هناك مكاتب لبعض الشركات حيث أن المعتمر لن يتمكن من إنهاء إجراءات دخوله للاراضي السعوديه دون الحصول عَلَى العقد.

التأشيرات المتاحة

لاتصدر السعوديةُ تأشيرات السياحة و لا الزيارة بل تصدر نوعين من التّأشيرات المتاحة للمسلمين يعني تأشيرة الزّائر و تأشيرة الاقامة. في كلّ الحالات، يجب أن يكون لدى الشخص الذي يدخل المملكة كفيل سّعوديّ سواء كان فردا أو شركة لضمان سلوكه عندما يكون في المملكة.

صلاحية التأشيرة لمدّة شهر هجري فقط و ليس لشهر ميلادي. إذا بقي الزّائر لشهر ميلادي، هناك احتمال وارد بأنه سيكون قد تجاوز تأشيرته بيوم أو اثنان و سيواجه الصّعوبات خاصةً عندما يغادر المملكة.

۴ــ إكمال الاستمارة لدى المغادرة

فور مغادرة الزائر من السعودية عليه أن يكمل الاستمارة التالية:

ص:۲۹۰

المملكة العربية السعودية ..... وزارة الداخلية .... المديرية العامة للجوازات ....

بطاقة مغادرة للعمرة

الناقلة...... (الطائرة أو السفينة، او السيارة) رقم الرحلة....... (رقم رحلة الطائرة...) جهة المغادرة...... اسم الكامل .... الجنسية .. .

الجنس .... رقم جواز السفر...عدد المرافقين........ذكور أناث

ص:۲۹۱

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۹۲

يادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۹۳

الفصل الثامن

۱ـ إقامة الاحتفالات والمهرجانات والذكريات

(۱)

لقد حَرَّمَ العلماء السعوديونَ منذ سنين، الاحتفالات و الذكريات و المهرجانات الشعبية لأنها باعتقادهم مشابهة للكفار وفيها ابتداع فی دين اللّه فهم لا يوافقون الاحتفال إلا فی العيدين: الاضحی والفطر. فباعتقادهم أن الاحتفال بعيد المولد (۲)عبادة لم يأذن بها اللّه، و فيه التشبه بالنصاری ونحوهم من الكفرة، و عيد الأم (۳)والعيد الوطنی (۴)فيهما التشبه بالكفار.

فبالرغم التحريم يحتفل الشبان السعوديون فی هذا اليوم بطريقة الاحتفال بالفوز فی مباريات كرة القدم. فهم يُبرزونَ هواياتِهم مثل أصحاب الزلاجات، أو الدراجات الهوائيّة، حيث يقوم بعضهم أحيانا باستعراضات متألقة و خطيرة أحيانا. هذا والحضور الامنی الواسع يكون لافتا للانتباه. بحيث يكون واجب القوات الامنية تنظيم المكان

ص:۲۹۴

۱- موقع نور الاسلام المشرف العالم الشيخ د. محمدبن عبداللّه آل الهبدان: www.islamlight.net/index.php

۲- هؤلاء الذين يُقيمون حفلات الميلاد لايدَّعون بأنهم ينجزُونهُ للدين بل هذه ذكری لهم فليس له علاقة بالدين أو التشبه بالكفار.

۳- قال اللّه تعالی: «و بالوالـدَيْنِ إحسانا» البقرة: ۸۳؛ النساء: ۳۶؛ الأنعام: ۱۵۱ «و وصَّيْنا الإنسانَ بوالدَيْهِ حُسْـنا» العنكبوت: ۸ فهو يأمرنا بتكريم الوالدين. فإن خصص يوم لتكريمهما أو إعطاء هدايا لهما ليس مخالفا للايات.

۴- يوجد هذا اليوم فی جميع الدول فلاعلاقة له بالدين بل المقصود من تعيينه هو تكريم الذين بذلوا مُهَجَهم للدفاع عن البلاد؛ رغم أنَّ الدِّينَ يكرِّمُ الشهداء أيضا.

والقضاء عَلَى المخالفات.

يقول الشيخ حمود بن عبداللّه التويجرى (ت ۱۴۱۳ ه .) (۱)«من مشابهة أعداء اللّه تعالى ما ابتلى به الأكثرون من اتخاذ أعياد زمانية ومكانية كلها مبتدعة، فأما الزمانية فكثيرة، منها يوم المولد و ليلة المعراج، وليلة النصف من شعبان (۲)، و منها ما يجعل لميلاد صالح (۳)أو مَنْ يُظَنُّ صلاحُهُ. و منها ما يُجْعَلُ لولاية بعض الملوك و يُسَمَّى عيدَ الجُلُوسِ (۴)و هو مأخوذٌ من عيدِ النَّيروز عند العجم». (۵)

و يقول مفتيُ المملكة و رَئيس القضاة والشؤون الاسلامية، الشيخ محمد بن إبراهيم آل الشيخ (ت ۱۳۸۹ ه .) عن العيد الوطنى: «إنَّ تخصيصَ يومٍ من أيام السنة بخصيصةٍ دون غيرِهِ من الايام يكونُ به ذلك اليوم عيدا.....إنَّه بدعةٌ فى نفسه و محرَّمٌ. (۶)

و يقول الشيخ بكر أبو عبداللّه أبو زيد رئيس المجمع الفقهى فى السعودية (ت ۱۴۲۹): (۷)«ان الاحتفال باليوبيل (۸)عَلَى اختلاف مدته، وعَلَى اختلاف أغراضه، هو احتفالٌ بِدَعِيٌّ فى الدين، ومنازعة فى أمرِ ربِّ العالمين، و تَشَبُّهٌ بالكافرين وتعظيمٌ لحرماتِهِم. وأنه يجب النهى عن الاحتفالات البدعية، ومنها الاحتفال بعيد مولد النبى (۹)صلى اللّه عليه وشآله‌ص وسلم، والاحتفال بليلة الاسراء والمعراج،

ص:۲۹۵

۱- الإيضاح والتبيين لما وقع فيه الأكثرون من مشابهة المشركين، ص ۵۴.

۲- هو يوم مولد الأمام الحجة بن الحسن عَجَّل اللّه تعالى فرجَه الشريف.

۳- يقصدون بذلك احتفالات الشيعة فى مولد الائمة المعصومين سلام اللّه عليهم أجمعين.

۴- يُحتفل يوم استولى المَلِك على العرش فى السعودية و لكن علمائهم لايؤيدون الاحتفلات وقد بعث جمع منهم برسالة الى الملك فذكروا فيها عدم رضاهم لهذه الاحتفالات. (راجع: موقع نور الاسلام الشيخ د. محمدبن عبداللّه آل الهبدان www.islamlight.net/index.php

۵- هذا يدل على أن هؤلاء ليس لديهم اطلاع على أعياد الإيرانيين لان النيروز ليس عيد جلوس الملوك، بل هو عيد بمناسبة مجىء الربيع و بداية السنة الجديدة.

۶- فتاوى محمد بن إبراهيم آل الشيخ، ج ۳، ص ۱۰۷.

۷- عيد اليوبيل بدعة فى الاسلام، ص ۲۵.

۸- اليوبيل: كلمة عبرية معناها قرن الكبش الذى تصنع منه الابواق التى يستعمل فى الاعياد. ثم انتقل إلى العيد المنصوص عليه لدى اليهود والنصارى عند مرور عدد من السنين على ميلاد أو افتتاح لمؤسسة أو مشروع. ثم انتقل للمسلمين فيقال عيد اليوبيل الفضى بعد مضى خمسة وعشرين عاما. والذهبى بعد مضى خمسين عاما والماسى بعد مضى خمسة و سبعين عاما.

۹- لاشك أن احتفالات مولد النبى صلى اللّه عليه وآله وسلم، و مواليد الائمة المعصومين عليهم السلام تكريم للدين ولرموزه.

والاحتفال برأس العام الهجری وغیرها من الاعیاد المبتدعـهٔ لدی بعض المسلمین، التی أدخلها المُضَـلِّلُونَ. یجب عَلَی الناهین عن هذه الاعیاد البدعیهٔ وجوبا أَوَّلیا أنْ یُعلنوا النهیَ عن الاحتفال بعید الیوبیل: الفضـی، والذهبی، والماسـی». و یضـیف قائلًا:(۱) أن فَتْح بعض الاماکن مثل بعض الادارات أو الشرکات أو المؤسسات لمرورها بمثل هذه المجموعات الانفهٔ الذکر من السنین بدعهٔ و لا تجوز إقامهُ الحفلات وتوزیع الهـدایا وغیرها بمناسـبهٔ مرور سـنین عَلَی ولادهٔ الشـخص، أو فتـح محل، أو مدرسـهٔ أو أی مشـروع ؛ فالواجبُ ترکُ ذلک والحذر منه.

وأجـاب الشـیخ ابن جبرین المفتی الکبیر فی السـعودیهٔ عن سؤال حول حکم الاحتفال بمولـد النبی صـلی اللّه علیه و آله و سـلم قائلًا: «(۲) هو بدعهٔ منکرهٔ»!

و یضیف قائلا: «(۳) ..... و معلومٌ أنَّ المُحْتَفِلین إنما یحتفلون یوما فی السنهٔ، وقد لا یوافق یوم الاثنین.

وسئل عنه أیضا: «(۴) ما حکم الاحتفال بمرور سـنهٔ عَلَی زواج رجل مِنْ امرأته، بغیر نیهٔ التشبه بالکفار أو تقلیدهم؟ الجواب: لا یجوز ذلک؛ فهو من العادات السـیئهٔ، ولا داعی إلی ذلک، ولیس مشـروعا، ولا شک أن فیه تشـبها بالکفار والمشـرکین وأهل البـدع الـذین سنوا أعیادا للموالد ونحوها.

ص:۲۹۶

۱- عید الیوبیل، ص ۵۷، ۵۸.

۲- www.ibn-jebreen.com موقع الشیخ ابن جبرین

۳- یقال: إنَّ النبی صلی اللّه علیه و آله و سلم ولد یوم الاثنین.

۴- www. ibn - jebreen. com / book.php?cat = ۶ & book = ۷۶ & toc = ۹۸۹۳ & page = ۸۸۵۳&subid =۳۵۳۹۲

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۹۷

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۹۸

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۲۹۹

الفصل التاسع

۱ـ الاتصال الهاتفی

یُمکنکُم الاتصالُ الهاتفی فی السعودیهٔ بِعدَّهِٔ طُرُقٍ، منها:

۱ـ الرُّجُوعُ إلَی مکاتبِ الاتِّصالاتِ:

أسعار المکالمات الهاتفیهٔ فی مکاتبِ الاتِّصالاتِ غالیهٔ جدا فی السعودیهٔ؛ رغم أنه جاء فی بیان شرکهٔ الاتصالات السعودیهٔ(۱) بأنها خَفَّضَتْ أسعارَ المکالمات الهاتفیَّهٔ والبطاقهٔ الهاتف المحمول والمعروفهٔ باسم «سوا» بنسبهٔ ۵۰٪ و أسعار الرسائل الدولیهٔ بنسبهٔ ۲۵٪ و لکنها لاتزال غالیهٔ جدا.

۲ـ إستخدامُ الهاتِف الجَوّال (النَّقّال، الخِلِیوِیّ، المَحْمُول) الشخصی.

الاتصال الهاتفی عن طریق الجوال الشخصی من السعودیهٔ إلی إیران: لدقیقهٔ واحدهٔ ۷ ریالات، یعادل حوالی ۱۷۵۰ تومانا ایرانیّا. و لکن الاتصال الهاتفی من إیران إلی السعودیهٔ أرخص بکثیر، حیث لایزید سعره من ریال واحد.

۳ـ شِراءُ بِطاقَهِٔ الهَواتِفِ الجَوّالَهِٔ.

تُباعُ بِطاقَهُٔ الهَواتِفِ الجَوّالَهِٔ لشرکات: «سوا» و «موبایلی» «زین» و غیرها فی الاسواق.

۴ـ شِراءُ بطاقهِٔ التلیفون:

تُباع بطاقهٔ التلیفون فی کثیر من المحلات التجاریهٔ حیث یمکنکم شِراء بِطَاقَهِٔ التّلیفون

ص:۳۰۰

۱- www.alqabas.com.kw/Article.aspx?id=۵۶۳۰۸۱

للاتّصالَ بِإيران عَنْ طَرِيقِ كُشْكِ الهَواتِفِ فی الشَّوارِعِ.

۲ـ منع استخدام الهاتف الجوال فی الکعبهٔ

قررت وزارهٔ الحج السعودی حظر التصویر عَلَی المعتمرین داخل الحرمین الشریفین وفی ساحاتهما.

و بَرَّرَتِ الوزارهُٔ هـذا القرارَ بأنَّه یأتی استشعارا لقدسیهِٔ الحرمَینِ الشـریفینِ، وسـعیا لتهیئهِٔ المناخِ التعبُّدی لقاصـدی المسـجدِ الحرامِ وا لمسـجدِ النبوی الشـریفِ. فضـلًا عن ذلک یُسَبِّبُ إزعاجا للمعتمرین. و سَتُسهمُ الجهات الامنیهٔ وشرطهٔ الحرم فی تطبیق القرار، ودَعَتِ الوزارهُٔ شرکاتِ العمرهِٔ المُرَخَّصَ لها إلی ضرورهٔ تنبیه زوار الحرمین الشریفین إلی منع التصویر.

و تُمنَعُ النساءُ بالفعل مِنَ الـدخول بالجوال المُزَوَّد بالکامیرا للحرم النبوی بالمدینهٔ المنورهٔ، فیما یتمُّ السـماحُ لهن بحملهِ بالحرم المکی؛ "لانَّ المسجد الحرام مختلط فیه النساء بالرجال، أما المسجد النبوی فَقِسمُ النساء منعزل."

هـذا و یحرص الکـثیر من الحجـاج والمعتمرین عَلَی التقـاط صور لهم بجوار البیت الحرام للـذکری؛ بغرض إطلاـع أبنـائهم علیهـا، أو تعریفهم بالمناسـک. ویری البعض أن زیـارهٔ الامـاکن المقدسـهٔ فرصـهٔ نادرهٔ لالتقاط الصور التذکاریـهٔ؛ لانه لیس أروع من صورهٔ فی ملابس الاحرام أمام الکعبهٔ، أو فی المسعی.

علاوهٔ علی ذلک، تَحَوَّلَ الهاتفُ الجوالُ إلی وسیلهٔ مناسبهٔ للبحث عن المفقودین داخل الحرم أو فی عرفات، أو لجمعِ الشَّمل بین أُسَر وعائلاتٍ اتفقتْ عَلَی اللِّقاء عند مکان خاص کقُرْب أحد أبواب الحرم.

ص:۳۰۱

۳ـ نِظَام مكافحة جرائم الانترنت والهاتف الجوال

(۱)

أبرز مواد النِظَام الذى أقره مجلس الوزراء فى السعودية:

المَادَّة الثانية: يَهْدِفُ هذا النِظَام إلى الحدِّ مِنْ وقوع جرائم المعلوماتية. و تحديد هذه الجرائم والعقوبات المقررة لكل منها وبما يؤدى إلى ما يأتى:

۱ـ المساعدة عَلَى تحقيق الامن المعلوماتى.

۲ـ حفظ الحقوق المترتبة عَلَى الاستخدام المشروع للحاسبات الالية أو الشبكات المعلوماتية.

۳ـ حماية المصلحة العامة والاخلاق والاداب العامة.

۴ـ حماية الاقتصاد الوطنى.

المَادَّة الثالثة: يُعَاقَبُ بِالسِّجْنِ مدة لا تَزِيدُ عَلَى سنة وبِغَرامَةٍ لا تَزِيدُ عَلَى ۵۰۰ ألف ريال أو بإحدى هاتَيْنِ العُقُوبَتَيْن، كل شخص يرتكب أيا من الجرائم المعلوماتية الاتية:

۱ـ التنصت(۲) عَلَى ما هو مُرْسَلٌ عن طريق الشبكة المعلوماتية أو أحد أجهزة الحاسب الالى (دون مسوِّغٍ نظامى صحيح) أو التقاطه أو اعتراضه.

۲ـ الدخول غير المشروع لتهديد شخص أو ابتزازه، لحمله عَلَى القيام بفعل أو الامتناع عنه، ولو كان القيام بهذا الفعل أو الامتناع عنه مشروعا.

۳ـ الدخول غير المشروع إلى موقع إلكترونى، أو الدخول إلى موقع إلكترونى لتغيير تصاميم هذا الموقع أو إتلافه أو تعديله.

۴ـ المساس بالحياة الخاصة عن طريق إساءة استخدام الهواتف النقالة المزودة بالكاميرا، أو ما فى حكمها.

۵ـ التشهير بالاخرين أو إلحاق الضرر بهم، عبر وسائل تقنيات المعلومات المختلفة.

المَادَّة الرابعة: يُعَاقَبُ بِالسِّجْنِ مدة لا تَزِيدُ عَلَى ۳ سنوات و بِغَرامَةٍ لا تَزِيدُ عَلَى

ص:۳۰۲

۱– صحيفة الوطن: الجمعة ۱۸ ربيع‌الاول ۱۴۲۸ ه . الموافق ۶ أبريل ۲۰۰۷ م العدد (۲۳۸۰) السنة السابعة www.alwatan.com.sa/news/newsdetail.asp?issueno=۰۸۳۲&id=۴۷۲

۲– من مادة نَصَتَ: استمع خفية و من دون إذن.

مليونى ريال، أو بإحدى هاتَيْنِ العُقُوبَتَيْنِ. كل شخص يرتكب أيا من الجرائم المعلوماتيهٔ الاتيهٔ:

۱ـ الاستيلاء لنفسه أو لغيره عَلَى مال منقول أو عَلَى سند، أو توقيع هذا السند، و ذلك عن طريق الاحتيال، أو اتخاذ اسم كاذب أو انتحال صفهٔ غير صحيحه.

۲ـ الوصول (دون مسوغ نِظَامى صحيح) إلى بيانات بنكيهٔ أو ائتمانيهٔ أو بيانات متعلقهٔ بملكيهٔ أوراق ماليهٔ للحصول عَلَى بيانات أو معلومات أو أموال أو ما تتيحه من خدمات.

المَادَّهٔ الخَامِسَهٔ: يُعَاقَبُ بِالسِجْنِ مدهٔ لا تَزِيدُ عَلَى ۴سنوات وبِغَرامَهٍٔ لا تَزِيدُ عَلَى ۳ ملايين ريال، أو بإحدى هاتَيْنِ العُقُوبَتَيْنِ. كل شخص يرتكب أيا من الجرائم المعلوماتيهٔ الاتيهٔ:

۱ـ الدخول غير المشروع لالغاء بيانات خاصهٔ أو حذفها أو تدميرها أو تسريبها أو إتلافها أو تغييرها أو إعادهٔ نشرها.

۲ـ إيقاف الشبكهٔ المعلوماتيهٔ عن العمل أو تعطيلها أو تدمير أو مسح البرامج أو البيانات الموجودهٔ أو المستخدمهٔ فيها أو حذفها أو تسريبها أو تعديلها.

۳ـ إعاقهٔ الوصول إلى الخدمهٔ أو تشويشها أو تعطيلها بأى وسيله كانت.

المَادَّهٔ السادسهٔ: يُعَاقَبُ بِالسِّجْنِ مدهٔ لا تَزِيدُ عَلَى ۵ سنوات وبِغَرامَهٍٔ لا تَزِيدُ عَلَى ۳ ملايين ريال، أو بإحدى هاتَيْنِ العُقُوبَتَيْنِ كل شخص يرتكب أيا من الجرائم المعلوماتيهٔ الاتيهٔ:

۱ـ إنتاج ما مِنْ شأنِهِ المساس بالنِظَام العام أو القيم الدينيهٔ أو الاداب العامهٔ أو حرمهٔ الحياهٔ الخاصهٔ أو إعداده أو إرساله أو تخزينه عن طريق الشبكهٔ المعلوماتيهٔ أو أحد أجهزهٔ الحاسب الالى.

۲ـ إنشاء موقع عَلَى الشبكهٔ المعلوماتيهٔ أو أحد أجهزهٔ الحاسب الالى أو نشره للاتجار فى الجنس البشرى أو تسهيل التعامل به.

۳ـ إنشاء المواد أو البيانات المتعلقهٔ بالشبكات الاباحيهٔ أو أنشطهٔ المَيْسِر المُخِلَّهٔ بالاداب العامهٔ أو نشرها أو ترويجها.

ص:۳۰۳

۴ـ إنشاء موقع عَلَى الشبكة المعلوماتية أو أحد أجهزة الحاسب الالى أو نشره، للاتجار بالمخدرات أو المُؤثِّرات العقلية أو ترويجها أو طرق تعاطيها أو تسهيل التعامل بها.

المَادَّة السابعة: يُعَاقَبُ بِالسِّجْنِ مدة لا تَزِيدُ عَلَى ۱۰ سنوات وبِغَرامَةٍ لا تَزِيدُ عَلَى ۵ ملايين ريال، أو بإحدى هاتَيْنِ العُقُوبَتَيْنِ كل شخص يرتكب أيا من الجرائم المعلوماتية الاتية:

۱ـ إنشاء موقع لمنظمات إرهابية عَلَى الشبكة المعلوماتية أو أحد أجهزة الحاسب الالى أو نشره لتسهيل الاتصال بقيادات تلك المنظمات أو أى من أعضائها أو ترويج أفكارها أو تمويلها، أو نشر كيفية تصنيع الاجهزة الحارقة أو المتفجرات أو أى أداة تستخدم فى الاعمال الارهابية.

۲ـ الدخول غير المشروع إلى موقع إلكترونى أو نِظَام معلوماتى مباشرة أو عن طريق الشبكة المعلوماتية أو أحد أجهزة الحاسب الالى للحصول عَلَى بيانات تَمُسُّ الامن الداخلى أو الخارجى للدولة أو اقتصادها الوطنى.

المَادَّة الرابعة عشرة: تتولى هيئة الاتصالات وتقنية المعلومات وفقا لاختصاصها تقديم الدعم والمساندة الفنية للجهات الامنية المختصة خلال مراحل ضبط هذه الجرائم والتحقيق فيها أثناء المحاكمة.

المَادَّة الخَامِسَة عشرة: تتولى هيئة التحقيق والادعاء العام التحقيق والادعاء فى الجرائم الواردة فى هذا النِظَام.

المَادَّة السادسة عشرة: يُنشر هذا النِظَام فى الجريدة الرسمية ويُعمَل به بعد (۱۲۰) يوما من تاريخ نشره.

ص:۳۰۴

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص:۳۰۵

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص:۳۰۶

يادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۳۰۷

الفصل العاشر

۱ـ مصطلحاتٌ قانونيةٌ خاصة

اشاره

أخذت المملكة العربية السعودية بمصطلح النِظَام كرديف لمصطلح القانون. والنِظَام، كلمة مُستخدمة في علم القانون يحدد فيها نوع واحد من أنواع القانون؛ مثاله: نِظَام المرور أو نِظَام الاجراءات الجزائية.

والنِظَام ـ كالقانون ـ قد يكون دُستورا، أو لائحة، أو لوحة إرشادية مرتبط مخالفتها بعقوبة، أو حتى تعليمات أو إجراءات محددة.

بعض المصطلحات القانونية

۱ـ الامر الملكي: وثيقة رسمية مكتوبة بتوقيع الملك تُعّبر عن إرادة الملك المُباشرة والمُنفردة. هذا الامر هام جدا لانه نابع عن إرادة الملك.

الإسناد القانوني للأمر الملكي: هو سلطة أو رغبة الملك وفقا لما يراه من مصلحة، باعتباره وليا للامر، ولا يوجد وقت ُمحدد تصدر فيها الاوامر الملكية (الامر الملكي وبكل هذه الخصائص يُعد أقوى أداة تنظيمية في السعودية).

۲ـ المَرْسُوم الملكي: وثيقة رسمية، ُتعبر عن إرادة الملك، بالموافقة عَلَى موضوع سبق أن عُرض عَلَى مجلسي الوزراء والشورى، واتخذ كلٌ منهما قرارا عَلَى حيال ذلك الموضوع يكون التعبير هنا بالموافقة عَلَى موضوعٍ ما بعد عرضه عَلَى كلٍ من مجلس الوزراء والشورى، ويستلزم الامر موافقة الملك، ليصبح نافذا ورسميا. إن الاسناد القانوني

ص:۳۰۸

هنا، هو سلطة / رغبة الملك بأمرٍ معروض علیه من قبل جهتین تبقی موافقته لیدخل حیز التطبیق رسمیا. معظم المراسیم الملکیة تکون بالموافقة عَلَی «مشروع نِظَام أو قانون» أو الموافقة عَلَی اتفاقیات دولیة.

۳ـ الأمر السامی: وثیقة رسمیة تُعبر عن إرادة رئیس مجلس الوزراء سواء کان الملک أو نائبه الاول (حال رئاسته للمجلس) أو النائب الثانی.

۴ـ قرار مجلس الوزراء: وثیقة رسمیة ذو صیغة محددة تُعبر عن إرادة مجلس الوزراء. إن قرارات مجلس الوزراء، من أهم هذه الانظمة (لیس من ناحیة القوة وحسب) بل لاعتبارها أکثر الانظمة والقوانین صدورا ومساسها بالشؤون الیومیة وهی تعبیر عن إرادة مجلس الوزراء (جمیع الوزراء الاعضاء) کما أنها قرارات تشریعیة تنظیمیة وتنفیذیة. وتصدر هذه القرارات بعد اجتماع المجلس کل یوم إثنین، وتنشر فی الجریدة الرسمیة وتعلن فی الاخبار.

۵ـ قرارات المجالس العلیا: عبارة عن وثائق رسمیة، تعبر عن إرادة المجلس وفی مجال إختصاصه. فی المملکة العدید من المجالس العلیا، وهی مجالس متخصصة فی مجالات معینة، محّددة صلاحیاتها واختصاصاتها وفقا لنِظَامها. مثال ذلک: مجلس القضاء الاعَلَی، ومثال قرارته: إعلان الرؤیة الشرعیة لهلال رمضان.

۲ـ النظام القضائی

(المَادَّة ۵۲) یتم تعیین القضاة و إنهاء خدمتهم بأمر ملکی بناء عَلَی اقتراح من المجلس الاعلی للقضاء.

و یتولی مجلس القضاء الاعلی مسؤولیة تفسیر الشریعة ومراجعة جمیع الاحکام الصادرة عن المحاکم کفرض عقوبة الاعدام وبَتْرِ الاطراف والرجم.(۱)

ومن أعضاء المجلس الذین یعینهم الملک، وکیل وزارة العدل فی حال غیاب أعضاء

ص:۳۰۹

۱- المادة السادسة من القانون الأساسی للقضاء؛ راجع: دراسة الدکتورة آمال الفزایری فی مؤتمر العدالة العربی الاول الذی عُقد فی بیروت، ۱۹۹۹ م.

مجلس القضاء الاعلی عن أحد الاجتماعات، یعود إلی وزیر العدل، اختیارُ بدائل لهم.(۱)

سلطات الاعتقال الرئیسیة هی: ۱ـ شرطة الامن العام. ۲ـ المباحث العامة. ۳ـ الشرطة الدینیة المعروفة باسم «المطوِّعین» أو هیئة الامر بِالمَعْرُوفِ والنهی عن المنکر. والسلطتانِ الاولیانِ مسؤولتانِ أمام وزیر الداخلیة.

أما المطوِّعون المکلفون بضمان التقیُّد الصارم بقواعد السلوک القائمة، فهم، نظریا، هیئةٌ شبه مستقلة، ولکنها فی الممارسة العملیة تعمل بشکل وثیق مع الشرطة وأمراء المناطق. ویُطلب منها تسلیم المشبوهین إلی شرطة الامن العام بعد استجوابهم.

یتم تنفیذ الاعدام عادة بقطع الرأس بالسیف علنا فی أیام الجمعة، وإن کان تنفیذ أحکام الاعدام فی الزنا قد تتم بالرجم.

۳ـ بعض نِظَام مکافحة الغش التجاری

اشاره

(۲)

صُدرَ هذا النِظَام بالمَرْسُوم الملکی رقم م/۱۱ و تاریخ ۲۹/۵/۱۴۰۴ ه . بناءً عَلَی قرار مجلس الوزراء رقم ۱۰۷ و تاریخ ۱۲/۵/۱۴۰۴ ه .

المخالفات

المَادَّة الثانیة: یُعَدُّ مخالفا لاحکام هذا النِظَام کل من:

۱ـ خَدَعَ أو شَرَعَ فی الخداع بأی طریقة من الطرق فی أحد الامور التالیة:

أ) ذاتیة المنتج، أو طبیعته، أو جنسه، أو نوعه، أو عناصره، أو صفاته الجوهریة.

ب) مصدر المنتج.

ج) قدر المنتج، سواء فی الوزن، أو الکیل، أو المقاس، أو العدد، أو الطاقة، أو العیار.

۲ـ غشَّ أو شَرَعَ فی غشِّ المُنْتَج.

ص:۳۱۰

۱– المَادَّة التاسعة من القانون الاساسی للقضاء.

۲ – www.aljazirah.com/۳۶۹۶۹/ln۱۵d.htm جریدة الجزیرة، العدد ۱۲۱۴۲، الاثنین ۲۴، ذو القعدة ۱۴۲۶ ه . ۲۶ دیسمبر ۲۰۰۵ م.

۳ـ باعَ منتجا مغشوشا أو فاسدا، أو عرضه.

۴ـ حازَ منتجا مغشوشا أو فاسدا.

۵ـ صَنَعَ منتجات مخالفهٔ للمواصفات القیاسیهٔ المعتمدهٔ، أو أنتجها أو حازها، أو باعها، أو عرضها.

۶ـ استعمل آنیهٔ، أو أوعیهٔ، أو أغلفهٔ، أو عبوات، أو ملصقات، مخالفهٔ للمواصفات القیاسیهٔ المعتمدهٔ.

۷ـ عَبَّأَ منتجا، أو حَزمه، أو ربطه، أو وَزَّعَهُ، أو خَزَّنَهُ، أو نقله، بالمخالفهٔ للمواصفات القیاسیهٔ المعتمدهٔ.

۸ـ اِسْتَوْرَدَ عَبَواتٍ، أو أَغْلِفَهْ، أو مطبوعات تستعمل فی الغش، أو صنعها، أو طبعها، أو حازها، أو باعها، أو عرضها.

۹ـ اِسْتَوْرَدَ منتجا مغشوشا أو فاسدا.

المَادَّهٔ الرابعهٔ عشرهٔ: یُعَاقَبُ بِغَرامَهٍٔ لا تَزِیدُ عَلَی خمسمائهٔ ألف ریال، أو السجن مدهٔ لا تَزِیدُ عَلَی سنتین، أو بهما معا، کل من ارتکب إحدی المخالفات المنصوص علیها فی المَادَّهٔ (الثانیهٔ).

المَادَّهٔ الخَامِسَهٔ عشرهٔ: یُعَاقَبُ بِغَرامَهٍٔ لا تَزِیدُ عَلَی (۱,۰۰۰,۰۰۰) ملیون ریال، أو بِالسِّجْنِ مدهٔ لا تَزِیدُ عَلَی ثلاث سنوات، إذا اقترن فعل الخداع أو الشروع فیه باستعمال موازین أو مقاییس أو مکاییل، أو کان المنتج المغشوش أو الفاسد أو المواد المستعملهٔ فی غشه مضرا بصحهٔ الانسان أو الحیوان.

المَادَّهٔ السابعهٔ عشرهٔ: یجوز الحکم بإغلاق المَحَلّ المخالف مدهٔ لا تَتَجاوَزُ سنهٔ فی المخالفات المنصوص علیها فی المَادَّهٔ (الثانیهٔ).

المَادَّهٔ الثامنهٔ عشرهٔ: یترتب فی جمیع الاحوال عَلَی ثبوت غش المنتج أو فساده الحکم بإتلافه ومصادرهٔ الادوات التی استُعمِلتْ فی الغش أو الخداع.

المَادَّهٔ التاسعهٔ عشرهٔ: یلتزم المخالف بِسَحبِ المنتج المغشوش أو الفاسد وإعادهٔ قیمته إلی المشتری.

ص:۳۱۱

المَـادَّهٔ الحاديـهٔ والعشـرون: إذا عـادَ المخـالف إلى ارتكاب أى من المخالفات الواردهٔ فى هـذا النِظَام خلال خمس سـنوات من تاريخ صـدور الحكم نهائيـا، يُعَاقَبُ بعقوبـهٔ لا تَزِيـدُ عَلَى ضـعف الحـد الاعلى للعقوبـهٔ المقررهٔ للمخالفـهٔ، فإن عاد مرهٔ أخرى فبالاضافـهٔ إلى العقوبات المقررهٔ، يُحرم من مزاولهٔ النشاط التجارى مدهٔ لا تَزِيدُ عَلَى خمس سنوات.
المَادَّهٔ السابعهٔ والعشرون: يُنْشَرُ هذا النِظَام فى الجريدهٔ الرسميهٔ، و يُعْمَلُ به بعد تسعين يوما من تاريخ نشره.

۴ـ نِظَام مكافحهٔ التزوير

(۱) صُدر بقرار مجلس الوزراء رقم ۶۵۳، و تاريخ ۲۵/۱۲/۱۳۸۰ ه ؛ و المَرْسُوم الملكى رقم ۱۱۴، و تاريخ ۲۶/۱۱/۱۳۸۰ ه .
المَـادَّهٔ الأولى: مَنْ قَلَّدَ بقصـد التزوير الاختام والتواقيع الملكيـهٔ الكريمـهٔ، أو أختام المملكـهٔ العربيـهٔ السـعوديهٔ أو توقيع أو خاتم رئيس مجلس الوزراء، وكذلك من اسـتعمل أو سَـهَّلَ استعمال تلك الاختام والتواقيع مع علمه بأنها مزورهٌ عُوقِبَ بِالسِّجْنِ من خمس سنوات إلى عشر سنوات وبِغَرامَهٍ ماليهٔ من خمسهٔ آلاف إلى خمسهٔ عشر ألف ريال.
الماده الثانيهٔ: مَنْ زَوَّرَ أو قَلَّدَ خاتما أو ميسما أو علامهً عائدهً لاحدى الدوائر العامهٔ فى المملكهٔ العربيهٔ السعوديهٔ أو للممثليات السعوديهٔ فى البلاد الاجنبيهٔ، عوقب بِالسِّجْنِ من ثلاث إلى خمس سنوات وبِغَرامَهٍ من ثلاثهٔ آلاف إلى عشرهٔ آلاف ريال.

۵ـ نِظَام الاسلحهٔ و الذخائر

(۲) وافق مجلس الشورى بالاغلبيهٔ عَلَى نِظَام (قانون) جديد للاسلحهٔ والذخائر:
المَادَّهٔ الرابعهٔ والثلاثون:
يُعَاقَبُ بِالسِجْنِ مدهٔ لا تَتَجاوَزُ ثلاثين سنهٔ وبِغَرامَهٍ لا تَتَجاوَزُ ثلاثمائهٔ ألف ريال كل
ص:۳۱۲

۱- جريدهٔ أم القرى، الرسميهٔ للمملكهٔ العربيهٔ السعوديهٔ، العدد ۱۸۷۴ فى ۱۰/۱/۱۳۸۱ ه .
۲- جريدهٔ الجزيرهٔ العدد ۱۱۸۸۳ بتاريخ الأثنين ۲، ربيع الاول ۱۴۲۶ ه .

من يثبت قيامه بأى مما يأتى:

أـ تهريب أسلحة حربية أو فردية أو قطع منها أو ذخائرها إلى داخل المملكة بقصد الاخلال بالامن الداخلى.

ب ـ استعمال الاسلحة الحربية أو الفردية أو ذخائرها أو قِطَع منها، أو صُنْعها أو تجميعها أو بيعها أو شرائها أو حيازتها، للقصد الوارد فى الفقرة (أ) من هذه المَادَّة.

المَادَّة السادسة والثلاثون

يُعَاقَبُ بِالسِّجْنِ مدة لا تَتَجاوَزُ خمس عشرة سنة وبغَرامَةٍ لا تَتَجاوَزُ مائة وخمسين ألف ريال، أو بإحدى هاتَيْنِ العُقُوبَتَيْنِ كل من ثَبَتَ حَمْله سلاحا حربيا أو ذخيرته أو باعَهُ أو اشتراهُ.

المَادَّة الثامنة والثلاثون

يُعَاقَبُ بِالسِّجْنِ مدة لا تَتَجاوَزُ خمس سنوات وبِغَرامَةٍ لا تَتَجاوَزُ ثلاثين ألف ريال، أو بإحدى هاتَيْنِ العُقُوبَتَيْنِ كل من ثبت قيامه بأى مما يأتى:

أـ تهريبُ أسلحة صيد أو قِطَع منها أو ذخائرها إلى المملكة بقصد الاتجار.

ب ـ تهريب أسلحة نارية فردية أو قطع منها أو ذخيرتها إلى المملكة بقصد الاستعمال الشخصى.

المَادَّة الخمسون:

إضافة إلى العقوبات المنصوص عليها، يُصادَرُ بحكم قضائى جميع ما يضبط من أسلحة وذخائر ومعدات متعلقة بها.

۶ـ نِظَام السجن والتوقيف

(۱) مادة ۴: لوزير الداخلية فى الجرائم التى تَمُسُّ الامن الوطنى أن يأمر بتنفيذ السجن والتوقيف. وله كذلك أن يأمر بتنفيذ سجن الاجانب وتوقيفهم فى أماكن خاصة.

ص:۳۱۳

۱- جريدة أم القرى العدد ۲۷۲۹، بتاريخ ۱۱/۷/۱۳۹۸ ه .

مادهٔ ۸: یجب أن یفتش کـل مسـجون أو موقوف قبـل دخوله السـجن أو دار التوقیف وأن یؤخـذ مـا معه من نقود أو أشـیاء ذات قیمهٔ وتودع فی خزانهٔ السجن أو دار التوقیف لتسلیمها إلیه عند الافراج عنه.

مادهٔ ۲۰: الجزاءات التی یجوز توقیعها عَلَی المسجون أو الموقوف فی حالهٔ إخلاله بالنِظَام داخل السجن أو دار التوقیف هی:

۱) الحبس الانفرادی لمدهٔ لا تَزِیدُ عَلَی خمسهٔ عشر یوما.

۲) الحرمان من کل أو بعض امتیازات الزیارهٔ والتراسل وغیرها من الامتیازات.

۳) الجلد بما لا یزید عَلَی عشر جلدات.

و فی حالهٔ تکرار المسجون أو الموقوف ارتکاب المخالفات:

الف) یجوز فی هذه الحالهٔ بالاضافهٔ إلی جلد المسجون أو الموقوف مضاعفهٔ مدهٔ الحبس الانفرادی.

ب) یجوز لمـدیر السـجن أن یـأمر بتکبیل المسـجون أو الموقوف بحدیـد الایـدی إذا وقع منه هیاج أو تعـدٍ، ولا یجوز أن تجاوز مـدهٔ التکبیل اثنین وسبعین ساعهٔ.

مادهٔ ۲۷: یجوز استعمال الاسلحهٔ الناریهٔ ضد المسجونین أو الموقوفین فی الاحوال الاتیهٔ:

۱) صد هجوم أو مقاومهٔ مصحوبهٔ باستعمال القوهٔ إذا لم یکن فی مقدورهم صدها بوسائل أخری.

۲) منع الفرار إذا لم یمکن منعه بوسائل أخری.

و یجوز إطلاق النار أولاً فی الفضاء، فإذا لم یجـد ذلک جاز للاشـخاص المکلفین بالحراسهٔ إطلاق النار فی اتجاه ساقی المسـجون أو الموقوف أو یدیه بما یوقف هجومه أو مقاومته أو محاولته الفرار.

۳) هَرَّبَ مسجونا أو موقوفا أو حاول أن یُهَرِّبَهُ.

ص:۳۱۴

۷ـ نِظَام مكافحهٔ المخدرات

نِظَام مكافحهٔ الاتجار بالمواد المخدرهٔ بموجب الامر السامی الكريم رقم /۴ب/۹۶۶ و تاريخ ۱۰/۷/۱۴۰۷

المَادَّهٔ السابعهٔ والثلاثون:

أولاً: مع مراعاهٔ ما ورد فی البند (ثانيا) من هذه المَادَّهٔ يُعَاقَبُ بالقتل تعزيرا من ثبت شرعا بحقه شیء من الافعال الاتيهٔ:

۱ـ تهريب مواد مخدرهٔ أو مُؤثِّرات عقليهٔ.

۲ـ تلقِّی مواد مخدرهٔ أو مُؤثِّرات عقليهٔ من مهرب.

۳ـ جلب أو استيراد أو تصدير أو صنع أو إنتاج أو تحويل أو استخراج أو زراعهٔ أو تلقی مواد مخدرهٔ أو مُؤثِّرات عقليهٔ بقصد الترويج.

۴ـ المشاركهٔ بالاتفاق فی ارتكاب أی من الافعال المنصوص عليها فی الفقرات السابقهٔ.

۵ـ ترويج مواد مخدرهٔ أو مُؤثِّرات عقليهٔ للمرهٔ الثانيهٔ بالبيع أو الاهداء أو التوزيع أو التسليم أو التسلم أو النقل بشرط صدور حكم سابق مثبت لادانته بالترويج فی المرهٔ الاولی.

ثانيا: يجوز للمحكمهٔ لاسباب تقدرها النزول عن عقوبهٔ القتل إلی عقوبهٔ السجن التی لا تَقِلُّ عن خمس عشرهٔ سنهٔ وبالجلد الذی لا يزيد عَلَی خمسين جلدهٔ فی كل دفعهٔ وبالغرامهٔ التی لا تَقِلُّ عن مائهٔ ألف ريال.

ثالثا: إذا كان الجانی ممن تنطبق عليه الحالات الاتيهٔ، ولم يحكم عليه بعقوبهٔ القتل المنصوص عليها فی البند (أولا) من هذه المَادَّهٔ، فيُعَاقَبُ بِالسِّجْنِ لمدهٔ لا تَقِلُّ خمس و عشرين سنهٔ وبالجلد بما لا يزيد عَلَی ۵۰ جلدهٔ فی كل دفعهٔ، وبِغَرامَهٍٔ لا تَقِلُّ عن ۱۵۰ ألف ريال.

و هذه الحالات هی:

۱ـ إذا عاد الجانی إلی ارتكاب إحدی هذه الجرائم بعد الحكم عليه لارتكابه إحداها،

ص:۳۱۵

وكانت العقوبة استنادا إلى نص هذه المَادَّة.

۲ـ إذا كان الجانى موظفا عاما أو مستخدما أو من المكلفين بتنفيذ أحكام هذا النِظَام، أو من المنوط بهم مكافحة المواد المخدرة، أو المُؤثِّرات العقلية أو الرقابة عَلَى تداولها أو حيازتها.

۳ـ إذا كان الجانى شريكا فى عصابة منظمة وكان من أغراضها تهريب المخدرات أو المُؤثِّرات العقلية إلى المملكة أو الاتجار فيها أو تقديمها للتعاطى، أو إذا تلازمت جريمته مع جريمة دولية كتهريب الاسلحة أو تزييف العملة أو الارهاب.

۴ـ إذا كان الجانى مسلحا واسْتخدمَ سلاحه أثناء تنفيذ جريمته.

المَادَّة الثامنة والثلاثون:

۱ـ يُعَاقَبُ بِالسِّجْنِ مدة لا تَقِلُّ عن خمس سنوات ولا تَزِيدُ عَلَى خمس عشرة سنة، وبالجلد بما لا يزيد عَلَى خمسين جلدة فى كل مرة، وبِغَرَامَةٍ من ۱۰۰۰ ريال إلى ۵۰ ألف ريال، كُلّ مَنْ حازَ مادةً مخدرةً أو بذورا أو نباتا من النباتات التى تنتج مواد مخدرة أو مُؤثِّرات عقلية أو باع شيئا من ذلك أو اشتراه أو مَوَّلَهُ أو مَوَّنَ به.

المَادَّة السابعة والاربعون: إبعاد مدمن المخدرات أو المُؤثِّرات العقلية الذى قَدَّمَ بتأشيرة حج أو عمرة وبحوزته مواد مخدرة أو مُؤثِّرات عقلية لا تفيضُ عن حاجته واستعماله الشخصى.

المَادَّة الثانية والخمسون:

۱ـ تُصادر المواد المخدرة(۱) أو المُؤثِّرات العقلية المضبوطة.

۲ـ تُتلف المواد المخدرة أو المُؤثِّرات العقلية التى تُصادر.

المَادَّة الثالثة والخمسون: تصادر بحكم قضائى الاشياء الاتية:

۱ـ الالات، والادوات، و وسائط النقل المضبوطة التى استخدمت فى ارتكاب الجريمة.

ص:۳۱۶

۱- منها الافيون و يُستخرَج من العصارة اللبنية لنبات الخشخاش؛ و يحتوى على أكثر من ۳۵ مركب كيميائى أهمها المورفين والكودايين.

۲ـ الاموال والاشیاء المُحَصَّلهٔ بطریق مباشر أو غیر مباشر من ارتکاب الجریمهٔ.

۳ـ المتحصلات الناتجهٔ عن أفعال جرمیهٔ یُعَاقَبُ علیها هذا النِظَام ولو حولت إلی أموال من نوع آخر.

المَادَّهٔ الثالثهٔ والسبعون: یلغی هذا النِظَام نِظَام منع الاتجار بالمواد المخدرهٔ أو المُؤثِّرات العقلیهٔ الصادر بالامر السامی ذی الرقم ۳۳۱۸ و التاریخ ۹/۴/۱۳۵۳ ه .

المَادَّهٔ الرابعهٔ والسبعون: ینشر هذا النِظَام فی الجریدهٔ الرسمیهٔ، ویعمل به بعد تسعین یوما من تاریخ نشره.

۸ـ أخبار المخدرات

اشاره

لقد أُعْدِمَ ۴۴ شخصا بتهمهٔ تهریب، ترویج وحیازهٔ المخدرات منذ بدایهٔ العام ۲۰۰۸ م لغایهٔ الشهر التاسع.

تُطَبِّقُ السعودیهُٔ عقوبهَٔ الاعدام فی حقِّ أشخاصٍ تثبتُ إدانتهم فی تهریب، ترویج و حیازهٔ المخدرات.

و أُعدِمَ ۱۵۳ شخصا عَلَی الاقل فی عام ۲۰۰۷ م و ۳۷ شخصا فی عام ۲۰۰۶ م بینما أُعدِمَ ۸۳ فی عام ۲۰۰۵ م و ۳۵ فی عام ۲۰۰۴ م فیما اعدم ۱۱۳ شخصا فی عام ۲۰۰۰ م.

نماذج من أخبار المخدرات

۱ـ أَعْلَنَتْ وزارهُٔ الداخلیهِٔ السعودیهٔ فی ۲۴ نوفمبر ۲۰۰۷ فی بیانٍ بَثَّتْهُ وکالهُٔ الانباء السعودیهٔ أنه تم تنفیذ حکم الاعدام فی باکستانی «بتهریب کمیهٔ من الهیروین والافیون المُخَدّرَیْنِ داخلَ أحشائِهِ إلی المملکهِٔ».

۲ـ أُعْدِمَ سُوریَّانِ الجمعهٔ، ۱۸ نیسان ۲۰۰۸ م بِضَرْبِ عُنُقَیْهِمَا فی شمال غرب السعودیهٔ بعد أن تَمَتْ إدانتُهما بتهمهِٔ استقبال الحبوب المخدرهٔ عَلَی ما أعلنتْ وزارهُٔ الداخلیهٔ السعودیهٔ.

ص:۳۱۷

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۳۱۸

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص:۳۱۹

الفصل الحادی عشر

۱ـ هیئة الامر بِالمَعْرُوفِ و النهی عن المنکر

اشاره

صرح الرئیس العام لهیئة الامر بِالمَعْرُوفِ والنهی عن المنکر بالمملکة العربیة السعودیة، موضحا مهام جهاز الهیئة ودوره، طبقا للنِظَام. هناک من یری تحدید نشاطه، ودمجه مع جهاز الشرطة، ولکن یبقی الامر بِالمَعْرُوفِ والنهی عن المنکر رکنا أساسیا من أرکان النِظَام، وجهاز له اختصاصاته ومیزانیته ولوائحه ونظمه.

أهم وظائف الهیئة

یمکن تلخیص أهم وظائف الهیئة مکافحة المخالفات التالیة:(۱)

ـ إدارة البیوت أو أماکن ارتکاب الفاحشة.

ـ محاولة اغتصاب، و الزنا.

ـ تعرض الرجال للنساء المصاحب لقول أو فعل.

ـ الخَلْوَةُ المُحَرَّمَة.

ص:۳۲۰

۱- نِظَام هیئة الامر بِالمَعْرُوفِ والنهی عن المنکر الصادر بالمَرْسُوم الملکی رقم م/۳۷ و تاریخ ۲۶/۱۰/۱۴۰۰ ه . نقلا عن موقع إسلام ویب بتاریخ ۲۶/۶/۲۰۰۸.

archive/aboutus_a.htm۲www.islamweb.net/ver/

و جریدة المدینة، ۱ جمادی الأول ۱۴۲۹ ه . الموافق ۶/۵/۲۰۰۸ م. علی اساس: اللائحة التنفیذیة لنظَام هیئة الامر بِالمَعْرُوفِ والنهی عن المنکر رقم ۳۲۰۳ بتاریخ ۳۰/۷/۱۴۰۸ ه .

ـ ملاحقةُ السيارات المُقِلَّة للنِّساء واحتجازها.

ـ تشبُّهُ أحدِ الجنسَيْنِ بالاخَر.

ـ استعمال المُسْكِر وحيازته وترويجه وتصنيعه.

ـ التعاون عَلَى ترويج المسكر و تصنيعه.

ـ مخالفات العبادة داخل مراكز الهيئة.

ـ التخلف عن الصلاة واستمرار العمل بعد الاذان.

ـ المخالفات الاخلاقية.

ـ مخالفات الاداب العامة.

ـ رفع صوت الاغانى فى مكان عام.

ـ عمل قصات شعر غريبة.

ـ التدخين فى الاماكن العامة وقرب المساجد.

ـ وارتداء ملابس غير لائقة.

ـ تشغيل المذياع، أو التليفزيون، أو المسجلات وما ماثل ذلك بالقرب من المساجد أو عَلَى أى نحو يشوش عَلَى المُصَلِّين.

ـ ارتكاب الزنا واللواط والقمار.

ـ تطفيف الموازين، والمكاييل.

و منها أيضا:

۱ـ مراقبةُ الاسواقِ العامة والطرقات والحدائق وغير ذلك من الاماكن العامة والحيلولة دون وقوع المنكرات الشرعية ومنها: إظهار غير المسلمين عدم الاحترام لشعائر الاسلام وأحكامه، عرض أو بيع الصور والكتب أو التسجيلات المرئية أو الصوتية المنافية للاداب الشرعية أو المخالفة للعقيدة الاسلامية اشتراكا مع الجهات المعنية، عرض الصور الخليعة أو شعائر الملل غير الاسلامية كالصليب أو نجمة داود أو صور بوذا أو ما ماثل ذلك، البدع الظاهرة كتعظيم بعض

ص:۳۲۱

الاوقات أو الاماكن غير المنصوص عليها شرعا(۱)، أو الاحتفال بالاعياد(۲)والمناسبات البدعية غير الاسلامية، أعمال السحر والشعوذة والدجل لاكل أموال الناس بالباطل.

۲ـ أعمال الاحتساب فى الصلاة، النداء لكل صلاة، التجوال فى الشوارع والاسواق لحث الناس عَلَى المسارعة فى الصلاة فى أوقاتها، وإذا وُجِدَ متهاونٌ احتسبُوا عليه.

۳ـ مراقبة المسالخ، للتحقق من الصفة الشرعية للذبح.

۴ـ مراقبة المعارض، و محلات حياكة ملابس النساء.

۵ـ فى مجال الاداب العامة حَدَّدتِ اللائحةُ وظيفةَ رجال الهيئة فى الاحتساب فى كل الامور التى لها علاقة بحماية المجتمع.

الصفة الضبطية

ونصت المَادَّة «العاشرة» من نِظَام الهيئة عَلَى تمتع رجال الهيئة بصفة الضبطية «ضبط مرتكبى المحرمات أو المتهمين بذلك، أو المتهاونين بالواجبات الشرعية». ونصت المَادَّة «الثانية عشرة» عَلَى أنه «للهيئة حق المشاركة فى مراقبة الممنوعات مما له تأثير عَلَى العقائد أو السلوك أو الاداب العامة مع الجهات المختصة وطبقا للاوامر والتعليمات وتحدد اللائحة كيفية مشاركة الهيئة فى المراقبة». أما المَادَّة «الثالثة عشرة» فقد نصت عَلَى أن «عَلَى المراكز الفرعية لهيئات الامر بِالمَعْرُوفِ والنهى عن المنكر أن ترسل من تضبطه فى أمر يستوجب عقابه إلى المقر الرئيسى للهيئة التى تتبعها لاستكمال التحقيق» وأوجبت المَادَّة «الرابعة عشرة» مشاركة «مندوب من هيئات الامر بِالمَعْرُوفِ والنهى عن المنكر فى تحقيق القضايا التى يتعلق اختصاص الهيئة بها وتم ضبطها بمعرفة سلطات الامن أو الامارات وبعد صدور الحكم فى القضايا التى يتعلق اختصاص الهيئة بها يشترك مندوب من هذه الهيئات فى تنفيذ العقوبة».

ص:۳۲۲

۱- المقصود من تعظيم بعض الاوقات هو ما أشرنا إليها سابقا فى «إقامة الاحتفالات والمهرجانات والذكريات حرام فى السعودية». و المقصود من الاماكن غير المنصوص عليها شرعا هو قبور الائمة المعصومين فى البقيع.

۲- والمقصود منه هو الاحتفال بعيد مولد النبى صلى‌الله‌عليه‌وآله‌وسلم . و ليلة النصف من شعبان مولد الامام المهدى عجل اللّه تعالى فرجه الشريف.

وأوجبت المَـادَّة «السادسـة عشـرة» عَلَى «المحـاكم الشـرعية أن تشـعر هيئـات الامـر بِالمَعْرُوفِ والنهى عن المنكر بـالحكم الصادر فى القضايا التى تختص بها هذه الهيئات»، وتؤكد المَادَّة «السابعة عشـرة» عَلَى «تزويد هيئات الامر بِالمَعْرُوفِ بعدد كافٍ من رجال الشرطة للقيام بمهامهم».

۲ـ جرائم الاعراض

اشاره

لقد حُدِّد حكم تهمة «الخلوة غير الشرعية» من قبل القضاة فى السعودية هو جلد تعزيرىلكل من الرجل أو المرأة ۹۰ جلدة.

حكم قبل الشـهور بالجلد والسـجن لاستاذ جامعى بجامعة أم القرى بالسعودية.(۱) صُـدِرَ ضده حكم بالجلد ۱۵۰ جلدة والسجن لمدة ثمانية شهور لمقابلته امرأة لم تكن من أهله و تناوله القهوة معها.

جرائم الاعراض فى السعودية لا تَخْضَعُ لقانونٍ مُطَّرِدٍ، فتُوجَدُ قضايا متشابهة أو قريبة من بعضها لكن العقوبة تختلف.

اتهام الخلوة بغير المحرم

شُرْبُ القهوة أو الشـاى فى المقـاهى أو المطـاعم أو الفنـادق والـدخول إلى قسم العائلات فى مكان عام أو خاص ينطبق عليه وصـف الخلوة بغير المحرم حتى إذا بدءا يتباحثان فى شؤون العمل لانَّ:

أولاً: عملُ المرأة مع الرجال بصورة مختلطة لا توافق عليه وزارة العمل.

ثانيا: أقسام العوائل فى المقاهى والمطاعم مُعِدَّة للمحارم والاسر التى تصطحب أطفالَها.

كتبت جريدة «الوطن» الرسمية الصادرة فى المملكة العربية السعودية: (۲)بمجرد أن

ص:۳۲۳

۱- www.alekhbariya.org/news.php?action=show&id=۵۹۸

۲- راجع: جريدة الوطن الثلاثاء ۱۲ صفر ۱۴۲۹ ه . الموافق ۱۹ فبراير ۲۰۰۸ م العدد ۲۶۹۹ السنة الثامنة.

تتكلم امرأة من دون محرم مع رجل فى المقاهى أو المطاعم او الفنادق يدخل المكانَ عناصرُ من هيئة الامر بالمعروف والنهى عن المنكر فيجبرونهما على الركوب معهم فى سيارتهم. وأثناء القبض لاتسمح لهما للاتصال بذويهما بالهاتف الجوال.

فيما يلى نص خبر وَرَدَ فى جريدة «الوطن» بعنوان «قضية مسنة بتهمة الخلوة غير الشرعية».(۱)

الرياض: منصور الحاتم

تنظر هيئةُ التحقيق والادعاء العام بالرياض فى قضية مسنة سعودية فى الخامس و الستين من العمر اتهمتْها هيئةُ الامر بالمعروف والنهى عن المنكر فى أواخر رمضان الماضى بالخلوة غير الشرعية.

قال وكيلُ المتهمةِ: إنَّ موكلته قُبِضَ عليها فى منزلها عندما كان أحد المحسنين يَطَّلِعُ على أحوالها ويعطيها مبلغا من المال.

وأكد وكيلُ السيدة ل «الوطن» أنَّ الهيئةَ ألْقَتِ القبضَ على موكلته، والرجل الذى كان معها حيث أُحِيلَتْ أوراقُهما إلى هيئة التحقيق والادعاء العام (قسم العرض) بعد أن أُطْلِقَ سراحُهما بكفالة.

وأضاف أنَّ موكلتَه امرأةٌ مسنةٌ وليس لديها عائلٌ ومصابةٌ بعدد من الامراض التى أكدتْها التقاريرُ الطبيةُ حَصَلَتِ «الوطنُ» على نسخة منها، ولديها ۴ بنات إحداهن معاقةٌ وتعتمدُ بَعْدَ اللّه على إعانات المحسنين.

واستغربَ وكيلُها اتهامَ امرأة فى هذا السن بهذه التهمة دون وجود أى إثبات فعلى تعتمد عليه الهيئة عند قبضها على موكلته فى نهار رمضان، أو حتى وجود أمر رسمى أو جهة أخرى أمنية برفقة أعضاء الهيئة أثناء القبض لاثبات التهمة.

ص:۳۲۴

۱- www.alwatan.com.sa/news/newsdetail.asp?issueno=۳۵۹۲&id=۵۲۷۵۷& groupID=۰

۳ـ تهمهٔ التجسس

إن الاقتراب من المناطق العسكرية فيما يسمونه بالمناطق المحظورة يؤدى الى تهمة التجسس. عقوبة هذه التهمة هى الاعدام وفقا للقوانين السعودية.

۴ـ قانون ولى الامر

يتعين عَلَى السعوديات الحصول عَلَى تصريح (إذن كتابى) من ولى أمرهن (الاب أو الزوج أو الابن، أو الجد (:

۱ـ السفر: لا يجوز السفر لوحدها أو مع أطفالها دون إذن كتابى من والد الطفل. و عَلَى الرغم من قرار وزارة الداخلية بالسماح للنساء الاكبر من ۴۵ عاما بالسفر دون إذن، فإن مسؤولى المطارات مستمرون فى مطالبة كل النساء بتوفير إثبات كتابى عَلَى سماح ولى الامر لهن بالسفر.

فى الواقع لا ـ يمكن للمرأة السعودية أن تركب الطائرة دون إذن كتابى من ولى أمرها ولو كان ولىُّ الامر ابنها الذى له من العمر ۲۰ سنة.

۲ـ مراجعة المستشفى: لا يُسمح لهن بمراجعة المستشفى للعلاج أو للحصول عَلَى الرعاية الصحية (۱)إذا لم تكن بصحبة أحد أقاربهن الذكور.

۳ـ رفع الدعوى فى المحاكم القضائية: يُطلب من النساء ارتداء النقاب فى المحاكم وأن يكنّ بصحبة قريب من الرجال يمكنه التعرف إليهنّ. فلا يمكن لهن التحدث فى المحكمة دون تواجد ولى أمرهنَّ. (۲)

۴ـ فتح الحسابات البنكية: لايسمح لهنَّ بفتح الحسابات البنكية لانفسهنَّ أو لاطفالهنَّ إلا بإذن أولياء أمورهنَّ.

۵ـ إلحاق أطفالهن بالمدارس أو الحصول عَلَى ملفاتهم المدرسية: لايُسمح لهن بإلحاق أطفالهن بالمدارس أو الحصول عَلَى ملفاتهم المدرسية دون إذن كتابى من

ص:۳۲۵

۱- www.hrw.org/legacy/arabic/docs//۸۰۰۲/۴۰/۱۲saudia۷۰۶۸۱.htm

۲- http://hrw.org/arabic/reports/۸۰۰۲/saudiarabia/۸۰۰۴۰

والد الاطفال.

۶ـ الدراسهٔ و الزواج: لا یُسمح لهن أیضا بالدراسهٔ و الزواج إلا بإذن أولیاء أمورهنَّ.

۵ـ حکم سفر النساء

سفرُ المرأهٔ ـ بِغَضِّ النظر عن عمرها و منزلتها العلمیهٔ ـ من دون محرمها ممنوع فی السعودیهٔ. والشاهد علی هذا هو الفتوی التالیهٔ لمرکز الفتوی:(۱)

عنوان الفتوی: حکم الکبیرهٔ السن کغیرها فی السفر

رقم الفتوی: ۱۳۸۵۵

تاریخ الفتوی: ۰۷ ذو الحجهٔ ۱۴۲۲

أنا طبیب أعمل فی السعودیهٔ وزوجتی أیضا طبیبهٔ وجاءتنا أم زوجتی فی زیاره من مصر وتتنقل بین بیتنا وبیت أختها فی مدینهٔ أخری وکذلک بیت ابنتها الاخری فی بلدهٔ ثالثه وسؤالی هل یجوز شرعا أن تقیم أم زوجتی عند أختها مع العلم أنها فوق الستین من العمر وأختها تقیم مع زوجها ولیس عندها أولاد وعمر أختها وزوجها أیضا فوق الستین مع العلم أنَّ أمَ زوجتی أرملهٌ مِن حوالی ثلاثینَ عاما؟

الفتوی: فلا یحل لام زوجتک السفر بدون محرم ـ ولو کان عمرها فوق الستین سنهٔ!!

۶ـ سیاقهٔ النساء

لیس هناک فی قانون المرور السعودی نص قاطع علی عدم قیادهٔ المرأهٔ للسیارهٔ ولکن الحکومهٔ السعودیهُٔ تَمنعُ النساءَ من قیادهٔ السیارات استنادا إلی فتاوی رجال الدین الذین یقولون:

۱ـ إنها تخالف القرآن والسنهٔ النبویهٔ.

۲ـ الاسباب الفطریهٔ فی عنصر النساء تمنعهن من سیاقهٔ السیارهٔ لانها آلهٔ عنیفهٔ فی

ص:۳۲۶

۱- موقع الشبکهٔ الاسلامیهٔ، المفتی: مرکز الفتوی بإشراف د. عبداللّه الفقیه، http://www.islamweb.net

طبیعتها وبنائها فلا تناسب الطبیعهٔ الانثویهٔ.

۳ـ وضع الصورهٔ الشمسیهٔ للمرأهٔ فی رخصتها لایجوز شرعا.

۴ـ حدوث المفاسد بسبب کثرهٔ خروج المرأهٔ من البیت.

۵ـ خلع النقاب بحجهٔ رؤیهٔ الطریق.

۶ـ لزوم السفر وحدها بدون محرم.

لقد نَشَرتْ وسائلُ الاعلام السعودیهٔ عددا من الحالات فی العام الماضی انتهکتْ فیها بعض النساء الحظر الذی بدأ نشطاء الحقوق المدنیهٔ فی الضغط عَلَی الحکومهٔ علنا من أجْل رَفْعِهِ.

ورغم المنع الرسمی، إلا أن قیادهٔ المرأهٔ للسیارهٔ تُعَدُّ أمرا متعارفا علیه فی القری البعیدهٔ عن المدن، خاصهٔ بین النساء الکبیرات اللاتی یعتمدن عَلَی أنفسهن فی قضاء أمورهن.

یصل عدد الحوادث المروریهٔ منذ عام ۲۰۰۵ التی کانت من بین أطرافها نساء یقدن سیارات إلی ۸ حوادث.

تُلقی الشرطهُ القبضَ عَلَی کل امرأهٍ تَقُودُ السیارهَ فَتَعْتَقِلُها وتطلبُ مِنْ زوجها أو أبیها (الولیّ) أن یُوَقِّعَ عَلَی تَعَهُّدٍ بأنَّه لن یسمحَ لها بقیادهٔ السیارهٔ مرهٔ أخری.

خیر شاهد علی هذا هو التقریر التالی بحسب ما نقلته جریدهٔ المدینهٔ یوم الجمعهٔ ۱۱-۷-۲۰۰۸ م، نقلا عن موقع «اسلام اون لاین»:

أفرجت السلطات الامنیهٔ السعودیهٔ بمدینهٔ جدهٔ عن فتاهٔ جامعیهٔ تبلغ من العمر ۲۳ عاما بعد توقیفها وهی تقود سیارهٔ أحد أقاربها فی حی العزیزیهٔ (شمال شرق جدهٔ). واضطرت السلطات الامنیهٔ إلی استدعاء ولی أمرها الذی قدم کفالهٔ للافراج عن ابنته. یتم استکمال الاجراءات النظامیهٔ غدا السبت أمام ضابط التحقیق.

۷ـ نِظَام الکفالهٔ

اشاره

نِظَام الکفالهٔ وهو نِظَام معمول به السعودیهٔ و فی سائر دول الخلیج الفارسیّ.

الکفیل: صاحب العمل المسؤول عن العامل الاجنبی أمام أجهزهٔ الدولهٔ.

ص:۳۲۷

یستلزم موافقۀ الکفیل أولاً قبل إتخاذ أیۀ خطوۀ بشأن السفر أو الحصول عَلَی إجازۀ أو تجدید الاقامۀ أو إستقدام الاسرۀ.

هام جدا:

ـ لا یُسمح للأجنبی العمل لدی کفیل آخر دون موافقۀ کفیلۀ الاصلی.

ـ یجب أن یکون عقد العمل من خلال مصدر رسمی موثوق.

ـ یُفضل أن یکون العقد مُصدقا علیه من مدیریۀ القوی العاملۀ والهجرۀ المختصۀ و ذلک لضمان جدیته وشرعیته.

ـ یُنصح بعدم قبول أیۀ تعدیلات عَلَی شروط العقد.

ـ تَحظرُ المملکۀ االعربیۀ السعودیۀ دخول المرأۀ إلیها وإقامتها بها إلا بصحبۀ محرم و ضرورۀ مراعاۀ الشروط الخاصۀ بالزی.

ـ لا یسمح لحاملی تأشیرۀ العُمرۀ أو الحج بالتحرک إلا فی نطاق کلٍّ من جدۀ و مکۀ المکرمۀ والمدینۀ المنورۀ، ولکن یمکن للشرکۀ السعودیۀ التی تتولی ترتیبات الاقامۀ والسفر داخل المملکۀ أن تحصل للمعتمر عَلَی تصریح زیارۀ أماکن أخری بالمملکۀ ولمدۀ محددۀ.

ـ إقامۀ الأجنبی بعد إنتهاء مدۀ صلاحیۀ التاشیرۀ تعرضه للسجن والترحیل ومنعه من دخول السعودیۀ لمدۀ خمس سنوات بالاضافۀ إلی غرامۀ تقدر بخمسین ریال عن کل یوم بعد إنتهاء صلاحیۀ التأشیرۀ.

عیوب نِظَام الکفالۀ

۱ـ یصبح العامل تابعا لبعض الکفلاء کالخدم بحیث تنعدم فیها حریۀ المتعاقد الاجنبی تماما.

۲ـ قد یضع بعضُ الکفلاء شروطا تصل إلی حد منع اصطحاب أسرته أحیانا، بما یعنی تشتیت شمل الاسرۀ.

ص:۳۲۸

۳ـ قد يُتجَر بالمتعاقـدِينَ وذلك بكفالة أعداد كبيرة منهم لا تتناسب مع حجم أعماله، ثم يُطلب منهم بعد ذلك البحث عن عمل آخر ليدفعوه عمولة شهرية تصل أحيانا إلى نسبة ۵۰٪ من الراتب.

۴ـ يقرر نِظَام الكفالة حقوقا للكفيل وتكون معظم حالات إنهاء الخدمة والترحيل نتيجة حتمية لسوء معاملة بعض الكفلاء للعامل المتعاقد معهم ما يدفعه إلى طلب فسخ العقد والعودة إلى بلاده.

۵ـ احتفاظ بعض الكفلاء بجواز سفر العامل بدعوى أنه المتحمل للمسئولية عن العامل، و لكيلا يهرب العامل، مما يُمَثِّلُ قيدا عَلَى حرية المكفول.

۶ـ تَقَاعُسُ بعض الكفلاء عن القيام بإجراءات تجديد الاقامة ما يعرض العامل للغرامة.

۷ـ تَعَنُّتُ بعض الكفلاء بالمماطلة فى تسليم جواز السفر حتى بعد انتهاء العقد لاجبار العامل عَلَى التنازل عن استحقاقاته المالية لديه.

۸ـ قيام بعض الكفلاء بتسليم العامل إلى الشرطة بدعوى الخوف من هربه ما يعرض العامل للقبض عليه والحبس حتى تنتهى إجراءات إنهاء الاقامة ثم ترحيله.

۸ـ نظام العمل

اشاره

(۱)يشتمل نظام العمل فى السعودية على بنود و مواد مختلفة حيث اخْتِيرَ أهمُها:

المادة الثانية والثلاثون: لا يجوز الاستقدام (غير السعوديين) بقصد العمل إلا بعد موافقة الوزارة.

المادة الثالثة والثلاثون: لا يجوز لغير السعودى أن يمارس عملًا، ولا يجوز أن يسمح له بمزاولته، إلا بعد الحصول على رخصة عمل من الوزارة. ويشترط لمنح الرخصة ما يأتى:

ص:۳۲۹

۱– أـ جريدة امالقرى السنة ۸۲ العدد: ۴۰۶۸ الجمعة ۲۵ رمضان ۱۴۲۶ ه . الموافق ۲۸ أكتوبر ۲۰۰۵ م. صدر المرسوم الملكى رقم م/۵۱ و تاريخ ۲۳/۸/۱۴۲۶ ه . بالموافقة على قرار مجلس الوزراء رقم (۲۱۹) و تاريخ ۲۲/۸/۱۴۲۶ ه .

۱ـ أن يكون العامل قد دخل البلاد بطريقة مشروعة ومصرحا له بالعمل.

۲ـ أن يكون من ذوى الكفايات المهنية أو المؤهلات الدراسية التى تحتاج إليها البلاد، و لا يوجد من أبناء البلاد من يحملها أو كان العدد الموجود منهم لا يفى بالحاجة، أو يكون من فئة العمال العاديين التى تحتاج إليها البلاد.

۳ـ أن يكون متعاقدا مع صاحب عمل وتحت مسؤوليته. ويقصد بكلمة (العمل) فى هذه المادة كل عمل صناعى أو تجارى أو زراعى أو مالى أو غيره وأى خدمة بما فى ذلك الخدمة المنزلية.

المادة الثامنة والثلاثون: لا يجوز لصاحب العمل توظيف العامل فى مهنة غير المهنة المدونة فى رخصة عمله، ويحظر على العامل الاشتغال فى غير مهنته قبل اتخاذ الاجراءات النظامية لتغيير المهنة.

المادة التاسعة و الثلاثون: لا يجوز ـ بغير اتباع القواعد والاجراءات النظامية المقررة ـ أن يترك صاحب العمل عامله يعمل لدى غيره، ولا يجوز للعامل أن يعمل لدى صاحب عمل آخر، كما لا يجوز لصاحب العمل توظيف عامل غيره.

المادة الاربعون:

۱ـ يتحمل صاحب العمل رسوم استقدام العامل غير السعودى، ورسوم الاقامة ورخصة العمل و تجديدهما وما يترتب على تأخير ذلك من غرامات، ورسوم تغيير المهنة، والخروج والعودة، وتذكرة عودة العامل إلى موطنه بعد انتهاء العلاقة بين الطرفين.

۲ـ يتحمل العامل تكاليف عودته إلى بلده فى حالة عدم صلاحيته للعمل أو إذا رغب فى العودة دون سبب مشروع.

۳ـ يتحمل صاحب العمل رسوم نقل خدمات العامل الذى يرغب فى نقل خدماته إليه.

۴ـ يلزم صاحب العمل بنفقات تجهيز جثمان العامل ونقله إلى الجهة التى أبرم فيها العقد أو استقدم العامل منها، ما لم يدفن بموافقة ذويه داخل المملكة. ويُعْفَى صاحبُ العملِ فى حالة التزام المؤسسة العامة للتأمينات الاجتماعية بذلك.

المادة الثانية والخمسون: يجب أن يحتوى عقد العمل بصورة أساسية على:

ص:۳۳۰

اسم صاحب العمل و مكانه، واسم العامل و جنسيته، وما يلزم لاثبات شخصيته، والاجر المتفق عليه، ونوع العمل ومكانه، وتاريخ الالتحاق به، ومدته إن كان محدد المدة. مع مراعاة ما نصت عليه المادة (السابعة والثلاثون) من هذا النظام.

المادة الثمانون: لا يجوز لصاحب العمل فسخ العقد دون مكافأة أو إشعار العامل أو تعويضه إلا فى الحالات الاتية، وبشرط أن يتيح له الفرصة لكى يبدى أسباب معارضته للفسخ:

۱ـ إذا وَقَعَ من العامل اعتداءٌ على صاحب العمل أو المدير المسوؤل أو أحد رؤسائه أثناء العمل أو بسببه.

۲ـ إذا لم يُؤَدِّ العاملُ التزاماته الجوهريـة المترتبة على عقد العمل أو لم يطع الاوامر المشروعة أو لم يراع عمدا التعليمات ـ المعلن عنها فى مكان ظاهر من قبل صاحب العمل ـ الخاصة بسلامة العمل والعمال رغم إنذاره كتابة.

۳ـ إذا ثبت اتباعه سلوكا سيئا أو ارتكابه عملاً مخلاً بالشرف أو الامانة.

۴ـ إذا وَقَعَ مِنَ العاملِ عمدا أىَّ فعلٍ أو تقصيرٍ يَقْصُدُ به إلحاقَ خسارةٍ مادية بصاحب العمل على شرط أن يبلغ صاحب العمل الجهات المختصة بالحادث خلال أربع وعشرين ساعة من وقت علمه بوقوعه.

۵ـ إذا ثبت أن العامل لجأ إلى التزوير ليحصل على العمل.

۶ـ إذا كان العامل معينا تحت الاختبار.

۷ـ إذا تَغَيَّبَ العاملُ دون سببٍ مشروع أكثر من عشرين يوما خلال السنة الواحدة أو أكثر من عشرة أيام متتالية، على أن يسبق الفصل إنذار كتابى من صاحب العمل للعامل بعد غيابه عشرة أيام فى الحالة الاولى وانقطاعه خمسة أيام فى الحالة الثانية.

۸ـ إذا ثبت أنه استغل مركزه الوظيفى بطريقة غير مشروعة للحصول على نتائج و مكاسب شخصية.

۹ـ إذا ثبت أن العامل أفشى الاسرار الصناعية أو التجارية الخاصة بالعمل الذى يعمل فيه.

ص:۳۳۱

المادة الحادیة والثمانون: یحق للعامل أن یترک العمل دون إشعار، مع احتفاظه بحقوقه النظامیة کلها، و ذلک فی أی من الحالات الاتیة:

۱ـ إذا لم یقم صاحب العمل بالوفاء بالتزاماته العَقْدِیَّة أو النظامیة الجوهریة إزاء العامل.

۲ـ إذا ثبت أن صاحب العمل أو من یمثله قد أدخل علیه الغش وقت التعاقد فیما یتعلق بشروط العمل و ظروفه.

۳ـ إذا کلفه صاحب العمل دون رضاه بعمل یختلف جوهریا عن العمل المتفق علیه، و خلافا لما تقرره المادة الستون من هذا النظام.

۴ـ إذا وقع من صاحب العمل أو من أحد أفراد أسرته، أو من المدیر المسؤول اعتداء یتسم بالعنف، أو سلوک مخل بالاداب نحو العامل أو أحد أفراد أسرته.

۵ـ إذا اتسمت معاملة صاحب العمل أو المدیر المسؤول بمظاهر من القسوة والجور أو الاهانة.

۶ـ إذا کان فی مقر العمل خطرٌ جسیمٌ یُهَدِّد سلامةَ العامل أو صحته، بشرط أن یکون صاحب العمل قد علم بوجوده، ولم یَتَّخذ من الاجراءات ما یدل علی إزالته.

المادة الحادیة والتسعون: إذا تَسبَّبَ عاملٌ فی فَقْد أو إتلاف أو تدمیر آلاتٍ أو منتجاتٍ یملکها صاحبُ العمل أو هی فی عهدتِهِ وکان ذلک ناشئا عن خطأ العامل أو مخالفته تعلیمات صاحب العمل ولم یکن نتیجة لخطأ الغیر أو ناشئا عن قوة قاهرة، فلصاحب العمل أن یقتطع من أجر العامل المبلغ اللازم لاصلاح أو لاعادة الوضع إلی ما کان علیه علی ألا یزید ما یقتطع لهذا الغرض علی أجر خمسة أیام فی کل شهر، ولصاحب العمل الحق فی التظلم عند الاقتضاء، وذلک بطلب ما هو أکثر من ذلک إذا کان للعامل مال آخر یمکن الاستیفاء منه . وللعامل أن یتظلم مما نسب.

المادة الرابعة عشرة بعد المائة: للعاملِ الحقُّ فی الحصول علی إجازة بأجر لا تَقِلُّ مدتُها عن عشرة أیام ولا تزید علی خمسة عشر یوما بما فیها إجازة عید الاضحی.

المادة السابعة عشرة بعد المائة: للعامل الذی یثبتُ مرضُهُ الحقُّ فی إجازة مَرَضِیَّة بأجْرٍ عن الثلاثین یوما الاولی، و بثلاثة أرباع الاجر عن الستین یوما التالیة، ودون

ص:۳۳۲

أجر للثلاثين يوما التى تلى ذلك خلال السنة الواحدة، سواء أكانت هذه الاجازات متصلة أم متقطعة. و يقصد بالسنة الواحدة: السنة التى تبدأ من تاريخ أول إجازة مرضية.

المادة الثالثة والثلاثون بعد المائة: إذا أصيب العامل بإصابة عمل، أو بمرض مِهَنِىّ، فإن صاحب العمل يلتزم بعلاجه، ويتحمل جميع النفقات اللازمة لذلك، بطريقة مباشرة أو غير مباشرة، بما فيها الاقامة فى المستشفى، والفحوص والتحاليل الطبية، والاشعة، ونفقات الانتقال إلى أماكن العلاج.

المادة الثامنة والثلاثون بعد المائة: إذا نَتِجَ عن الاصابة عجزٌ دائمٌ كلّىٌ، أو أدت الاصابة إلى وفاة المصاب فللمصاب أو المستحقين عنه الحقُّ فى تعويضٍ يُقَدَّرُ بما يُعادل أجرَهُ عن مدة ثلاث سنوات بحد أدنى قدره أربعة وخمسون ألف ريال.

المادة الحادية والخمسون بعد المائة: للمرأة العاملة الحقُّ فى إجازة وَضْعٍ لمدة الاسابيع الاربعة السابقة على التاريخ المحتمل للوضع، والاسابيع الستة اللاحقة له.

نظام الاقامه

(۱)نحن عبد العزيز بن عبد الرحمن الفيصل ملك المملكة العربية السعودية بناءً على ما عرضه علينا نائبنا العام برقم ۳۷۱۲ و تاريخ ۱۷ شعبان ۱۳۷۱ ه و بناءً على قرار مجلس الشورى رقم ۸۰ و تاريخ ۱۲ شعبان ۱۳۷۱ ه . فَقَدْ أَمَرْنا بما هو آت:

الفصل الاول

لا يُعتبر دخول الاجنبى إلى أراضى المملكة أو خروجه منها مشروعا إلا إذا كان:

أ) عن طريق البحر ـ من الموانئ المخصصة لذلك . ب) عن طريق البر ـ من مراكز الحدود المعدة لذلك . ج) عن طريق الجو ج من المطارات المدنية المصرح بالهبوط فيها.

المادة الخامسة: على كل أجنبى يُصَرَّحُ له بالدخول إلى المملكة بالطرق المشروعة المنصوص عليها فى المادتين الثانية والثالثة أن يقدم لممثليات الحكومة فى الخارج قبل

ص:۳۳۳

۱- جريدة أم القرى ۱۴۲۱ فى ۲۶/۱۰/۱۳۷۱ ه ؛ الأمر الملكى رقم ۲/۲۵/۱۳۳۷ فى ۱۱/۹/۱۳۷۱ ه .

سفره وللجهة المختصة بمراقبة الاجانب عند وصوله إلى البلاد علاوة على البيانات الموضحة فى جواز سفره الايضاحات الاتية:

أ) الغرض من الدخول.

ب) المال الذى يحمله ساعة دخوله نقدا أو شيكات.

ج) الجهة التى ستمده بالمال فى حال عجزه عن الانفاق على نفسه فى المملكة.

د) كفيله على تعهداته والتزاماته وضمان ترحيله حالة لزوم سفره أو المتعاقد معه من أصحاب الاعمال أو الشركات) وفى حال عجزه عن الكفيل) يُكَلَّف بدفع رصيد من المال يُعادل تكاليف إعادته إلى الجهة التى تأشر جوازه منها لاخر مرة، مع أخذ تعهد منه بالحضور لدى مكتب مراقبة الاجانب فى كل أسبوع مرة على الاقل.

ه) عنوانه فى ميناء أو بلد الوصول.

و) الجهة التى سيواصل سفره إليها وعنوانه فيها.

المادة الخامسة المكررة: الاجنبى القادم للزيارة والذى لا يرغب فى الاقامة الدائمة لا يُكَلَّف بالتسجيل خلال ثلاثة أيام و يُمْنَح تأشيرةُ الخروج من المطار أو الميناء أو المركز الذى ينوى المغادرة عن طريقه دون مطالبته بكفيل.

المادة العاشرة: الاجانب الذين يُصَرَّح لهم بالدخول بموجب استماراتهم ويرغبون فى التنقل المتكرر بين بلدين معينين لا تزيد المسافة بينهما عن مائة وخمسين كيلومترا أو ضمن منطقة معينة فى المملكة يمنحون رخصة تسمى (رخصةُ تَنَقُّل داخل المملكة) صالحة لمدة لا تزيد عن مدة التأشيرة الممنوحة لهم من السلطة القنصلية أو الدبلوماسية لحكومة جلالة الملك فى الخارج وتتضمن المعلومات التالية:

ـ الاسم واسم الاب

ـ الجنسية

ـ جواز السفر

ـ تاريخ انتهاء التأشيرة

ـ رقم الاستمارة

ص:۳۳۴

ـ و ینص فیها علی أن حاملها مصرح له بالتنقل:

بین کل من .... و ....

أو فی منطقهٔ

علی کفالهٔ کفیله حین الدخول

وتُوَقَّع هذه الرخصهٔ من قبل مدیر مکتب مراقبهٔ الاجانب أو ممن یقوم مقامه من سلطات الامن العام.

المادهٔ الحادیهٔ عشرهٔ: کفالهٔ الکفیل فی جمیع أحکام هذا النظام نهائیهٔ لا سبیل إلی الانفکاک منها ما لم یتقدم کفیل آخر بنفس الالتزامات وله نفس الصفات المرضیهٔ التی للکفیل الذی یطالب بالانفکاک وفی حالهٔ عدم تقدیم کفیل جدید وإصرار الکفیل الاول علی فسخ کفالته لاسباب قویهٔ، یُوقَفُ الاجنبیُّ أنّی وُجِدَ، ویُکَلَّفُ بالرحیل خلال مدهٔ لا تزیدُ عن أسبوع واحد.

المادهٔ الثانیهٔ عشرهٔ: لیس للاجنبی الذی یحملُ استمارهَ الدخول أو بطاقهٔ التنقل حق مزاولهٔ أی عمل بأجر أو بغیره بأی شکل من الاشکال إلی أن یحصل علی تصریح الاقامهٔ.

المادهٔ الواحدهٔ والعشرون: یعتبر الحاج بعد انتهاء موسم الحج أجنبیا یطبق علیه أحکام هذا النظام.

المادهٔ السابعهٔ والعشرون: کل أجنبی تنتهی مدهٔ التأشیرهٔ الممنوحهٔ له من السلطات القنصلیهٔ أو الدبلوماسیهٔ لحکومهٔ جلالهٔ الملک فی الخارج ولم تتوفر فیه الشروط اللازمهٔ لمنحه الاقامهٔ یکلف بمغادرهٔ البلاد مختارا، خلال مدهٔ لا تزید عن أسبوع واحد فإذا امتنع ترحله إدارهٔ الامن العام برصیده الذی دفعه عند دخوله أو علی حساب کفیله المنصوص علیه فی المادهٔ الخامسهٔ من هذا النظام.

ص:۳۳۵

یادداشت

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

•••

ص:۳۳۶

یادداشت

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

●●●

ص:۳۳۷

الفصل الثانی عشر

۱ـ مؤسسات الطوافهٔ

مؤسسات الطوافهٔ هی:

۱ـ المؤسسهٔ الاهلیهٔ لمطوفی حجاج ترکیا و مسلمی أوربا و أمریکا و أستراليا.

۲ـ المؤسسهٔ الاهلیهٔ لمطوفی حجاج إيران.

۳ـ المؤسسهٔ الاهلیهٔ لمطوفی حجاج جنوب آسيا.

۴ـ المؤسسهٔ الاهلیهٔ لمطوفی حجاج إفريقيا غير العربيهٔ.

۵ـ المؤسسهٔ الاهلیهٔ لمطوفی حجاج شرق آسيا.

۶ـ المؤسسهٔ الاهلیهٔ لمطوفی حجاج الدول العربيهٔ.

ارقام هواتف مؤسسهٔ مطوفی حجاج إيران

عنوان: مکهٔ المکرمهٔ ـ مخطط الحمراء

صندوق برید (۵۵۷۸)

نوع الاتصال الرقم مفتاح‌المنطقهٔ

سنترال ۵۴۸۸۴۶۶ ۰۲

فاکس ۵۴۸۸۴۶۷ ۰۲

www.mhi-est.com الموقع علی الإنترنت

ص:۳۳۸

الجهات ذات العلاقة بمؤسسات الطوافة.

١ـ مكتبُ الوكلاءِ الموحدُ بجدة (۱)

وظائف هذا الدفتر هی: استقبال الحاج فی منافذ الدخول واستلام جوازه و شیکات أجور الخدمات واجور النقل. و فی الحقیقة یُعتبر ممثلًا للمؤسسات وللنقابة العامة للسیارات ولشرکات النقل. المکتب مسؤول عن ترحیل الحجاج الی مکة المکرمة أو المدینة المنورة کما أنه المسؤول عن مغادرة الحجاج الی أوطانهم بالتنسیق مع ادارة الجوازات وشرکات الطیران.

٢ـ النقابة العامة للسیارات

هـذه النقابـة هی الجهاز المشـرف عَلَی الشـرکات المعتمـدة لنقل الحجاج و هی الجهة التی تقوم بالتنسـیق بین مکتب الوکلاء الموحَّد ومؤسسات الطوافة والادلاء. فیما یختص بنقل الحجاج و النقابة هی المسؤولة عن تأمین وسائط النقل المناسبة للحجاج.

تفصیل المبالغ المطلوبة من الحاج عند حصوله عَلَی تأشیرة الحج هی عَلَی النحو التالی:

یدفع الحاج «۵۹۴» ریالا سعودیا لمؤسسات الطوافة بمکـة المکرمة والادلاء بالمدینة المنورة ومکتب الوکلاء الموحد بجدة ومکتب الزمازمة بمکة المکرمة.

أجورُ سَکَنِ الخیمة فی عرفات ومنی التی تشمل الماء والکهرباء والنظافة والحراسة والفرش والتکییف فی الخیام بمنی: ۳۰۰ ریال.

ص:۳۳۹

١– لتسمیته ثلاثة آراء: «جِدَّة» بکسر الجیم: یقال أن جِدة سمیت باسم شیخ قبیلة قضاعة وهو جدة بن جرم بن ریان بن حلوان بن علی بن إسحاق بن قضاعة. «جُدَّة» بضم الجیم: تعنی شاطیء البحر. وهی التسمیة التی یذکرها یاقوت الحموی فی معجم البلدان، ج ۳، ص ۳۲۴ و ابن بطوطة فی رحلته، ص ۱۲۷. «جَدَّة» بفتح الجیم: (بمعنی والدة الاب أو الام). تنسب التسمیة لجدتنا حواء التی دفنت فی هذه المدینة و لها مقبرة باسمها.

۳ـ مكتب الزمازمة الموحّد

هذا المكتب مكلَّف بإيصال الماء الى الحجاج فى أيام الحج.

أُنْشِئَ مكتبُ الزمازمة الموحد عام ۱۴۰۳ ه . بقرار من وزير الحج والاوقاف السعودى.

۴ـ المؤسسة الاهلية للادِلاء

تُعد المؤسسةُ الاهلية للادلاء بالمدينة المنورة إحدى المؤسسات الاهلية التى تقدم خدماتها بإشراف مباشر من وزارة الحج لخدمة زوار المسجد النبوى الشريف. تلتزم المؤسسة بتقديم جميع الخدمات للحجاج من استقبالهم و الترحيب بهم و تزويدهم بالمعلومات الوافية المتصلة بالزيارة وإسكانهم والاشراف على راحتهم طيلة إقامتهم فى المدينة المنورة.

و للمؤسسة مكتب لمتابعة الحالة الصحية للحجاج وتقديم الخدمات لهم فى مستشفيات المدينة المنورة. ولها أيضا أربعة كبائن لخدمة الحجاج التائهين وإرشادهم إلى مقار سكنهم والتنسيق فى ذلك مع وزارة الحج. ومركز واحد فى ميقات ذى الحليفة لتنظيم و إرشاد الحجاج إلى الميقات وإعادتهم إلى الحافلات المخصصة لهم.

و قد استقطبت المؤسسة الكثير من الشباب السعودى المؤهل للعمل فى موسم الحج وصل عددهم هذا العام أكثر من ۳۶۰۰ شاب.

تعاون الموسسة مع بعثات الحج لاختيار المساكن المناسبة للحجاج والكشف عليها والتأكد من المواصفات من الجهات المختصة بشأن مساكن الحجاج وتصديق عقود الاسكان التى تبرمها بعثات الحج من المجموعات السكنية وملاك ومستأجرى الدور.

ص:۳۴۰

ارقام هواتف المؤسسة الأهلية للأدِلاء

المدينة المنورة ـ أرض الكردى

صندوق بريد (۴۴۸۶)

نوع الاتصال الرقم مفتاح‌المنطقة

سنترال ۵۴۸۸۴۶۶ ۰۴

فاكس ۵۴۸۸۴۶۷ ۰۴

الموقع على الإنترنت: WWW.ADILLA.COM.SA

۲ـ قوانين الدفاع المدنى فى الخيام بالمشاعر

قوانين الدفاع المدنى فى الخيام بالمشاعر المقدسة لسلامة الحجاج هى:

۱ـ يُمْنَعُ منعا باتا تخزين أى مواد بترولية كالبنزين داخل الخيام.

۲ـ يُمْنَعُ استخدام المُولِّدات الكهربائية الصغيرة فى منطقة المشاعر.

۳ـ يُمْنَعُ منعا باتا إشعال النار داخل الخيمة أو بالقرب من السيارات.

۴ـ يُمْنَعُ إلقاء أعقاب السجائر بين الخيام دون إطفائها.

۵ـ يُمْنَعُ اقتراب المصابيح الكهربائية لاروقة الخيمة لانها تتسبب الحريق.

۶ـ يَجِبُ فصلُ التيار الكهربائى عند مغادرة الخيمة.

۷ـ يُمْنَعُ منعا باتا استخدام الغاز فى منطقة المشاعر وفقا للامر السامى الكريم رقم /۷ب/۱۱۴۶۰ و تاريخ ۳/۸/۱۴۱۸ ه .

۳ـ قوانين البقيع

الاعمال الممنوعة:

۱ـ التقاط الصور أو الافلام. ۲ـ أداء الصلاة فى البقيع. ۳ـ قراءة الأدعية و المراثى بصوت عال. ۴ـ الوقوف و النوم بجوار جدران البقيع.

ص:۳۴۱

ساعات فتح الابواب

تُفْتَحُ أبوابُ البقیع بعد صـلاتَی الصـبح و العصر لمدهٔ ساعتین للرجال فقط دون النساء. فالنسوان بإمکانهن الدخول من البوابات و قراءهٔ الادعیهٔ من وراء القضبان الحدیدیهٔ فقط.

ص:۳۴۲

درباره مرکز

بسم الله الرحمن الرحیم

جاهِدُوا بِأَمْوالِکُمْ وَ أَنْفُسِکُمْ فی سَبیلِ اللَّهِ ذلِکُمْ خَیْرٌ لَکُمْ إِنْ کُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه

ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...

د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...

ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شماره حساب شبا : IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱-۰۶۰۹-۵۳ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه‌ای
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های‌تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹